

Buckford Dunfland

R E R U M
HIBERNICARUM
A N N A L E S,

Regnantibus HENRICO VII. HENRICO VIII.
EDUARDO VI. & MARIA.

*Ab anno scil. Domini MCCCCLXXXV; ad annum
MDLVIII.*

Per JACOBUM WARREN
Equitem Auratum.

DUBLINII,
Typis JOHANNIS CROOK, Typographi Regii,
& Impensis SAM. DANCER & Sociorum.
MDCLXIV.

Book of the ...

R E R G M

LIBRARY

ANNALS

Regentibus ...

Ab anno ...

For ...

...

This ...

ILLUSTRISSIMO PRINCIPi,
JACOBO,
 Duci Ormoniaë, &c.

Proregi *HIBERNIAE*

Ihi propositum est (Princeps Excellentis-
 sime) hisce quatuor *Commentariis* res
 in Hibernia gestas maxime memorabi-
 les, ab initio regni Henrici Septimi, us-
 que ad obitum Mariaë, per spatium scil.
 73 annorum eoque amplius, paucis explicare. Quàm
 incultè & procul à fide Historiæ, nonnulli minorum
 quasi gentium Historici res nostras Hibernicas tradide-
 rant ; quàm multa porro memoratu digna silentio se-
 pulsa reliquerunt, Docti non sine causa conqueruntur.
 Optandum quidem ut aliquis limati iudicii in hoc stu-
 diorum genere versatus, ex incorruptis Antiquitatis
 monumentis, hunc commentandi laborem susciperet, &
 integram Hiberniæ historiam, pro materiæ dignitate,
 conscriberet, ab aurora saltem Christianæ fidei hîc apud
 nos, ad nostra usque tempora. Cùm verò qui optimè
 potuerunt, aliis (ut par est credere) gravioribus nego-
 tiis distenti hætenùs onus subire recusaverint, operæ
 pretium ego putavi, etsi tanto (fateor) oneri impar,
 ex Regiis tabulariis & aliis fide dignis subsidiis, parti-
 culas hæce Historiæ Hiberniæ conscribere, & nonnulla
 aliter fortassè peritura conservare.

EPIST. DEDICAT.

Commentarios hosce sic absolutos, in quibus & Majorum vestrorum Acta non pauca describuntur, nomini vestro dicare volui, volui, imò debui. Hoc jure postulat debita mea gratitudo, cujus hoc sit posteris symbolum. Accedit libri Argumentum, De Actionibus potissimè Regum, Proregum & Procerum. Accedant & innata vestrae virtutes, speciatim fides vestra intemerata erga Serenissimum Regem nostrum Carolum Secundum, singulari Dei nostrae salutis invigilantis beneficiorum ad haec tempora reservatum, & antea, erga Gloriosissimum ejus patrem, quem conjuratio horrenda sub Justitiae & Religionis larva, universo Orbe Christiano stupente, nuper sustulit. Deus Opt. Max. C. vestram diu publico Hiberniae bono incolumem praestet conservetque.

C. V. humiliter devotus,

JACOBUS WARÆUS.

PRÆ-

PRÆFATIO.

ANte annos jam sex, in lucem emisî Rerum Hibernicarum Annales, regnante Henrico Septimo, Adjeci postea res in Hibernia gestas, sub filio ejus Henrico Octavo. Tunc vero aliis distentus negotiis, sequentium temporum Historiam, aliorum indagini & industriæ relinquare decrevi. Memini illud Ciceronis; Historia institui non potest, nisi præparato otio, nec exiguo tempore absolvi. Verum enim vero, amicorum cohortatione, & consilia admonitus, ut saltem res hæc gestas, ad initium usque regni Elizabethæ, continuarem posterisque traderem, obsecundavi. Huic igitur commentandi labori quantulocunque, horis succisvis, me accinxi, ac præter paucula ea subsidia, quæ ex vulgatis Historicis nostris desumpsi, Tabulas publicas, Acta Senatus, & scrinia mea denuò excussi. Atque, ab his fontibus, hanc Rerum nostrarum notitiam, sub duobus Principibus, Edwardo Sexto & Maria, mihi comparavi, & suum quæque in annum retuli.

Non pauca (opinor) luce digna & hætenus vulgò inaudita, ad posteriorum eorum temporum historiam, sub Edwardo & Maria, apprimè pertinentia, adjici possent, ex codicibus Manuscriptis, in instructissima illa & quantivis pretii Bibliotheca Cottoniana, Westmonasterii, sed (quod me angit) adversaria mea iis ditare, dum in Anglia essem, prætermisi. Nihilominus, in
his

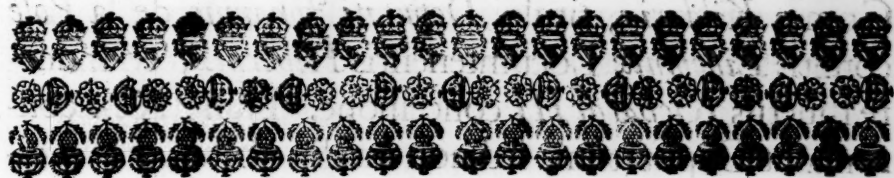
PRÆFATIO.

his ipsis quæ nunc offero, non solum facta memoravi, sed etiam (uti monet Sempronius Asellio, apud A. Gellium) quo consilio quaque ratione gesta fuerunt, quantum investigando potui colligere, adjunxi: unde derivari possunt præcepta, quæ nonnihil communis utilitati inservient.

Ecclesiastica aliquoties attigi, sed parcè. Pleniorum eorum disquisitionem Scriptoribus Ecclesiasticis relinqui, licet revera Res Ecclesiasticæ & Civiles ita intertextæ sint, ut vix seperari possint. Fraudes & falsa pro veris obtrudere mihi nunquam fuit in animo: Ubi vero fallax credulitas (tanquam nubes) me obduxit, vel in his vel in aliis à me scriptis, comiter monitus, libens lubensque agnoscam & corrigam. Mihi enim semper laudabile & homine libero dignum, in veritate proficere, eamque temperatè & citra odium posteris communicare.

Sunt qui memorias omnes veteres tanquam inutiles rejiciunt & perisse optant. Apagite. Optimè inquit prudentissimus Senator Cicerò, in Oratore suo; Nescire quid antea quàm natus sis acciderit, id est semper esse puerum. Nec excusare certè possumus eruditorum illorum incuriam, qui cum viverent temporibus utriusque Henrici, Edwardi Sexti & Mariæ, & certam haberent notitiam rerum tunc gestarum, fermè nihil tamen de iis, (quod sciam) nisi obiter & tanquam aliud agentes, conscripserunt. Utcunque, gustum aliquem illorum temporum hîc præbui, qui lectori res nostras sciendi cupido, aliquatenus (ut spero) satisfaciet.

RERUM

R E R U M

HIBERNICARUM

HENRICO VII. Regnante,

ANNALES.

ANNO CHRISTI

MCCCLXXXV.

ICHARD Tertio in prælio ad Bosworth occiso, Bello illi intestino quod Angliam, per plurimos annos, gravissimè afflixerat, finem dedit HENRICUS Richmondie Comes, jam inde Henricus

Septimus appellatus, si turbas à duobus scenicis principibus, vel potius ab eorum fautoribus, suscitatas excipiamus. Regnum is iniiit Augusti 22 1485, qui dies prælii, & 30 insequentis Octobris, Coronationis solennia peracta sunt Westmonasterii.

B

Hiber-

Hiberniam tunc temporis administrabat *Geraldus Comes Kildarie*, titulo *Deputati Johannis de la Pole* comitis *Lincolniæ* Locumtenentis *Hiberniæ*, eo munere functus *Richardi III* concessione. Hunc Rex confirmavit *Deputatum*, sed non ita diù postea, novo diplomate, *Deputatum* constituit *Gasparis de Hatfield Ducis Bedfordiæ*, quem Locumtenentem *Hiberniæ* designarat. Approbavit etiam *Thomam Fitz-Gerald Equitem* auratum, dicti comitis fratrem, *Hiberniæ Cancellarium*, *Rolandum Fitz-Eustace* Baronem *Portlesterium*, summum *Quæstorem*, (sive ut loquimur) *Thesaurarium*, virum in rebus *Hibernicis*, longo usu versatissimum, cæterosq; *Consiliarios*, præter *Judices* & alios administratos primarios, etsi eorum plurimi, id quod ille certo cognovit, *Rosæ albæ*, sive familiæ *Eboracensis* fautores fuerint. Veruntamen, eo tempore, (quod ~~maius~~ in principe tam prudente) illis, alios probatæ fidei viros, e suis non adiunxit. Quid detrimenti inde receperit, postea suo patebit loco.

Dum hæc agerentur, magnum erat dissidium inter *Jacobum Ketingum* & *Marmaducum Lomleium*, de jure *Prioratus S. Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*, *Kilmainan* vulgò dicti, utroq; pro Priore se gerente, unde & utriq; demum exitium. Simultas (ut rem altius repetam) initium sumpsit anno 1482. Nam sub exitum ejus anni, exauthoratus est *Ketingus*, à *Petro Danbussono* magno *Rhodi Insulæ* Magistro, cui subsuit, ob contumaciam & munus malè administratum, speciatim, quòd monilia quædam & alia *Prioratus* sui ornamenta, partim vendiderat, partim pignori posuerat, inter quæ memoratur pars *Crucis Dominicæ*; Item quòd prædia multa ad *Prioratum* spectantia, partim etiam vendiderat, partim ad longum tempus locaverat, & partim pensionibus quibusdam oneraverat. De privato

privato itaque *Ketingo*, successor designatus est à prædicto Magistro Rhodiano, *Marmaducus* ille *Lomleius*, Anglus, nobili *Lomleiorum* familia ortus. Hæc mense Decembri 1482. Is ita electus, anno insequenti, *Clontarfam* appulit, ubi Præceptoriam fuit ejusdem ordinis, ad secundum à *Dublinio* lapidem. De appulsu ejus, quamprimum certior factus est *Ketingus* (qui diu magnâ vixerat potentiâ, & Prioratum jam rexerat annos plus minus 20.) illuc magnâ suorum catervâ stipatus properavit, & *Lomleium* secum captivum ducens, sub arcta custodia detinuit, donec omnibus electionis & confirmationis instrumentis, in manus suas resignatis, (licet præviâ *Lomleii* protestatione) ad sustentationem, ei tandem concessit Præceptoriam de *Kilsaran*, in agro *Louthensi*. De his omnibus, *Lomleius* literas perscripsit, tam ad Regem *Anglie*, quàm ad magnum Magistrum *Rhodi*, eoque tandem successu, post longam nimirum moram, ut *Ketingus*, ob crimina perpetrata, excommunicatus fuerit. *Ketingus* verò hinc irritatus, culpamque omnem in *Lomleium* conjiciens, cum quasi harum turbarum fontem, ex dicta Præceptoriam, manu armatâ expulit, *Ostavianus* de Palatio Archiepiscopo *Armadobano*, in cujus diocesi dicta Præceptoriam fuit sita, *Lomleium* frustra propugnare satagente. Neque hic tamen finis erat arumnarum *Lomleii*: nam circa hoc tempus in carcerem ab adversario denuò conjectus est. Quid de eo postea factum fuerit, traditum non reperi: Hoc constat, eum nunquam Prioratum administrasse. Ceterum *Ketingus* ipse licet Prioratum per novem ferme annos postea per vim occupaverit, tandem tamen majore cum dedecore ejectus, in summa inopia vitam finiit, postquam nimirum *Jacobum Valeum* in locum suum suffectum vidisset. Prior hujus loci (quod obiter hic annotatum) totius *Hibernie* Protoprior olim censebatur,

lebatur, & locum suffragiumque habebat inter Procereſ
Parlamentarios. Ad Prioratum ipſum quod attinet,
is adeo amplius erat, & opere tam venuſto, ante ſuppreſ-
ſionem, ut inter ades univerſi regni ſpecioſiſſimas, me-
rito numeratus fuerit.

Sed ut in inſtituto curſu progrediamur, Menſe No-
vembri, *Thomas Ormond* alias *Butler* Eques auratus in
Parlamento *Westmonaſterii* coacto, poſſeſſionibus &
honori Comitum *Ormonia* reſtitutus eſt, ac Statutum
editum anno primo *Edwardi IV.* quo dictus *Thomas*
& duo fratres ejus ſeniores, videlicet, *Jacobus Comes*
Wiltonia & *Ormonia*, ac *Johannes Ormond* Eques au-
ratus proditores declarati fuerant, adjudicatum eſt irri-
tum viribusque caſſum. Comes brevi deinde poſtea, in
numerus eorum aſciſcitur, qui Regi erant à Secretio-
ribus conſiliis.

Ultimus fuit hic annus *Johanni Domino Barrio*, in
quo morum probitas cum generis ſplendore certavit, ac
etiam *Ulicko Bourko*, *Clan-Richardi* Dynaſtæ, nobiliſſi-
mâ orto familiâ de *Burgo*, (cujus rami in *Hibernia*
longè diſſuſi) viro magni nominis & potentia. *Ulickum*
filium is ſucceſſorem habuit, de quo plura poſtea.
Mortem etiam obiit hoc anno *Nicolaus Henſa* Epi-
ſcopus *Waterfordienſis* & *Lismoreniſis*, aliquando Ab-
bas cœnobii de *Fermoy*, alias de Caſtro Dei, cui ſuc-
ceſſit *Thomas Purſellus*. Tunc porro *Edmundus Cur-*
ceus ordinis Minorum, S. T. D. è Baronum *Curceo-*
rum familiâ ortus Epiſcopus conſecratus eſt *Clochorken-*
ſis, *Henrico VII.* ob ſpectantem fidem, poſtea percha-
rus. *Anglicæ* gentis is primus fuit qui ſedem eam ob-
tinuit.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVI.

REX subodoratus sub hoc tempore *Kildarium* res novas in *Hibernia* moliri, literis suis, inter mandata ei dedit, ut in *Angliam* properaret, specioso prae-textu coram consultandi, de rebus ad publicam pacem & tranquillitatem *Hiberniae* spectantibus. *Kildarius*, his literis acceptis, metuens quonam ea res evaderet, *Hiberniae* ordines *Dublinii* congregatos, de Regis voluntate, certiores facit. Junii deinde 4, Proceres ad Regem literas excusatorias mittunt, in quibus significant subitam Comitis profectionem in *Angliam* negotiis quibusdam magni momenti in Parlamento tractandis multum obfuturam: ideoque obnixè petunt, ut ille tam diù se sistat, donec negotia ea conficiantur. Literis illis subscripserunt, ex Ecclesiasticis, *Walterus fitz-Symon Dubliniensis* & *Octavianus* de Palatio *Armachanus* Archiepiscopi, *Johannes Painus* Episcopus *Midenfis*, *Johannes Pursellus* Abbas coenobii *S. Thomae* juxta *Dublin*, *Walterus Champflour* Abbas coenobii *B. Mariae* juxta *Dublin*, *Johannes Troy* Abbas *Mellifontis*, *Henricus* Abbas *Baltinglassensis* & *Nicolaus* Prior *Conallensis*: ex Secularibus verò, *Robertus Prestonus* Vicecomes *Gormanstonius*, & Barones VI, *Staninus* nimirum, *Delvinus*, *Killenius*, *Houthius*, *Trimletstonius* & *Donsanius*. His literis Comes quasi munitum se sentiens, tempus itineris indies protraxit.

Nunc ut pergamus; Ad tempus pervenimus conjugationibus plenum, conspirarunt enim ad Regem *Henricum* subvertendum, *Margareta* *Edwardi IV.* tum super Regis *Angliae* soror, *Caroliq;* *Pugnacis Burgundiae* Ducis vidua, aut (ut loquimur) dotaria, *Johannes* de la

Pole Comes Lincolniae, Franciscus Vicecomes Lovellus, aliquando *Richardi III.* Camerarius, & alii nonnulli. Huic flammæ oleum addidit mirum vastumque facinus vafri cujusdam Presbyteri Oxoniensis *Richardi Simons*, vel (secundum Polydorum Virgilium) *Simondi* appellati. Is enim, hoc anno, cum discipulo suo *Lamberto Simnello* egeni opificis, sive pistoris nimirum sive futoris filio, puero tamen aspectu decoro & docili, ætate etiam conveniente, in *Hiberniam* trajecit, eumque astutè prius instructum, coram Deputato, Cancellario, Thesaurario & aliis nobilibus, quos familiæ *Eboracensis* studiosos fuisse audiverat, pro *Edwardo* comite *Warwicensi* *Georgii Ducis Clarentiæ* filio, quasi vero Coronæ *Angliæ* hærede; ex arce *Londinensi* evaso, ostendit & venditavit. Hoc ille figmento, discipulo suo regnum, & sibi opulentum aliquem Episcopatum somniaverat. Hæc re facile creditâ, & cum proceribus nonnullis communicatâ, Puer à Cancellario honorificè hospitio exceptus est. Deinde paulò post missi sunt nuntii, tam ad fautores nonnullos nominis *Eboracensis* in *Anglia* & *Hibernia*, quàm ad prædictam *Burgundiam* Ducissam, auxilium petitori, ad justum (ut illi dicebant) titulum *Edwardi* illius (quem regem salutabant per nomen *Edwardi VI.*) vindicandum. Negotium hoc Comiti *Kildariæ* maximas postea calamitates attulit, & nisi Deus ruentem sustinuisset, sibi & nobilissimæ suæ familiæ fuisset exitio.

Interim de his rebus, Rex certior factus ab *Houtha* Barone & aliis, ad imposturam detegendam, verum *Warwici* comitem, ex arcta in turri *Londinensi* custodia, die Dominico per præcipuos civitatis vicos, circumduci iussit, & solenni postea processione, Ecclesiam *Divi Pauli*, cum eo ingressus est, insigni nobilitatis flore supatus. Hinc liquidò apud *Anglos*, Im-

postoris

postoris detecta est fraus : Caterum in *Hibernia*, re-
torta est in Regem impostura, quasi verò ipse *Pseudo-*
Warwicum populo obtruserat.

Fuerunt nihilominus in *Hibernia*, non pauci, qui
constantissimè semper fidelissimèque *Henrici* causam
pro viribus defenderunt : Inter quos memorantur
Octavianus de Palatio Archiepiscopus *Armachanus*,
Edmundus Curcæus (vel *Courcy*) ord. Minorum, *Clo-*
chorensis Episcopus, *Butlerorum* familia, *Baro Houtbi-*
us & cives *Waterfordienses*. Conjuratiōis illius exitum
in sequentis anni narratione, Deo volente, expone-
mus.

Inter hæc, *Hugo Mac-Mabon* magnâ suorum cater-
vâ stipatus, in agrum *Louthensem* irruit, prædas egit,
& prædia undique diripuit & incendit. Combustæ fe-
runtur in hac incurſione 28 villæ. Porrò VI. *Kalendas*
Martii, in partibus nonnullis *Ultoniæ*, tanta vis venti
& procellæ contigit (neque abs re erit verbo memora-
re) ut arbores eradicarentur, multæ domus & aliquot
Ecclesiæ (inter alia mala quamplurima) pessumrue-
rent.

Fatis concesserunt hoc anno, ex Episcopali ordi-
ne, *Johannes* Episcopus *Clonmacnoisensis*, *Thaddæus*
Episcopus *Dunensis* & *Connorensis*, *Johannes Hedia-*
nus Ossoriensis & (Julii 19.) *Thomas Arthurus Limeri-*
censis. *Johanni* successit *Walterus Blakens*, *Thaddæo*,
Tiberius quidam, *Hediano*, *Oliverus Cantwellus*, ordi-
nis Prædicatorum, & *Arturo*, *Richardus* quidam, cui
defuncto *Romæ*, ante finem ejusdem anni, successor de-
signatus est *Johannes Dunow*, Canonicus *Exoniensis*,
Decretorum Doctor, *Henrici* Regis *Angliæ* tunc ora-
tor apud Pontificem. Illi etiam tertio consecrationis
anno, antequàm sedem suam vidisset, defuncto successit
Job. Eolanus, Rector Ecclesiæ *Clonmorensis*, negotio-
rum

rum jam dicti Octaviani *Armachani*, in Curia Romana, Procurator.

Hæc in *Hibernia*. Interim *Wintonia* in *Anglia*, *Elizabetha*, Regina filium Regi peperit 20 *Septembris*, *Artburum* vocatum. Neque silentio hic prætereundum *Henricum* Regem hoc anno *Bullam* procurasse, ab Innocentio VIII, datam VI. *Kalend. Aprilis*, per quam (inter alia) omnes Episcopi, &c. jussi sunt excommunicationes in rebelles emittere, quoties ex parte Regis requisiti fuerint. Hæc res negotia Regia magnoperè postea juvit promovitque, tam in *Anglia* quàm in *Hibernia*.

ANNO CHRISTI

MCCOCLXXXVII.

Johannes Comes *Lincolniæ* filius & hæres *Johannis* de *la Pole* Ducis *Suffolciæ*, vir animi excelsi & elati, (quem *Richardus III.* cum filius suus obiisset, successorem regni hæredem declaraverat) litteris & nuntiis certior factus, de Idolo hoc in *Hibernia* pro vero comite *Warwicensi* recepto, speque ductus, per hunc pontem, viam sibi patefactam, ad Anglicum sceptrum suo titulo obtinendum, si nempe sub hujus larvæ nomine, proprio suo tempore detegendæ, Regem *Henricum* opprimeret, in *Flandriam* trajecit, ubi Dominum *Lovellum* invenit, qui consiliorum suorum particeps, ibi paulò antè appulerat. Hi arcana ineunt consilia cum *Margareta Burgundiæ* Ducissa; *Edmundi IV.* sorore; acerbissima familia *Lancastriensis* hoste, de *Henrico* rege exturbando. Ibi decretum fuit, ut Comes & *Lovellus*, cum exercitu qui Ducissæ expensis conscriberetur, in *Hiberniam* primo transfretarent, & inde postea,

postea, adjunctis *Hibernorum* viribus, in *Angliam*, ad
 versus regem. Exercitus paucis post diebus 2000 *Ger-
 manorum* militum veteranorum conscriptus, sub ductu
Martini Swart, vel (ut alii habent) *Socardi Germani*,
 veteranae militiae gloria clari, & navigiis impositus, e
Flandria solvit, *Dublinumque* (*Hiberniae* Metropolim)
 appulit mense Maio. Die deinde *Pentecostes*, *Pseudo-
 Warwic* iste (cujus supra mentionem fecimus) *Dublini*
 in Ecclesia Cathedrali *S. Trinitatis*, quam aedem Chri-
 sti vulgò vocant, post concionem, à *Johanne Paino*
 Episcopo *Midenf* ibi editam, in qua publicatus est
 titulus ejus ad Coronam, solenniter coronatus est,
 Praesentibus Deputato, Cancellario, Thesaurario, Co-
 mite *Lincolniae*, Domino *Lovello*, & multis aliis e pro-
 cibus & viris primariis, tam Ecclesiasticis quam Se-
 cularibus. Coronam quae usus est, à statua *B. Mariae*
Virginis, in Ecclesia illius memoriae dicata, prope por-
 tam urbis, quam *Dames-gate* vulgò appellamus, asser-
 vata, mutuata sunt. Hinc per mediam urbem, mag-
 no populi applausu, ad castrum *Dubliniense* deductus
 est & epulis exceptus. Inter eos quibus praesentia dis-
 plicebant, numeratur *Octavianus Archiepiscopus*
Armachanus: Is enim (postquam *Kildarium* à tam in-
 felici proposito frustra deterrere desudasset) se subdu-
 cens, coronationi interesse recusavit, id quod multum
 ei postea peperit molestiae. Interim verò sub e mentiti
 Principis nomine, Comitibus & Juris fora habita sunt,
 ac Processus, Tabulae publicae & Acta Concilii pro-
 dierunt: Speciatim de *Magno Concilio*, ejus nomine
 & autoritate congregato, fit mentio in Epistola præ-
 dicti *Octaviani Armachani*, ad Praesulem quendam
 Anglicum, cujus nomen non editur, in quo Concilio,
 Subsidium à Clero se absente, Papae concessum asserit,
 ad absolutionem à sententiis & censuris quas forsan no-

nos tumidas contra Regem suscipiente inciterent, ob-
tinendam. Epistola exemplar habetur in Octavian
Regesto, fol. 152. a. Ceterum hæc omnia lata lege in
Parlamento Pontine coactis, sub Raynbro, Prorege
anno 1494 rescissa sunt & penitus antiquata.
(Sub initium Junii hujus anni 1487 Dominus Tho-
mas Fitz-Gerald Cancellarius munere se abdicavit, cuique
succedit Rolandus Eustacius Baro Portlesterius. Brevi
deinde postea, classis Concilii Decreto, cum advento
hoc Principe, & copiis tam Germanicis quam Hiberni-
cis, quibus præferebatur Comes Lincolnia (supra
dictis Domino Lovello, Dom. Thoma Fitz-Gerald &
Swarto Germani Comitatus) è Dublinio solvit, & vento
secundo, Fouldrian apud Lancastrienses in Anglia ap-
pulit. Quò se statim contulit Thomas Bronghtonus E-
ques auratus, conjurationis socius, cum parva militum
manu. Ita instructi agrum Eboracensem pertranseunt,
ubi etiam copiarum quarundam accessionem expecta-
bant, sed frustra. Utcunque animos non despondentes
Newarconi versus properant, sperantes locum subito
eorum adventu, facile possessuros. Rex autem, rebel-
lium consilio intellecto, cum exercitu valido, sub ductu
Gasparis Ducis Bedfordie & Johannis de Vere Oxonie
Comitis Anglieque Thalassiarche, Nottinghamiam (nam
illuc tunc nuper venerat) relinquens, non procul à
Newarco, castrametatus est, eorumque transitum ibi in-
terclusit. E diverso, Lincolnia Comes, cognito Re-
gis adventu, intrepidè tamen iter institutum continua-
vit, & eadem nocte, castra fixit apud Stocham viculum,
in agro Nottinghamiensi, in ipso fermè conspectu exer-
citus Regis. Postridiè, Junii nempe 20, Henricus rex,
exercitu è castris educto & in tres acies diviso, Sto-
cham profectus est, ubi Comes itidem suos, satis ani-
mosè, Swarti directione, in aciem duxit. Dimicatur
utrin-

utrinque fortiter per tres horas, æquo quasi *Marte*. Tandem verò, primæ Regis acies, quæ hucusque impetum sustinuerat, reliquis duabus (quod mireris) quasi ociose prælium tam diù spectantibus, tantâ vi & audaciâ pugnam continuavit, ut occisis primariis hostium Ducibus, cæteri in fugam facili versi fuerint. In hoc prælio (quod in annum 1489. perperam conjicit *Polydorus Virgilius*) ex parte ementiti principis, acriter pugnantes occuberunt *Johannes de la Pole* comes *Lincolniæ*, *Franciscus* Vicecomes *Lovellus*, Dom. *Thomas Fitz-Gerald*, quem falsè nonnulli comitem *Kildarriæ* appellant, *Mauricius Fitz-Thomas Geraldinus*, *Broughtonus*, *Plunket* quidam Baronis *Killenii* filius & *Swartius*: præterea quatuor millia militum gregariorum. Sunt tamen qui Dominum *Lovallum* in *Trento* fluxio submersum dicunt, & alii, qui non aquis periisse, sed in caverna quadam subterranea diù postea latuisse & vitam produxisse miseram asserunt. Ex parte Regis dimidium duntaxat primæ aciei cecidit. Capti sunt inter alios, scenicus ille regulus *Lambertus Simnellus* & astutus sacerdos ejus præceptor. *Lambertus*, clementiâ Principis inaudita, postquam, crimen agnovisset, & misericordiam Regiam implorasset, ad mortem non est damnatus, sed in culinam Regis detrusus. Ibi veru ad tempus circumegit, & postea in numerum admissus est accipitrariorum Regis. Sacerdos verò clericali ordine privatus, in gurgustium quoddam detrusus est. Sic aliqui tradunt. Asserunt verò alii, ordinis intuitu, criminis atrocitate non obstante, eum neque morte multatum, neque ordine privatum, sed perpetuo tantum carceri adjudicatum.

Sed hanc rem suis etiam verbis exhibebit *Johannes Herens* Medicinæ Doctor, qui Historiam Anglicanam Heroico carmine descripsit, ab initio *Edwardi IV.* usque ad initium *Henrici VIII.*

Lam-

ri possit) in *Hiberniam* misit. *Hibernica* proculdubio hucusque, eum nimis neglexisse non negandum. Cæterum hanc culpam aliquantum correxit anno insequenti, tantâ tamen cum lenitate & clementiâ, (diligere enim quàm metui maluit) ut Principem se ostenderit & misericordem & pacis summoperè amantem, atque inde victoriam incruentam reportaverit, ut ex illius anni narratione, lectori liquidò constabit.

Interim *Decembris VII*, *Jacobus Fitz-Thomas Geraldinus*, comes *Desmonia*, qui annos fermè 28, opibus & potentiâ floruerat, à famulis, in ædibus suis *Rathkelæ*, apud *Limericenses*, subito crudeliter trucidatus est. Stemma suum is duxit à *Mauritio* filio *Geraldi*, qui sub *Henrico* Secundo, in expugnanda *Hibernia*, fortem egregiâque navavit operam. *Jacobo* sine prole, saltem mascula, mortuo, *Mauritius* frater successit, à quo *Johannes Mantagh*, id est, edentulus, perpetrati sceleris princeps, paulò post captus est & occisus. Atque ita certè plerumque usu venit, ut qui, aliorum cædibus, manus polluerunt, eos poena talionis sequuta fuerit. Hoc admonet *Horatius*, lib. 3. *Carmin.* Odâ 2.

*Rarò antecedentem scelestum
Deseruit pede poena claudò.*

Cujus rei veritatem plurimis demonstrare exemplis in promptu est. De *Mauritio* successore plura postea erit dicendi locus. Sed ad res magis publicas redeamus.

Ad primum victoriæ Regis rumorem, seditiosis in *Hibernia* concidit animus, & de ea paulò postea certiores facti, *Kildarius* & alii è potentioribus nuntios demùm miserunt, qui factum Regi excusarent, errorem agnoscerent, & veniam quàm humilimè peterent. His nuntiis & submissionibus, Rex aliquantulum lenitus,

E

ma-

maturâ rei deliberatione, cum consiliariis suis habitâ, nuntios tandem in *Hiberniam* remisit, ad Comitem & ceteros, cum literis, in quibus, postquam nuperâ proditionis eos insimulâssent, præteritorum tamen veniam cunctis promisit, secundum merita eorum futura. Ad *Hiberniæ* administrationem quod attinet, eam pro tempore, Comitis fidei iterum commisit, cum instructionibus quibusdam & mandatis tempori convenientibus & aptatis. Atque ita tandem fucus *Lambertinus* in *Hibernia*, quasi in fenum evanuit. Quid verò Rex fecerit, ne recens rebellio iterum flammam conciperet, in sequenti anno narrabitur. Non negandum enim Regem justas habuisse causas suspicandi scintillas ibi aliquas non adeò plenè fuisse extinctas, quin datâ fortè novâ occasione, incendium denuò ex iis excitari posset.

His diebus de Asylorum immunitatibus, multæ per *Angliam* & *Hiberniam* querimoniæ increbuerunt: Hoc itaque anno, exorbitantia quædam eorum privilegia, Innocentius VIII Papa per Bullam datam *Romæ VIII Idus Augusti*, imminuit & depressit, ita ut deinceps facinorosi ad ea confugientes, & nova crimina foras perpetrantes post reditum, Regis aut ministrorum ejus mandato, ad examina subeunda extraherentur; Item, ut obælatorum ad ea confugientium bona creditoribus subjicerentur, si hoc in fraudem fecerint creditorum, ut deinceps læsæ Majestatis convicti similiterque protecti, custodiâ tamen à Rege arctâ includerentur, nè excentes pejora perpetrarent. Bulla ipsa habetur *Westmonasterii*, in egregio Antiquitatum, præcipuè *Britannicarum*, Thesaurò *Cottoniano*, sub imagine *Cleopatræ*, E. 3. Criminum impunitatem in *Asylis*, *Græcis* urbibus simile olim attulisse malum, imperante *Tiberio*, donec per *Senatus* consulta, modus præscriberetur, ostendit Tacitus, *Annalium* lib. 3.

ANNO

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXVIII.

IN *Hiberniam* Rex misit hoc anno *Ricardum Edgecombum* Equitem auratum *Cornubiensem*, *Aulæ* suæ Censorem, five (ut loquimur) *Contrarotulatorem*, unum è *Consiliariis* suis, singulari virum prudentiâ, cum armata 500. militum manu, & potestate tam ad *Juramentum fidelitatis* & obsequii recipiendum à proceribus, nobilibus minoribus & primariis civibus, quàm ad delictorum veniam concedendam. Eadem gratiâ non paucis è *Proceribus* & aliis nominatim à Rege prius concessâ : Nam ex *Ecclesiasticis*, *Regiis diplomatibus*, condonati fuerant *Archiepiscopi Armachanus & Dubliniensis*, *Episcopi Midenfis, Darenfis & Clonensis*, *Abbates* cœnobiorum *B. Mariæ juxta Dublin, S. Thomæ juxta Dublin, Baltinglassensis, Navanensis, Mellifontani, Beëiffensis & B. Mariæ Trimmenfis*; *Priores* deinde cœnobiorum *S. Petri novæ villæ juxta Trim. Conallensis & Louthensis* : Hi etiam ex *Proceribus secularibus* & aliis viris primariis, *Comes Kildariæ*, *Vice-comes Gormanstonius*, *Barones Slanius, Delvinus, Killenius, Houthius, Trimletstonius, Donfanus & Portlesterius*, uti etiam primarii utriusque *Banci* *Judices*. Hæc mense Maio. Sed ut ad *Edgecombum* redeamus. Is cum 500. militibus (de quibus supra diximus) quinque navibus impositis, ad portum *Kinsalæ* appulit Junii 27. Verumenimverò, ei animus fuit terram ibi non ingredi, sed *juramento fidelitatis*, in nave sua, à viris nonnullis primariis recepto, vela protinùs pandere, versùs alia loca. Eodem igitur die, in ipsa nimirum nave, *Thomas Dominus Barry Homagium*

gium pro Baronia sua, necnon Juramentum fidelitatis coram eo præstitit. Proximo tamen mane, *Jacobi Domini Curcei* & opidanorum primariorum importunitate evincente, *Kinsalam* ingressus est, ubi in Ecclesiæ *S. Meltoci* cancello, *Curceus* Homagium pro Baronia præstitit, & tam ille quàm opidani juramento fidelitatis chirographis obstricti sunt. Quibus peractis, & Regi condonatione iis concessâ, post prandium, è *Kinsala* solvit, & ejusdem mensis die ultimo, *Waterfordiam* apulit, urbem, quæ nullis fucis à debito obsequio se passa fuerat divelli. Ibi ab Urbis Prætore (quem Majorem vocant) & civibus honorificè receptus est. Postridiè verò, postquàm Urbis fidelitatem & constantiam magnoperè laudâisset, Regisque gratias & benevolentiam declarâisset, unâ cum protectionis & remunerationis promisso, vela fecit versùs *Dublinium*, sed ventis adversantibus, eò non pervenit ante quintum *Julii*, quo die supplices eum exceperunt Urbis Prætor & cives, prope portam coenobii fratrum Prædicatorum, à quibus fratribus in hospitium receptus est. Mansit ibidem 7 dies, ante reditum Comitis *Kildariæ* Deputati *Hiberniæ*, à peregrinatione, quam tum nuper susceperat. *Julii 12*, Comes tandem *Dublinium* rediit, eodemque die *Edgecombus* ad coenobium *S. Thomæ* in suburbio occidentali ubi Comes tunc erat, profectus est, deducuntibus Episcopo *Midensi*, Barone *Slanio* & aliis, à *Kildario* eo fine missis. Ibi postquàm in camera magna, literas Regias, non sine signis quibusdam acerbitatis, comiti palàm obtulisset, in partem interiorem ambo secesserunt, ubi, præsentibus duntaxat Proceribus, diù collocuti sunt, de summâ rerum. Cæterùm tunc temporis propter absentiam multorum è Proceribus, nihil decretum. Colloquio eo finito, Comes ad ædes suas *Maynothenses* rediit, & *Edgecombus*, ad fratres Prædicatores. Postridiè (qui

(qui dies erat Dominicus) Excommunicationis absolutio, quam à Pontifice procuraverat Rex *Henricus*, omnibus fidelitatem debitam præstantibus, *Edgecombi* mandato promulgata est, *Dublinii* in Ecclesia S. Trinitatis, in concione nempe à *Paino* Episcopo *Midensi* ibi prolata. In disceptatione de juramenti suscipiendi formula, inter *Edgecombum* & Proceres, dies aliquot postea tam *Maynothe*, quàm *Dublinii*, elapsi sunt. Conveniunt verò tandem de juramento sequenti,

Ego——promitto & obligo me, quòd deinceps verus fidelis & obediens ero ligens & subditus Celsissimi Potentissimique Principis Naturalis mei & Prudentissimi Domini *Henrici VII*, Dei gratiâ Regis Angliæ, & Franciæ & Domini *Hiberniæ*, & hæredum suorum, de corpore suo exeuntium Regum Angliæ. Item, quòd nunquam juvabo, assistam aut fovebo aliquos rebelles aut proditores Domini mei prædicti, aut aliquos subditorum ejus, qui perpetrabunt aliquid contra eorum fidelitatem & personam Regiam, vel Coronam ejus. Et quòd nunquam juvabo vel fovebo privatè vel apertè aliquid quòd erit contrarium Bono, Honori, vel Securitati dicti Domini mei, aut hæredum suorum Regum Angliæ, in rebus pertinentibus ad conservationem nobilissimæ suæ personæ & Status Regalis: sed si contingat quòd aliquo tempore mihi notum erit quicquam tendens ad damnum, dedecus, vel molestiam Celsitudinis ejus, vel dictorum suorum hæredum Regum Angliæ, pro viribus meis reprimam illud & impediam. Præterea quamprimum potero, declarabo illud vel declarari faciam Celsitudini suæ, vel hæredibus suis Regibus Angliæ, vel eorum Consiliariis. Item quòd serviam dicto Domino meo & omnibus hæredibus suis Regibus Angliæ, in omnibus titulis eorum, ad Coronas Angliæ, & Franciæ, & Dominium *Hiberniæ* pertinentibus, & in omnibus ejus & eorum titulis & contentiombus, in causa

Coronæ. Et quod vivam & moriar, cum eo & iis, contra omnes, atque ejus eorumq; mandata, pro viribus meis, verè & fideliter observabo & exequar. Item si aliqui nuntii vel alii cujuscunq; ordinis, gradus, vel conditionis missi fuerint à Burgundiæ Ducissa, vel à quocunq; alio, cum literis vel mandatis ad me, vel quoad noscam, ad aliquem alium, ut me vel illos pervertant à debita fidelitate & obedientia, vel ut incitent seditionem & rebellionem inter regis subditos, vel si aliquis subditus Regis in Hibernia, vel exterius in Hiberniam venerit, et usus fuerit aliquo sermone seditioso, vel indecenti, contra Regis personam, aut honorem, Ego annitar quamprimum ad notitiam meam pervenerit, capere eum, vel eos, ita, uti dictum est, afferentem vel afferentes literas, vel nuntia, ad novam seditionem excitandam, vel seminantes sermones seditiosos aut indecentes: Et quod, quantum ad me attinet, faciam eos puniri, secundum eorum demerita, vel, aliter eum vel eos mittam ad Regem, cum eorum literis, vel sermonum notitia. Item in posterum non impediam nec impediri faciam executionem & declarationem magnarum Sanctæ Ecclesiæ censurarum, contra quamcunque personam, cujuscunque fuerit status, gradus, vel conditionis, per aliquem Archiepiscopum, Episcopum, Abbatem, Priorem, Rectorem, Vicarium, vel Curatum, intra terram Hiberniæ, auctoritate S. nostri Patris Innocentii VIII, concessarum, contra omnes Regis subditos, qui impedient vel perturbabunt Dominum nostrum Henricum Septimum, in titulo Coronæ Angliæ & Domini Hiberniæ, vel aliquo modo molientur seditionem vel rebellionem, vel sustentabunt vel reficient aliquos proditores vel rebelles, machinantes destructionem nobilissimæ sue personæ, vel subversionem dicti regni sui Angliæ & Domini Hiberniæ, sed ipso viribus meis, adiutor ero in executione & declaratione dictarum censurarum,

quoties

quoties ex parte dicti Domini nostri Regis requisitus ero, vel sufficientem materiam aut causam habebo. Hæc autem Declaratio facta est absque fraude, ~~aut~~ fallacia: Ita me adjuvet hoc Sanctum Sacramentum, &c.

Ecclesiasticorum autem Juramento adjecta est hæc clausula [“ Item, in posterum quoties Ego legitime
“ requisitus ero, ex parte Domini nostri Regis, ad
“ Ecclesiæ censuras exequendas, per authoritatem
“ S. Patris nostri Innocentii Papæ Octavi, & per Bul-
“ lam ejus sub plumbo, contra omnes Domini Regis
“ subditos, cujuscunque fuerint dignitatis, gradus,
“ status vel conditionis, qui impediunt aut perturba-
“ bunt dictum Dominum nostrum Regem, in titulo
“ suo Coronæ Angliæ & Dominii Hiberniæ, vel qui
“ incitabunt seditionem vel rebellionem contra eum, vel
“ qui adjuvabunt, sustentabunt vel reficient aliquem è
“ proditoribus vel rebellibus ejus qui machinabitur
“ destructionem nobilissimæ suæ personæ; vel subversi-
“ onem dicti sui Regni Angliæ, vel Dominii Hiberniæ,
“ dictas censuras, cum omni solennitate ad easdem per-
“ tinente, intra aliquam Ecclesiam meæ jurisdictionis
“ palam & solenniter exequar, ac declarabo easdem
“ censuras in & contra omnes transgressores ejusdem
“ Bullæ, vel exequi & declarari faciam, si causa mihi
“ fuerit nota, vel aliter legitime ex parte Regis nostri,
“ vel hæredum suorum Regum Angliæ, monstrata fue-
“ rit, & probata. Neque desistam ex amore, odio, in-
“ vidia, metu, vel aliqua alia causa. Ita me adjuvet, &c.
“ Salvo ordine Episcopali.

Julii 21, Homagium primum præstitit Geraldus Comes Kildariæ coram Domino Richardo Edgecombo, in cœnobio S. Thomæ, in Camera nimirum magna, vulgò dicta Camera Regia. Deinde durante Missa, ab

excom-

excommunicatione absolutus est, & more proposito, Fidelitatis juramento obstrictus. Similiter fecerunt *Rolandus Eustacius* Baro de *Portlester*, summus *Hiberniæ* Quæstor, *Robertus Prestonus* Vicecomes de *Gormanston*, *Jacobus Flemingus* Baro de *Slane*, *Nicolaus* de *Sancto Laurentio* Baro de *Houth*, *Christophorus Barnemallus* Baro de *Trimletston*, *Johannes Plunketius* Baro de *Donsany*, & alii. Item ex Ecclesiasticis, *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Johannes Waltonus* ejus Prædecessor in Archiepiscopatu, sed qui ante aliquot annos resignaverat, *Mannerio* tantum de *Swordes* sibi ad sustentationem, quoad viveret reservato: Item, *Johannes Painus* Episcopus *Midenfis*, *Edmundus Lannus* Episcopus *Darensis*, *Johannes Pursellus* Abbas cœnobii *S. Thomæ* juxta *Dublin*. *Walterus Champflourus* Abbas cœnobii *B. Mariæ* juxta *Dublin*, & *Jacobus Coganus* Prior cœnobii *S. Patricii* de *Holm-Patric*, qui omnes postea chirographis porro fuerunt obstricti ad fidelitatis Juramentum observandum. Neque hîc prætermittendum *Edgecombum*, postquam Comes homagium præstitisset, torquem aureum collo ejus aptasse, quem Rex ei miserat, tanquam benevolentix suæ arrhabonem. His ita peractis, *Edgecomb* splendido epulo excepit Comitem, & quamplurimos è proceribus, in Domo fratrum Prædicatorum. Postridie, *Thomas Meilerus* Prætor Urbis & cives primarii in Prætorio, vulgò dicto *The Tounsell*, congregati, fidelitatis juramentum, coram *Edgecombo*, præstiterunt, & juramenti formulam, sub urbis sigillo, Regi transmiserunt. Julii deinde 23, *Edgecomb*, *Dublinio Pontanam*, (quam *Droghedam* vulgò dicimus) adiit. Dieque proximo, postquam nempe Prætor & opidani juramentum fidelitatis, in Prætorio ibidem, coram eo suscepissent,

cepissent, condonati sunt omnes, & in gratiam Regis (diplomate Regio) recepti. Inde Trimmam profectus est die sequenti, ubi præteritorum venia Præposito (sive *Portgrevio*) & opidanis itidem concessa est, post agnitam Regi fidelitatem. Ibi etiam *Nicolaus Herbertus* Prior coenobii *S. Petri* novæ villæ juxta Trimmam, *Richardus Nangle* sive de Angulo Abbas *Navanensis* & *Jacobus* de *Castro-Martin* Abbas *Becliffensis* juramentum oblatum præstiterunt, & in gratiam Regis recepti sunt. *Dublinium* deinde reversus *Julii* 26, ibi brevi postea, in Domo fratrum Prædicatorum, simile sacramentum, inter alios, dixerunt *Octavianus* de *Palatio* Archiepiscopus *Armachanus*, *Philippus Birminghamus* summus in *Tribunali* regio Judex, & *Thomas Dowdallus* Rotulorum Præfectus. *Edgecomb* penso ad finem jam fermè perducto, *Kildarius* & nonnulli alii è magnatibus, enixè cum illo egerunt, ut *Ketingus* Prior (de quo supra) & *Thomas Plunketus* summus communium Placitorum Judex condonarentur. Nam hi duo, præcipuè verò *Ketingus*, Regis iram in se valdè excitârunt, quasi nuperæ rebellionis faces & antesignani. *Plunketo* quidem, illorum intercessionibus data tandem est venia, *Ketingo* autem, ob plurima illi objecta crimina, non solum veniam concedere præcisè is recusavit, sed protinùs etiam munere Præfecti castrì *Dubliniensis* amovit, quod per aliquot annos usurpaverat, eique amoto successit *Richardus Archboldus*, quem *Ketingus* priùs possessione vi deturbârat. Tunc verò *Edgecomb* ultimo condonationum negotio confecto, *Julii* 29, *Dalkeyam* iter fecit, quò Archiepiscopus *Dubliniensis* & alii viri primarii non pauci eum honoris ergò deduxerunt. Ibi navem ille conscendit, & *Cornubiam* versùs vela fecit, sed partim ventis adversantibus, partim tempestate impeditus, in

Cornubiam non appulit; ante diem 8. *Augusti* infrequentis.

Circa idem tempus, *Johannes Painus* Episcopus *Midenfis* (quem falsò liber *Houthensis* inter *Kildarii* adversarios numerat) à *Kildario* & Senatu Regio in *Angliam* missus est nuntius, tum ad Regem placandum, tum ad adversariorum machinationes prævertendas. Neq; defuit sibi è contrà, *Octavianus* Archiepiscopus *Armachanus*: Nam ut *Kildarii* & aliorum suorum adversariorum vires faciliùs enervaret, multum egit cum amicis suis in *Anglia*, de *Hiberniæ* Cancellariatu sibi obtinendo: licèt irritò successu. Sibi fidum eum fuisse Rex benè novit, veruntamen pro ratione illorum temporum, meritò metuit, ne si eum constitueret Cancellarium, *Reipublicæ* id detrimento fieret, ne inde nimirum contentiones inter Deputatum & illum tunc temporis fermè extinctæ resuscitarentur, & sic publica pax disturberetur.

Brevi postea *Kildarius* in *Moycasselam Mac-Geoghegani* regiunculam profectus est, ubi castrum *Bilerahum* vi cepit & diruit, atque inde milites dispersi prædia circumquaque depopulati sunt, & cum prædis spoliisq; domum redierunt.

Idem annus supremus erat *Thomæ Haroldo* Priori Ecclesiæ Cathedralis *S. Trinitatis Dublinii*, viro gravissimo, qui obiit Februarii 27. Ad hujus rogatum, (Octobris 1. 1486) *Henricus VII* annuam 20 librarum pensionem dictæ Ecclesiæ concessit, ex reditu civitatis *Dubliniensis*. Fama obtinet hanc *Haraldorum* in *Hibernia* familiam stirpem esse *Danicam* sive *Ostmannicam*. Abstulit & hic annus *Johannem Stackum* Episcopum *Artfertensem*, cui successit *Philippus* quidam à Pontifice designatus, 4. Calendas Januarii.

ANNO CHRISTI

MCCCCLXXXIX.

EX *Hibernia* accersiti in *Angliam* transfretârunt Procere ferè omnes *Seculares*, sive (ut vulgò loquimur) *Temporales*, qui *Grenovici* (ad 4 ab urbe *Londinensi* lapidem) in conspectum Regis admissi, ab eo acriter increpati sunt, quòd *Lamberti* causam propugnâssent. Inter alia, Regem dixisse ferunt se putâsse eos simias tandem coronaturos, si ipse diù absens fuerit. Asserit prætereà liber *Houthensis* quòd quo primo tempore, in *Aula Regia*, epulo excepti fuerunt, Rex *Lambertum* Pincernæ munus pro ea vice obire fecit, eo modo crimen eorum ostendens & redarguens. Cæterum paulò postea in gratiam Regis plenè recepti sunt & honorificè habiti, speciatim in solenni processione *Grenovici*, Regem ad *Ecclesiam* comitati, ac benignè demùm, pro solita Regis clementia, dimissi. Baroni *Houthæ* discessuro, ob fidelitatem spectatam, Rex auri signati 300 libras Anglicanas, quæ aureos Gallicos circiter mille conficiunt, benevolentia suæ testimonium, dono dedit. Hæc in *Anglia*.

In *Hibernia* hoc anno *Mauritius* comes *Desmonia*, in duobus conflictibus victor fuit : in altero, vicit & interfecit *Murchardum O-Caroll* & *Mælmurrium* fratrem ejus, in altero, *Dermitium Cartæum* filium *Thaddæi*. *Mauritius* ille (quod recens nominis ejus mentio submonuit) à nonnullis *Claudus* cognominatus est, sed vulgò *Bellicosus*, ob crebros nimirum conflictus, quos cum vicinis habuit ; à quibus etiam multa prædia extorsisse ferunt, & sui juris fecisse.

Julii 6, *Synodus* Provincialis celebrata est ab *Ostavian*

viano de Palatio Archiepiscopo *Armachano*, in Ecclesia parochiali B. *Mariæ* virginis de *Atbirde*, aliàs de Atrio Dei, cui interfuerunt *Jobannes Painus Midenfis*, *Edmundus Curceus Clochorensis*, *Gulielmus Ferallus Ardachadensis*, *Georgius Dromorensis*, *Donaldus Faltonus Derens*, *Menelaus Mac-Carmican Rapotens*, & *Walterus Blakens Cluanensis* sive *Clonmacnoisensis*, Episcopi. In hac Synodo, magna fuit contentio inter *Thomam* quendam *Bradeum* filium *Andree* & alium dictum *Cormacum*, de jure Episcopatus *Kilmorensis* sive *Triburnensis*. Atqui res tandem, communi consensu, subjecta est *Midenfis*, *Clochorensis* & *Ardachadensis* Episcoporum arbitrio. Quid tunc temporis concluderint, non comperi: Hoc certè constat ex Regesto jam dicti *Octaviani*, utrumque (tam *Thomam* nempe quàm *Cormacum*) sexennio postea appellatum fuisse Episcopum *Kilmorensis*, & interfuisse (quod mireris) Concilio Provinciali *Pontanæ* tunc habito, in Ecclesiâ S. *Petri*.

Eodem anno, 3 Kalendas *Februarii*, è vitâ migravit *Philippus Birminghamus* primarius in Tribunali regio Judex, vir Juris patrii prudentiâ insignis, & in cœnobio B. *Mariæ* virginis juxta *Dublin*, sepultus est. Obiit & hoc anno *Milo Roch* alias de *Rupe*, Episcopus *Leghlinensis*, cui successit anno sequenti *Nicolaus Maguirius* vir doctus & industrius. Tota præterea hæc ætas valde morbosâ extitit, peste ac febribus supra modum grassantibus, unde quamplurimi mortales perierunt. In *Anglia* sub finem *Novembris*, *Arthurus* Regis filius (tum triennis) *Walliæ* Princeps creatus est.

ANNO CHRISTI

MCCCCXC.

HIs diebus *Margareta* Burgundiæ Ducissa dotaria, (de qua antea) ex odio in *Henricum* regem & familiam *Lancastriensem*, novum statuit belli incendium in *Hibernia* excitare. Primum igitur falsos spargit rumores *Richardum* Ducem *Eboracensem* in arce *Londinensi* non fuisse occisum, ut vulgò ferebatur, sed fugâ evasisse. Postea adolescentulum quendam vero nomine *Petrum Osbeckum*, sed vulgò *Perkinum Warbekum* vocatum, exploratorum suorum ope, selegit ad Ducem hunc *Eboracensem* agendum, filium scil. secundo-genitum Regis *Edwardi IV*, regniq[ue], fratre suo seniore *Edwardo V* occiso, hæredem. Erat enim *Perkinus* vultu & corpore non dissimilis, ingenio prætereà admodum acuto, ætate etiam conveniente : *Tornaci* quidam editus in *Flandria*, patre *Johanne Osbecko* urbis Censore, matre *Catharina de Faro* : Sed qui linguæ *Anglicæ* non expers erat. Hunc igitur Ducissa idoneum judicans instrumentum, occulto apud se per aliquot menses, detinuit, donec nempe eum Principis gestum imitari docuisset, & de omnibus quæ ad Ducem *Eboracensem* pertinerent, plenè informâisset, cum alijs quibusdam documentis, ad rem tantam suscipiendam necessariis. Ita institutum, clanculum eum demùm in *Lusitaniam* misit, unà cum Domina *Bramptona*, *Edwardi Bramptoni* Equitis aurati Uxore, ac uno è famulis suis, qui tanquàm explorator actiones ejus quotidie observaret, eoque porro consilio, ut inde, & non è *Flandria*, ne machinatio hæc à se profluxisse videretur, in *Hiberniam* navigaret, quamprimum ab ea mandatum reciperet. In *Hibernia* enim non pauci ad-

H

huc

huc remanebant, id quod illa satis novit, nominis *Eboracensis* plurimum studiosi. Sed *Perkinum* in *Lusitania* jam relinquamus, cætera quæ post appulsum ejus in *Hiberniam* ad eum pertinent, suo loco explicaturi. Interim tamen haud prætermittendum nonnullos etiamnum contendere hunc (*Perkinum* quem dicimus) verum *Richardum Ducem Eboracensem* extitisse. Fatendum sanè vitam ejus (quoad circumstantias) non parvâ involutam obscuritate, præsertim si consideremus tot Principes (ut ex sequentibus patebit) partem ejus contra Regem, per aliquot annos, fovisse. Cæterum constabit itidem, sub hoc pretextu, quémque suum promovisse negotium, eoque finito, *Perkinum* deseruisse. Neque novum aut mirum iis videbitur principes imaginarios tanta auro moliri, quibus notæ sunt *Historiæ Pseud-Alexandri*, apud *Josephum*, & *Pseudo-Neronis* apud *Tacitum* & *Suetonium*. Sed jam ad institutum pergamus. Hoc anno abdicanti *Guilielmo de Rupe* (al. *Roch*) Episcopo *Corcagiensi* & *Clonensi*, successor designatus est à Pontifice *Thaddæus Mac-Carthy*. Item defuncto *Bernardo* Episcopo *Achadensi* successit provisione Pontificiâ, 9 Kal. Octobris, *Johannes de Buclamant Hispanus*, Præceptor domus *S. Katharinæ Toletanæ* ordinis *B. Mariæ de mercede* captivorum, eique post biennium, *Thomas Fort* Canonicus coenobii *S. Mariæ Sanctique Petroci Bodminæ* ord. *S. Augustini Exoniensis* diocesis in *Anglia*.

ANNO CHRISTI

MCCCXCI.

PRocrastinabat adhuc *Margareta Burgundiæ* Ducissa *Perkini* missionem in *Hiberniam*. Interim omnia ibi pacata videbantur. Annus tamen vulgò dicebatur

cebatur infaustus: nam continuis in æstate & autumnopluviis, magna erat annonæ caritas per universam *Hiberniam*.

Sub exitum porrò *Decembris*, post Cometam, qui per aliquot dies effulsit, Morbus quidam gravis & pestilens, à loco ubi primum natus, Sudor *Anglicus* vulgò nominatus, *Hiberniam* primum affligere cœpit, quem Medicorum nonnulli manasse putant, à malignitate quadam in ipso aëre, ex crebris & insalubribus cœli mutationibus, impressa. Hujus morbi symptomata & remedium præfens, utpote rem miram, *Polydori Virgilii* verbis, ad annum primum *Henrici Septimi*, quo morbus ille *Angliam* primò vexavit, adscribere non pigebit, Eodem anno, novum morbi genus pervasit per totum regnum, sub primum *Henrici* in *Insulam* descensum, dira quidem lues & quam nulla sit ætas antea quod constet perpeffa: subito enim sudor letalis corpus tentabat, ac simul dolor caput stomachumque vehementi caloris ardore affectum infestabat. Quo morbo homines vexati, quia alii æstus impatientes, si in lecto erant, stragula dimovebant, si vestiti, vestes deponebant, alii sitibundi frigidum potum sumebant, alii demum patientes caloris fœtorisque, (nam sudor grave olebat) additis stragulis, sudorem provocabant: ita ut ex omni egrotantium numero, vix centesimus quisque revaleret. At post 24 horas, tanto temporis spatio vis ejus morbi sæviebat, abeunte sudore servabantur, non eo tamen expurgati erant, quin iterum atque iterum in morbum reciderent, multique inde interirent. Sed ea res remedium tanto malo ad ultimum monstravit: Nam qui semel primò sudarant, cum deinde tentarentur, observabant ea quæ in primâ curatione profuissent, & illis pro remedio utentes, addebant semper aliquid ad curationem utile. Item, & illi iidem cum iterum in idem valetudinis genus inciderent, ex priorè observatione,

tionem, vim sudoris facile evaderent. Quibus rebus ita usu venit, ut post ingentem mortalium stragem, remedium unicuique promptissimum inventum sit, quod huiusmodi est: Si quis interdum sudore corripitur, cum vestitu, protinus cubatum eat, sin noctu & in lecto tum quiescat, nec se è lecto moveat usque ad 24 horas exactas, interim ita se stragulis oneret, quo non provocetur sudor, sed sua sponte molliter stillet, cibi nihil capiat, si tam diu famem tollerare possit, neque plus potus consueti ac calefacti hauriat, quam modicè satis sit ad sitim extinguendam. Inter hanc curationem inprimis caveat, ne manum quidem aut pedem, sui refrigerandi causâ, extra stragula proferat, quod facere letale est. Hoc remedium est novo morbo inventum, qui tantum Angliam id temporis pervasit, & postmodum sæpè graviter vexavit. Sic Polydorus, qui sub exitum anni 1507, Archidiaconatu Wellensi donatus est.

Observârunt nonnulli hunc morbum juvenes plerunque & viros mediâ ætate florentes invasisse, qui si in initio morbi vel paululum dormitarent, statim interibant: Paucos porro evasisse quos morbus saturos invaserat: Fœminas verò, pueros & senes hoc malo rarò correptos. Caterum de morbi illius novitate, non est cur miremur: Nova morborum genera nostris etiam temporibus exoriri quis nescit? Atque idem de temporibus antiquis sentiendum est, ut è Plin. lib. 26. cap. 1. satis liquet, ubi de temporibus agit quibus novi morbi, nominatim, Mentagra, Carbunculus, Elephantiasis, Gemursa, & Colus in Italia primum cœperunt. Sed de his satis superque Pergamus jam ad alia.

Junii 22, Elizabetha Regina filium Regi peperit Grenovici in Cantio, Henricum nuncupatum, qui postmodum regnavit.

Sub exitum Novembris, Kildarius Parlamentum Trim-

Trimma indixit, tenendum die Veneris proximo post festum *Epiphaniæ* Domini. Sed de Legibus vel Actis ibi latis, nihil quod sciam extat.

Januarii 15, è vita migravit *Thomas Scropus* aliàs de *Bradley*, fermè centenarius, vir genere ortus nobili, sed virtutibus nobilior, qui dum *Carmelita* esset *Normicensis*, ab *Eugenio IV* Papa, designatus est Episcopus *Dromorensis* in *Hibernia*. Post acceptam verò episcopalem dignitatem, (verba sunt *Johannis Lelandi* Antiquarii hætenùs inediti) *Rhodianis* militibus charissimus fuit: Nam apud illos Legati functione usus est. Præterea *Romæ* in pretio erat, magnamque cum *Eugenio IV*, cui libros aliquot historicos, de rebus *Carmeliticis* dedicavit, gratiam iniverat. Vixit ad decreptam usque ætatem. Mortuus est anno Dom. 1491. Sepulchrum ejus ostenditur *Lovetosti*, opido maritimo & limitaneo *Sudovolgæ*. Sic ille. Scropi liber, quem de *Carmelitani* ordinis Institutione scripsit, etiamnum extat *Cantabrigiæ*, in Bibliothecâ publicâ. Is diù antè obitum episcopatu se sponte abdicavit, & *Carmelitarum* disciplinæ se denùo submisit, in cœnobio ejusdem ordinis *Lestosti*, ubi, à mundanis occupationibus segregatus vixit. Successit ei in Episcopatu (tempore *Henrici VI* Regis) *Thomas Radcliffus*, qui sicut prædecessor, in *Anglia* vixit, & (quantum auguror) sedem suam Episcopalem nunquam vidit. In libro Benefactorum Ecclesiæ *Dunelmensis*, olim vulgò dicto *Libro Vitæ*, fol. 57. b. is appellatur *Magister Thomas Radcliff Episcopus Dromorensis & Suffraganeus Dunelmensis*. Habetur liber iste in egregia Bibliotheca Dom. *Thomæ Cottoni Baronetti*, (sub *Domitiano*, A. 7.) cujus libri prior & antiquior pars literis aureis & argenteis exarata est. Extrema Scropi senectus confirmare videtur eorum opinionem qui animi tranquillitatem & victum monasti-

I

cum,

cum, secundum regulas strictiores, ad valetudinem & longævitatē plurimū conferre putant. Eodem anno, resignanti *Dionysio O-Cano* Episcopo *Fenaborensi* successor electus est *Mauritius O-Brienus* Canonicus Ecclesiæ *Laonensis*.

Hæc sub exitum anni. Interim in Ultonia, diffidiis indies crescentibus, inter Conum *O-Nealum Tironiæ Dynastam*, & *Odonem* (sive *Hugonem*) *Rufum O-Donellum Tirconallium*, uterque tandem, menſe *Augusto*, per amicorum intercessionem, ad *Kildarium* (Deputatum) profectus est, ut ab illo, post auditas querelas, pax, si commodè id fieri posset, componeretur. Suscepit Comes reconciliationis negotium; atqui per litigantium pertinaciam, sine fructu. Redeunt itaque illi in Ultoniam, ubi post prædas utrobique passim abactas, pugna tandem inter eos commissæ est, in qua multi utrinque ceciderunt, sed plures ex parte *O-Donelli*. Cæterum Conus haud ita diū post, nempe *VI Idus Januarii* 1492. (stylo *Anglicano*) per *Henrici* fratris malas artes trucidatus est. Tūmq̃ue *Tironia* ad tempus quasi divisa fuit, dum altera pars incolarum *Henricum* sequeretur, altera, *Donaldum* fratrem (ut opinor) seniore, donec resignante tandem *Donaldo*, anno 1497, eo ambitionis obice amoto, *Dynastiam* solus occupaverit *Henricus*. Verū non diū duravit hæc malè parta potentia, uti suo loco postea patebit.

Audax omnia perpeti (inquit *Horatius*)

Gens humana ruit per vetitum nefas.

Ad *O-Donellum* quod attinet, Is porrò *VII Kalendas Junias* 1497, (ut omnia simul congeramus) præfecturâ se abdicavit, & in ejus locum suffectus est *Conus* filius, die *Martis* proximo sequenti. Vixit postea *Odo*
ad

ad annum usque 1505, quo senex decessit 5 Idus Julii, & in cœnobio fratrum Minorum observantium de *Dunagall*, quod ipse fundaverat, sepultus est. Hæc ideò hîc conjunximus, ne series narrationis interromperetur.

Ut verò ad hunc annum redeamus: Ad Monetari-
orum corruptelas fraudesque prævertendas, Martii die
XXIX, *Nicolaus Flyn*, à Rege constitutus est *Supervi-*
sor officinarum monetariarum *Dublinii & Waterfordiæ*.
Mense etiam Aprili sequenti, prodiit Edictum Regis
contra nummos adulterinos, antea in *Hibernia* culos.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCII.

DE novis quibusdam in *Hibernia* machinationi-
bus, Rex *Henricus* jam certior factus, in locum
suspecti Comitis *Kildariæ* suffecit (rebus suis ita ut ju-
dicabat poscentibus) *Walterum Fitz-Simon* Archie-
piscopum *Dubliniensem*, cum titulo Deputati *Gasparis*
Ducis Bedfordiæ Locum-tenentis *Hiberniæ*. Sub idem
etiam tempus, amoto *Rolando Fitz-Eustace* Barone
Portlesterio, *Kildarii* focero, à munere summi *Hiber-*
niæ Quæstoris, quod annos plusquàm 38 administra-
verat, ad locum illum promovit *Jacobum Ormondium*
Equitem auratum, filium nothum *Johannis* tum nuper
Comitis *Ormonie*, (in peregrinatione *Hierosolymita-*
na defuncti, circa annum Domini 1478.) & cum mo-
dica militum manu, protinùs in *Hiberniam* misit. Hæc
mense Junio. Caterùm de Actis ejus, quæ ad hunc an-
num pertinent, post appulsum, nihil traditum reperi,
præterquàm quòd velitatione una vel altera, prope
Dublinium, cum *Kildario & Geraldinis* decertavit.
Hæc res utrique familiæ magna attulit detrimenta. In-
ter

ter alia, hinc aniam arripuerunt *Hibernicae* originis non pauci, *Anglorum*, limites, incendiis & direptionibus vastandi. Junii itidem XI, *Alexander Plunketus* ex ordine equestri *Hiberniae* Cancellarius à Rege constitutus est: De quo munere fideliter administrando sacramentum praestitit *Dublinii*, 26 insequentis *Septembris*. Eodem etiam die, *Thomas Butlerus* *Rotulorum* Cancellariae Praefectus designatus, muneris sui juramentum suscepit. Pauloque antea, 20 nempe *Augusti* (nam annus hic fuit mutationibus memorabilis) *Nicolaus Turnerus* (amato *Plunketo*) summus communium placitorum Judex simile loci sui sacramentum praestitit.

Inter hæc, *Henricus* noster ad *Carolum Octavum* Gallorum regem, Legatos misit *Thomam* Comitem *Ormoniae*, Reginae Camerarium summum & *Thomam Goldstonum*, Priorem Ecclesiae cathedralis *Cantuariensis*, viros prudentes & integerrimos, de foedere inter eos, si commodè id fieri posset, transigendo, quod negotium utrinque artificio (inquit *Polydorus*) summo agebatur. Cæterum *Caroli* consilio de nuptiis inter se & *Annam* *Armoricae* five *Britanniae* Ducissam hæredemque conficiendis, jam plenè detecto, Legati (ad eam præcipuè rem develandam missi) *Henrici* jussu, qui molestè tulit quòd *Gallus* his nuptiis *Britanniam* in suam ditionem redigeret, in *Angliam*, re infectâ redierunt. Comitem hunc *Ormoniae* (digressioni ignosce) ut singulari Principis sui favore, ita opum affluentia, floruisse ferunt, & cum post aliquot annos in *Hiberniam* rediret, immanem pecuniae summam secum portasse. Afferunt nonnulli expressè quadraginta millia librarum monetae *Anglicae*, præter argentum cælatum, post mortem (quæ *Londini* accidit anno 1515) in loculis suis reliquisse. Res mira certè, & pro illorum temporum ratione, vix credibilis.

Verùm ut in instituto cursu progrediamur ; Dirupto mox inter Reges negotio pacis, bellòque indicto, *Burgundiæ* Ducissa tempus jam naçta ut putabat opportunum, missis per nuntium *Ulissiponem* in *Lusitania* literis, *Perkinum*, sine mora, in *Hiberniam* trajicere mandat. Is literis perlectis, ad iter protinùs se paravit, atque nave conscensâ, haud multò pòst *Corcagiam* appulit, urbem 100 milliaribus versùs austrum, à *Dublinio* distantem. Ibi (si qua fides sit adhibenda confessioni, manu sua propria in *Anglia* postea descriptæ) cives quidam eum splendide vestitum videntes, filium esse affirmârunt *Georgii* nuperi Ducis *Clarentiæ*, alii, filium nothum *Richardi III*, demùm verò, conjunctis suffragiis, eum pro certo esse *Richardum* Ducem *Eboracensem*, filium secundum *Edwardi IV*. Addit confessio ejus hæc se primò juramentis abnegâsse, coram Urbis Prætore & civibus, sed per eorum importunitatem & copiarum promissa, quasi partim ab Urbe, partim à Comitibus *Kildariæ* & *Desmonia*, in ejus auxilium adversùs Regem conscribendarum, illis se tandem dedere adactum. Sic ille de seipso. Sunt tamen, quibus ego potiùs fidem habeo, qui disertè tradant statim post appulsum in *Hiberniam*, se pro *Richardo* Duce *Eboracensi* palàm gessisse, & à civibus *Corcagiensibus* magnâ gratulatione exceptum, sed præcipuè à *Johanne Water* mercatore. Fama etiam manet eum *Wateri* *apprenticum* (ut vocant) ibi aliquando extitisse, quod nec affirmare mihi animus est, nec refellere. Literæ ejus ad Comites *Kildariæ* & *Desmonia* missæ etiamnùm extant, quibus eos oravit, uti sibi in oppugnando *Henrico* non deessent, sed auxiliares mitterent copias, ad jus suum recuperandum. Atque ita *Hibernia* his temporibus quasi Theatrum fuit, quod intrârunt personati Principes, licèt brevi, personis depositis, è Theatro extrusi.

trusi. Cùm hæc comperisset Carolus Rex *Gallicus*, hanc anſam avidè arripiens, *Perkino* per nuntios protinùs ſignificavit ſibi deliberatum eſſe auxilia illi abundè præſtare, ad regnum ſuum recuperandum, ab uſurpatore, profeſſo Gallix hoſte, eoque nomine, rogavit eum, ut ad ſe in Galliam properaret. Magnis hiſce pollicitationibus *Perkinus* exultans, & omnia ſibi jam ratus ex animi ſententia ſuccedere, inſtigatus prætereà à prædictis nuntiis, nimirum *Ludovico* quodam de *Laques* & *Stephano Friono*, nuper Regis *Henrici Amanuenſi* pro lingua Gallica, ſed qui Regi nescio unde inſenſus, ab eo nuper defecerat, rem cum amicis præcipuis & fautoribus communicavit, eorumque conſilio, brevi poſteà vela fecit Galliam verſus, ubi ventis faventibus incolumis appulit, & ad Aulam Regis deductus, ab eo Ducis *Eboracenſis* nomine ſalutatus eſt & honorificè exceptus. Hæc palàm : Sed reverà nullum alium in finem Rex iſta fecit, quàm ut *Henricum* noſtrum ad æquiores Pacis conditiones flecteret : nam negotio pacis poſteà tranſacto, *Perkinus* citò neglectus eſt. Is igitur ex metu (ut creditur) nè *Henrico* in manus traderetur, in *Flandriam* clanculùm ad Duciffæ Curiam confugit, ubi quaſi verus *Edwardi IV* filius tum primum ab ea viſus, perhonorificè receptus eſt.

Hoc tempore, Prophetia, Sancti *Cataldi Hiberni*, Episcopi primum *Rachuenſis* in Momonia, (quæ Provincia eſt australis *Hiberniæ*) deinde Tarentini in *Italia*, plumbeis laminis inſcripta, Tarenti inventa fuiſſe dicitur, & *Ferdinando* Primo Regi *Arragoniæ* & utriùſque *Siciliæ* oſtenſa. Mira quæ tam de Prophetia ipſa, quàm de inventione ejuſdem traduntur, petas ex *Alexandro* ab *Alexandro*, (qui tum vixit) in Genialium dierum, lib. 3. cap. 15. De Monumentis publicis, & Libris olim plumbeis laminis confectis, vide etiam *Her-*

man.

man. Hugon. lib. de Prima Scribendi origine, cap. 10.

Sed hunc annum nihil magis nobilitat, quàm *Christophori Columbi Genuensis* Navigatio, quâ novus quasi Orbis in *Atlantico Oceano*, *Ferdinandi Castellæ* Regis auspiciis, tum primùm *Europæis*, ut plerique putant, detectus est. Non desunt qui huic detectioni, tanquàm vaticinium, referunt illud *Senecæ* in *Medea*,

—————*Venient annis*
Secula seris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Typhisque novos
Detegat orbes, nec sit terris
Ultima Thule.

Ista mutuâsse videtur *Seneca* ex *Platonis* Dissertatione, in *Phædone*, de Orbe incognito. Quantum sibi & gloriæ suæ, è procrastinatione, defuit Rex noster *Henricus*, cui rem priùs obtulerat *Columbus*, judicent alii. Ad *Hibernica* nunc redeamus.

Tanta erat per *Hiberniam* hâc æstate siccitas, ut quamplurimi fluvii fermè siccati essent, & pecora passim siti perirent. Sæviit etiam paulò postea pestilentia, quâ inter plurimos alios, sublatus periit *Jacobus Flemingus*, (sive *Flandrensis*,) Baro *Slanius*, cui successit *Christophorus* filius, qui postmodum ab *Henrico VIII*, *Januarii* 13 (stylo *Anglicano*) 1513, summus *Hiberniæ* Quæstor constitutus est. Denique non abs re erit verbo memorare, Cometam hoc anno, per duorum mensium spatium post solis occasum, effulxisse.

ANNO.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIII.

Sub finem *Junii* (nempe die Veneris proximo post festum Nativitatis S. *Johannis Baptistæ*) *Walterus* Archiepiscopus *Dubliniensis* Deputatus *Gasparis* Ducis *Bedfordiæ* Locum-tenentis *Hiberniæ*. Ordines ad Parlamentum *Dublinii* evocavit, in quo irritæ declarantur *Inquisitiones* omnes adversus eum, *Rolandi* Baronis *Portlesterii* instigatione, antea compertæ. Ipsi porrò Baroni, subitâ rotæ conversione, dies in *Scaccario* sistendi indicitur, ad rationem reddendam muneris sui, dum summus esset *Hiberniæ* Quæstor, sub pœna amissionis terrarum & bonorum, necnon corporis disponendi, pro voluntate Regis. Quandò vel quo pacto sedata fuerit hæc tempestas, non comperi. Tunc porrò cives *Waterfordienses*, qui in Comitibus Parlamentariis, ante aliquot annos, sub *Geraldo* comite *Kildariæ* habitis, damnati fuerant, latâ lege, plenè restituti sunt, & Statutum contra eos, sic antea editum, antiquatum est & abrogatum: Urbis etiam possessiones & immunitates confirmatæ. Iisdem Comitibus, ad seditiosorum quorundam machinationes prævertendas, *Augusti* dies 12 dictus est *Johanni Water* civi *Corcagiensi*, uni è præcipuis *Perkini* fautoribus (cujus supra fit mentio) comparendi, & Præfecto sive *Constabulario* Castri *Dubliniensis* in manus se reddendi, sub criminis *feloniæ* pœna. Idemque dies, ob eandem causam, assignatus est *Philippo Water* (*Johannis* filio) Decano *Limericensi*, & aliis expressim in Statuto nominatis, inter quos fuit *Edmundus Comerfordus* Decanus *Kilkenniensis*, qui tamen feliciter absolutus, postea Episcopus evasit *Ossoriensis*,

ensis, ut suo loco narrabitur. In eodem denique Parlamento, (ut quæ minoris sunt notæ prætermittamus) omnes Coronæ possessiones, quæ post annum primum *Henrici Sexti* concessæ fuerant, sive alienatæ, Regi restitutæ sunt, cum cautionibus tamen quibusdam, in Statuto expressis. Mense *Augusto* sequenti, hoc Parlamentum solutum est.

Paulò deinde postea, circa sextum scilicet insequentis *Septembris*, *Waltero* Archiepiscopo *Dubliniensi* successit in munere Deputati *Gasparis Ducis Bedfordiæ* Locum-tenentis *Hiberniæ Robertus Prestonus* Eques Auratus, primus Vicecomes *Gormanstoniensis*. Quem honorem concesserat ei *Edwardus IV.* Is, simul ac gladium Authoritatis accepisset, Proceres & alios viros primarios, è Pagis sive (ut vulgò loquimur) Comitibus *Midie, Dublinii & Kildariæ*, qui interesse poterant, *Trimmam* convocavit, ubi duodecimo ejusdem mensis (die scilicet præstituto) convenerunt Dom. *Alexander Plunketus* Cancellarius, *Geraldus Comes Kildariæ*, *Johannes Painus* Episcopus *Midensis*, *Edmundus Lanus* Episcopus *Darensis*, *Christopherus Flemingus* Baro *Slanius*, *Richardus Nugentus* Baro *Delvinus*, *Edmundus Plunketus* Baro *Killeniis*, *Nicolaus à Sancto Laurentio* Baro *Houthius*, *Christophorus Barnwalus* Baro *Trimletstonius*, *Johannes Plunketus* Baro *Donsanius*, *Gulielmus Darcy* & *Gulielmus Wellesty* Equites aurati, & alii deinde nonnulli, qui omnes, 4 die postea, ad Articulos quosdam Paci Regni consulentes observandos, & chirographos dederunt & obsides. Articulorum præcipui fuerant, ad Militiam sine Proregis sive Deputati assensu cohibendam, & ad tributa quædam *Hibernica* tollenda, cum quibusdam aliis, in homicidas, deprædatores & errones. Parlamentum porrò *Pontaneæ* sive *Droghedæ* habuit, cujus statuta non extant. At-

qui illud Parlamentum in proximis Comitibus, sub *Poyningo* habitis, anno sequenti, vacuum adjudicatum est ac invalidum, idque propter rationes sequentes, Primò, quòd *Dux Bedfordie*, Locum-tenens *Hibernie*, cujus Deputatus ille fuit, munus suum abdicasset, ante Parlamenti citationem: Secundò, quòd citatio non esset generalis, sed quatuor tantum comitatibus directà: Tertiò denique, quòd in diplomate Regio quo Deputatus is constitutus est, nulla data est ei potestas Parlamentum convocandi. Interim mense Octobri, *Walterus* Archiepiscopus *Dubliniensis* in *Angliam* profectus est, ubi Regem, de statu rerum *Hibernicarum* plenè informavit.

Porro *Kildarius* (quod oblivione non est tegendum) de criminationibus, ab adversariis, in Aula *Anglica*, in se comparatis, certior factus, mense Novembri in *Angliam* etiam trajecit, ut de criminationibus objectis, se apud Regem purgaret. Ibi auditus quidem, sed responsis eà tempestate à Rege non probatis, in *Hiberniam* remissus est anno sequenti, cum *Edwardo Poyningo* Equite, *Hibernie* Deputato designato, ad examen ibi subeundum. Inter Comitibus adversarios imprimis memoratur *Jacobus Ormondus*, *Hibernie* Thesaurarius, qui paulò antè, prædia ejus & amicorum in agro *Kildariensi*, ferro flammæque devastarat, posteaque *Gulielmo Prestono* Equite aurato Vicecomitis *Gormanstonii* filio muneris sui Vicario, sive (ut loquimur) Deputato relicto, in *Angliam* properavit, ubi coram Senatu Regio, crimina haud pauca Comiti objecerat.

Hoc etiam memoratu fortassis non est indignum, quòd sub initium hujus anni *Johannes Sergeant* Prætor *Dubliniensis* (quod munus bis etiam antea obiverat) in carcerem conjectus est, arcem nimirum *Dubliniensem*, & in ejus locum pro residuo anni suffectus est *Richardus*

Arland. Quodnam Serjeanto crimen obiectum fuerit, pro certo non habeo compertum, nec quid de eo postea factum. Suspiciantur aliqui postulatum tanquam *Perkini* fautorem & conjurationis ejus affinem.

Hæc domi. Dum verò hæc in *Hibernia* agerentur, non sibi defuit *Henricus*; nam ut facilius *Ducissæ Burgundiæ* & Pseudo-Ducis *Eboraci* molitiones subverteret, non paucos misit in *Flandriam* exploratores, sub variis prætextibus, qui munere suo tam fideliter perfuncti sunt, ut multi in *Anglia* conjuratores detecti fuerint, & de toto mysterio Rex plenam habuerit informationem. Hinc ex conjuratis in *Anglia* præcipui capitali supplicio affecti sunt. Quid verò de rebus *Hibernicis* stabiliendis fecerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIV.

DEcreverat jam *Henricus* viros aliquos fidos & prudentes in *Hiberniam* mittere, cum ad *Perkini* imposturam detegendam, tum ad fautorum machinas subvertendas, uno igitur eodemque tempore, 13 videlicet Septembris, *Edwardum Poyningum* Equitem auratum, unum è Consiliariis suis, *Hiberniæ* designat Deputatum, *Henricum Deanum* Episcopum *Bangorensem* (in *Wallia*) & utriusque *Lanthoniæ* Priorem, Cancellarium, Item *Hugonem Conway* Equitem auratum summum Quæstorem, sive (ut nunc loquimur) Thesaurarium, per *Jacobi Ormondii* resignationem. Novi etiam sub id tempus constituti sunt Judices, videlicet *Thomas Bouringus*, summus in Tribunali Regio Judex, *Johannes Topelifus*, primarius Communium Placitorum Judex, & *Walterus Everus* primarius

Fisci

Fili Regii Baro, viri legum Anglicarum consultissimi. Hos omnes protinus in *Hiberniam* misit, unà cum copiis quibusdam sub *Poyningi* ductu, sed ad numerum vix 1000. Hi tutò paucis post diebus, *Hontham* appellentes, ad septimum à *Dublinio* lapidem, inde *Dublinum* progressi sunt, ubi *Poyningus* gladium, pro more, à Prædecessore accepit, & cæteri administri Regii suprà memorati in Senatorum Regionum album ascripti. Brevi postea *Poyningus*, conjunctis simul universis copiis, tam suis nempe ex *Anglia* deductis, quàm aliis à *Kildario* & *Jacobo Ormondio* collectis, in *Ultoniam* festinat, adversus *Perkini* participes, qui illuc confugerant, & alios Rebelles. Ibi ferro & igne devastare coepit territoria *O-Hanloni*, *Magenisii* & aliorum vicinorum: *Hibernis* interim in sylvas & loca uliginosa aufugientibus. In exercitu tunc erat *Jacobus Ormondus*, qui flammæ oleum adiecisse dicitur. Ferunt porrò *Kildarium*, (qui ibi etiam aderat) indignatione contra *Poyningum* exardentem, tanquàm adversariis suis indulgentiorem & eorum machinas promoventem, clandestina agitasse consilia, cum Dynastis quibusdam *Hibernicis*, de Deputato oppugnando, & speciatim cum *Malachia O-Hanlono* (in cujus regione Deputatus tunc erat) de eo interimendo. Sunt tamen qui non sine causa arbitrantur hanc famam à Comitibus adversariis disseminatam, ad ruinam ei accelerandam. Atque hoc verissimilius videtur, tum quia *O-Hanlonus*, adhibito biennio postea solenni juramento, Comitem illius sceleris immunem declaravit, tum quia Comes in *Angliam* paulò post missus, & à Rege auditus, feliciter tandem absolutus est, ut suo postea loco patebit. Sub eodem tempore, *Jacobus* Comitibus frater, ejusque etiam, uti fertur, consilio & jussu, castrum *Catherlaghense*, ad tricesimum ab Urbe lapidem, ex improvviso occupavit, & præsidio firmavit.

vit. De hac re, ut primùm Deputatus rescivit, reditum acceleravit, & acceptis obsidibus à *Magenisio* & *O-Hanlono*, de pace observanda, *Catherlagham* adiit, ubi arctà castrum cinxit obsidione, ac post unam vel alteram septimanam, deditioe cepit. Inter hæc, Summum Concilium (quod Parlamenrum vocamus) indixit. Die Lunæ proximo post festum *S. Andreæ* Apostoli hoc Parlamentum *Pontanæ* inchoatum est, in quo Impositiones illæ gravissimæ, *Coyne*, *Livery*, &c. penitus exterminantur, & Subsidiaria pecunia eâ conditione, Regi offertur. Multæ porrò aliæ tunc temporis Leges sancitæ sunt. Inter quas, de Parliamentis in *Hibernia* in posterum non habendis, ante Rationum pro indicendo, & Actorum aliquot sancientorum transmissionem, sub magno Sigillo *Hiberniæ*, ad Regem & Concilium, eorūque Actorum approbationem impetratam, unà cum licentia indicendi Parlamentum, à Rege adepta, sub magno Sigillo *Angliæ*. Item, Lex ea memorabilis, quæ (sicuti & prior) hodiè vulgò *Poyningi Lex* vocatur, De publicis *Angliæ* Statutis tum nuper ordinatis, in *Hibernia* etiam recipiendis. Antiquorum siquidem *Angliæ* Statuta fuerant antea (ut observant Jurisperiti) in *Hibernia* recepta. Item alia Lex, ut Proceres, trabeis sive togis Parlamentariis vestiti in Comitibus apparerent, uti solebant ante annos 20, vel ut maximè 24. Ad Pacem itidem publicam conservandam, Statuta quædam *Kilkenniensia* confirmantur, cum honorifico Elogio, de *Hiberniæ* felicitate, dum Statuta ea, ibi observarentur: Homicidium ex malitia præcogitata & Bellum gestum contra Locum-tenentem, Deputatum, vel Anglicam gentem, sunt læsæ Majestatis crimina: Potestas pacem vel bellum transigendi & sclopos vel majora tormenta retinendi, sine Gubernatoris licentia, restringuntur: Verba illici-

ti Patrocinii, & quæ dissidia inter nobiles familias alebant, videlicet, *Crom-abo*, *Butler-abo*, (hoc ab *Ormonio*, illud à *Kildario* usurpatum) & similia abrogantur. Inter quæ numeranda *Desmonii Shannet-abo* & *Clan-Richardi Galriagh-abo*. Nonnullaque alia hujusmodi sancita sunt, temporis aptata. In hoc etiam Parlamento, ad petitionem Dom. *Johannis Kendalli* Prioris Hospitalis S. *Johannis* Hierosolymitani in *Anglia*, nomine & vice Domini Magistri *Rhodi*, lata est lex, quæ irritæ declarantur omnes alienationes & concessiones factæ per *Jacobum Ketingum* (de quo antea diximus) *Thomam Talbotum* proximum ejus antecessorem & alios Priores Hospitalis ejusdem ordinis in *Hibernia*. Aliæ porro leges sancitæ fuerunt, de gemmis, ornamentis & reliquiis ejusdem Prioratus restituendis, à *Ketingo* oppignoratis: Deque Preceptoribus (ut loquimur) ab eo constitutis exauthorandis, & de munere Prioris illius Ordinis in *Hibernia* nemini concedendo, nisi ex Anglico sanguine, & sustentationem ab eodem ordine in *Anglia* percipienti. In hoc denique Ordinum conventu, *Geraldus* Comes *Kildarie*, *Jacobus Fitz-Thomas-Gerald*, comitis (ut opinor) frater, de quo supra diximus, & multi alii ex *Geraldinis* & eorum participibus rei facti sunt proditoris. Comes etiam ipse, *Poyningi* jussu, captus & *Pontanam* vectus, inde in *Angliam* paulò post captivus missus est. Cæterum eventus præter expectationem: Nam à Rege tandem probatus, omnibus juribus (quod suo tempore opportunius commemorandum) restitutus est.

Parlamento nondum soluto, Deputatus aliam suscepit expeditionem adversus Rebélles: sed tunc etiam propter nemora & loca uliginosa, ad quæ aufugerant, sine fructu sperato. Interim, antequàm discederet, potestatem

testatem quandam vicariam Deano Cancellario delegavit Parlamentarium conventum continuandi, in ulteriorem diem rejiciendi, prorogandi, dissolvendi. Hujus Parlamenti Statuta (quod obiter annotatum) linguâ Anglicâ scripta sunt, quum priorum Comitiorum Statuta linguâ antiquâ Gallicâ scripta essent & in Rotulos digesta.

Sub id tempus, defecit *Fraternitas* militaris *S. Georgii*, quam ad defensionem Comitatum *Dublinii*, *Kildariæ*, *Midie* & *Louthæ*, Authoritas Parlamentaria mense *Decembri* 1479, sub *Edwardo IV* Rege, erexerat. Constabat hæc Societas ex 13 viris primariis, qui *Dublinii* annuatim, die *S. Georgii*, ex seipsis Ductorem eligebant, pro anno sequenti, Ductori tamen suberat admodum parva armatorum manus, solum nempe 200. Primi qui electi sunt in hanc Societatem fuerunt,

E comitatu Kildariensi.

Geraldus Comes *Kildariæ*, tunc Deputatus *Richardi* filii secundi *Edwardi IV* Regis, Ducis *Eboracensis* *Hiberniæ*que Locum-tenentis,

Rolandus Eustacius. Baro *Portlesteriæ* & summus *Hiberniæ* Quæstor,

Nicolaus Woganus Eques auratus.

E comitatu Dubliniensi.

Dom. *Jacobus Ketingus* Prior Hospitalis *S. Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*,

Robertus à S. Laurentio Baro *Houthæ*,
Prætor *Dublinensis*.

Ex agro Midensi.

Robertus Prestonus Vicecomes *Gormanstonæ*,

Jacobus Flemingus Baro *Slaniæ*,

Johan-

Johannes Plunketus Eques auratus,
Alexander Plunketus Armiger.

Ex agro Louthensi.

Richardus Bellen Armiger,
 Prætor Pontanensis,
Nicolaus Taaf Armiger.

Sed ut pergamus: *Aprilis* 28 obiit *Jacobus Waleus* S. Theologiæ Doctor, Ordinis Minorum, aliquando Episcopus *Darensis*, & *Londini*, in cœnobio ejusdem ordinis (cujus *Guardianus* fuerat) sepultus est, cùm in eodem cœnobio, Episcopatu *Darensi* ultro abdicato, in magnâ tranquillitate, diù vixisset, factus interim Episcopi *Londinensis* suffraganeus. *Waleo* in Episcopatu *Darensi* successit *Guilielmus* quidam (*Barretus* ut opinor cognominatus) factus postea vicarius Episcopi *Claromontensis*, in *Gallia*. Mense *Septembri* 1494, *Nicolaus* Episcopus *Elphinensis*, propter valetudinariam senectutem & oculorum caliginem, se tanto oneri imparem sentiens, Episcopatu etiam se sponte abdicavit, reservatâ sibi, quamdiù viveret, annuâ pensione 50 marcarum ex Episcopatu pendenda. Resignationis instrumentum habetur in *Regesto Octaviani Archiepiscopi Armachani*, fol. 405, b, in cujus fine, Papam rogat, ut ad Episcopatum *Elphinensem* sic resignatum transferatur *Georgius* Episcopus *Dromorensis*. Constat tamen, (ut à *Francisco Haroldo*, ex *Regesto* illius temporis accepi) *Georgium* hunc à Pontifice ad Episcopatum *Elphinensem* translatum non fuisse usque ad 15 Kalend. *Maii* 1499, per cessionem nempe jam dicti *Nicolai*. Nec prætermittendus est *Edmundus Curceus* S. T. Professor, Episcopus *Clochorensis*, qui hoc anno, 6 Kal. *Octobris*, *Rossam* translatus est, per mortem *Odonis*.

Sub exitum istius anni *Cormacus Carteus* Dynasta
Muscrie

Muscrae (Regiuncula est non procul ab urbe *Corcagiensi*) ab *Oweno* sive Eugenio *Thaddei* filio, fratre suo germano, atrociter trucidatus est. Corpus *Cormaci* ad cœnobium fratrum Minorum de *Kilcrea*, quod ipse fundaverat, deportatum, ibi monumento conditum est. An fratricida ex jure judicatus fuerit necne, haud comperi: Hoc constat, quod etiam si multæ bonæ leges his temporibus, ad Reipublicæ salutem spectantes sancitæ fuerint, vim tamen & virtutem tunc & diù postea non extenderunt, ultra *Regiones* ab *Anglica* gente habitatas.

Hoc etiam anno, (ut annum jam concludamus) Reliquiæ S. *Palladii* Episcopi in capsulam argenteam translatae sunt, *Forduni* in *Scotia*, à *Gulielmo Schewes* Archiepiscopo *Andreapolitano*, *Palladii* (inquam) illius, qui in primis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, à *Cœlestino* Pontifice, in *Hiberniam* missus est, ad fidem Christianam ibi propagandam. In quo munere cum paulisper desudasset, Romam reversurus, in *Albaniam* profectus est, ubi *Forduni*, XVIII Kalendas *Januarii* anno 431, mortem obiit, eodem nempe anno quo in *Hiberniam* venit. Cæterum in *Annalibus* cœnobii *Inisfallensis* MSS. qui penes me sunt, in *Hibernia* uno anno mansisse fertur, tumquā in *Britannia* quievisse in Christo. Ibi *Martyrium* passum innuit *Tirechanus*, in vita S. *Patricii*. Sed ad alia transeamus.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCV.

AB Aſylo ſuo in *Flandria* erupit hoc anno *Perkinsus*. Nam poſtquam *Duciſſæ* ſuaſu, *Martis* aſeam in *Anglia* ſubire ſtatuiffet, coactâ modicâ mili-

N

tum

tum manu, ad numerum sc. 500 vel 600 hominum, exterorum plerumque & ex fæce plebis, *Angliam* versùs vela pandit, & sub initium *Julii*, ad oram maritimam Cantii perveniens, mox milites aliquot, in apertum illud litus, quod *The Downes* vocamus, exposuit, eo fine, ut Cantianorum animos tentaret. Cæterum captis suorum 169, ab opidanis *Sandwicensibus* & aliis regionis vicinæ incolis, cæterisque partim occisis, partim ad naves repulsis, cursum *Hiberniam* versùs flexit, ubi auxilia etiam alia expectavit. Interim captivi *Londonum* perducti restibus vincti, alii paulò postea *Londini* & *Wappingi*, alii circa oras maritimas, in patibulis, ad similiū nebulonum terrorem, suspendio strangulati sunt. Cùm verò *Perkinus* post appulsum in *Mononiam*, ibi itidem spe excidisset, procellam præterea imminentem, justis de causis, à ministris Regiis metuens, fautorum consilio, in Scotiam navigavit, à *Jacobo IV* Rege, copias auxiliares petiturus. Ibi decenter stipatus, à Rege tanquàm verus Dux *Eboracensis* perhonorificè receptus est, & quod mirum videatur, haud multò post, Regis assensu, uxorem duxit *Dominam Catharinam Gordonam*, *Alexandri* comitis *Humblei* filiam, virginem in primo ætatis flore, formosam & modestam, Regique ipsi sanguine conjunctam. Sunt qui tradant *Scotie* Regem, qui in *Henricum VII* animo erat infenso, oblatam hanc arripuisse anam, ad Bellum ei indicendum: incitatum porrò literis secretis *Maximiliani Cæsaris*, *Caroli Gallorum Regis* & *Margaretæ Burgundie Ducissæ dotariæ*, in gratiam ementiti hujus principis, conscriptis. Neque prorsus defuit spes aliqua exigua ex *Hibernia*: *Perkinus* igitur, (sub ficto nomine *Richardi Ducis Eboraci*) literas perscripsit ad *Mauritium Comitem Devonie*, quibus vehementer flagitavit, ut copias in Scotiam

Scotiam mitteret, ad jus suum in *Anglia* recuperandum. Sed frustra. Nam Comes (quâ ratione ductus, non reperi) nihil misit subsidii.

Interim dum hæc in *Scotia* gererentur, ut ad *Poyningum* redeamus: Is *Hiberniam* tum pacatam administrabat. Inde verò mense *Januario* insequenti, revocatus, in *Angliam* trajecit, ubi non diù post reditum, *Henricus* Rex, ob utilissimam sibi, tam in pace, quam in bello, operam navatam, in aureæ periscelidis ordinem eum cooptavit. Magnâ præterea tam apud *Henricum* nostrum Septimum, quam apud filium ejus *Henricum* Octavum, per plurimos postea annos, gratiâ floruit & potentiâ.

In *Poyningi* sic (uti diximus) revocati locum, *Henricus* Deanus Episcopus *Bangorensis*, Justitiarum *Hiberniæ* titulo, mox suffectus est. Ita ut jam uno eodemque tempore, *Hiberniæ* fuit & Justitiarius & Cancellarius, necnon Episcopus *Bangorensis*, & Prior *Lanthoniæ*, ad quas Cellæ etiam de *Colp* & *Duleek* in *Midia* pertinebant. His verò honoribus, cum per menses fermè 9 potitus fuisset, à Rege in *Angliam* revocatus est, uti suo postea loco narrabitur. Interim *Aprilis* 26, Rex constituit *Gulielmum Radcliffum* *Ærarii Hiberniæ Subthesaurarium*, & die sequente, *Johannem Pimpum* *Quæstorem exercitus* ibidem.

Mense *Julio*, *Octavianus* Archiepiscopus *Armagani* Synodum celebravit *Pontaniæ*, in Ecclesia *S. Petri*, ubi confirmatæ sunt indulgentiæ *Georgii Droghedensis* Episcopi, *Indulgentiarum Hospitali S. Spiritus in Saxia*, (sive in vicis *Saxonum*) de urbe, & *Benefactoribus ejusdem indultarum Ministratoris*, necnon ad construendum novum *Hospitale S. Spiritus*, membrum viz. *supradicti Hospitalis in Hibernia Procuratoris*. Vidi ego Sigillum hujus (uti credo) *Georgii*, quo usus est,

est, ante infulas fulceptas, cum hac inscriptione SIG. GEORGII BRANNI VICARII GENERALIS SANCTI SPIRITUS. Fuit is natione *Græcus*, patriâ Atheniensis. De aliis Synodi Actis, nihil (quod sciam) extat.

Menſe deinde *Auguſto*, Odo five *Hugo* rufus *O-Donnellus* tum nuper è *Scotia* reverſus, *O-Connoros* in prælio prope *Sligoam* ſuperavit. Caſtrum etiam *Sligoenſe* (quod *Mauritius* filius *Geraldi* conſtruxerat anno 1252) obſedione incinxit, ſed fruſtrâ : Nam *Ulicki* de *Burgo Clan-Richardi* Dynaſtæ acceſſu, cum magno exercitu, territus in *Tirconelliam* ſe ſubito cum copiis ſubduxit. *Ulickus* intereâ omnium ejus fautorum prædia, in regione vicina diripuit & incendit. Filius hic fuit *Ulicki* illius, quem hujus Regis anno primo obiſſe diximus. Hoc etiam anno, defuncto *Philippo* Epifcopo *Artfertenſi* ſucceſſit *Johannes Geraldinus*, Canonicus ejuſdem Eccleſiæ, à Pontifice proviſus 12 Kal. *Decembris*.

Ab inſtituto non omninò alienum videatur, verbo uno vel altero hîc memorare hunc annum ultimum fuiſſe *Gaſpári* de *Hatfield Bedfordiæ* Duci, quandóque (ut antea diximus) *Hiberniæ* Locum-tenenti, qui ſenex & cœlebs deceſſit *Decembris* 21, & in cœnobio *Keinſhamenſi*, apud *Somerſettenſes* in *Anglia*, ſepultus eſt. Hoc etiam anno, dum *Kildarius* in *Anglia* hæreret, à criminibus objectis, ſe purgare ſatagens (an verò in carcere huc uſque detentus neſcio) *Alifona* uxor ejus filia *Rolandi Eufſtaci* Baronis *Portleſterii* mortem obiit in *Hibernia*, ex dolore (ut putatur) quem in mariti ærumnis & periculis hauſerat, & ſepulta eſt in cœnobio fratrum Minorum de obſervantia juxta pontem de *Kilcullen*, quod pater ejus extruxerat.

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVI.

Kildarius admissus est hoc anno, Rege ipso coram, causam suam defendere, & ad objecta crimina respondere. In qua re, ita se gessit, ut negotio plenè intellecto, in gratiam receptus fuerit. Ad articulum postremum aduersus eum, aculeato hoc dicto conclusum, *Quod uniuersa Hibernia eum gubernare non sufficeret*, Regem lepidè dixisse ferunt, *Itanè verò? Is igitur uniuersam Hiberniam gubernabit.* Et brevi certè postea, omnibus Juribus à Rege restitutus est; *Augusti* deinde 6, diplomate Regio, *Locum-tenens Hiberniæ* constitutus. Ita paucis mutatis, *Staniburstus*. Neque fidem Regis is fefellit: Nam post reditum in patriam, virum se ostendit & strenuum & Principi fidelem. Sunt qui tradant primogenitum suum *Geraldum* tunc temporis eum in *Anglia* reliquisse, qui pignori esset de futura fidelitate.

Dum hæc in *Anglia* agerentur, *Junii* die 25, *Dublinii*, Concilii Regii sententiâ, Deanus Iustitiarius *Richardum* Nugentum *Deluinæ* Baronem, omnium copiarum Ducem sive *Commissionarium* (verba sunt *Tabularum* publicarum) & *primarium Ductorem* designavit, ad defensionem comitatum *Dublinii*, *Kildariæ*, *Midie* & *Urielis*.

Kildarius in *Hiberniam* reversus est (cum secunda sua uxore *Elizabetha* de *S. Iohanne*, quam tum nuper duxerat) menſe *Augsto*, & simul ac gladium, pro more, à prædeceſſore *Bangorensi* Episcopo accepisset, copiis convocatis, aduersus *O-Brienum* expeditionem suscepit, & in *Tuomoniam*, per *Limericum*, profectus, *Feybachum*, *Finini Mac-Nemarræ* castrum, deinde

Ballinitium castrum & alia loca munita vi cepit & diruit. Post reditum etiam (ut Regis negotia melius promoverentur) ille & *Ottavianus* Archiepiscopus *Armachanus*, qui diù dissidentes vixerant, sibi mutuò reconciliati sunt, unde Archiepiscopus reliquum ætatis in magna tranquillitate transegit. Deano Episcopo *Bangorensi* in *Angliam* interim revocato, in *Cancellarii* munere successit *Walterus* Archiepiscopus *Dubliniensis*, tum nuper ex *Anglia* reversus, vir gravis & eruditus. Formâ præterea erat decorâ, & quæ reverentiam incuteret.

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

Neque silentio prætereundum, quòd in Concilio Provinciali *Dublinii* celebrato, in Ecclesia S. Trinitatis, *Lectoribus Universitatis Dublin*, stipendia quædam assignavit, à se & suffraganeis suis annuatim pendenda. Manet etiam narratio, dum in *Anglia* hæreret, Oratorem quendam in Regis laudem, Rege ipso coram, orationem habuisse politam, Regemque, finitâ oratione, ad Archiepiscopum (qui unâ aderat) conversum illum rogâsse, ut de ea, sententiam suam ediceret, Archiepiscopum deinde (qui adulationem novit perpetuum esse malum Regum) liberè his verbis respondisse, *Domine Rex, nihil certè vitii in hac oratione observavi, præter adulationem.* Tumque Regem arridentem sic conclusisse, *Ita me Deus amet, Pater Dubliniensis, nos ipsi idem vitium observavimus.* Atque ita Archiepiscopi ingenuitas ab optimo Principe meritò probata est. Ad Deanum quod attinet, is quadriennio post reditum in *Angliam* exacto, ob plurimas animi virtutes & fidele obsequium Regi præstitum, *Sarisburiam* primùm, & inde post annum unum vel alterum, *Cantuariam* transfatus

flatus est, ubi tamen admodum exiguo præfuit tempore, Nam *Februarii* 15 (stylo Anglicano) 1502, *Lamethe* decessit. Inde cadaver Cantuariam deportatum ibidem in Ecclesia sua cathedrali, in medio scilicet loci qui Martyrium appellatur, tumulatum est, sub lapide marmoreo, æneis laminis ornato, cum Epitaphio promotiones ejus Ecclesiasticas figillatim exprimenti.

Nunc ut pergamus, *Decembris* 19, fatis concessit admodum senex *Rolandus Fitz-Eustace*, Baro de *Portlester*, (quem *Edwardus IV* ad eam dignitatem evexerat Martii 4 1462) & in cœnobio fratrum Minorum de observantia, prope pontem de *Kilcullen*, in agro *Kildariensi*, quod ipse à fundamentis excitârat, tumulatus est. Monumentum tamen speciosum sibi & *Margaretæ* Jenico defunctæ uxori suæ extruxerat anno 1455, *Dublinii*, in Ecclesia S. *Andoëni*, in capella nempe B. *Mariæ* Virginis, à se itidem constructa, ut ex inscriptione sepulchri constat. Recipros ille fortunæ æstus expertus est. Deputatus fuit aliquandiu *Georgii* Ducis Clarentiæ *Locum-tenentis Hiberniæ*, deinde Cancellarius *Hiberniæ*, & per annos plusquam 38, summus Quæstor sive *Thesaurarius*, Eaque dum obiret munia, magnas sibi comparavit opes. Ecce verò rerum humanarum vicissitudinem: Paucis ante obitum annis, *Thesaurarii* munere exactus, alias, easque non leves, prout antea retulimus, passus est molestias. Filius is erat (ut id etiam hîc adnotem) *Edwardi Fitz-Eustace* Equitis aurati, quem *Henricus* Sextus Deputatum constituerat *Richardi* Ducis Eboracensis, *Hiberniæ. Locum-tenentis*, anno 1454. Nec omittendus, qui ante Baronem obiit, *Cornelius* (filius *Tirlachi*) *O'Brien*, *Tuomoniæ* Dynasta, cui successit populari electione, *Gil-duf* frater. Hæc sub finem anni.

Interim *Augusti* 26, *Henricus* Rex, de *Perkini* fau-

torum

torum conatibus quibusdam clandestinis in Momonia, certior factus, ut eos facilius enervaret, & Momonienfes in officio retineret, omnium delictorum veniam concessit Mauritio comiti *Desmonia* & nonnullis aliis è magnatibus Momoniæ: Similèmq; clementiam exhibuit *Davidi Casseliensî* Archiepiscopo & quibusdam è suffraganeis ejus, *Corcagiensî* nimirum & *Waterfordiensî* Episcopis. Sub idem porrò tempus, Opidanis *Toghalensibus* libertates antiquas confirmavit, & novas præterea adjecit.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCVII.

Cœpit sub hoc tempore, negotium de pace componenda, inter Regem nostrum *Henricum* & *Jacobum IV* Scotorum Regem. Inter alia, per literas urget *Henricus*, ut sibi in manus traderetur *Perkinus* utpote Impostor & jure gentium non protegendus. Recusavit hoc *Jacobus*, ipsum dicens non idoneum esse Judicem, de titulo illius, quem pro Principe perfugo receperat. Fœderis tamen cupidus, si æquis conditionibus, id fieri posset, & *Perkinum* cernens paci esse maximo impedimento, rogavit eum demùm ut in aliud aliquod regnum transfretaret, quòd ipse decrevisset, cum Rege *Angliæ* fœdus renovare: Promisit tamen se pecuniis eum & cunctis ad navigandum necessariis instructurum.

Perkinus contrà, ut Regem à proposito deflecteret, nullum non movit lapidem: Sed cùm furdo (quod aiunt) se cecinisse comperisset, nullumque renitendi locum relictum, brevi postea, alto corde dolorem reprimens, novo itineri se accinxit, & nave conscensâ, cum uxore

uxore & familia, vela fecit versùs *Hiberniam*. Atque ita recens ejus felicitas tanquàm somnium transiit. *Corcagiam* iterum appulit *Julii* 26, ubi nonnulli ex amore, alii, rerum novarum studio, ad eum accesserunt, inter quos fuit (ut aliqui perhibent) *Mauritius Comes Desmondia*. Adventum hujus larvæ, unà cum conjuratorum detedione, Prætor & cives *Waterfordia*, literis paulò postea per nuntium missis, Regi *Henrico* significant. Atque ut antea contra *Lambertum*, ita nunc contra *Perkinum*, pro viribus fortiter prudenterque se gerunt, ideoque gratiâ Principis meritò floruerunt, multaque ab eo consecuti sunt beneficia, neque temerè, pro symbolo tunc usurpasse videantur, *Intacta manet Waterfordia*. Sed ut ad *Perkinum* redeamus, Is post mensem unum vel alterum, literis per nuntios acceptis, certior factus est Cornubienses, licet in Prælio ad *Black-beath*, in agro Cantiano, à copiis Regiis, mense *Junio* præcedenti, magnam accepissent cladem, paratos tamen fuisse Belli aleam rursùs subire, atque dummodò sibi non deesset, sed ad eos protinùs veniret, copias auxiliares ei adjuncturos, ad jus ejus recuperandum. Re mox amicis communicatâ, eorum consilio, quâ potuit festinatione, mense *Septembri*, cum uxore sua & parva militum manu, nimirum ad numerum duntaxat 120, in Cornubiam trajecit, civibus *Waterfordiensibus* quatuor navibus eum persequentibus, licet fortuna conatibus eorum non arriserit. Qui plura de *Perkino*, principe illo Nebulonum, (ut eum appellare solebat Rex *Henricus*) sciendi cupidus est, Rerum *Anglicarum* historias petat, in quibus copiosè traduntur. Satis videatur hîc interim indicare, post *Exoniam*, ab arcâ quâ (copiis Cornubiensibus adjutus) obsidione cinxerat, exercitus Regii accessu, liberatam, ejusque fugam in Asylum cœnobii *Belli-loci*, apud *Southantonenses*,
P sponte

sponte eum inde exivisse & Regis gratiæ se submisisse; *Londonium* deinde captivum ductum, & post secundam fugam iterum captum, ac per civitatem, ludibrio expositum, vitæ suæ seriem & confessionem qualemcunque manus suæ subscriptione firmasse & publicè perlegisse, tandem verò, quod post veniam concessam, res novas denuò molitus fuisset, capitali supplicio (ut suo loco dicemus) affectum. Confessionem antedictam Rex typis excudi mandavit; sed, quod mirum videatur, de *Burgundia Ducissa*, alium in ea fuit silentium; præsertim cum *Henrico* res satis nota esset, Ducissæ technis & figmentis has turbas fuisse suscitatas. Hoc tamen Regis artificio ascribitur, qui eo modo Ducissam de mereri, vel saltem à novis turbis excitandis avertere sperabat: Neque spe suâ omnino frustratus: Nam Ducissæ hinc ita placuit, ut nihil postea adversus eum molita fuerit.

Iisdem diebus, *Henrici* Regis diplomate & auspiciis, ad regiones incognitas lustrandas, & imperio Anglicano acquirendas, missus est *Sebastianus Cabota Venetus*, *Cosmographus* insignis & rerum nauticarum peritissimus: in qua navigatione, Insulam illam primus detexit, quam hodiè *Petowound-lane*, sive Terram novam, appellamus, necnon oras maritimas Continentis septentrionalis (ut nunc loquimur) Americae. Cœptum sanè egregium, & silentio non prætermittendum.

Verùm ut in cursu instituto progrediamur, magna circa hoc tempus exorta est discordia inter *Petrum Butlerum* (qui postea comes evasit *Ormoniae*) & *Jacobum Ormondium* (de quo dixi ad an. 1492 & 1493) quæ *Ormondio* demum fuit exitalis: Nam is XVI Kalendas *Augusti*, sex tantum equitibus stipatus, à jam dicto *Petro Butlero*, catervâ nescio quâ comitato, in via, inter *Donmoram* & *Kilkenniam*, hastâ transfix-

us est. Martii die 17, qui S. Patricio sacer, *Cavernam Purgatorii S. Patricii in Lough-derg*, à (Guardiano conventus *Dunagallensis*, unà cum aliis ab Episcopo (Cloychorensi) missis à Decanatu de *Lough-ern*, (Alexandri VI) Pape auctoritate, dirutam fuisse tradit Author *Annalium Ultoniensium*, qui tum vixit, utpote supposititiam, id quod popularibus notum asserit, ex *Militis historia* & aliis libris authenticis. Per Militis historiam, intelligit (opinor) Oëni militis *Hibernici* historiam, à *Gilberto* monacho Cistertiensi coenobii B. *Mariae Lundenfis*; apud *Lincolnienses* in *Anglia*, relatam, anno Dom. 1152. Quà de re, plura noscendū cupidus legat *Henricum* monachum *Saltereyensem*, qui Libellum edidit, de Oëni illius in *Purgatorium S. Patricii* ingressu, ex prædicti *Gilberti* relatione, vel *Matthæum Parisiensem*, in *Stephani Regis* historia.

Hoc etiam anno (redeundum est enim ad propositum) Maii penultimo, Frater *Dionysius* cognomine *White*, quod Album sonat, qui se pro Episcopo *Glendelacensi* diū gesserat, octogenarius jam & longā senectute fatigatus, *Dublinii*, in domo capitulari Ecclesiæ *S. Patricii*, juri suo qualicūque renunciavit, conscientia (ut fatebatur) tactus, quòd sedes ea *Glendelacensis* à tempore Regis *Johannis*, cathedræ *Dubliniensi* conjuncta esset & colligata. Fuerunt tamen alii etiam, qui circa hæc tempora, eodem gavisi sunt titulo: Nam per obitum *Johannis* cujusdam, dicti similiter *Glendelacensis* Episcopi: *Ivonem Russi* ordinis Minorum, ad eundem Episcopatum promotum anno 1494, eoque paulò postea mortuo, alium *Johannem* ejusdem itidem ordinis provisum 21 die *Augusti* 1495, (si non ut alibi, 1501) ostendit *Lucas Waddingus*, *Waterfordiensi*, (cujus laboribus literariis ille ordo multum debet) *Annal. Minorum* Tom. VII. Sed ut ad finem hujus an-

an-

anni properemus, *Januarii 29 (stylo Anglicano) Walterus Champflourus* Abbas cœnobii B. Mariæ virginis juxta *Dublin.* unus è visitatoribus ordinis Cisterciensis in *Hibernia*, vir prudens & eruditus, naturæ debitum persolvit, admodum senex, magno sui desiderio relicto, cum annos præfuisset fermè 30, factus interim ad tempus magni sigilli Custos. Monasterio suo, inter alia beneficia, is, 450 marcarum pretio, hoc est aureorum Gallicorum 1000, comparavit, anno 1486, à *Thoma* Priore cœnobii Benedictinorum B. Egidii minoris *Malvernæ*, apud *Wigornienfes* in *Anglia*, omnes possessiones ad dictum Prioratum, tunc temporis in *Hibernia* spectantes, *Johanne Alcco* Episcopo *Wigornienfi*, cum assensu Prioris & Capituli Ecclesiæ suæ cathedralis, venditionem confirmante. Successit ei in cœnobii regimine *Johannes Orum*, ejusdem Domus *Monachus*, dein Prior.

Tanta denique annonæ caritas *Hiberniam* fermè universam hoc anno afflixit, ut multi passim fame perirent, præsertim in *Ultonia*. Atqui in quibusdam *Lageniæ* partibus, non æquè laboratum: Nam *Dublinii*, tritici *Peckus* (ut vulgò appellatur) mensuræ ibi usitata, qui continet duos medimnos, sive 4 fermè modios Anglicos (*Busbellos* appellamus) tunc vèniit decem solidis, & similis mensura hordei madefacti regerminantisque, quod *Græci Binen* nos *Bault* vocamus, octo solidis: Pretia quidem, pro illorum temporum ratione, satis dura. In *Midia*, tritici *Peckus* valebat 5 uncias minores argenti, & cervisiæ *galo*, sex denarios, sive aurei *Gallici* partem duodecimam. Apud *Ultonienfes* verò, avenæ *Bertus* (ut vocant) valebat vaccam, vacca lactans, duas vaccas prægnantes, duosque solidos. Notandum in *Hibernia* quàmque fermè regionem distinctam & à cæteris differentem olim habuisse mensuram,

furam, non sine Reip. detrimento evidenti. Magnam regulam fixam in re mensuraria & nummaria, utilitatem, ita exprimit *Budelius*, De Moneta.

*Una fides, pondus, mensura, moneta fixa, . . .
Et status illesus totius orbis erit.*

Sed hoc obiter. Ad nostram redeo.

ANNO CHRISTI.

MCCCCXCVIII.

IN Ultonia, X Kalendas *Augusti*, *Henricus O-Nealus* qui *Conum* fratrem (ut supra retulimus) occiderat, poenam licet claudam reum assequente, à *Coni filius Tirlach* & *Cono*, interfectus est. In eam porrò Provinciam hoc anno, ad insolentiam *Neali* mac *Art O-Neali* comprimendam, *Kildarius*, copiis coactis profectus est, ubi conjunctis viribus *O-Donelli*, *Maguiri*, *Tirlachi O-Neali* *Coni* filii (sui ex *Eleanora* sorore nepotis) & aliorum ex stirpe *O-Nealorum*, *Dunganon* castrum expugnavit, & captivos ab *O-Nealo* in castro illo detentos, libertati restituit. Omium deinde progressus, illud etiam castrum occupavit, ac paucis post diebus, *Nealum Mac Art* in ordinem, obsidibus receptis, redegit. Brevi post reditum, mense nimirum *Octobri*, expeditionem in *Momoniam* suscepit, & *Corcagiam* progressus, ibi ob priora Urbis admissa, & ad similia prævertenda, præsidium locavit. Tumque XV die ejusdem mensis, primarios *Corcagiæ* cives & *Kinsale* opidanos juramentum fidelitatis Regi præstare effecit, coram ipso & Concilio regio, atque ad illud observandum tam chirographos dare quam obsides. His re-

bus ex animi sententia confectis, hyeme jam ingruente, domum reversus est. Kalendis Martii insequentis, Parliamentum *Dublinii* convocavit, nomine *Deputati Henrici* filii secundi *Henrici* Regis, *Hiberniae Locum-tenentis*. Sed de Legibus in eo sancitis, in Archivis nihil extat, nec de aliis Actis, præter *Amerciamenta* quædam (ut vocant) sive multas leves pecuniarias Proceribus nonnullis & aliis summonitis, quod absentes fuerint, impositas. Sunt qui tradant *Rotulum Legum* tunc latarum sinistrè olim sublatum fuisse, ac *Nangleum* quendam necnon alium *Skeganum* dictum hujus criminis in *Anglia* postea postularos fuisse, speciatim *Nangleum* ea de causa in carcerem conjectum fuisse, ibique ad mortem usque detentum.

Inter hæc, amoto *Richardo Talboto*, qui Prioratu *S. Johannis Hierosolymitani* in *Hibernia*, Custodis titulo, per annum unum vel alterum præfuerat, *Robertus Everus*, *Anglus*, nobili *Everorum* familiâ ortus, à magno *Rhodi* Insulæ Magistro constitutus est Prior. Porrò XII Kalendas *Januarii*, *Alexander VI* Bullam *Innocentii VIII* (cujus suprà fit mentio ad annum 1486) confirmavit. Bulla confirmationis habetur in *Bibliotheca Cottoniana*, sub *Cleopatra*, E. 3.

Jam Obitus doctorum quorundam virorum recensendi sunt. *Januarii XI*, mortem obiit *David de Winchester*, sive *Wintoniensis*, Prior Ecclesiæ *S. Trinitatis Dublinii*, vir gravis & eruditus, & in dicta Ecclesia sepultus est, cum Prioratum laudatè administrâisset annos 9 & menses 10. Hujus Ecclesiæ Benefactorem egregium extitisse ferunt: Sed quid præstiterit, figillatim recensere nequeo. Erexisse quidem & dotasse ibidem unum Magistrum & 4 pueros choristas, ex ipso foundationis instrumento intelligimus, dato 28 *Augusti* 1493. Successit ei in Prioratu, *Richardus Skerretus*, qui an-

nos præfuit 20. Item X Kalendas Aprilis, naturæ debitum perfolvit *Carolus Maguirus* Ecclesiæ *Armachanæ* Canonicus, Theologus, Philosophus & Historicus, eo genere exanthematum sublatus, quod Medici morbillorum nomine designant, ætatis suæ anno 60.

ANNO CHRISTI

MCCCCXCIX.

IN Conatia jam res erant admodum turbidæ: in eam itaque Provinciam, *Kildarius* hoc anno exercitum duxit, ubi quatuor castra, videlicet, *Athleag*, *Roscoman*, *Tuilsk* & *Castle-reagh* cepit & prædiis firmavit. Dum hæc in Conatia aguntur, prælium in Momonia conferunt *Petrus Butlerus* (de quo supra diximus) & *Tirlachus O-Brien*, qui anno superiori, per mortem *Gilduffi*, *Tuomonie Dynasta* electus fuerat. Pugnatum utrinque acriter in initio, sed *Butlerus* demum & sui in fugam versi sunt, multique ceciderunt, inter quos fuit *Superior Kilkennia*, ita tunc temporis Magistratum Urbanum vocabant. Quænam fuerit prælii causa, non possum pro certo affirmare: Sunt qui dicant discordiam initium sumpsisse, de finibus & prædiis quibusdam, quæ uterque sibi vindicârat.

Augusti die 26, Comitiam Parlamentaria habebantur apud *Tristle-dermot*, sive (ut hodiè vulgò appellatur) *Castle-dermot*, in agro *Kildariensi*. Opidum à *S. Diarmitio* hoc nomen acceptum fert, qui in primis surgentis Ecclesiæ *Hibernicæ* temporibus, singulari ibi sanctitate vixit, cujus tempore & diù postea Desertum *Diarmitii* appellabatur. In his Comitiiis, lata est lex, de Publicanorum sive *Custumariorum* & aliorum

mi-

ministratorum vectigalium fraudibus puniendis: Item, alia lex, de vectigali imponendo omnibus mercibus, tam importandis, quam exportandis, exceptis oleo & vino, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo expressis. Latæ sunt etiam eodem tempore duæ leges, quæ animadversiones continebant in Proceres quosdam: Prior, in eos qui cum equitarent, ephippiis, more *Anglicano*, non uterentur: Posterior, in eos qui in Comitibus, Trabeis Parlamentariis non ornarentur. Regi præterea concessum est Tributum sive Subsidium pecuniarium, tam à Clero, quam à Laicis. Papa hoc anno, 6 nimirum *Julii*, Episcopatum *Corcagiensem* & *Clonensem* contulit *Johanni* filio *Edmundi*, è familia *Geraldinorum*, Presbytero seculari diocesis *Clonenensis*, per resignationem *Geraldi*.

In *Anglia*, hæud ita multò post, mense nimirum *Novembri*, *Perkinus* & *Johannes Water* (cujus suprà fit mentio) tum nuper Prætor Urbis *Corcagiensis* in *Momononia*, qui inter præcipuos proditorum & Confiliorum *Perkini* participes numerabatur, *Westmonasterii*, à duodecim viris læsæ majestatis rei peracti, *Tiburnæ* (quod patibuli publici nomen est) ultimo supplicio affecti sunt. Capita cadaveribus amputata, & contis affixa suprà pontem *Londinensem*, pro more in criminibus gravioribus usitato, collocata sunt. *Perkinus* ad locum supplicii deductus, ibi pegmate confesso, Confessionem suam, sive vitæ suæ seriem, paulò ante mortis articulum, publicè denuò perlegit, veramque fuisse agnovit; fautorum permultis vicem ejus dolentibus, & quasi ulterioris vitæ spe inductum, id eum fecisse, in angulis susurrantibus. Iste *Perkini* fuit exitus. Atque ita tandem *Henricus* ab hujusmodi spectris liberatus est. Ad *Johannis Wateri* filium *Philippum*, de quo suprà, quod attinet, clementiâ Regiâ is postea condonatus

donatus est. Circa hoc tempus, aliam *Hibernorum* quorundam conjurationem detectam ferunt, qui nominis *Eboracensis* adeò studiosi fuerunt, ut de filio notho *Richardi III*, è carcere, ubi diù detentus fuerat, liberando, & in *Hiberniam* deducendo, eo animo, ut ad regnum eum eveherent, arcana inivissent consilia. Hoc notho mox fuit exitio. Nomina conjuratorum non reperi, nec quid de iis postea factum fuerit. Hoc anno, Insulæ *Jarfeia* & *Garnseia* (*Antonino, Cesaria & Sarnia*) quæ imperio *Anglicano*, à quo *Normanni* rerum potiti sunt fideliter semper adhæserunt, sed, quod ad rem Ecclesiasticam pertinet, sedi *Constantiensi* in *Normannia* subfuerunt, ab ea abstractæ sunt, & Diocœsi *Wintoniensi* in *Anglia* adjunctæ. Hoc etiam anno, excessit è vivis *Jacobus Curcæus* Baro *Kinsalius*, de quo antea. *Anglica* hæc familia latifundiis & magna diù floruit potentia, sed amplissimæ illæ possessiones paulatim quasi diffugerunt.

ANNO CHRISTI

MD.

Nunc ingredimur annum Christi quingentesimum ultra millesimum, qui & *Jubilæus* dicitur. *Jubilæum* primùm instituit *Bonifacius VIII*, centesimo quoque anno celebrandum, postea verò *Clemens VI*, quòd tempus illud longius videretur, ad quinquagesimum contraxit, & tandem *Sixtus IV*, ad vicesimum quintum. Hoc anno, *Alexander VI* potestatem concessit Gaspari *Pom* sive *Poo*, *Hispano*, Protonotario, & S. Theologiæ Doctori, ac cuidam *Guilielmo Buts*, impertiendi hujus *Jubilæi* indulgentiam omnibus *Anglis*, *Hibernis* & aliis *Henrici* Regis subditis, qui per

R

bella

bella, itineris difficultatem, &c. Romam petere impediti, subsidium pecuniarium, adversus Turcas, erogarent, secundum regulas in instrumento quodam expressas : Tempusque dilata vit, usque ad ultimas vespas infra octavas Paschæ sequentis. Instrumenti exemplar in Anglicam linguam conversi, extat in Bibliotheca *Cottoniana*, sub *Cleopatra E. 3.* Irritum successum pecuniæ hinc collectæ, petas ex *Polydoro Virgilio*, in eodem anno.

Vix sopitum seditionis incendium in Conatia anno superiore, quando aliud non minus grave exortum est in *Ultonia* : In eam itaque Provinciam, *Kildarius* hoc anno, aliam suscepit expeditionem, ubi, inter alia, castrum *de Kinard* expugnavit, cui *Tirlachum O-Nealum* Coni filium, (cujus ope biennio antè, castrum *de Dunganmon* ceperat) cum novo præsidio præfecit. Sub id tempus civibus *Corcagiensibus* (prolatâ amnestiâ) in gratiam Regis receptis, ille poenitentiâ sæpius quàm poenâ pacatus ; Urbis immunitates, *Augusti* primo, confirmavit & auxit, adeò verum est illud *Ovidii*, lib. 2, de *Ponto*, eleg 9,

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.

Interim dum hæc fiunt, *David Barrius* Archidiaconus tam *Corcagiensis* quàm *Clonensis*, nescio unde infensus, fratrem suum *Guilielmum* Dominum *Barrium*, virum fortitudinis & liberalitatis laudibus venerandum, subito & nihil minùs expectantem crudeliter trucidavit. Fratricida autem mox captus à *Thoma Barrio* occisus est, & cadaver ejus vicesimo die postea ex humo effossum, *Mauritii* comitis *Desmonie* jussu, publicè combustum est. O varii mortalium casus !

En quo discordia fratres
Perduxit miseros.

Circa hæc ipsa tempora, ultimum diem clausit *Donaldus O-Fallonus*, ordinis Minorum de observantia, Episcopus *Derenfis*, cum illi sedi præfuisset annos circiter 15, vir magni suo tempore nominis, ob eruditionem, & assiduas, per universam *Hiberniam*, conciones, annos totos 30. Obiit & eodem anno *Thomas* Episcopus *Alladenfis*, cui successit *Thomas Clericus* Archidiaconus *Sodorensis*, qui quinquennio vix exacto, Episcopatu se abdicavit. Hoc etiam fortasse memoratu non indignum videatur, quòd hoc anno magna pars *Galviæ* urbis (quæ *Conatiæ* est quasi ocellus) incendio fortuito conflagravit. Hæc urbs pro Migistratu (quod obiter hîc annoto) primùm Præpositum habuit, inde Superiorem & *Ballivos*, postea *Richardi III* concessione, Majorem cum *Ballivis*, & demùm (si de recentioribus temporibus hic dicendi locus) Majorem & 2 Vicecomites.

His diebus, Rex *Henricus*, ut ob perspectam prudentiam (Anglorum *Salomon* habitus) magnâ apud vicinos principes polluit authoritate, ita etiam hoc honori ejus accessit, quòd à procul diffitis Equitibus *Rhodienfibus*, hoc anno designatus fuerit illius ordinis Protector.

Ad ingeniorum Seculum nunc accedimus, quo nimirum maxima crevit seges hominum doctorum & singulis scientiis illustrium, per universam *Europam*. Ut verò Seculum concludamus, de cujus posteriore parte, hucusque egimus, non omittendum duxi, quod inter *Hibernorum* præcipuos, qui, hoc exeunte seculo, doctrinâ claruerunt, suo jure meritò haberi debet *Mauritius*

ritius de Portu, aliàs *O-Fibely*, ordinis Minorum, post aliquot annos, à *Julio 2* Papâ, Archiepiscopus renunciatus *Tuamensis*, de quo alibi fufius diximus. Sed memoriam ejus nemo meliùs celebravit, quàm *Johannes Camers*, Artium & S. Theologiæ Doctor, ordinis itidem Minorum, in notis suis ad 35 caput Solini, quem ut unicè dilexerat & coluerat, sic ab eo vicissim redamatus. Neque silentio prætereundus est *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Dublinique* natus, cujus in præcedentibus plurima mentio, ob bonarum Artium scientiam, Theologiæ inprimis ac Philosophiæ, à *Richardo Staniburfto* celebratus. Sed singulos enumerare, non est hujus loci. Inter exteros ejusdem melioris notæ, qui munera tunc temporis in *Hibernia* obierunt, non immeritò ob eruditionem numerandus est *Octavianus de Palatio, Florentinus*, Juris Canonici Doctor & Archiepiscopus *Armachanus*. Is à Sixto IV, in *Edmundi Connesburgi* antecessoris abdicantis locum suffectus, consecrationem obtinuit paulò ante exitum Martii 1480, postquàm, sub *Connesburgo*, Ecclesiam *Armachanam* per triennium vel circiter administrasset. Decessit grandævus mense *Junio* 1513, à consecratione annis 33 & tribus mensibus. In hoc etiam non sine laude nominandus, quòd quo tempore *Henricus VII*, à quamplurimis in *Hibernia* magnæ potentiæ viris, desertus fuit, à debita fidelitate nunquàm discedere voluerit, aut adversæ parti adhærere, licèt multis inde ærumnis & difficultatibus conflictatus fuerit. Ejus sunt in plebis *Armachanæ* sui temporis mores barbaros, vulgati illi *Rhytmi*,

Civitas

Civitas Armachana,

Civitas vana,

Absque bonis moribus :

Mulieres nude,

Carnes crude,

Paupertas in edibus.

Hinc itaque Pontanæ is plerunque, aut in manerio suo de *Termon-Fechan*, apud Louthenses, degebat; Armachæ rarò aut vix unquam. Nam licet Armacha, antiquitate priscâ, academiâ illustri, & magnitudine suâ, plurimis *Hiberniæ* urbibus olim fuerit præferenda, haud mirum tamen, si per diutinam (in *Ultonia*) Bellorum rabiem, ad pudendam tunc temporis redacta fuerit paupertatem, & fere conciderit. At urbes longè celebriores bellis concidisse, è doctis quis nescit? Sed pergamus: Hoc anno, à medio Septembris usque ad finem hyemis, *Hibernia* continuas pluvias & crebras tempestates perpeffa est.

ANNO CHRISTI

IN *Lagenia* & *Momonis* læta erat toto hoc anno quies: Atqui in *Conatia* & *Ultonia* res tumultuosa, Castrum *Sligoense* in *Conatia*, à stirpe *Roderici O-Conner* filii *Tirdelvarz Canragb* (i. *Plorici*) obsessum est, & scdis admodis ductum. In *Ultonia* porro, per solita *Dynastarum* dissidia, multæ caedes perpetratae sunt. Pugnam etiam *Aimache* conseruerunt *O-Neali* & *Seori* quidam, siue (ut ab historicis *Hibernicis* appellantur) *Albani*, in qua *Albani* interfecerunt filium quendam *Dominici de Argy*, ex familia *Mac-Donellorum*, tres filios

Colli Mac-Alexander, Tirlachum scil. Donatum & Ludarum, ac gregarios milites plus minus 60. Die S. Patricii hæc gesta sunt.

Decembris 28, e vita migravit *Guilielmus Sbyoy*, aliàs, *Seoy*, Archiepiscopus *Tuamensis*, cum præfuisset annos plus minus 16, & in Ecclesia (ni fallor) S. Nicolai *Galvie* sepultus est, ubi proximus ejus prædecessor *Donatus Immy* Collegium Vicariorum eorumque *Guardiani* instituerat.

Erat etiam hic annus duabus nuptiis in *Anglia* memorabilis: Nam *Novembris 14*, (die S. *Erkenwaldi* Episcopi *Londonensis*) *Londoni* in Ecclesia S. *Pauli* celebratae sunt nuptiae inter *Arthurum* Henrici Regis primogenitum *Walliaeque* Principem, & *Dominam Catharinam*, *Ferdinandi* Regis *Hispaniae* alteram filiam. Ille annos natus erat 15, hæc, circiter 18. Item *Januarii* insequentis die 25, *Londoni* itidem, ad crucem s. *Pauli*, publicatae sunt nuptiae *Jacobi IV* Regis *Scotiae* cum *Dominâ Margaretâ* *Henrici* primogenitâ, per procuratorem prius contractæ, & *Hymnus SS. Augustini* & *Ambrosii* tunc temporis solenniter ibi decantatus est. Atque ut hæc magnâ transacta sunt pompâ, ita magno omnium ordinum applausu recepta. Sed juxta illud *Salomonis*, Extrema gaudii luctus occupat: Non ita diu postea, *Arthurus* ille egregiae spei Princeps, qui (sub præceptore *Bernardo Andree*) ex indole oximi, progressum in bonis literis fecerat supra ætatem maximum, ut & *Elizabetha* Regina mater ejus, foemina prudens, moribus suavissimis castissimisque, & Sodus sui & Seculi Ornamentum, magno Regis & popularium moerore, extincti sunt, ille *Aprilis 2* 1502, hæc *insequentis Februarii*, puella enixa in puerperio. Sed ut ad *Hiberniam* redeamus, *Holinshedus* quo auctore nescio, *Henricum* jam dicti *Arthur* fratrem illo 2 juni-

junio-rem, hoc anno à Rege constitutum asserit *Hiberniæ Locum-tenentem*. Ut ut fuerit, hunc certè titulum Archiva tradunt à Rege ei concessum 12 Septembris 1494, unico nimirum die, antequàm Dom. *Edwardus Poyningus* (de quo suprà diximus) designatus est Deputatus, quo tempore *Henricus* quartum duratæ ætatis annum attigerat. Titulus ille Locum-tenentis *Hiberniæ*, potestatis & honoris plenissimus habitus (ut hoc obiter adnotem) olim ab *Angliæ* Regibus, non solum iis concedebatur qui in *Hiberniam* transmissi sunt, ad Remp. ibi administrandam, sed interdum iis etiam, qui in *Angliæ* detenti, eo quidem titulo gavisi sunt, atqui administratio in eorum Deputatos collata est. Porro ut facti erant aliquando Deputati Locum-tenentium, sic interdum, pro Principis arbitrio, Deputati ipsius Regis, interdum Justitiani, & antiquioribus temporibus, Custodes: sed plerumque una eademque authoritate, quæ sanè ampla erat & Regia, neque absimilis illi Propratorum & Proconsulum, apud veteres Romanos.

ANNO CHRISTI

MDII.

Fuit hoc anno sævissima lues, per universam *Hiberniam*, quæ infinitum pecorum numerum absumpsit. Rerum publicarum nihil præterea (quod sciam) habet hic annus memoratu dignum. Non prætermittendum tamen in *Ultonia*, omnia cæditas fuisse plena, dum alii à gentilibus suis adversæ partis confossi cadebant, alii, ab hostibus vicinarum regionum, trucidabantur.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDIII.

EXeunte Aprili, *Kildarius*, à Rege accersitus, è *Dublinio* in *Angliam* trajecit: Sed antequam discederet, muneri suo præfecit (durante absentia) *Walterum Fitz-Simon* Archiepiscopum *Dubliniensem*. Præcipuæ perfectionis suæ causæ fuerunt, cum ad rationem muneris sui reddendam, tum ad mandata Regis in rebus quibusdam gravioris momenti recipienda. Post tres deinde menses in *Aula Anglica* exactos, negotis jam, ob quæ venerat, secundum animi sententiam confectis, magno cum honore & novis instructionibus, à Rege in *Hiberniam* remissus est Deputatus. *Dublinum* rediit mense *Augusto*, unâ cum *Girald* primogenito & uxore ejus *Elizabetha*, Domini *Johannis Zouch* de *Codnet* filia: Reversum magna popularium gratulatio excepit.

Ante finem Autumni, *Kildarius* in *Ultoniam* profectus, ibi *Belfastum* castrum vi cepit diruitque. Deinde opidum *Knock-fergus* abbas *Carrig-fergus* sive *Fergusii* rupem ingressus, in castro ibidem, ad loci securitatem, *Stantonum* quendam Præfectum, sive *Constabularium* locavit. Hisque rebus ita ordinatis, domum rediit.

Tum hæc in *Ultonia* aguntur, *Theobaldus* de *Burg* *Dynasta* *Malivianensis* in *Memonia*, à *Donato* *O-Carroll* & *Cornelio O-Dault*, in quadam (ni fallor) *velitatione*, interfectus est. In *Conatia* verò, circa idem tempus, *Thibet* *Bourk* sive de *Burgo* *Malachiam* *O-Kellæum*, à quibusdam è familia *Bourkorum* adiutum profligavit.

OMIA

Februarii

Februarii insequentis die 18, *Henricus Dux Eboracensis*, mortuo (ut suprà retulimus) *Arthur*o fratre, creatus est, pro more usitato, *Walliæ* Princeps & *Cestriæ* Comes. Decimo post die, *Geraldus* comitis *Kildariæ* filius factus est summus *Hiberniæ* *Thesaurarius* (ut nunc loquimur) malim dicere *Quæstor*, eodemque die, sacramentum præstitit *Dublinii*, coram Deputato & Senatu Regio, de munere eo benè & fideliter administrando.

Fatis concessit, hoc anno, in autumno *Alexander Plunket*us Eques auratus, *Hiberniæ* tum nuper *Cancellarius*, vir magni nominis. Eum & eodem anno secutus est *David Creagh* Archiepiscopus *Casseliensis*, Theologus & Juris utriusque peritus, qui mortem obiit *Septembris* 5, cum Archiepiscopus præfuiisset annos circiter 20, à Papa deinde provisus est, mense *Martio* insequenti, *Mauritius* è familia *Geraldinorum*. Hunc ni fallor) aliqui *Mauritium Johannis* vocant. *Da-*
vide sedente, *Kildarius* (quod omittendum non putavi) nescio unde ei offensus, Ecclesiam cathedralem *S. Patricii Casseliæ* incendio deformavit. Hac de re, Archiepiscopus, anno 1496, apud Regem *Henricum* graviter conquestus est : Sed nihil (quod mirum) profecit, etiam licet Comes ipse, lite coram Rege & Concilio pendente, factum apertè fassus esset, necnon (quod crimen aggravabat) de causâ tanti facinoris interrogatus, illud se nunquam perpetrâsse respondisset, nisi Archiepiscopum intra Ecclesiam tunc fuisse putasset. In hoc certamine, succubuit ita Archiepiscopus, qui cum frustra se sudâsse comperisset, alto corde dolorem premens, in patriam reversus est, ubi hoc anno vitam cum morte commutavit. Interim *Kildarius*, à Rege in gratiam receptus, & cum honore (sicut antea retulimus) in *Hiberniam* remissus, publica negotia,

T

magnâ

magnâ fide & solertiâ administravit : multis interim vicem Archiepiscopi, non sine causa dolentibus. Quid postea *Kildarius* fecerit, ad injuriam hanc resarciendam non comperi. : Verisimile est eum qui Ecclesiæ cathedrali S. Trinitatis *Dublinii*, præter capas chorales magni pretii, & alia ornamenta, villam etiam quæ *Magna Capram* dicitur, contulerat,) hæc si vera, quæ sanè vulgo feruntur) poenitentia ductum, in Ecclesia *Casselienſi* reficienda, quam ipse incenderat, pecuniam etiam impendisse. Sed redeamus.

Hoc etiam anno, obiit *Laurentius Nevillus* Episcopus *Fernensis*, vir nobili ortus familia, in agro *Wexfordienſi*, cum annos præfuisset plus minus 23, cui successit *Edmundus Comerfordus* Decanus *Kilkennienſis*, qui anno sequenti *Kilkennia*, in Ecclesia cathedrali S. *Canici* consecratus est. Resignanti porro *Cornelio* Episcopo *Duacensi*, successit, provisione Pontificiâ, 8 Martii 1503, *Matthæus*, Archidiaconus *Laonensis*. Paulo post, 5 Idus Aprilis, mortem obiit Dom. *Robertus Prestonus* primus vicecomes *Gormanstonius*, cujus in præcedentibus plurima mentio. Hanc ille dignitatem filio *Gulielmo* reliquit. Hoc denique anno, Decembris 2, *Philippus Pinsonus Minorita Anglicus*, S. Theologiæ Professor ad Archiepiscopatum *Tuamenſem*, Rege *Henrico VII* rogante, Romæ promotus, ibi triduo post, ex peste obiit, ut ex literis *Hadriani* de Castello Cardinalis S. *Chrysogoni*, ad dictum *Henricum*, datis 4 insequentis *Januarii* (quæ extant in Bibliotheca *Cottoniana*) intelligimus. Ex iisdem literis constat etiam *Pinsonum*, ante promotionem ad Archiepiscopatum, suffraganeum fuisse ipsius *Hadriani*, tunc *Herefordienſis*, postea *Bathonienſis* & *Wellenſis* in *Anglia* Episcopi. Vacavit deinde sedes *Tuamenſis* per duos annos & sex menses.

ANNO CHRISTI.

MDIV.

FOedus inierunt, circa hoc tempus, *Ulickus* de Burgo *Clan-Richardi* Dynasta, vulgò dictus *Mac-William* & alii nonnulli ejusdem familiae, cum *Tirlacho O-Brien Tuomonie* Dynasta, *Melronio O-Carroll*, aliisque è primariis viris *Legh-moe*: sic australem *Hiberniae* medietatem olim appellabant. De particulari eorum machinatione, non possum aliquid pro certo affirmare. Ut ut res fuerit, *Kildarius*, de eorum consiliis certior factus, copiis contractis, sub initium *Augusti*, signa contra eos movit. Ei se adjunxerunt multi nobiles *Lageniae*, ex *Anglica* stirpe, videlicet, *Vicecomes Gormanstonius*, & *Barones Slavinus, Delvinus, Killenius, Houthius, Trimetstonius & Donsanius*. Item *Johannes Blakeus* Praetor (five Major) *Dublinsiensis*, cum armata civitatis manu: *Opidani* praterèa *Pontanenses*, necnon *O-Donellus, O-Relius, Guilielmus Ferallus* tum nuper *Episcopus Ardachbadensis*, *Anniae* aliquando Dynasta, etiam post infulas susceptas; & alii nonnulli ex potentioribus *Legh-cone* sive *Legh-cuine*; sic medietatem *Hiberniae* septentrionalem appellabant, cum copiis suis auxiliariis. *Mac-William* è contrà, suum etiam exercitum, numerosum sanè convocavit. Ejus copiis *Kildarius* obviam factus est. *Augusti* 19, in loco dicto *Knock-to*, aliàs *Knock-tua*, sive colle securium, paucis milliaribus à *Galvia* distante. Pugnatum est per aliquot horas, utrîque acriter, dubio Marte: Sed *Kildario* demùm cessit victoria, hostibus in fugam converfis. In prælio & fuga, ex parte *Ulicki* de Burgo, plus minus quatuor millia hominum ceci-

ceciderunt. Longè majorem numerum tunc temporis interuisse, videlicet 9000, refert Liber *Houthensis*: sed falsò proculdubio. In eodem prælio, multi etiam capti sunt, inter quos fuerunt duo *Ulicki* filii. Ex parte Deputati, aliqui desiderati, atqui numerus eorum incertus. Mirum est & vix credibile quod in libro albo *Fisci* (quem *Scaccarium* appellamus) *Dublinii* annotatum fuit, in eo tam atroci prælio, nullum Anglicum (ex parte *Kildarii*, nam ita intelligo) fuisse læsum. Anrographum anno, Dom. MDCX, casu combustum est, sed penes me sunt Notæ quædam historicæ ex eo olim excerptæ. Victores (ut pergamus) cùm regionem adjacentem vastassent, ac *Galviam* & *Athenriam* deditione cepissent, cum prædis opimis domum redierunt. Deputatus captivos secum duxit prædictos *Ulicki* filios, & ut nonnulli tradunt duas etiam illius filias: Sed *Ulickus* ipse fugâ evasit. Is quidem vir fuit magni inter suos nominis, bello strenuus, consilióque non postremus, licet in hoc prælio, pro Martis aleâ, superatus. Stemma duxit à *Guilielmo Aldelmi* filio, *Henrici* Secundi Regis *Angliæ* *Dapifero*, & *Hiberniæ* sub eo, ad tempus, *Gubernatore*. *Kildarius* post reditum, 30 vini *tonnas*, sive dolia 120, benè merentibus distribuit. Neque desunt qui dicant (quàm verè nescio) totum hoc negotium initium sumpsisse ex similitate quadam inter *Kildarium* & *Ulickum* oborta, quæ tandem in apertum illud bellum erupit. Mense *Julio*, *Kildarius* (uti tradunt nonnulli) in honoratissimum *Equitum Garterii* sive *Periscelidis* ordinem adscitus est. Alii verò honorem illum egregiæ fortitudinis præmium, paulò seriùs, nimirum post reditum, obtinuisse ferunt.

Brevi postea *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, à *Kildario* & Concilio Regio in
Angliam

Angliam missus est, ad Regem, de his & aliis publicis rebus, informandum. *Houthæ* is navem conscendit *Septembris* 20, Cruce suâ, pro more, *Richardo Skereto*, Priori Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis *Dublinii*, tanquàm Custodi nato priùs traditâ. Die sequenti, vento usus secundo, in *Angliam* appulit; & ad *Aulam* Regis, paucis post diebus, perveniens, ibi munus sibi demandatum, adeò solerter, eâque prudentiâ exequutus est, ut Rex summo eum habuerit in pretio, & haud ita diu post, cum gratiis & literis voluntatem ejus exprimentibus, in patriam remiserit.

Interim egit *Henricus* cum *Julio* 2 Papa, de *Henrico VI*, ultimo ante ipsum, familiæ *Lancastriensis* Rege, in Sanctorum numerum referendo. Atque hanc rem ut promoveret, libellum, de virtutibus & miraculis ejus conscribendum curavit, qui etiamnum typis excusus extat. Papa hujus negotii examen, *Cantuariensi* Archiepiscopo, necnon Episcopis *Londinensi*, *Wintoniensi* & *Dunelmensi*, per Bullam commisit, quam integram (typis quod sciam antehac non editam) Lectori visum est exhibere, ex autographo quod etiamnum extat *Westmonasterii* in Bibliotheca instructissima V. CL. Dom. *Thomæ Cottoni* Baronetti, sub effigie *Cleopatræ*, E. 3.

Julius Episcopus servus servorum Dei, Venerabilibus fratribus Archiepiscopo *Cantuariensi*, & *Winton. Dunelmensi* & *Londinensi* Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem. Divinæ providentiæ Altitudo, nullis clausa limitibus, nullisque finibus terminata, cujus potentia inscrutabilis & viæ investigabiles sunt, ad corroborationem & exaltationem catholicæ fidei, præter quam, nullum aliud ad salutem, fundamentum poni potest, & ut secundum Prophetam, in suis sanctis collaudetur, nonnullos ex

U

hominibus

'hominibus quos ad sui similitudinem formavit, suæ
 'gratiæ infusione, clariùs illustrat & benedictionibus
 'suis specialibus prævenit & exornat, ut & in illis gra-
 'tiæ suæ radiis, singulari quadam prærogativâ virtutum
 '& meritorum uberius circumfulctis, suæ Majestatis
 'potentiam ostendat, & per lumen fidei quam in eis
 'firmiter roboravit, ejus benignitate cognitâ, ad ipsi-
 'us laudem & magnificentiam fideles ferventiùs indu-
 'cantur, & Sanctorum in quibus benedicatur & lau-
 'datur precibus & meritis, ad æternæ & incorruptibi-
 'lis mansionis gloriam, feliciter perducantur. Sane ex
 'literis carissimi in Christo filii nostri *Henrici VII*
 '*Angliæ* Regis illustris, ac etiam famâ quadam non
 'vulgari intelleximus claræ memoriæ *Henricum VI*
 '*Angliæ* regem, dum in hoc mundo ageret, vitæ san-
 'ctimonia, moribus probatis, ferventi in proximos
 'caritate, & omni virtutis & sanctitatis genere claruisse,
 'ac jejuniis & misericordiæ operibus assiduè vacavisse,
 '& duo magna & insignia Collegia, pro sustentatione
 'pauperum scholarium ad honorem omnipotentis
 'Dei & ejus gloriosissimæ genetricis Beatæ Mariæ
 'Virginis, in dicto regno erexisse, fundâsse & dotâsse,
 '& tam eo vivente, quàm post ejus mortem, Domi-
 'num illius meritis & intercessionibus multa & evidenti-
 'tissima miracula demonstrâsse & quotidie demonstra-
 're. Nam cum ad ejus sepulchrum, debita cum de-
 'votione, accedunt cæci videre, surdi audire, claudi
 'ambulare, & quocunque infirmitatis genere oppressi,
 'ipso *Henrico VI* quondam Rege intercedente, & Al-
 'tissimo operante, sanitatem recipere dicuntur. Cujus
 'rei fama non solum per totum dictum regnum, sed e-
 'tiam per alia loca vicina, mirificè divulgata, diversarum
 'Regionum populi ad illum frequens concursus
 '& singularis devotio habetur, & continuè magis au-
 'getur,

getur, adeò ut totius populi illarum partium firma sit
 opinio ut dictus quondam *Henricus* Rex cathologo
 Sanctorum mereatur ascribi. Quare præfatus *Henri-*
cus Rex modernus nobis humiliter supplicari fecit, ut
 aliquibus prælatis illarum partium, qui de vita & me-
 ritis ac miraculis aliisque supradictis diligenter & pru-
 denter inquirant, & nobis per suas literas super his quæ
 invenerint relationem fidelem facerent, committere, ac
 alias ad effectum Canonizationis dicti quondam *Hen-*
rici Regis in præmissis opportunè providere, de be-
 nignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur et si
 dicti *Henrici* moderni Regis desideriis annuere cu-
 piamus, attendentes tamen hujus rei divinum judi-
 cium potius quàm humanum existere, & propterea
 pro tanti negotii magnitudine, in illo maturè, gra-
 viter & accuratè procedere intendentes, ipsius *Hen-*
rici moderni Regis in hac parte supplicationibus in-
 clinati, vestigiis etiam felicitis recordationis Innocentii
 VIII & *Alexandri VI* Romanorum Pontificum præ-
 decessorum nostrorum, qui similiter Commissionem
 fecerunt, inhærentes, fraternitati vestræ, de qua in his
 & aliis magnis & arduis fiduciam gerimus in Domino
 specialem, per Apostolica scripta committimus, &
 mandamus, quatenus vos, vel tres aut duo vestrum,
 de vita, moribus, sanctimonia, caritate, devotione
 erga Deum, & piis operibus dicti quondam *Henrici*
 Regis, necnon miraculis, tam in vita, quàm post
 mortem, aliisque consimilibus quæ circa pondus tan-
 ti negotii requiruntur, diligenter, solenter, pruden-
 ter, accurate, secute, & maturè in quocunque seu
 quibuscunque loco aut locis, de quo vel quibus vobis
 magis expediens visum fuerit, ad præmissa cognoscen-
 da, auctoritate nostra inquisitis, testes legitimos reci-
 piatis, & præfatis prius per eos juramento, diligen-
 ter

'ter examinare curetis, de loco, tempore, mense, die,
 'nominibus, cognominibus, causa scientiæ, aliisque cir-
 'cumstantiis, in talibus necessariis & requisitis fideliter
 'inquirentes, Instrumenta etiam publica & alias scri-
 'pturas, universaque alia probationum genera, ad hu-
 'jusmodi negotium facientia videatis, & diligenter ex-
 'aminetis, & personas apud quas fuerint, ad illa vo-
 'bis exhibenda, per censuram Ecclesiasticam & alia ju-
 'ris remedia, appellatione remotâ compellatis. Et
 'quicquid in præmissis inveneritis, sub testimonio lite-
 'rarum vestrarum clausarum, & vestris sigillis munita-
 'rum, per fidelem nuntium, ad nos & sedem Aposto-
 'licam transmittere, curetis, ut nos illis visis, & dili-
 'genter examinatis, et cum venerabilibus fratribus
 'nostris communicatis, in hujusmodi negotio, prout
 'illius magnitudo requirit, concedente Domino, ad
 'ejus laudem et gloriam, ac Orthodoxæ fidei exaltati-
 'tionem, ad ulteriora et magis specialia, si nobis et e-
 'isdem fratribus visum fuerit, procedere valeamus.
 'Dat. Romæ, apud Sanctum *Petrum*, Anno Incarna-
 'tionis Dominicæ Millesimo quingentesimo quarto,
 'Tertiodecimo Kalend. *Junii*, Pontificatus nostri
 'anno Primo. *Hactenus ipsa Bulla.*

Cæterum res tota sub ea Commessione quasi sensim
 silentio expiravit. Ad *Henricum* sextum ipsum quod
 attinet, ut ob pietatem et Christianam patientiam,
 vulgò habitus est vir sanctissimus, ita à nonnullis, qui
 de moribus ejus severissimè judicârunt, ob inertiam, in-
 ter malos Reges numeratus, ut qui *Galliam* à patre
 subactam amisit, ac postea deinde *Angliæ* etiam regno
 excidit. Non omittendum hîc (quod traditum re-
 peri) *Henricum* Sextum, dum manus aliquando la-
 varet, *Bello* in *Anglia* intestino exardescente, prædix-
 isse *Henricum* nostrum tunc puerum astantem regni
 gu-

gubernacula tandem suscepturum, eumque paulò postea in partes transmarinas elanculum misisse, ut procellam imminentem faciliùs evaderet. Ex Prædictionis hujus & cæterarum sanctarum *Henrici Sexti* virtutum admiratione, *Henricum VII* postea inductum ferunt ad Apotheosin prædictam promovendam, Qicèt sine fructu sperato.

Pestis hoc anno multos fere ubique absumpsit, sed præcipue in *Ultonia*, interque cæteros, *Patrickum Connallium* Abbatem de *Clunabon*, tum nuper à *Roma* reversum, ubi designatus fuerat Episcopus *Clochorensis*, 7 Martii, per resignationem *Nebemæ Clonin* ordinis *Eremitarum S. Augustini*, vel (ut alii tradunt) ordinis *S. Benedicti*, qui *Augusti 29*, anno superiore resignasse dicitur, ad jam dicti *Connalli* instantiam, reservatâ ducatorum aliquot pensunculâ, de Camera, quàm diù viveret, sibi annuatim solvendâ. Successit ei *Eugenius Mac Camail*, Decanus *Clochorensis* consecratus anno 1508, ab *Octaviano Archiepiscopo Armachano*, assistentibus *Thoma Kilmorensi* & *Tiborio Dunensi* & *Conorensi* Episcopis. Interim verò, mense *Julio* hujus anni 1504, Synodus Provincialis quam *Pontanæ* indixerat *Octavianus Armachanus*, pestis metu, quæ ibidem multum grassabatur, ad Ecclesiam *B. Mariæ Virginis de Atrio Dei*, apud *Louthenses* translata est, ibique (quantum auguror) derepentè, contagionis etiam metu, soluta.

Ad tempora jam pervenimus magis pacata quidem, sed insignibus rebus gestis, variisque casibus, non æquè memorabilia ac priora: Nam Pax, aurea Pax Historicis non tam uberem plerumque scribendi materiam præbet, ut *Bellona* solet: verum (quod longè gloriosius est) Regna, civilitate, opibus, bonis literis & legum salutarium fructibus, beat adornatque,

— *Pax una triumphis*
Innumeris potior.

Sed nunquam optatior, quàm post Belli calamitates. Observat Volaterranus Geographiæ suæ lib. 3, (quod hîc non reticendum) obortâ his diebus quæstione de potiore loco in sedendo, inter Oratores Henrici nostri VII. & Hispaniæ regis, Julium II Pontificem, locum Anglis adjudicasse honoratiorem. Neque novum tamen fuit hoc privilegium: Siquidem in Conciliis generalibus, *Pisano, Constantiensi* & aliis, Reges Angliæ eundem locum pacificè tenuerunt. Transeamus jam tandem ad annum sequentem.

ANNO CHRISTI

MDV.

Nondum extincta pestis (de qua suprâ diximus) hoc etiam anno *Hiberniam* graviter afflixit: quam continuïs in æstate & autumno pluviis, magna subsequuta est annonæ caritas. Idem annus supremus erat *Johanni Alleno* Decano Ecclesiæ S. *Patricii Dublinii*, viro docto & admodum humano, qui *Dublinii* ultimum diem clausit *Januarii 2* (stylo Anglicano) 1505, cùm Decanus extitisset annos circiter 40, à morte nempe *Philippi Norrisii* S. Theologiæ Doctoris, ultimi ejus prædecessoris, & ibidem in nave dictæ S. *Patricii* ædis, cui Ecclesiæ multa contulerat, sepultus est. Prochotrophium is paulò ante obitum, pauperibus & infirmis extruxit *Dublinii*, in vico S. *Koëmgeni*, vulgò *Kevini*, eligendis præcipuè ex *Allenis, Barretis, Beggis, Hillis, Dillonis & Rodieris*, quibus prædia assignavit unde

unde alerenter. Prochotrophii fundum dedit *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis* 8 Junii 1504. Ante *Allenum*, *Patricius O-Fibeli* ord. Minorum de Observantia, magnâ doctrinæ famâ, decessit, & in cœnobio sui ordinis de *Temolagi*, apud *Corcagienses*, sepultus est. Hoc etiam anno, abdicanti *Thomæ Clerco* Episcopo *Alladenſi* successor designatus est 2 Februarii, *Malachias O-Cluan*, sed non consecratus, (quam ob causam non reperi) usque ad 3 Septembris 1508.

ANNO CHRISTI

MDVI.

HOc anno magna pars *Trimmæ* (Opidum est primarium agri *Midenſis*) de cœlo tacta deflagrasse fertur. Mense *Augusto*, Cometes effulsit, sed paucis diebus postea intercidit. Martii VI, debitum naturæ persolvit *Johannes Paynus* S. Theologiæ Doctor, ordinis fratrum Prædicatorum, Episcopus *Midenſis*, cum annos sedisset plusquam 23, constitutus interim ad tempus Rotulorum Præfectus, sive (ut vulgò loquimur) Magister: Homo ob eleemosynas & mensam hospitalem celebratus. Is à Sixto IV Episcopus renuntiatus *Midenſis*, inthronisatus dicitur per Clerum *Midenſem*, in Ecclesia S. *Patricii de Trim*, in festo S. *Dominici* (4 nempe *Augusti*) 1483, uti à *Georgio Coglaeo*, Notario publico & Curiae *Midenſis* Registrario, annotatum est. Sepultum ferunt *Dublinii*, in cœnobio sui ordinis. Veruntamen, sepulchrum marmoreum æreis laminis olim ornatum sibi & successoribus suis, in Ecclesia S. *Patricii Dublinii*, non procul à porta occidentali, statuit, id quod rude Epitaphium, claudicante rhythmo, ibi inscriptum etiamnum docet. Eodem anno

anno *Janii* 26, (uti tradit *Lucas Waddingus*, ex Libris Consistorialibus,) ad Archiepiscopatum *Tuamensem* promotus est *Mauritius à Portu*, al. *O-Fibeli*, Minorita, vir literis egregiè excultus. De quo suprà diximus; sed plenius in libro nostro de Scriptoribus *Hibernæ*.

ANNO CHRISTI.

MDVII.

Circa hos dies, *Henricus* rex podagrâ laborare cœpit, deinde catarrhi in pulmones defluxione, unde, post annum unum vel alterum, pthisi absumptus est. Interim verò mortem suam appropinquare sentiens, ad eam se disponere cœpit. Egenis itaque quamplurimas largitus est Eleemosynas, atque multam pecuniâ in alios pios usus erogavit, pauloque ante obitum, in testamento suo iussit, ut si quid Fiscus suus injustè cuiquam diripuisset, id injuriâ affecto redderetur. Cæterum exitus probavit longè tutius esse quemque suis oculis & manibus talia committere, quàm alienis, post mortem. Hoc anno *Guilielmus Rokeby* Juris Canonici Doctor, patriâ *Eboracensis* consecratus est Episcopus *Midensis*, à Pontifice provisus, *Maii* 28, & paulo post, in numerum eorum ascitus, qui Principi erant ab arcanis in *Hiberniâ* consiliis. Annum claudit mors *Matthæi Magragh* Episcopi *Clonsfertensis* cui, mense *Julio* anni sequentis, successor designatus est *David de Burgo*.

ANNO

ANNO CHRISTI

Mense Octobri, *Kildaritis*, impetrata licentia Regia, Parliamentum *Dublini* indixit, in quo concessum est Subsidium tam ab Ecclesiasticis quam a Laicis. Caterum de aliis Legibus in eo sancitis, nihil extat, præter consuetas illas, de Privilegiis & libertatibus Ecclesie & *Terræ Hibernie* confirmandis. Subsidium illud sive Tributum agris duntaxat imponebatur, idque juxta ratam portionem 13 solidorum & 4 denariorum ex 120 jugeribus occupatis & cultis. Illæ enim taxationes non nisi ex Ordinum consensu, in Parlamento congregatorum, irrogabantur: neque semper terris illis imponebantur, sed quandoque etiam, vel pro ratione agrorum vel bonorum, præsertim posterionibus temporibus, secundum regulas & cautiones in singulis Statutis præscriptas. Abstulit hic annus *Walterum Blakenum* Episcopum *Clonensem* sive *Clonmacnoisensem*, cum sedis illi præfuerit annos 21. Item, *Johannem Crum* Abbatem XXXV cænobii B. *Mariæ Virginis* juxta *Dublin*, qui decessit 5 Idus Decembris, & in Ecclesia cænobii sui prope *Richardum Gracem*, quondam *Reclisum*, sepultus est. Successit ei *Richardus Beg*, sive parvus, qui superstes fuit vix 2 annos & 6 menses.

ANNO CHRISTI

MDIX.

Restat jam pars tantum posterior anni ultimi *Henrici VII*. Circa quod tempus, *Kildaritis*, fratre quorundam e familia *O'Nealorum*, copis collectis,

Y

Dub.

Dublinio in *Tironiam* profectus est, ad recuperanda castra de *Dunganon* & *Omey*: Atqui *Dunganonio* ante adventum dedidit, rursum *Omey* castrum expugnavit, quod tamen postquam *Arthurum* Coni filium, ibi captivum detentum libertati restituisset, diruit prostravitque. Atque ita *Kildarium* vidimus, ut initio, sic in fine regni *Henrici Hibernie* Deputatum. Merat is vir magnanimus, procerus, formâ decenti, & ob crebras victorias illustris, rigidus tamen & præferox. Anglorum confinia quædam (quod hic etiam non prætermittendum) castris firmavit, unde tutelam us & securitatem præstitit. Huius anni sub initium obiit *Ulickus de Burgo* (qui & *Mac-William* dictus) *Clare-Richardi Dynasta*, cuius in prædecentibus nonnulla mentio & *Athenrie* sepultus est in Ecclesia cœnobii fratrum *Prædicatorum*. Sed nobiles jam relinquamus, de Rege, Nobilitatis fonte, dicturi. Ad finem nunc pervenimus regni *Henrici VII*, qui *Aprilis XXII* in Palatio suo *Richmondie*, quod ipse de novo construxerat, ex hac vita migravit, ætatis anno *LIII* regni *XXIV*. Corpus ejus *XI* insequentis *Maii*, more *Regio Westmonasterii*, in medio nempe *Sacelli*, eximii operis, (*Orbis Miraculum* vocat *Lelandus*) quod ipse ad ortum Ecclesie *S. Petri*, 14000 librarum Anglicarum sumptu, à fundamentis excitaverat, sepultum est: ubi Testamenti executores *Mausoleum* splendidissimum ex ære solido deaurato, statuis ejus & uxoris adornatum, postea extruxerunt. Princeps is fuit fortis & felix, prudens etiam & in rebus sui temporis turbidis sedandis admirandæ dexteritatis: porro frugi, quo verbo (ut *Cicero* de *Deiotaro*) scio laudari Reges non solere, & per aliquot ante obitum annos (ne quid lectorem eolemus) ob multas Legum poenaliū ejus auctoritate exactas, populo videbatur gravis. Inter delatores, præcipui

capitula fuerunt *Richardus Empson & Edmundus Dudleyus*, uterque Juris Angliæ consultus, quibus initium *Henrici VIII*, ad mortem damnati, plebis furori victimæ facti sunt, *percuti*. Cætera, de *Henrico*, suis verbis, pro me narrabit *Polydorus Virgilius*, Archiepiscopus *Wellensis*, & *Hadrianus de Castello* Cardialis ac Episcopi *Bathoniensis & Wellensis* in Angliâ subcollector: Corpore suum gracile, sed bene firma ac valido statura, quæ parùm justum excederet, forma eximia, vultu præsertim in sermone, hilari, oculis glaucis, dentibus raris, pillo etiam raro, ingento magno sagaci quæ, & literis non alieno, animo excellenti atque forti, in summis quoque periculis, & naturæ ipsius habitu, prope æquino. Res consultò græciterque gerebat, quæ suæ prudentiæ opinio per hominum animos facilius pervaderet. Tum paucis interjectis: Erat præterea moderatus, honestus, frugi & benignus, & adeo superbæ atque arrogantis abhorrens, ut in ejusmodi vitis notatis, durus ac asper esset. Perge Nuptiis inter eum & *Elizabetham* filiam & heredem *Edmardi IV* regis feliciter confectis, titulus ille diu diu ceptatus, inter familias *Eboracæ & Lancastriæ*, terminatus est, atque conjunctæ fuerunt *Rosa*, & *Alba*, in quibus Domus *Eboracensis*, & *Rubra*, *Lancastriensis*: De quibus *Bernardus Andreas*, *Tholosæ*, ejus temporis Poëta,

Ecce nunc omnes posuere venti
Murmures, præter Zephyrum tepentem:
Hic Rosas nutrit, nitidæque flores
Veris amœni.

Quando seu longus tenuit colonos
Imber, & nubes resoluta fluxit,
Et diu pendens aratrum reliquit
Tristis arator.

Et

Et exultavit ille *Thomas Morus*, postea sub *Henrico*
VIII. Anglie Cancellarius,

Purpuree vicina fuit Rosa candida, utramque

Utraque dum cernitur, sit prior utra, premit.

Utraque sed flatem Rosam coalescit in unum,

Quoque potest uno hic cadit illa modo.

Nunc Rosa se pandit, nunc se explicat una, sed omnes

Una habet hæc dotes, quas habuere due.

Scilicet huic uni species, odor, atque voluptas,

Et color & virtus est utriusque Rose:

Alterutram ergo Rosam, vel solam quisquis amavit,

Hanc in qua nunc est quicquid amavit amet.

At qui tam ferus est, ut non amet, ille timebit:

Nempe etiam spinas flor habet iste suas.

Atque ita tandem Pax firma, à majoribus nostris
 toties exoptata coaluit, finemque imposuit Bello illi in-
 testino & funesto, quod *Angliam*, plurimos per annos,
 gravissime afflixerat: adeo ut inimici *Henrici* Statum
 regni perturbare frustra postea niterentur, ut ex præ-
 cedentibus satis liquet.

RERUM

RERUM HIBERNICARUM

Henrico Octavo regnante,

ANNALES.

ANNO CHRISTI.

MDIX.

HENRICI Septimi filius unicus superstes
Henricus, vix octodecim annorum adole-
scens, regnum inivit *Aprilis 22*, Patri iusta
perfolvit *Mai 11*, & *Junii 24*, (die *S. Johannis Ba-*
p̄tistæ) *Westmonasterii*, in Ecclesiâ *S. Petri*, ipse &
Catharina uxor, *Ferdinandi Hispaniæ* Regis filia,
quam paulò antè duxerat, solennibus ritibus à *Guiliel-*
mo Warhamo Archiepiscopo Cantuariensi uncti sunt
& coronati. Atque ut hæc ingenti transacta sunt
pompâ, ita & non minori omnium ordinum plausu &
gratulatione excepta.

Sed ad res hoc anno in *Hiberniâ* gestas veniamus.
Præfuit *Hiberniæ*, hoc tempore, Deputati titulo, *Ge-*
raldus Comes Kildariæ. Hunc Rex novo diplomate
Hiberniæ Justitiarium constituit, ad eumque dat litteras,
quibus & mortem Patris, & suam in regnum paternum
successionem significat: Consiliariorum præterea, Ju-
dicum & aliorum officialium munera confirmat. *Kil-*
darius, his litteris *Dublini* acceptis, Consiliarios mox

convocat, iisque litteras regias communicat, quibus lectis, universi simul omnes *Henricum* verum legitimumque Regem agnoscunt & decernunt. Accersitis deinde Prætoribus & Senatoribus urbis, (quos Majorem & Aldermannos dicimus,) Proceribus etiam & aliis primariis viris, quotquot reperiri poterant, per præcipuos civitatis vicos, omnes proficiscuntur, ubi Edictum, tubis clangentibus, promulgatum est, quo *Henricus Rex Angliæ & Franciæ & Dominus Hiberniæ* pronunciatur. Urbs ipsa, faustis populi acclamationibus, campanarum pullationibus, & pyris, per plateas, pro more, accensis, publicam lætitiā testata. Publicum hoc Edictum in cæteris etiam urbibus & opidis primariis, paulò postea proclamatum est & similiter acceptum. Hæc mense *Maio*.

Emigravit ex hac vita, die *Paschatis*, *Edmundus Comerfordus* Episcopus *Fernensis*, aliquando Decanus Ecclesiæ *S. Canici Kildenniæ*, de quo alibi diximus. Ei successor designatus est *Nicolaus Cominus*, patriæ, ni fallor, *Limericensis*, qui *Londin*, in ecclesiā cathedrali *S. Pauli*, consecratus est 20 insequentis *Januarii*. E vivis etiam excessit *David de Bungo* Episcopus *Clonsferiensis*, consecrationis anno primo, cui successit *Dyonisius* quidam, ordinis Minorum, à *Julio 2* Pontifice provetus, *Novembris 7*.

ANNO CHRISTI

MDX.

IN *Momoniam* hoc anno expeditionem suscepit *Kildarius*, (factus denuò *Hiberniæ* Deputatus) magnis stipatus copiis, e comitatibus *Dublinensi*, *Midenfi*, *Kildariensi* & *Louthensi*, quibus se adjunxit *Odo* sive *Hugo O-Donellus Dynasta Firconnellensis*. Hi hosti-

cum

cum ingressi totam regionem transiit in *Desmoniam* vicinam (ubi & castra quædam postea ceperunt,) depopulati sunt, nemine pene obvio, vel saltem repugante. In reditu verò prædis onusti hostium copiis obviam facti sunt, in loco *Monetrar* dicto, apud *Limericenses*. Erat tunc temporis hostium exercitus valde numerosus, ac inter eos præcipui nominis *Jacobus* primogenitus *Mauritii* Comitis *Desmonie*, *Tirlachus* & *Briennus Tuomoniæ* Dynasta, & *Mac-William* Dynasta ex stirpe de *Burgo*. Prælium aleam tentare utriusque decretum. Congressi itaque, atrox pugna committitur, nec sine magno utriusque partis damno. Plus res autem ceciderunt ex parte *Kildaræ*, utpote longo itinere lassati, & prædis præterea onusti. Nox prælium terminavit. Postridie *Kildaræ* Ductorum consilio, servatis ordinibus, sine aliquo alio damno, recessit, & domum reversus est.

Fuerunt hoc anno, mense *Aprilis*, magnæ aquarum inundationes, quæ etiam arbores, domos & pontes everterunt.

ANNO CHRISTI

MDXI.

Robertus Everus, qui annos jam 13 nobilissimo Prioratui *S. Johannis Hierosolymitani* in *Hiberniâ* præfuerat, hoc anno, per magnum *Rhodulphum* Magistrum, honoratissimo eo loco exactus est, Præceptoriâ de *Slebich* apud *Pembrochenses* in *Walla*, ad sustentationem, quoad viveret, ei solum permissa. Quodnam ei crimen fuerit objectum, non compertum habeo. Successit in Prioratu *Johannes Ransford* Anglicus, qui tamen morbo impeditus in *Hiberniâ* non

ap-

appulit, ante annum insequentem, quo tempore, Regis mandato, in Senatorum Regionum album ascriptus est. Interim *Maii 14*, vitam hanc reliquit *Walterus Fitz-Simon* Archiepiscopus *Dubliniensis*, *Finglassæ*, ad secundum à *Dublinio* lapidem, unde corpus ad Ecclesiam Cathedralē S. *Patricii*, in australi suburbio civitatis *Dubliniensis* delatum, ibidem magnā funebri pompā, in naui nimirum Ecclesiæ, prope imaginem S. *Patricii*, sepultum est. Dein *Richardus Skeretus* Prior Ecclesiæ S. *Trinitatis* crucem Archiepiscopalem ut custos natus, ad Prioratum suum, (pro more,) detulit, ibi asservandam, ad usum futuri Archiepiscopi. De hoc Præsule, & eruditione, cæterisque Episcopali-
bus virtutibus, clare & plurima fit mentio in Annali-
bus nostris Rerum *Hibernicarum*, regnante *Henrico*
Septimo. Successit ei *Guilielmus Rokebus* Anglus,
decretorum Doctor, à sede *Midensi* per *Julium* 2 Pon-
tificem, ad hunc Archiepiscopatum translatus. Por-
rò, *Rokebus* in sede *Midensi* successor designatus est
Hugo Ingens Anglus itidem, S. Theologiæ Doctor:
uterque temporalium obtinuit restitutionem à Rege,
anno sequenti, uno eodémque die, *Junii* videlicet 22.
Interea hoc anno, è vivis excessit *Thomas Brad-
us*, alias dictus *Andreae* filius, Episcopus *Kilmoren-
sis*, cui in Episcopatu illo suffectus est *Dermitius*
quidam, vir litteris haud mediocriter excultus. Is,
gliscentibus in *Ultoniâ* tumultibus, utpote homo
tranquillitatis amans, *Swordam* apud *Dublinienses* con-
cessit, ubi Vicarii munere diu functus est. His diebus,
Carolus sive *Cahir* Q. *Connorus* *Osaliæ* Dynasta à genti-
libus suis occisus est prope cœnobium Minoritarum de
Monaster-Feoris. Hæc in *Hiberniâ*. Hoc etiam anno
Concilium generale *Lateranense* quintum sub *Julio*
Secundo inchoatum est, conclusum autem sub *Leone*
De-

Decimo, anno 1518. In *Angliâ* interim *Catharina* Regina filium Regi, hoc anno ineunte, *Richmondia* peperit, *Henricum* nuncupatum, Ecce autem,

*Ostendent terris hunc tantum fata, nec ultra
Esse sinent.*

Altero vix dum elapso mense, is summâ utriusque parentis, omniumque ordinum mœstitiâ, morte correptus est: Et quod mœrorem auxit, Regina sæpius postea abortivit. Unicam tamen filiam *Mariam* nomine superstitem postea reliquit. Ad Reginam ipsam quod attinet, sicut nobilissimis ea orta est parentibus, ita & longè nobilioribus animi virtutibus prædita, id quod non solum quotquot de ea scripserunt uno quasi ore fatentur, sed & Rex ipse, dum divortium postea (anno 1528) prosequeretur, in oratione ad populum, ingenuè professus est.

ANNO CHRISTI.

MDXII.

Kildarius hoc anno cum exercitu in *Ultoniam* profectus, castrum de *Belfast*, quod ante annos novem diruerat, tunc nuper restauratum vi cepit & prostravit. Agros præterea undiquaque vastavit, & cum prædis demum recessit. Pecorum abactorum pars maxima militibus deinde viritim distributa. Sub eodem tempore diem suum obiit *Nicolaus Maguirius* Episcopus *Leghlinensis*, in *Idronâ* natus, sed in *Oxonienfi* Academia educatus, vir doctus & industrius, ac propter multiplices animi virtutes eo munere dignus. Præfuit annos circiter 22, & in Ecclesiâ suâ sepultus est. Vitam ejus scripsit *Thomas Brounus*, qui ei Sacellanus fuerat. *Nicolao* successor designatus est, *Christophori Bambrigii*

A a

Cardi.

Cardinalis *Eboracensis* operâ, tunc *Romæ* munus ob-
euntis Legati *Henrici VIII*, *Thomas Halsains*, Anglus,
Juris utriusque Doctor, qui eodem etiam tempore *Romæ*
moram fecit. Interfuit is postea, annis 1515 & 1516,
Concilio *Lateranensi*. Se verò absente, Vicarium su-
um generalem constituit *Carolus* sive *Cahir Cavena-*
chum cœnobii *Duiskensis* Abbatem, quem *Richardus*
Staniburstus perperam Episcopum appellat *Leghlinen-*
sem.

ANNO CHRISTI

MDXIII.

V Enimus jam ad tempus exitus Comitis *Kildarie*,
qui licet magnis difficultatibus diù conflictatus
fuerit, posteriora tamen tempora, magnâ animi tran-
quillitate, rebus semper ferè ad vota fluentibus, tran-
segit. Ecce vero rerum humanarum fragilitatem. De-
creverat is vere appetente magnis viribus bellum contra
O-Carollum Eliæ Dynastam persequi. Mense demùm
Augusto, copiis contractis, iter ingressus est : Sed *Atbyæ*,
in ipso itinere, quasi in medio cursu, in ægritudinem
incidit, unde *Kildariam* discedens, ibique per aliquot
dies decumbens, 3 Nonas *Septembris* expiravit. Cada-
ver ejus *Dublinium* deportatum, ibi in Ecclesiâ cathe-
drali S. Trinitatis, cujus egregius fuerat Benefactor, in
facello nempè à se constructo, à boreali parte summi al-
taris, honorificè tumulatum est. Exercitus interim, hoc
inexpectato casu consternatus, illicò dissolvitur. Co-
mite mortuo, Gubernatoris *Hiberniæ* munus, Sena-
tus Regii assensu, filio ejus *Geraldo* tunc temporis
summo Quæstori, Justitiarii nomine, protinùs colla-
tum est, quem & Rex novo diplomate postea *Hiber-*
niæ

nia Deputatum constituit. *Novembris* sexto, *Guilielmus Cromptonus* ex equestri ordine Cancellarii *Hibernie* munus assequutus est: Die deinde 13 proximi *Januarii*, *Christophorus Flemingus* sive *Flandrensis* Baro *Slanius* summus *Hibernie* Quæstor renuntiatus. Interim *Maii* 25, *Galvidiæ*, sive *Galviæ*, mortem obiit *Mauritius* de Portu, aliàs *O-Fibeli*, ordinis Minorum, Archiepiscopus *Tuamensis*, vix quinquagenarius, ac ibidem in Ecclesiâ sui ordinis tumulatus est; vir ob eruditionem & alias animi virtutes, in tam summâ admiratione apud nonnullos, ut ab iis *Flos mundi* vocaretur. De illo fusiùs alibi scripsi. Successit ei *Thomas Lalæus*, Ordinis itidem Minorum. Inter hæc, mense *Junio*, (nam annus hic mortibus clarorum virorum est memorabilis) vitam eam morte commutavit *Octavianus* de *Palatio*, patriâ *Florentinus*, Juris Canonici Doctor, & Archiepiscopus *Armachanus*, cum præfuiſſet annos 33 & 3 menses, & in Ecclesia Parochiali de *Termon-fechan* apud *Louthenses* (ni fallor) sepultus est. Verùm de eo etiam plura alibi, nec est cur hîc repetam. *Octaviano* defuncto successor provisus est, ante exitum ejusdem anni, *Johannes Kyte*, in civitate *Londinensi* natus, *Henrici* Regis aliquandò Legatus in *Hispaniâ*, qui temporalium (ut loquimur) restitutionem accepit 20 inſequentis *Maii*. Hoc etiam anno, *Donaldus mac Guillin* vi cepit *Dunluſum* caſtrum in *Ultoniâ*.

Nec hîc prætermittendum utpotè univerſæ genti *Anglicæ* honorificum, quòd hoc anno *Maximilianus* Imperator sub vexillis *Henrici* noſtri *Octavi*, bellum tunc temporis contra *Gallum* gerentis, militare non dedignatus est, rubram *S. Georgii* crucem & roſam bicolorem, Anglo militantium ſymbolum, geſtavit, ac centum aureorum diurnum ſtipendium accepit, præter ea quæ copiis ſuis perſoluta fuerunt.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDXIV.

Kildarius in *Lexiam* cum copiis profectus, *O-Morum* tumultuantem ibi in prælio vicit & in sylvas fugavit. Reversus deinde, in *Breniam* sive *Bresniam* movit, contra *O-Relium*, qui Anglorum regionem vicinam direptionibus tum nuper vastaverat, ubi capto & diruto *Cavan* castro, ac *Hugone O-Relio* multisque aliis occisis, cæterisque in sylvas & saltus dispersis, viculos circumvicinos incendit: magno denique pecorum numero abacto reversus est. Sunt qui tradunt ingentem hoc anno exortam fuisse in *Hiberniâ* seditionem, verum cum nec primarios designent authores, nec provinciam in quâ erupit, nec modum suppressionis; non possum, fateor, non per seditionem eam intelligere tumultus hosce *O-Mori* & *O-Relii*, quos ideò *Kildarius* dissipavit, & in latibula (uti diximus) expulit.

ANNO CHRISTI

MDXV.

Januarii 25, summum *Hiberniæ* Concilium (Parlamentum vocamus) Regis mandato, sub *Kildario* Deputato inceptum est *Dublinii*, in quo, præter leges eas consuetas de privilegiis & libertatibus Ecclesiæ & *Terræ Hiberniæ* confirmandis, Subsidium Regi conceditur: Item, ad querelas quasdam malitiosas, inter privatos, prævertendas, remedium in Curiâ Cancellariæ *Hiberniæ* præscribitur, contra Actores scilicet litteras summonitorias sub privato sigillo *Angliæ* ducentes, de

de rebus ad fora iustitiæ in *Hibernia* spectantibus.

Sub veris initium, *Guilielmus Rotheamus* Archiepiscopus *Dublinensis* in *Angliâ* tunc moram faciens, diplomate Regio, constitutus est *Hiberniæ* Cancellarius, quo munere, post reditum in *Hiberniam*, quoad vixit, potitus est. *Junii* deinde 13, *Guilielmus Prestonus* Vicecomes *Gormanstonius Hiberniæ* Justitiarius renunciatus, sed mox (ni fallor) exutus. *Augusti* 3, diem suum obiit *Londini*, *Thomas Butlerus* Comes *Ormonie*, quo subditum ditiores, si vera sint quæ de eo traduntur, *Angliæ*, (quantum auguror) eo tempore non vidit. Ferunt enim quadraginta millia librarum *Sterlingarum*, sive monetæ *Anglicæ*, præter argentum cælatum & gemmas, in oculis suis eum reliquisse. Sepultus est *Londini*, in Ecclesiâ cœnobii *S. Thomæ de Acon*, sive *Acres*. Duas is reliquit filias, *Annam*, quæ enupta est *Jacobo de S. Leodegario*, sive *Sentleger*, & *Margaretam*, quæ enupta *Guilielmo Bolenio* Equiti *Balnei*. Is denique tantâ floruit gratiâ apud *Henricum VII* & *Henricum VIII*, ut solus ex *Hiberniæ* proceribus sedem habuerit & suffragium in Comitibus Parlamentariis *Angliæ*, & supra omnes quidem *Angliæ* Barones. In honore successit ei *Petrus* sive *Pierce Butlerus* de *Carrig*, Eques Auratus, ex eadem Comitum stirpe. Idem porrò annus ultimus fuit *Eugenio Camelo* Episcopo *Clochorensi*, cum illi sedi præfuisset annos circiter 10, & in Ecclesiâ suâ sepultus est; cuius aliquando Decanus fuerat. Vacavit deinde sedes *Clochorensis* annos 4, tuncque ei præfectus est *Patricius Culinus*, ordinis Eremitarum *S. Augustini*, ob antiquitatis cognitionem, & poëticam, quam ad res sacras transtulit, commemorandus.

ANNO CHRISTI.

MDXVI.

Kildarius hoc anno *Imaliam* ingressus est, ubi *Sbanum O-Tolum* in prælio occidit, tumque amputatum ejus caput *Dublinium*, ad urbis Prætozem misit. In *Eliam Carolinam* postea penetravit, contra *O-Carollum*; in quâ expeditione, se illi adjunxerunt non pauci Nobiles *Lageniæ* & *Momonæ*, ex *Anglicâ* origine, interque eos, *Petrus Butlerus Comes Ormoniæ*, & *Jacobus* primogenitus Comitis *Desmonia*. Hosticum ingressus, *Lemervanan* castrum obsedit, ac post unam septimanam, præfidiariis locum noctu deferentibus, cepit, & brevi postea prostravit. Inde *Clonmellam* opidum munitum, ad *Surium* flu. quantâ potuit celeritate contendit, ut famam sui adventus præverteret. Eâ autem, non multo post, ab opidanis, conditionibus nescio quibus, deditâ, cum obsidibus nonnullis & captivis domum rediit, ubi ingenti suorum plausu exceptus est: ceteri ad suos incolumnes reversi.

Junii 28, *Elizabetta S. John, Gerald* Comitis *Kildarii* defuncti vidua vitam cum morte commutavit. Ante eam, 7 nempe Idus *Maii*, fatis concessit *Menelaus Cormicanus* Episcopus *Rapontensis*, quondam Decanus ejusdem Ecclesiæ, & *Dunegallæ*, in cœnobio fratrum Ordinis Minorum de observantiâ, sicut mandaverat, sepultus est, cum sedisset annos 32. Successit ei *Coruelius Cabanus*. Diem etiam supremum obiit hoc eodem anno, ætate jam ingravescente, *Guilielmus Ferallus* Episcopus *Ardachbadensis*. Videtur tamen diù ante obitum resignasse. Siquidem traditum reperi

Eugenium

Eugenium quendam ordinis Prædicatorum à Pontifice provisum fuisse Episcopum *Ardachbadensem* 22 Decembris anno 1508, per obitum *Thomæ O-Congalani*.

Nescio an operæ pretium sit hîc memorare vaticinium vetus, quo ferebatur gentem totius *Hiberniæ* humilimam hoc anno evasuram potentissimam & bellicosissimam. Meminit hujus vaticinii Author libri *De salute Populi* qui sub ficto nomine *Pandari Hiberniæ* extat. Cæterum, exitus Præstigiatoris vanitatem satis ostendit. Quàm rectè *Horatius*, Carm. Lib. 3. Od. 29.

*Prudens futuri temporis exitum
Caliginosâ nocte premit Deus : &c.*

ANNO CHRISTI

MDXVII.

AD bellum in *Ultoniâ* hoc anno gerendum copias coëgit *Kildarius*, & *Lecaliâ* primùm ingressus castrum præsidarium *Dundrom*, è quo *Hiberni* *Anglos* deturbârant, vi cepit & diruit. Dein adversus *Felimium Magenifium* signa extulit, quem facile prælio vicit. Captus est eo tempore *Magenifius*, plurimique suorum desiderati. *Kildarius* verò, postquàm *Magenifii* fautorum viculos & prædia diripuisset & incendiasset, in *Tir-Oëniâ* progressus, ibi etiam regione populatâ, *Dunganon* castrum cepit & incendit. His peractis, magno pecorum numero abacto, *Dublinium*rediit.

Accidit verò, haud multò post reditum ab hîc victoriis, videlicet Nonis *Octobribus*, ut magno ejus dolore, uxorem amitterit, immaturâ morte (*Lucanâ* in agro *Dubliniensi*) ereptam, *Elizabetham Zoucham*, sceminam, ob raram morum probitatem, usquequaque lau-

laudandam. Sepulta jacet in cœnobio novo Minoritarum, juxta *Kilcullen* apud *Kildarienses*, prope *Alisonam Eustaciam*, mariti matrem, ubi & funus ejus summâ pompâ peractum.

Aliquantò antè, levis civium manus è *Dublinio* in *Imaliâ* contra *O-Tolum* missa est; sine fructu tamen expectato; nam paucorum interitu, cæteri consternati domum protinùs revertuntur.

Augusti 7, mortem obiit *Londini Christophorus Flemingus* sive *Flandrensis*, Baro *Slanius*, summus *Hiberniæ* Quæstor, hæredem relinquens *Jacobum*, novem annorum puerum. Idem annus abstulit *Thoman Fichbeum* Subpriorem Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis *Dublinii*, cujus laboribus litterariis multum debet ea Ecclesia. Hoc etiam anno, vel sequente, decessit *Thomas Purcellus* Episcopus *Waterfordiensis* & *Lismorensis*, cui successor designatus est *Nicolaus Cominus* Episcopus *Fernensis*. Fuit hoc anno frigus hyemis acerrimum, adeò ut fluviorum glacies non homines solum, sed & currus onustos diù transmitteret. Hæc in *Hiberniâ*. Interim, in *Angliâ*, *Februarii 11*, *Catharina Regina* filiam Regi peperit *Grenovici*, Mariam appellatam, *Angliæ* postmodum (extincto fratre *Edwardo*) *Reginam*.

ANNO CHRISTI

MDXVIII.

IN *Hiberniâ* placida erat toto hoc anno quies. In *Angliâ* etiam, mense *Septembri*, pax cum Gallo confecta est, quæ & publico postea Edicto, *Dublinii* fuit proclamata, & mutua commercia restituta. Conditionum Capita præcipua fuerunt, ut *Franciscus Galliæ*

Galliæ Delphinus Mariam Regis nostri filiam, nondum bimulam, duceret, quamprimum ea ad ætatem matrimonio habilem perveniret: ut Johannes Stuartus Dux Albanix à Scotiâ revocaretur: ut civitas Tornacensis à nostris occupata Gallo restitueretur: Ac postremò, ut ille pro civitate daret 600 aureorum millia, & pro arce 400, præter 23 millia librarum Terroanensium à civibus Regi debita, & annuam 1000 marcarum pensionem Cardinali Wolsæo assignatam, ob Tornacensis Episcopatus resignationem. De pecuniâ deinde persolvendâ, obsides dati octo Nobiles.

Dum hæc agerentur, Comitis Kildarii adversarii facta ejus in Hiberniâ sedulò observârunt, ac singula in Aula Anglica, per litteras & nuntios in deterius auxerunt. Nec defuit sibi Kildarius: Statim enim ut ille hæc intellexit, litteris ad Regem datis, enixè imploravit, ut fidem calumniantibus derogaret, criminationes ex invidia quorundam in se comparatas asserens: in Principem & patriam se fide firma & intemerata perstitisse professus, & æternùm perstiturum. Nuntios præterea & amicos suos in Angliâ responsis instruxit, ad ea quæ sibi objicienda autumavit. Quid indè proveniret, anno sequenti narrabitur.

Synodus Provincialis hoc anno Dublinii celebrata est à Guilielmo Rokebæo Archiepiscopo Dubliniensi, cujus Canones extant in Regesto rubro Episcopi Oxforiensis. Atqui hîc inferere longum esset, & ad rem forè superfluum. Aliam is Synodum Provinciale Dublinii itidem in Ecclesia S. Trinitatis coëgerat mense Septembri 1512. Sed Statuta ibi tum ordinata (ni fallor) perierunt. Martii 10, diem obiit supremum Edmundus Curcæus, sive Courcy, ordinis Minorum, S. Theologiæ Professor, Episcopus primùm Clenchorensis anno 1485, deindè post novennium, Rossensis,

sis, & in Ecclesia cœnobii sui ordinis de *Temolagy*, apud Corcagienſes, cui magnus fuerat Benefactor, ſepultus eſt. De ejus ſingulari & immotâ fide in Henricum Septimum Regem alibi dixi. Succellorem habuit Johannem *Imurily*, ineunte ætate, monachum Ciftertiensẽ cœnobii B. Mariæ de Fonte vivo, dein Abbatẽ ejusdem loci. Item 3 Nonas Martii, naturæ debitum perſolvit Richardus Skerettus Prior Ecclesiæ cathedralis S. Trinitatis Dublinii, vir prudens & eruditus. Succellit Guilielmus Haſſardus Canonicus regularis ejusdem Ecclesiæ.

ANNO CHRISTI

MDXIX.

INimici familiæ Geraldinorum metuẽtes vehementer, nè ſi Kildarius jam læſus, Hiberniæ Deputatus permaneret, eos majoribus quàm antea moleſtiis afficeret, nullum non moverunt lapidem, ut in Angliam vocaretur, ac ibi detineretur, donec de objectis criminibus ſe purgaret. Hoc efficiunt Cardinalis Wolfæi operâ, in gratiâ Regis jam florentiſſimi. Siquidem ad tempora jam pervenimus, quibus Wolfæus tantâ poluit apud Regem authoritate, ut nulla ferè magni momenti negotia, in Angliâ & Hiberniâ, ſine ejus conſilio, tractarentur. Kildarius itaque accerſitus eſt tandem, ut ad crimina, de re in Hiberniâ malè adminiſtratâ, ab adverſariis objecta, reſponderet. Speciatim, inter alia, quòd è Regis prædiis quibuſdam & poſſeſſionibus injuſtè uſurpatis, ſequẽ ſuòſque ditâſſet, & quòd multos Hibernicæ originis ſibi & hæredibus ſuis devinxiffet. Ante diſceſſum ex Hibernia, Regia licentia impetrata,

trata, muneri suo præfecit Mauritium filium Thomæ *de Lackagh*, Equestris ordinis è sua familia, titulo Hiberniæ Justitiarîi. Admissus etiam, postea in Aula, Rege ipso coram, causam suam defendere, res ibi non uno eodémque axe diù rotari perspexit, & actionum suarum candidam citò sensit interpretationem. Quid plura? Absolutus est denique, in pristinam gratiam receptus, Regémquæ anno insequenti, inter alios proceres comitatus est, ad colloquium cum Gallo inter Andream & Guineas jam pridem destinatum. Principum consilia arcana sunt. Interim hoc anno, *Inis-Oën* Peninsula in *Tir-Conellia* ab *O-Nealîs* misère devastata est.

Regem hætenùs Hibernica nimis neglexisse prudentiorum erat opinio. Quapropter, in Anglia jam seriò consulitur, de hoc errore corrigendo, ac viro aliquo idoneo, è primaria nobilitate, in Hiberniam cum copiis mittendo, ad rebelles, qui ad officium non redirent, debellandos. Consiliariis plerisque ad hoc imprimis habilis visus est Thomas Howardus Surreiæ Comes, qui & Regi, ob priora in bello merita, percharus fuit. Is igitur, sub finem hujus anni, Hiberniæ *Locum-tenens* constitutus est, atque exercitus ei decretus, proximo vere in Hiberniam transmittendus, cum pecuniis, armis & aliis ad expeditionem necessariis. Hanc provinciam Surreio demandatam asserit Polydorus Virgilius, operâ præcipuè *Wolsæi*, sed magis ex odio in *Kildarium*, quàm ex amore erga Surreium. Hoc eodem anno, è vita migravit, paulò ante festum Natalis Domini, Jacobus Mahonidès Episcopus Derensis & Prior Commendatarius cœnobii SS. Petri & Pauli de *Knock* juxta *Loutham*, cùm sedisset annos 12. Fatis etiam concessit Januarii insequentis 9, Johannes Imurily Episcopus Rossensis, (de quo

quo suprà J in habitu fratris Franciscani, & in coenobio Minoritarum *de Temolag* sepultus est. Johanni huic successit Bonaventura quidam, Jacobo; Rodericus O-Donellus, Decanus (ni fallor) Rapotensis, qui Episcopatum tenuit usque ad 8 Id. Octobris 1551, quo in habitu itidem Franciscano decessit, & Dunegallæ, in coenobio ejusdem ordinis humatus est. Nec prætermittendus, qui hoc etiam anno mortem obiit, Arthurus O-Nealus Coni sive Cuini filius, Tir-Oëniæ Dynasta. Successit populari electione Conus frater, cognomento *Bacca*, id est, Claudus, de quo plura nobis in posterum dicenda sunt. Hoc etiam anno, Nicolaus Cominus Episcopus Fernensis ad Episcopatum Waterfordiensem & Lismorensis translatus est. Ei successit in Episcopatu Fernensi Johannes Purcellus, qui Romæ consecratus est 6 Maii 1519.

ANNO CHRISTI.

MDXX.

Die Mercurii proximo ante festum Pentecostes; Thomas Howardus Surreiæ Comes, Angliæ, Walliæ & Hiberniæ Thalassiarcha, sive (ut loquimur) Admirallius, & ordinis Georgiani Eques, in Hiberniam à Rege Locum-tenens missus, Dublinium (uxorem suam filiam Edwardi Ducis Buckinghamiæ secum ducens) appulit. Statim verò postquam imperium suscepisset, ipso nimirum die Pentecostes, certior factus adventare Conum O-Nealum Tir-Oëniæ Dynastam cum magnis copiis, sperantem inopinato suo adventu agrum Midensem usquequaque imparatum oppressurum, animo inflammato eum aggredi exardebat, quòd infamam, primis imperii auspiciis, vide-

videbatur. In comitatu tunc temporis habebat (quos secum ex Angliâ adduxerat) centum è satellitio Regio, & mille alios, partim equites, partim pedites. Cum his igitur & electo civium Dubliniensium flore, necnon tumultuariâ fortassè manu è regione vicinâ, contra O-Nealum movit. Cæterum Slanam in Midiâ perveniens ibi citò intellexit O-Nealum, ut in armis eum fuissè audivit, animum despondissè, & cum suis in Ultoniæ latebras confugissè. Surreius igitur non tutum eo tempore existimans in hostem movere ulterius, qui ad loca uliginosa & sylvas fugerat, præsertim cum ipse à comœatu, in tam inexpectato casu, minùs instructus esset, ductorum consilio, Dublinium rediit. Utcunque, O-Nealus sibi suisque diffidens, ac metuens quonam hæc res tandem evaderet, à novo Locum tenente, brevi postea, per litteras veniam demissè petiit, seque deinceps operam fidelem Regi navaturum promisit, si in gratiam reciperetur. Postulatis assensit Surreius, quòd pro ratione temporum Reip. interesse videbantur. Paulus Jovius (incertam nescio quam famam secutus) Conum sive Conatium O-Nel (quem Holtoniæ Principem appellat) in exercitu habuisse asserit quatuor millia equitum, & triplo majorem peditum numerum, Howardi nihilominus industriâ & donis, in amicitiam demùm traductum, cum Henrico Rege pacem coluisse. Ego autem nostros sequor, qui O-Nealum, è virium suarum diffidentiâ & spe veniæ, supplicem se abjecissè disertè asserunt.

Hisdem diebus, Mauritius filius Thomæ (de quo suprâ dixi) quam ob causam non comperi, ab O-Morris, in Lexiâ sive Leasiâ, crudeliter trucidatus est. Sub quod etiam tempus, mortem obiit alius eodem nuncupatus nomine, Comes nimirum Desmonia, quem eo honore secutus est filius Jacobus.

Paucis post diebus, Surreii operâ, Comites Ormonia & Desmondia sibi mutuò reconciliati sunt Waterfordiæ, ubi ambo convenerunt, & ad pactionem observandam, tam obsides dederunt quàm chirographos. Mense Octobri, Surreius C-Birnos, agro Dubliniensi vicinos, tunc tumultuantes acriter exagitavit, ac prædatorias eorum turmas dissipavit & in latibula expulit. In cæteris Lageniæ partibus, lata erat quies: Res tamen annonaria continuis in æstate pluviis ingravescbat. Hoc tempore, solvuntur à Locum-tenente, 50 Equites, qui sub ductu fuerunt Johannis Bulmeri Equitis aurati, ut ad Bellica munia nullatenus prompti. Bulmerus etiam ipse, quòd valetudinarius, in Angliam redire permittitur. Interim, dum hæc fiunt, Kildarius in Angliâ secundam duxit uxorem, Elizabetham Greiam, filiam Thomæ Greii Marchionis Dorsettiæ. Hoc matrimonium Kildarii negotia, (ex ea nempè potentium in Aulâ amicorum accessione) magnoperè postea juvit promovitque. Ex hac uxore, Comes (præter filias) genuit Geraldum (qui Reginæ Mariæ benignitate in honore ei demum successit) & Edwardum.

ANNO CHRISTI

MDXXI.

Junii 4, Surreiæ Comes ordines ad Parlamentum evocavit Dublinii, in quo, combustio malitiosa si-
ve frumenti siue domorum sit crimendata Majestatis. I-
tem, Transportatio lanæ prohibetur, sub pœna amissio-
nis duplicis valoris, & alia nonnulla sancita sunt tempori
aptata. Dein, Martii insequentis m, hoc Parlamen-
tum solutum est.

De

De cæde Mauritiî filii Thomæ ab O-Moris in Leixiâ perpetratâ, supra diximus. Eam verò ut ulcisceretur Comes, hoc anno, cum copiis in Leixiam profectus est, eique se adjunxerunt non pauci nobiles & alii Anglicæ originis, intèrque eos, Thomas *Tiew* Prætor Dublinienfis, cum armatâ urbis manu.

In hac expeditione, dum Comes Leixiam ferro flammâque devastaret, globulo è bombardâ emisso, in casside ictus est. Verum ingenti Dei misericordiâ, sine aliquo vulnere aut damno. Bombardarius, qui è sylvâ vicinâ sclopum in eum exoneraverat, mox captus est & occisus.

Fœdus inierunt his diebus O-Connorus, O-Carollus & alii Hibernicæ originis, de Anglorum territoriis, communibus viribus invadendis. De eorum consiliis certior factus Surreius, copiis collectis, Julii 9, signa Osaliâ versus promovit. Ei se adjunxerunt non pauci nobiles Lageniæ ex Anglica stirpe, præter cives Dublinienses & opidanos Pontanenses, necnon Hibernicos nonnullos Dynastas, cum securigeris eorum *Galloglassis*, & *Kernis*, sive peditibus levioris armaturæ. Julii 13, hosticum ingressus est, ubi post diem unum vel alterum, cœnobium dictum *Monaster-Feoris* quod O-Connorus præsidio firmaverat, trium tormentorum bellicorum in idoneis locis collocatorum displosione, cepit, præsidiariis noctu fugâ evadentibus. Præsidio deinde ibi collocato, rotam regionem adjacentem, usque ad 23 ejusdem mensis, ferro flammâque devastavit. Armenta verò & greges, ante Comitæ adventum, abegerat O-Connorus. His peractis, dum de reditu meditatur Surreius: ostendunt se cum suis O-Connorus, O-Carollus & alii confœderati è Midia reversi, ubi populationes fecerant. Oblatâ hac occasione, eos rectâ petit Surreius: Ille ve-

rò suis viribus diffidentes & impar certamen sponte declinantes, fugæ se protinùs mandaverunt. In fuga non pauci ceciderunt. Utcunque, victoria hæc tristis fuit, ex infelici fato Edwardi Plunketi Baronis Dunfaniæ, qui inter medios hostes fortiter pugnans occubuit.

Sub idem tempus, Hugo sive Odo O-Donellus Tir-Conelliæ Dynasta, tum nuper à peregrinatione Romana reversus, litteris nuntiisque, de submissione cum Locum-tenente intercessit, & si in gratiam recipere-retur, se fidem ei semel datam constantissimè observaturum promisit. Copias etiam auxiliares ex Tirconellia pollicitus est, ac magnum Scotorum insularium numerum se prætereà conducturum, ut iis contra Regis inimicos uteretur. Petitioni ejus annuit promptè Locum-tenens, ac in fidem eum recepit. Atqui eventus docuit hæc omnia simulatè ab O-Donello fuisse proposita. Nam cum Surreius paulò postea expeditionem contra Conellum *Mac-Melachin* suscepturus, copias promissas petiisset, O-Donellus certior factus O-Nealum ad eam expeditionem copias misisse auxiliares, Equites 400, *Galloglassios* 400, & *Kernos* 800, ansam eam arripuit irruendi in territoria O-Neali & Prioris Magenisi. In hac incursione 17, viculos combussit, & magnum pecorum numerum abegit. Hinc verò O-Nealus, ut sua defenderet, copias suas revocare coactus est. Atque inde expeditio contra Mac-Melachlinum omissa.

Interim in Momonia, pax inter Jacobum Comitem Desmonia, & Cormacum juniorem *Mac-Carty reagh*, à Guilielmo Rokebæo Archiepiscopo Dublinensi & aliis Delegatis, nuper Waterfordiæ proposita in fumum abiit. Desmonius enim Cormaci territoria deprædationibus & incendiis infestare cœpit. Nec defuit sibi Cormacus. Is inito cum Thoma Desmonio

nio Equite aurato, noto Comitis hoste, foedere, signa in Comitem direxit. Mense Septembri prælium inter eos commissum est, in quo Comes & sui magna cum clade obtriti. Comes fugâ evasit, sed Johannes & Geraldus patruus ejus inter alios capti sunt, & cæsi plus quàm mille.

Hyeme jam ingruente, Surreius pecuniâ ex Anglia in belli sumptus promissâ diù frustra expectatâ, ulterius moræ pertæsus, egit cum Wolfo Cardinale & amicis suis in Angliâ, ut ipse revocaretur. Petitioni ejus Rex annuit, eoque promptius, quia, fisco exhausto, ipse rei nummariæ inopiâ laborabat. Impetratâ itaque veniâ, Surreius (cunctis ordinibus, ob morum probitatem, percharus) sub festum Natalis Domini insequentis, copiis suis Anglicis stipatus, in Angliam, unâ cum uxore, trajecit. Ad Regis Curiam pervenit 25 insequentis Januarii, ibique prout meruit, gratiosè receptus. Bello deinde Gallo denuntiato, cum classe Regia in Aremoricam sive Britanniam minorem missus est. De Morleio opido ab eo tunc vi capto & incenso, ac alijs ejus rebus gestis in Gallia, petat qui volet Anglicarum rerum scriptores. Nunc ut pergam: In Comitis sic revocati locum, Petrus Butlerus Comes Ormonix, qui illi intimus, titulo Hibernix Deputati, suffectus est. Ejus præsertim consilijs, in gravioris momenti negotijs, usus est Surreius, dum Hiberniam administraret.

Eodem anno, ut viros ex Episcopali ordine & doctrinâ claros commemorem, Augusti 3, Johannes Kyte Archiepiscopus Armachanus, vir ob mensam hospitalem celebratus, Archiepiscopatu resignavit, factus deinde Archiepiscopus Thebanus in Græcia, & Episcopus Carleolensis in Angliâ. Vixit postea usque ad 19 Junii 1537, quo die Stépneix prope Lon-

dinum, grandævus decessit, ibique in medio fermè cancelli versus Aquilonem tumultatus est, sub marmore cui incisum est claudicante rhithmo epitaphium Anglicum. Successit ei in Archiepiscopatu Armachano Georgius Cromerus Anglus vir gravis, eruditus & moribus placidissimis, in Anglia consecratus mense Aprilis prædictam resignationem insequenti. Porro, Novembris 29 hoc anno, diem obiit Dublinii, Guilielmus Rokebæus Juris Canonici Doctor Archiepiscopus Dubliniensis, patriâ Eboracensis, & in Ecclesia sua cathedrali S. Patricii honorificè sepultus est, cor verò in Angliam deportatum, in monumento majorum fuit conditum. Illi successit, Hugo Ingeus S. Theologiæ Doctor, Episcopus Midenfis, quem Polyd. Virgilius *Virum* vocat *probum*, & cum Kildario comite multis officiis atque familiaritate conjunctum. Ingeo in sede Midenfi, post biennium, suffectus est Richardus Wilsonus Anglus, Prior Commendatarius ad tempus hospitalis S. Bartholomæi Londini, à Papa provissus. Sub hoc etiam tempus, è vita migravit Thomas Halsaius Anglus itidem, Juris utriusque Doctor, Episcopus Leghlinensis, tum nuper à Roma (ubi per aliquot annos vixerat Anglicæ nationis in Basilica S. Petri Pœnitentiarius) in Angliam reversus, antequàm sedem suam vidisset, ac Westmonasterii in Ecclesia Hospitalis Sabaudienfis sepultus est. Successit ei in Episcopatu Mauritius Deoranus, vel Doranus, ordinis, ut habet Doulingus, Minorum, ut Waddingus verò refert, (cui potior opinor fides) Prædicatorum, homo, propter mores probatissimos, & concionum facundiam, multùm laudatus. Sub initium Præfulatus ejus, suadentibus nonnullis, ut ad expensas, circa negotium electionis ejus, refarciendas, Cleri subsidium duplicaret, is ab omni fuc alienus,

enus, veteri verbo respondisse perhibetur, *Se velle suos dum tondeantur non deglubi.* Ultimus dicitur Johannes Folanus Episcopus Limericensis, qui fato concessit Januarii 30. Huic defuncto Rex annisus est sufficere Walterum Welleflæum, Priorem cœnobii Conallensis, (qui postea Episcopus evasit Darenfis.) Sed eo postea, nescio quare, rejecto, Episcopatum Limericensem obtinuit Johannes Coynus sive Quinnus Dominicanus, quem tenuit postea usque ad 9 Aprilis 1551, quo die resignavit. Denique non hic præmittendum, Leonem Decimum Pontificem, hoc anno, per Bullam datam 5 Idus Octobris, Henricum Octavum Regem, ob librum ab eo contra Lutherum scriptum, honorifico titulo *Defensoris Fidei* appellandum decrevit: quam integram ex autographo quod etiamnum extat in Bibliotheca locupletissima Cottoniana, sub effigie Vitellii, B. 4. transcribere operæ pretium duxi.

L Eo Episcopus servus servorum Dei Charissimo
 in Christo filio, Henrico Angliæ Regi, Fidei
 Defensori, salutem & Apostolicam benedictionem.
 Ex supernæ dispositionis arbitrio, licet imparibus
 meritis, universalis Ecclesiæ regimini præsidentes, ad
 hoc cordis nostri longè latèque diffundimus cogita-
 tus, ut fides catholica sine quâ nemo proficit ad sa-
 lutem, continuum suscipiat incrementum, Et ut ea
 quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut
 pravis mendacibusque commentis pervertere & de-
 nigrare molientium, sanâ Christi fidelium, præsertim
 dignitate Regali fulgentium, doctrinâ sunt dispo-
 sita, continuis proficiant incrementis partes nostri
 ministerii & operam impendimus efficaces. Et sicut
 alii Romani Pontifices Prædecessores nostri catholi-
 cos Principes (prout rerum & temporum qualitas
 exigebat)

'exigebat) specialibus favoribus prosequi consueve-
 'runt, illos præsertim, qui proceliosis temporibus,
 ' & rabida Schismaticorum & Hæreticorum fervente
 ' perfidia, non solum in fidei serenitate & devotione
 ' illibata Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ immobiles
 ' persisterunt, verum etiam tanquàm ipsius Ecclesiæ
 ' legitimi filii ac fortissimi Athletæ Schismaticorum &
 ' Hæreticorum insanis furoribus spiritualiter & tempo-
 ' raliter se opposuerunt; Ita etiam Nos Majestatem
 ' tuam propter excelsa & immortalia ejus erga nos
 ' & hanc sanctam sedem, in qua permissione Divinâ
 ' sedemus, opera & gesta, condignis & immortalibus
 ' præconiis & laudibus efferre desideramus, ac ea sibi
 ' concedere propter quæ invigilare debeat, à grege
 ' Dominico lupos arcere, & putrida membra quæ
 ' mysticum Christi corpus inficiunt ferro & materiali
 ' gladio abscindere, & nutantium corda fidelium in fidei
 ' soliditate confirmare. Sanè cum nuper dilectus fili-
 ' us Johannes Clerk Majestatis tuæ apud nos Ora-
 ' tor in Consistorio nostro coram venerabilibus fratri-
 ' bus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus
 ' & compluribus aliis Romanæ Curia Prælati, Li-
 ' brum, quem Majestas tua, charitate, quæ omnia
 ' sedulo & nihil perperam agit, fideique Catholicæ
 ' zelo accensa, ac devotionis erga nos & hanc san-
 ' ctam sedem fervore inflammata contra errores di-
 ' versorum Hæreticorum sæpius ab hac sancta sede
 ' damnatos, nupérque per Martinum Lutherum
 ' suscitatos & innovatos, tanquàm nobile ac salutare
 ' quoddam Antidotum composuit, nobis examinan-
 ' dum, & deinde autoritate nostrâ approbandum ob-
 ' tulisset, ac luculentâ oratione suâ exposuisset, Ma-
 ' jestatem tuam paratam ac dispositam esse, ut quem-
 ' admodum veris rationibus ac irrefragabilibus Sacrae
 ' Scri-

Scripturæ ac Sanctorum Patrum auctoritatibus, notorios errores ejusdem Martini confutaverat; Ita etiam omnes eos sequi, & defendere præsumentes totius Regni sui viribus & armis persequatur, nosque ejus libri admirabilem quandam & cœlestis gratiæ rore conspersam doctrinam diligenter accuratèque introspexissimus, omnipotenti Deo, à quo omne Datum perfectum est, immensas gratias egimus, qui optimum & ad omne bonum inclinatum mentem tuam inspirare, eique tantam gratiam supernè infundere dignatus fuit, ut ea scriberes quibus sanctam ejus fidem contra novum errorem damnatorum hujusmodi suscitatore defenderes, ac aliquos reges & principes Christianos tuo exemplo invitares, ut ipsi etiam Orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum & discrimen adductæ omni ope suâ adesse opportunèque favere vellent. Æquum autem esse censentes eos qui pro fidei Christi hujusmodi defensione pios labores susceperunt omni laude & honore afficere, volentesque non solum ea quæ Majestas tua contra eundem Martinum Lutherum absolutissimâ doctrinâ, nec minori eloquentiâ scripsit, condignis laudibus extollere ac magnificare, auctoritatèque nostrâ approbare & confirmare, sed etiam Majestatem ipsam tuam tali honore ac titulo decorare, ut nostris ac perpetuis futuris temporibus Christi fideles omnes intelligant, quàm gratum acceptumque nobis fuerit Majestatis tuæ munus, hoc præsertim tempore nobis oblatum; Nos qui Petri, quem Christus in cœlum ascensurus Vicarium suum in terris reliquit, & cui curam gregis sui commisit, veri successores sumus, & in hac sancta sede, à qua omnes dignitates ac Tituli emanant, sedemus, habitâ super hiis cum eisdem fratribus nostris maturâ deliberatione, de eorum una-

'nimi consilio & assensu Majestati tuæ titulum hunc,
 'videlicet, Fidei Defensorem, donare decrevimus, pro-
 'ut te tali titulo per præsentēs insignimus, mandantes
 'omnibus Christi fidelibus, ut Majestatem tuam hoc
 'titulo nominent, & cum ad eam scribent, post di-
 'ctionem, Regi, adjungant Fidei Defensori. Et pro-
 'fectò hujus tituli excellentiâ & dignitate ac singulari-
 'bus meritis tuis diligenter perpensis, & consideratis,
 'nullum neque dignius, neque Majestati tuæ conve-
 'nientius nomen excogitare potuissēmus, quod quo-
 'tiens audies aut leges, totiens propriæ virtutis opti-
 'miquē meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulo
 'intumesces vel in superbiam elevaberis, sed solita tua
 'prudētia humilior, & in fide Christi, ac devotione
 'hujus sanctæ sedis à qua exaltatus fueris, fortior &
 'constantior evades, ac in Domino bonorum omnium
 'largitore lætaberis, perpetuum hoc & immortale glo-
 'riæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere, illis-
 'que viam ostendere, ut si tali titulo ipsi quoque insig-
 'niri obtabunt, talia etiam opera efficere, præclarâque
 'Majestatis tuæ vestigia sequi studeant, quam prout
 'de nobis & dicta sede optimè merita est, unâ cum ux-
 'ore & filiis, ac omnibus qui à te & ab illis nascentur
 'nostrâ benedictione in nomine illius à quo illam con-
 'cedendî potestas nobis data est, larga & liberali manu
 'benedicentes. Altissimum illum qui dixit, Per me
 'Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus
 'manu corda sunt regum, rogamus & obsecramus ut
 'eam in suo sancto proposito confirmet, ejusque de-
 'votionem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide ge-
 'stis ita illustret ac toti orbi terrarum conspicuam red-
 'dat, ut judicium quod de ipsa fecimus, eam tam in-
 'signi titulo decorantes, à nemine falsum aut vanum
 'judicari possit: Demum mortalis hujus vitæ finito
 'cur-

curriculo, sempiternæ illius gloriæ consortem atque
participem reddat. Dat. Romæ, apud Sanctum Pe-
trum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo
quingentesimo vicesimo primo. Quinto Idus Octo-
bris, Pontificatus nostri anno nono.

Ego Leo X. Catholicæ Ecclesiæ Episcopus Ss.

Ego B. Episc. Ostien. Car. ss.

Ego N. Car. de Flisco, Episc. Sabinus, ss.

Ego A. Episc. Tuscul. d. Farnesius, ss.

Ego A. Episc. Alban. ss.

Ego P. tit. S. Eusebii Presbyt. Car. ss.

Ego A. tit. S. Mariæ Transiberin. Presbyt. Car. Bonon.

Ego Lau. tit. S. quatuor Coronatorum, Presbyt. Car.
prop. manu, ss.

Ego Jo. Do. tit. S. Jo. an. Por. Lat. Presb. Car. Raca-
naten. manu propria ss.

Ego A. tit. S. Priscæ, Presbyt. Car. de valle, manu pro-
pria ss.

Ego Jo. Bap. tit. S. Apollinaris, Pres. Car. Cavalli-
cen. ss.

Ego S. tit. S. Cyriaci in Thermis, Pres. Car. Co-
men. ss.

Ego D. tit. S. Clementis Presbyt. Car. Jacobinus. ss.

Ego L. tit. S. Anastasiæ Presbyt. Car. Campegius, ss.

Ego F. Ponzettus tit. S. Pancratii, Presbyt. Car. ss.

Ego G. tit. S. Marcelli, Car. Pres. de Vic. ss.

Ego F. Armellini Medices, tit. S. Calisti, Pres. Car.

Ego Ibo. Tit. S. Xisti, Car. Pres.

Ego E. tit. S. Matthæi Pres. Car.

Ego Ch. tit. S. Mariæ Aræ cæli, Pres. Car. ss.

Ego F. S. Mariæ in Cosmedin. Diacon. Car. Ursinus,
manu prop. ss. Ego

Ego P. S. Eustachii Diaconus Car. manu propria ss.

Ego Alex. S. Sergii & Bacchi Diacon. Car. Cæsoninus,
manu propria ss.

Ego Jo. S. Cosmæ & Dam. Diacon. Car. de Salviatis,
manu prop. ss.

* Al. SS.
Viti &
Modesti
in Macel-
lo.

Ego N. * S. Viti :: Diacon. Car. Rodolphus, manu pro-
pria ss.

Ego Her. S. Agathæ Diac. Car. d. Rangon. manu. pro-
pria ss.

Ego Aug. S. Hadriani Diac. Car. Trivultius. manu
propria ss.

Ego F. S. Mariæ in Porticu, Car. Pisanus, manu pro-
pria ss.

P. de Comitibus.

Obiit Romæ 4 Nonas insequentis Decembris jam dictus Leo X, cui successit Hadrianus VI, Batavus, Caroli quinti Cæsaris quondam Præceptor, à Cardinalibus electus, dum Proregem in Hispania ageret, antequàm Richardus Paceus Decanus S. Pauli Londinensis Wolfæi Cardinalis tum locum ambientis nuntius Romam perveniret. Sed ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXII.

Hibernia hoc tempore satis pacata. Cæterum exercitum Regium valde extenuatum fuisse, per copias quas secum in Angliam duxerat Surreius, non est dubitandum. Ormonius igitur metuens subitam multorum Dynastarum Hibernicorum defectionem, ex una parte, & Scotorum insularium rapinas & piraticas, ex altera, vere jam appetente, per litteras ad Cardinalem

dinalem Wollæum (qui solus apud Regem adhuc omnia potuit) chirographis Consiliariorum Hiberniæ subscriptas, 5 vel 6 naves regias petiit, quæ mari rem gererent inter Scotiam & Hiberniam, ac terrori essent tam Scotis quàm Hibernis. De successu literarum nihil traditum reperi. Verisimile autem videtur Regem annuisse, & naves postulas misisse.

Inimicitia inter O-Nealum & O-Donellum in apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque arma sumpsit: Cæterum O-Nealus, post leves aliquot velitationes, simulato in Tir-Oëniam discessu, in Tirconelliam properavit, ubi quacunque transiit, viculos diripuit & incendit, ac speciatim *Belasbanin* primum O-Donelli castrum, prope Erni flu. exitum. Interea verò O-Donellus non sibi defuit, sed in Tir-Oëniam profectus incendiis eam & direptionibus vastavit, ac captivos non paucos secum ducens, sine conflictu, domum rediit. Atque ita brevi temporis spatio uterque luit ambitionis pœnas. Pestis hoc anno gravissimè urbem Limericum afflixit, & inter cæteros absumpsit Davidem Cominum Prætorem, in cuius locum successus est Nicolaus Arthurus. Sub hujus anni exitum; è vita migravit admodum senex Edmundus Lanus Episcopus Darenfis, cum sedisset annos plusquàm 40, & in Ecclesia sua sepultus est. Collegium is excitavit Kildaræ, quo Decanus & Capitulum *collegialiter* viverent. Obiit & hoc anno Fedlemidus Corcranus Juris Canonici Doctor & Poëta insignis, in reditu à Pontana, ac Louthæ sepultus est. Nec ab instituto omninò alienum videatur, verbo uno vel altero hîc memorare Edwardum Poyningum ordinis Periscelidis Equitem, virum strenuum & prudentem, Hiberniæ sub Henrico VII, ad tempus Deputatum circa hoc tempus senem defecisse. Hoc denique anno

Rhodus Insula ab Equitibus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani aliquot menses fortiter contra Turcarum impetum defensa, die Natalis Domini Solymano II, Turcico Imperatori, magno Reipub. Christianae damno dedita est.

ANNO CHRISTI

MDXXIII.

Kildarius (qui ineunte Januario ex Anglia in Hiberniam redierat) hoc anno impetratâ Ormonii Deputati licentiâ, cum copiis suis, comitatus porrò Johanne *fitz Simon* Pratore Dublinensi & civium nonnullis, in Lëixiam impressionem fecit. Ibi verò postquàm viculos aliquot incendisset, in hostium insidias incidens, suorum non paucos amisit, unde haud difficulter inductus est reditum maturare.

Gliscentibus hisce diebus inter Kildarium & Ormonium (qui Kildarii sororem duxerat) diffidiis, oleum addidit Jacobus *fitz Gerald*. Is enim mense Decembri, Robertum Talbotum de Belgard tanquàm Ormonii (de Kildarii actionibus) speculatorem, prope Ballimoram interfecit, in transitu nempè Kilkenniam versus, ubi Talbotus Natalis Domini dies festos transigere decreverat. Hoc facto Ormonius provocatus, literis in Angliam missis, Kildarium ipsum criminibus non paucis onerat. Quid de hac re factum fuerit, in anno sequenti narrabitur. Hinc verò satis liquet quàm parùm fidendum sit affinitati, ubi alia non constringunt vincula. Hoc anno penuriâ annonæ in Hibernia, è continuis in æstate pluviis, valdè laboratum est. Mense Januario, diem obiit *Geraldus Cavenachus* vir magni inter Hibernicos Lage-
niæ

niæ nominis. Successit, populari electione, Mauritius ex eodem sanguine, qui vixit postea usque ad annum 1531, quo vitam finivit, unâ cum duobus filiis, Dermidio & Donato. In Dynastia successit, anno sequenti, simili populari electione, Carolus Cavenachus. Nec omittendus qui hoc etiam anno obiisse dicitur Mauritius Archiepiscopus Casselienfis. Non possum non suspicari Mauritium Geraldinum electum Archiepiscopum Cassel. anno 1504, & istum, unum eundemque hominem fuisse.

ANNO CHRISTI.

MDXXIV.

EX Anglia in Hiberniam Rex misit hoc anno, operâ (uti ferunt) Marchionis Dorsettiæ, Radulphum Egertonum Equ. aur. Cestriensem, Antonium fitz Herbert secundum communium placitorum Judicem, & Jacobum Dentonum Decanum Lichfeldensem, cum ampla authoritate sive *commissione*, ad sententiam de litibus nonnullis inter subditos ferendam, sed speciatim de illis gravioris momenti inter Kildarium & Ormonium. Hi Dublinium pervenerunt circa festum S. Johannis Baptistæ, ac auditis paulò postea in domo Prioris Ecclesiæ S. Trinitatis, ubi tunc morabantur, utriusque Comitis accusationibus & defensionibus, Ormonius illicò magistratu amotus est, ac Deputati munus in Geraldum Comitem Kildariensem collatum, qui postquam juramentum de munere eo fideliter administrando præstitisset, Cono O-Nealo gladium Regium ei præferente, ad cœnobium S. Thomæ in occidentali Urbis suburbio profectus est, ubi Proceres & Delegatos sive *Commissionarios* (ut vocant) splendido excepit epulo. His ita confectis, ut alia minoris

²noris notæ mittamus, Delegati in Angliam redierunt, secumque captivum duxerunt Jacobum Geraldinum, de quo supra diximus. Eum, Londinum venientes Wolſeo Cardinali noto totius familiæ Geraldinorum hosti in manus tradiderunt, qui capistro illum illicò (in maiorem rei infamiam) ad collum alligato, per præcipuos civitatis vicos circumduci jussit, ac postea in carcerem conjici, donec ad causam dicendam adduceretur. Cæterum non ita diù post, Geraldinus, Dentoni intercessione, à Rege (invito Cardinale) condonatus est & dimissus. Haftenus Kildario quasi serena tranquillitas affulsit: Atqui serenitas ea in nubes primum, ac tandem in horrendam tempestatem transiit, uti suo loco patebit. Sub ejusdem anni curriculum, (si non ut alii habent, anno 1523) compertum est Jacobum Comitem Desmoniaë res novas moliri. Is vir fuit magnæ in Momonia potentiaë, divitiis præterea affluens, sed his non contentus, Franciscum Gallorum regem, hostem tunc & bellum gerentem contra Henricum nostrum, per litteras & Antonium d'Oily nuntium, vehementer flagitavit ad copias auxiliares in Hiberniam mittendas, quibus ejus eam faceret ditionem; licet pace mox inter Reges factâ, irritum quidem successu. Ad Kildarium sub eodem tempore à Rege missæ sunt literæ, mandantes ut Desmonium comprehenderet, utpote Majestatis læsæ accusatum. Is copiis collectis in Momoniam quidem proficiscitur; Atqui Desmonius secretò, & Kildarii (uti creditur) monitu, congressum semper declinavit: Unde nihil memorabile tunc gestum. Non prætermittendum hîc mirum privilegium quod hisce temporibus sibi asseruerunt Comites Desmoniaë, de se nimirum pro placito absentandis à Parliamentis & opidis mœnibus cinctis. Septembris,³ Johannes Barnwallus Baro Trimletstonius

nus ærarii Hiberniæ Proquæstor constitutus est. Sub idem tempus, Kildarius & Conus O-Nealus, conjunctis viribus, in Tirconelliam, contra O-Donellum, proficiscuntur, sed vix dum hosticum ingressi sunt, cum audiunt Hugonem O-Nealum, Coni competitorum turbas in Tir-Oënia suscitasse. Quapropter induciis cum O-Donello ad tempus pactis, in Tir-Oëniam revertuntur, ubi in prælio Hugonem vincunt & occidunt. Hoc etiam anno, defuncto Thomæ Howardo Norfolciæ Duci, in eo honore successit Thomas filius, vir ad bella fortis & ad consilia prudens. De cujus rebus gestis, dum Hiberniæ esset *Locum-tenens*, supra diximus.

ANNO CHRISTI

MDXV.

CÆdes detestanda sub hujus anni exitum perpetrata est à Mauritio Cavenacho Archidiacono Leghlinensi. Insolentem ejus pervicaciam, & crimina nescio quæ alia increpârat & aliter corrigere minitarât affinis ejus fr. Mauritius Deoranus loci Episcopus. Hinc verò irritatus imò exulceratus Archidiaconus, catervâ nescio quâ stipatus, in viâ prope *Glen-reynold*, sceleratissimè eum interfecit. Captus autem postea, Kildarii jussu, in ipso loco, ubi flagitium illud perpetraverat, in patibulo suspensus est & strangulatus, visceraque deinde combusta. Consimilem poenam subierunt sceleris adjutores. Deorano successit Matthæus Sanderus, prope Droghedam natus, à Clemente VII provisus, 11 Aprilis 1527. Interim hoc anno, è vita migravit Terentius sive Tirlachus O'Brien Episcopus Laonensis, gente inter Hibernos clarâ

Hh

na-

natus, vir ob liberalitatem & hospitalitatem multum laudatus, sed militiæ longè addictior quàm Episcopi infulas deceret. Pestilentia toto hoc autumno sæviit, speciatim Dublinii.

ANNO CHRISTI.

MDXXVI.

Sub initium veris, Conus O-Neal & Magnus primogenitus Hugonis O-Donell Tirconelliæ Dynastæ ad Kildarium profecti sunt, uti pax, si commodè id fieri posset, inter eos componeretur: Verum post multas altercationes, re infectâ redierunt. Brevis postea, Kildarius à Rege in Angliam vocatus, ad objecta ei crimina respondenda, muneri suo præfecit Thomam filium Geraldide *Leixlip*. Criminationis hæc capita fuerunt; Quòd mandatum Regium de Jacobo Comite Desmondia proditoris accusato comprehendendo, planè neglexisset; quòd affinitatem cum Hibernicis inimicis contraxisset; quòd bonos quosdam subditos suspendio strangulari effecisset, nullam aliam ob causam, nisi quòd familiæ Butlerorum fuissent fautores & amici: Et denique, quòd arcana agitasset consilia cum O-Nealo, O-Connor, & aliis Dynastis Hibernicis, de impressione facienda in Ormonii tunc Deputati territoria. Inter Comitum adversarios in Anglia, imprimis memorantur Cardinalis Wolfæus & Ormonia Comes, quorum conatibus, brevi postea in arcem sive turrim Londinensem conjectus est, & ad mortem demum damnatus, quam poenam subiisset (uti fertur) per Wolfæi præfertim malitiam, nisi turris Præfectus, cui percharus erat, postquam de supplicio irrogando, Cardinalis mandatum accepisset, inrempesta.

tempestâ nocte, Regem petiisset, & sententiam ejus, de exequendo eo mandato, exquisivisset. Statim verò ut Rex hæc intellexisset, indignanter audivit, & se prorsus inconsulto, hæc omnia facta clamitans, ulteriorem progressum contra Comitem illicò prohibuit, ac in rei fidem, annulum è digito detractum Cardinali ostendendum, Præfecto tradidit. Brevi postea Comes, amicorum operâ, è carcere emissus est, datis fide-jussoribus ad comparandum coram Rege & Concilio, quandò vocaretur. Fide-jussores fuerunt, Marchionissa *dotaria* Dorsettiæ, Marchio Dorsettiæ, Vicecomes fitz-Walter, Baro Montjoius, Henricus Standishius Episcopus Asaphensis, Richardus Dom. Greius, Johannes Dom. Greius, Leonardus Dom. Greius, Henricus Gilfordus Eques auratus, Johannes Abbas Vallis regalis & Johannes Zoucheus Eques auratus. Brevi deinde temporis spatio, Rex, condonatâ culpâ, in gratiam & amicorum cœtum, Kildarium recepit, ac post aliquot annos, pristino honori restituit, iterum provinciam illius fidei credendo, ut eam Deputatus gubernaret. Verùm hæc ad posteriora tempora pertinent. Quis non arbitraretur Kildarium, ab hoc tanto periculo, ex diffidiis orto, liberatum, cautiorem deinceps factum; Sed quàm exitale fuit non ita diù postea sibi & familiæ suæ odium ejus in Ormonium & Butlerorum factionem, in sequentibus narrabitur. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum. Interea hoc anno, à Deputati munere amotus est Thomas filius Geraldi, utpote Kildarii fautor, ac in ejus locum suffectus est Richardus Nugentus Delvinia Baro. Eodem & hoc anno, Julii 10, obiit Nicolaus à S. Laurentio Baro Houthius, de quo alibi dixi. Successit filius Christophorus. Paulò post, Septembris 12, vitam cum morte commutavit Thomas Holderus

derus Abbas cœnobii S. Thomæ juxta Dublin. cui successit Jacobus Cotterellus Canonicus ejusdem cœnobii, à conventu electus 22 insequentis Novembris. Item Januarii 9, admodum senex obiit Oliverus Cantwellus ordinis Prædicatorum Episcopus Ossoriensis, cui successor designatus est Milo Baron, aliàs *fitz-Gerald*, Prior cœnobii S. Columbæ de Inistiock apud Kilkennienſes, quem Prioratum usque ad Cœnobiorum suppressionem, (quo tempore Henrico VIII per chartam transcripsit) per dispensationem retinuit. Hæc domi. Interim hoc anno, Buda urbs regia Hungariæ à Turcis capta est, & maxima pars regni in Turcarum potestatem, ingenti rei Christianæ detrimento, redacta, Principibus Christianis, per fœda eorum dissidia, sævissimo Christianæ fidei hosti Turcæ occasionem hanc præbentibus.

ANNO CHRISTI

MDXXVII.

Petrus (sive *Pierce*) Butlerus Eques auratus, qui huc usque titulo & honore Comitis Ormoniaë gavissus est, Februarii 23, Windesoraë, novo honoris titulo, Comes creatus est Ossoriaë. Priorem verò titulum Comitis Ormoniaë Rex postea contulit Thomæ Bolenio Vicecomiti Ruperfortio, socero suo mox futuro, è Margaretâ nato alterâ hærede Thomæ Butleri tum nuperi Comitis Ormoniaë. Verum-enim-verò, Bolenio non ita diù postea è mœrore mortuo, ob infelix liberorum fatum, Ossorius pristino honori restitutus est, Februarii nempe 22 (computatione Anglicanâ, secundum quam novus annus incipit 25 Martii) 1537, idemque honor ad rogatum Jacobi Comitis Ormo-

Ormonia, latâ lege, postea confirmatus est, in Parlamento sub *Sentlegero* Prorege, Dublinii incepto 13 Junii 1541. Interim hoc anno Edmundus Butlerus filius nothus jam dicti Petri Comitiss Ossoriae consecratus est Archiepiscopus Casseliensis, ac paulò postea in numerum eorum ascitus qui Regi Henrico VIII ab arcanis in Hibernia consiliis fuerunt. Desmonio is adeò studebat, ut causam ejus pro virili (quod mireris) contra ipsum Ossorium promoveret.

ANNO CHRISTI.

MDXXVIII.

Sub initium veris, in Anglorum fines irruerat, ac prædas in *Ofaliam* abegerat O-Connorus. Hæc postquam nuntiata sunt Delvinio, is annuam detineri jussit pensionem, quam sibi debitam asseruerat O-Connorus, è Carucatis quibusdam in Midia. Brevi verò postea, de pace inter eos componenda, duodecimus dies Maii constituitur, quo uterque conveniret, locûsque prope *Rathin* Guilielmi Darcai Equitis aurati castrum, ad colloquium eligitur: Cæterum O-Connori infidiis captus est ibi & detentus ipse Delvinus, pedites ejus occisi, & ex equitibus non pauci vulnerati, nec minor erat numerus captivorum. Delvinio sic captivo ducto, Petrus Comes Ossoria à Senatu Regio successor in regimine designatus est: Is itaque Dublinium paulò postea veniens O-Carollo, O-Moro, O-Connoro & multis aliis comitatus, muneris sui juramentum præstitit in cœnobio B. Mariæ Virginis. Paulò antè, ad O-Connorum missi fuerunt Walterus Welleflæus Prior Conallensis & Walterus Delahidus, ex equestri ordine, qui de injuria facta expostularent,

latent, simulque monerent, ut Delvinium detentum liberaret. Atqui operam luserunt. Ad O-Conno-ri-pensionem quod attinet, de ea denuò dependenda Decretum extat (in Archivo Scaccarii) Deputati & Senatus Regii, datum 25 insequentis Februarii, cui subscripserunt è secularibus, Ossorius Deputatus, Barones Houthius, Killenius, Trimletstonius & Donfanius, Judices utriusque *Banci*, & primarius Scaccarii Baro: Ex Ecclesiasticis item, Johannes Alanus Dubliniensis electus Hiberniæque Cancellarius, Edmundus Abbas Baltinglassensis & Jacobus Cotterellus Abbas coenobii S. Thomæ juxta Dublin. An tunc temporis Delvinus libertati restitutus fuerit, nescio. Utut res fuerit, Impositiones istæ Hibernorum ex Anglorum coloniis, non multò post, latâ lege, penitus extinctæ sunt.

Morbus quidam gravis ac pestilens Sudor Anglicus vulgò dictus, non paucas Hiberniæ regiones hoc anno afflixit. Dublinii inter cæteros eo morbo extinctus est Hugo Ingeus Archiepiscopus Dubliniensis, Hiberniæ Cancellarius, qui mortem obiit Augusti 3, ad S. Patricii sepultus, vir juris & æqui observantissimus. Ei, mense Septembri insequenti, Cardinalis Wolfæi operâ, designatus est successor, tam in Archiepiscopatu, quàm in Cancellariatu, Johannes Alanus, legum Doctor, Thesaurarius Ecclesiæ S. Pauli Londini, & unus ex ejusdem Wolfæi Sacellanis, partim ob plurima ei præstita officia, partim in invidiam Geraldii Comitis Kildariensis, quem Cardinalis, Alani ministerio, facilius opprimere sperabat. Alanus autem Dublinium non pervenit ante festum Purificationis B. Mariæ Virginis proximè sequens, quo tempore, secum duxit Amanuensum suum, sive (ut nunc vulgò loquimur) Secretarium, Johannem Allenum, factum postea

postea Senatui Regio ab Epistolis, dein Rotulorum Præfectum, & demum ad tempus Hiberniæ Cancellarium. De Allenò plura nobis in posterum dicenda sunt. Interim non hîc prætermittendum Wolsæum Pontificis Legatum administro eo usum fuisse, hisce diebus, in facultatibus concedendis in Hiberniâ. Sub idem tempus Kildarius qui iram in Ossorium propter accusationem, de qua supra diximus, jam diu coquebat, iudicium affectibus tradens, Aliciam filiam suam Jacobi Baronis Slanii uxorem, à Newingtono apud Medio-Saxones in Anglia ubi moram tunc trahebat, hoc anno in Hiberniam misit, ut suo nomine clanculum incitaret O-Nealum, O-Connorum, fratres suos & alios amicos, ad bellum gerendum contra Ossorium Deputatum. In hoc negotio, ita se gessit filia sua, ut in territoriis Ossorii & amicorum ejus, latæ solitudines factæ fuerint. Ostolida iræ ferocia! In quas calamitates se hinc præcipitavit Kildarius, suo postea patebit loco.

E vita hoc anno excessit Tirlachus O-Brien Tuomonix Dynasta, vir magni inter suos nominis, de quo supra diximus. Successit Cornelius sive *Concubar* O-Brien filius. Ab hoc prognatus est Donatus, qui postea factus est Comes Tuomonix.

Circa hoc tempus, bello, ab Henrico Rege, Carolo quinto Cæsari indicto, Gonzagus *Fernandes* Cæsari à sacris in Hiberniam appulit, ad Jacobum Comitem Desmonix nuntius missus, ut foedus certis conditionibus cum eo percuteret, si arma contra Regem sumeret. De foederis legibus initis, nihil traditum reperi. Constat tamen omnem hunc conatum in nihilum recidisse: An verò è Comitibus morte, quæ paulò post accidit, vel quâ aliâ causâ mihi incompertum.

ANNO CHRISTI

MDXXIX.

Cœpit hoc anno, post longas moras, ineunte Aprilis, causa divortii Regii publicè agi in cœnobio Dominicanorum Londini, coram Campegio & Wollæo Cardinalibus, Clementis VII Pontificis Legatis. Sed frustrà sudatum: Nam Papa causæ cognitionem ad se unum tandem retraxit, & Campegium revocavit. Henricus Rex omnem deinde iræ vim in Wollæum effudit, quæ ei demùm (anno nempe sequenti) fuit exitio. Rex præterea (ut omnia simul congeramus) sub initium anni 1533, ulterioris moræ pertæsus, uxorem duxit Annam Boleniam, quam diù efflictim deperierat. Paulò postea, matrimonium ejus & Catharinæ Ferdinandi & Isabellæ filiæ, in Parlamento Westmonasterii habito, adjudicatum est irritum, sicut & postea declaratum in Parlamento Dublinii inchoato, 1 Maii 1536.

Sed ut ad hunc annum redeamus: Junii 18, mortem obiit, sine legitima prole mascula, Jacobus Comes Desmondia, apud *Dingen-Iconse* in Kerria, & Traleia, in cœnobio Prædicatorum tumultatus est. Reliquit verò ex uxore Johannam filiam Jacobo primogenito Petri Comitis Ormonia enuptam. Successit ei in honore Thomas patruus, cognominatus *Moil*, id est, calvus.

Isdem ferè diebus defuncto Wilsono Episcopo Midenfi designatus est successor, à Clemente VII, Edwardus Stapleus, patriâ Lincolnienfis, qui anno sequenti, cum Guiljelmo Skeffingtonio Deputato, in Hiberniam venit, ibique Consiliariis Regiis paulò post annu-

annumeratus. Interim vero, Skeffingtonius hoc anno Delegatus à Rege missus Dublinium appulit, mense Augusto, cum mandatis (inter alia) ut temperamentum adhiberetur in militum exactionibus, & ut Prælatorum & cleri possessiones patriæ oneribus subjicerentur. Atque hoc munus, is eâ fide & solertiâ obivit, ut aditum sibi patefecerit, ad honores & munera, quæ brevi postea consecutus est.

Sub initium Junii, Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casséliensis Concilium coëgit Provinciale Limerici, cui interfuerunt Nicolaus Cominus Lismorensis & Waterfordiensis, Johannes Coynus Limericensis & Jacobus O-Corrinus Laonensis Episcopi. In hac Synodo, concessa est potestas Prætori Limericensi, in carcerem conjiciendi Ecclesiasticos obæratos, sine ulla pœna interdicti, donec æs alienum ab iis contractum creditoribus exolveretur. De hac Constitutione, clerici, ut de injuria & Ecclesiasticorum privilegiorum violatione, graviter conquesti sunt.

ANNO CHRISTI.

MDXXX.

AD insolentiam O-Neali, O-Cennori & O-Mori retundendam, Guilielmus Skeffingtonius Eques auratus è comitatu Leicestriensi, constitutus Deputatus Henrici Richmondia Ducis, Hiberniæque Locum-tenentis in Hiberniam missus est. Secum is Dublinium veniens deduxit Geraldum Comitem Kildariæ, à periculis quæ passus fuerat jam plene liberatum. Ibi utrique prope cœnobium B. Mariæ Virginis, solenni processione, magnâque civium gratulatione excepti sunt. Deputatus, gladio pro more accepto, copiis

K k

statim

statim coactis, iter suscepit in Leixiam, contra O-Morum, quem facile levibus præliis contudit, & abacto magno pecorum numero, domum reversus est. Atque novi ejus muneris hoc primum fuit facinus.

In Anglia interim Wolsæus Cardinalis, qui plurimos annos apud Henricum Regem primum gratiæ locum tenuerat ac inde ingentes sibi opes comparaverat, subitâ rotæ conversione, Majestatis laxæ, in ipso Parlamento, accusatus est. Sed machinatione eâ non succedente, poenam cujusdam legis incurrisse contendunt, quæ omnium bonorum amissione luenda erat. Hujus prætextu, omnibus bonis expoliatus est. Eboracum deinde ad Archiepiscopatum suum ablegatus, à Comite Northumbriæ, Regis jussu, non diù postea comprehensus est, ac Londinum versus ad causam suam ibi dicendam, captivus ductus. In itinere verò, mœrore contabescens, in morbum incidit lethalem, quo in cœnobio Leicestriensi extinctus est, Novembris ultimo, ac in Ecclesia ibidem, in medio nempe capellæ B. Mariæ Virginis sepultus. Hujus tantæ & tam repentinae mutationis causa iracundiæ Regis ascribitur, quam in Wolsæum conceperat, quòd divortii sui negotium à Catharina Regina, pro voto, non successisset. Sibi enim Rex persuaserat Wolsæum rem aliter, si ita ei placuisset, statuere potuisse. Ecce rerum humanarum fragilitatem & inconstantiam, ac speciatim quàm incerta sunt quæ humanâ gratiâ nituntur.

Eodem tempore, nam de anno obitûs nihil compendi, claruit Theobaldus Anguilbertus, Hibernus, qui, patriâ relictâ, Lutetiam Parisiorum, concessit, ubi Artium & Medicinæ Doctor creatus, domicilium fixit ac magna cum laude Medicinam fecit, studiis præterea Philosophicis præstans. Huic comes addetur Dermitius.

mitius Rianus Juris utriusque consultissimus, in Hibernia non minore eruditionis famâ tunc clarus. Circa hæc tempora, debitum naturæ persolvit Dermotus Episcopus Kilmorensis, de quo supra dixi. Successit ei Edmundus Nugentus, Prior cœnobii Tristernaghensis. Prioratum verò, usque ad cœnobiorum suppressionem, commendatarius tenuit, quo tempore, Henrico VIII per chartam transcripsit. Ei deinde Rex annuam viginti sex librarum, 13 sol. & 4 denar. pensionem, ex possessionibus jam dicti cœnobii pendendam, durante vitâ, contulit, Martii 20, 1540.

Sub finem hujus anni, oborta est simulas inter Skeffingtonium & Kildarium, quæ non multò post in apertas inimicitias erupit. Quis fuerit diffidiorum horum exitus in sequentibus narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDXXXI.

Skeffingtonius Kildario comitatus, hoc anno, copiis contractis, in Ultoniam profectus est, captis que ac diruto *Kinard* castro, agros vicinos vastavit, viculos incendit, & cum prædis spoliisque domum rediit. Ex annuis hisce levibus præliis, depredationibus, copiisque exilibus subinde ex Anglia missis, gustus aliquis rei Hibernicæ horum temporum facile perspici potest. Quibus addamus crebra potentium diffidia, publica privatis sordide postponentium. Maii 6, Odo O-Donellus eques, Tirconellia Dynasta, ægritudine tunc detentus, per Delegatos Conatium O-Fraghil Abbatem Derensem & Richardum O-Grayhan, Pontanæ, coram Skeffingtonio, fidelitatem Regi debitam præstitit.

Eodem

Eodem anno, defuncto Thomæ Dillon Episcopo Darenfi successit Walterus Welleflaus Prior cœnobii Conallensis in agro Kildarenfi, quandoque Rorulorum Præfectus, à Clemente VII, ad rogatum Henrici Regis, (cui fuit à secretioribus in Hibernia consiliis) provifus. Is porrò Prioratum, quoad vixit, per dispensationem retinuit. Sub medium ætatis, mortem obiit Johannes Burgefius Abbas cœnobii B. Mariæ Virginis juxta Dublin. cui successit Guilielmus Laundius, qui obedientiæ professionem Johanni Alano Archiepiscopo Dublinienfi, salvo ordine suo, mox præstitit. Hic ultimus fuit loci Abbas ante suppressionem.

Ad tempus jam venimus, quo adeò recrudescabant inimiciæ inter Skeffingtonium & Kildarium, ut uterque accusationum materiam ubique conquifiverit, ad adversarium, si fieri posset, opprimendum. Skeffingtonius deinde, per litteras & nuntios in Angliam missos, crimina non pauca nec levia Kildario impegit. Kildarius contra, nè sibi deesset, per litteras etiam & nuntios, Skeffingtonii administrationem, ut pravam, in multis annis est probare, ac nihil non fecit ut eum de gradu & gratia apud Regem dejiceret, ejusque locum ut ipse consequeretur. Favit quidem eventus, pro tempore, consiliis ejus, ut in historia anni sequentis patebit. Sed quàm futilis & caduca fuit hæc felicitas, si tamen felicitas dicenda, finis ejus infelix, qui paucorum annorum curriculo subsequutus, suo loco docebit, eoque graviore casu, quòd è sublimi loco. Quantum sibi malum Ambitio!

ANNO CHRISTI

MDXXXII.

Kildarius, vir animi excelsi, ab adversariis indies se oppugnatum sentiens, hoc anno, circa festum Paschatis, in Angliam trajecit, ubi in curia Regia ita se gessit, ut à Rege probatus, Skeffingtonium ex Hibernia revocandum, & se in ejus locum sufficiendum effecerit. Mense Augusto, Dublinium rediit, ubi magnâ plurimorum gratulatione exceptus, gladium authoritatis (præstito pro more juramento) à Skeffingtonio accepit. Hinc autem dissidia inter eum & Skeffingtonium (qui vindictam animo decoquebat) apertiora indies eruperunt. Sub eodem etiam tempore, Alano Archiepiscopo Dubliniensi à Cancellariatu amoto, successit, Kildarii opera, Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus, ei que traditum magnum Hiberniæ Sigillum, id quod occasionem itidem dedit priores augendi inimicitias inter Kildarium & Alanum. Interim Julii 5, Jacobus Dom. Butlerus Ossorii primogenitus factus est summus Hiberniæ Quæstor; locum cedente Johanne Raufono Priore de Kilmainan, ita fortasse designatus, ad Geraldinorum factionem equiparandam. Ut ut fuerit, Kildarius habenas jam deus præcursus, præcipiti festinatione, quam poenitentia plerumque sequitur, in agrum Kilkennensem cum copiis irrumpit, ac Ossorii & amicorum ejus prædia, quamplurima, incendiis & dirptionibus devastavit. Porro, ut se firmitus Hibernorum amicitia muniret, unam ex filiabus suis, O-Connoro Ossienis uxorem dedit, sicut & aliam, Ferganarum O-Carollo. Sub eodem etiam tempore, Conus O-Nealus, Kildari

rii suafu, ejusque fratre Johanne *Fitz-Gerald* comitatus, magnâ etiam fuorum catervâ stipatus, agrum Louthensem populatus est, Anglorum viculos incendit, prædâsque egit, nemine ferè obsistente: Verùm hæc inter cætera, justam occasionem Kildarii adversariis præbuerunt administrationem ejus ut pravam infimulandi, ac ei familiæque ejus penè univæse fuerunt tandem exitio; ipsæque posteris documentum factus potentiam concessam moderatè usurpandi.

Ex his quæ dicta sunt, quàm misère Hibernia per illa tempora in factiones distracta fuit, liquido constat.

Hoc anno & præcedente, intra spatium nempè duorum annorum, tres Cometæ affulserunt, unde multi succedentium temporum calamitates præfagiebant. Vulgo dictum, *Nunquàm impunè visus cometa*: Juxta Suetonium, *summis potestatibus exitum portendere vulgò putatur*. Et si Tacitum consulimus, dicet *imminentium malorum esse nuntium*. Quid de hac re sentiendum sit, aliorum judicio relinquo.

ANNO CHRISTI.

MDXXXIII.

Indixit hoc anno Kildarius Concilium summum, sive Parlamentum, quod inchoatum est Dublinii Maii 19, & post prorogationes aliquot finitum die Jovis proximè sequenti festum S. Michaelis Archangelii. In eo, (præter alia tunc sancita) latâ lege, optima Banni flu. piscatio Regi in manus resumitur, & omnes priores concessionibus de cafactæ declarantur irritæ. Sedente hoc Parlamento, vetus controversia renovata est inter Johannem Alanum Archiepiscopum Dublinensem & Georgium Cromerum Archiepiscopum

Ar-

Armachianum, qui tunc etiam Hiberniæ fuit Cancellarius, de potiori loco in Provinciâ Dubliniensi, id quod ipse Alanus in Regesto suo fatetur, sed de successu tacet : Unde conjiciunt nonnulli in casu eum succubuisse.

Comitiis Parliamentariis prorogatis, Kildarius coacto exercitu, in Eliam Carolinam, generi sui *Ferganmini* (i. Anonymi) O-Carolli suasu, (qui jus Regionis sibi vendicarat) impressionem fecit, ubi dum direptionibus eam popularetur, cum jam prope castrum de *Bir*, à defuncti O-Carolli filiis occupatum venisset, glande in coxendice vulneratus, reditum suum maturare coactus est, nec unquam postea pristinam sanitatem plenè recuperavit. Manet narratio Comiti sic fau-
cio & ex dolore vulneris gementi, militem quendam gregarium propè astantem dixisse : *Domine, cur ita gemis ? Ego quidem tribus glandibus bombardien vulneratus fui, attamen jam sanus sum.* Comitem deinde his verbis falsè respondisse : *Utinam & mea vice quartum pertulisses.* Sed pergamus.

Circa hoc tempus, Johannes Allenus Rotulorum Præfectus, à Senatu Regio Hiberniæ, in Angliam missus est, cum mandatis, ad Regem & Senatum ejus informandum, de Statu Hiberniæ, ac gravaminibus non paucis necessario corrigendis. Allenus autem, præter ea quæ publice in mandatis habuit, multa etiam, suasu quorundam Senatu Regio Hiberniæ, con-
questus est de ipso Kildario, quasi publicam rem perfide administrasset. Accusationum materiam concul-
fiverant fidem Alanus Archiepiscopus Dubliniensis, Comes Ossorius, Skeffingtonius, Thomas Canonus Skeffingtonii Amanuensis sive Secretarius & Rober-
tus Cowleius, postea Rotulorum Præfectus, quibus & illi Kildarium tunc intenebant.

Præ-

Prævalentibus tandem apud Regem accusationibus, Is litteris suis, inter mandata, Kildario dedit, ut in Angliam properaret, ad causam suam ibi defendendam. Adeo incertæ sunt potentium res. Kildarius his litteris acceptis, metuens vehementer quonam hæc res evaderet, tempus itineris indies protraxit. Misit is itaque primò uxorem suam in Angliam, ut ejus amicorum intercessione (si fieri posset) mandatum Regis de profectione in Angliam revocaretur, sub specioso prætextu magni detrimenti quod in negotiis Regis, eo revocato, accideret. Verumenimverò, cum operam se lulisse planè intellexisset, ad iter tandem se disponere cœpit. Non hîc prætermittendum Comitem castra sua, aliquandiù ante discessum ex Hibernia, sclopetis, tormentis majoribus, pulvere bombardico, glandibus, sagittis & alio bellico apparatu è castro Regis Dublinensi desumptis, instruxisse; & quod crimen aggravabat, etiam postquam Allenus Rotulorum Præfectus, præsentibus Stapleo Episcopo Midenfi & Raufono Priore, expressim Regis inhibitionem ei significasset. De successu accusationum, postea anno sequenti.

Interim dum ista gererentur in Hibernia, nata est Grenovici ad Tamisim, Septembris septimo, Elizabetha, Henrici Octavi ex Anna Bolenia filia, ubi & in Ecclesia fratrum observantium baptizata. Hæc defunctis postea fratre Edwardo & sorore Maria, ad regni Anglici gubernacula accessit. Aliquantò antè, Junii nempe 24, decessit Maria Franciæ Regina Dotaria Regisque nostri soror, & in cœnobio Burgi St. Edmundi, apud Suffolcienses tumulata est. Fuerat ea Ludovici XII Gallorum Regis uxor, eo verò haud totos tres menses nuptias supervivente, Carolo Brandono enupta est, quem jam sororium Henricus Rex

Rex Ducis Suffolciæ titulo ornavit. Vixit postea Dux ipse supra annos 12, videlicet ad mensem Augustum anno Domini 1545. Nunc tempus postulat ut ad Hibernica redeamus.

ANNO CHRISTI

MDXXXIV.

VERE jam appetente, Kildarius in Angliam tandem trajecit, ubi illicò, à Rege, in arcem sive (ut loquimur) turrim Londinensem iterum conjectus est, donec de criminibus objectis se purgaret, Ex Hibernia accersitus, antequàm discederet, mandatum à Rege acceperat, ut talem sibi successorem eligeret, pro cuius fidelitate, ipse vellet fide jubere. Is igitur Pontanæ (quam Droghedam vulgò dicimus) ubi navem postea conscendit, sydere infausto, hoc tantum onus, coram Senatu Regio, infirmis humeris permittit Thomæ primogeniti, quanquàm annorum vix 21 adolescentis. Huic illud exprobrari potest, quod olim Phaëtoni, in Ovidio,

*Magna petis, Phaëton, & quæ non viribus istis
Munera conveniunt, nec tam puerilibus annis.*

Hoc negotium utrisque fuit exitale: Inimici enim familiæ Geraldinæ jam fraude rem agunt: falsos spargunt rumores Comitem (statim ut in carcerem actus est) securi percussum, ac simile malum Thomæ, duobus fratribus, & patriis impendere. Hinc figmentis temerarius hic adolescens se passus decipi, undecimo die Junii, 140 equitibus cataphractis stipatus, ad cenobium B. Mariæ Virginis juxta Dublin. properat,

M m

ubi

ubi gladio & imperii insignibus Cromero Cancellario oratione satis longâ, non sine lachrymis prolatâ, frustrâ dehortanti resignatis, in apertam rebellionem (jactâ jam aleâ) prorumpit, ac tumultuariâ militum manu contractâ, vicinos agros hominum cœptis suis non fauentium diripit & devastat. Nobiles etiam & alios viros primarios non paucos cepit, quos sacramentum sibi dicere cœgit, alios verò pertinaciùs recusantes corripit jussit, & Maynothæ in carcerem compingi. De horum captivitate, Prætor & cives Dublinenses certiores facti mediocrem mittunt armatorum manum, ut deducantibus viam præcluderent, ac prædam & captivos vi eriperent, sed eos numero plures quàm putârunt invenerunt, ita ut in velitatione amissis 80, re infectâ, recedere coacti fuerint. Ex Geraldinianis quot desiderati, non comperi. Interim, his turbis perterriti in Angliam profugerunt, inter cæteros melioris notæ, Stapleus Episcopus Midenfis & Raufonus Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia. Alanus porrò Archiepiscopus Dublinensis, unâ cum Finglasso primario fisci Regii Barone, ad castrum Dublinense (quod commeatu, suis impensis, instruxerat Johannes fitz-Simon unus ex urbis Senatoribus) secessit, & paulò postea in Angliam profugere intendens, naviculam prope portam Urbis quam *Dames gate* appellant, noctu conscendit: cæterum sive ventis adversantibus; sive nautarum incuriâ, in litus rejectus est prope Clantarfam, unde Tartainam sive Ardtainam, villam non ita multum distantem, progressus, ibi aliquandiu delitescere decrevit; quod cum Thomas audiverit, successus felicitate contra Dublinenses elatior jam factus, postero die, paulò ante lucem, illuc pervenit, Johanne & Olivero patruis suis ac servorum nescio quâ catervâ stipatus. Tum nullâ morâ interpositâ, Johan-

nes Telingus & Nicolaus Waferus è famulis ejus, ut Alanum deducerent, mittuntur. Hi in domum irruentes senem è lecto violenter abripiunt, & seminudum ad herum ducunt, quem Alanus, flexis genibus, ut vitæ parceret, iterum iterumq; obsecrat. Verùm cum frustra animum ejus ad misericordiam flectere desudâset, ad divinas se convertit meditationes, & dum in genua, ad Deum fundens preces procumberet, in conspectu adversarii, cerebro disperso, nefariè fuit occisus, & sarcinæ mox direptæ. Hoc scelus perpetratum est Julii 28. Verumenimverò, authoribus & consortibus non impune. De Thoma & patruis post dicetur. Cæteri variis absumpti cladibus perierunt: speciatim Telingus, leprâ, & Waferus, lue Venereâ. Neq; hîc præmittendum eodem mense, paulò ante Alani cædem, circa horam quintam antemeridianam, terræ tremorem Dublinii contigisse, qui casus adeò rarus est in Hibernia, ut quando contingit, inter prodigia habeatur.

Kildarius interea, in carcere, hisce de rebus certior factus, tanquàm telo mortifero confixus, moestitiæ se totum tradidit, & paucos postea dies superstes animam exhalavit, mense Septembri, in arcis Londinensis sacello sepultus.

Sed redeo ad filium ejus, quem vulgò Thomam sericatum vocabant. Is mense Augusto Dublinium licèt frustra obsidet: Urbs fortiter defensa est. Inter cives, memorandi inprimis Johannes Whitus castri Dubliniensis Præfectus, sive (ut loquimur) Constabularius & Franciscus Herbertus. Uterq; ob egregiam fortitudinem creatus est postea Eques auratus, & Herbertus in numerum illorum cooptatus qui Regi erant ab arcanis in Hibernia consiliis. Operam etiam luse in litteris quas ad Dom. Jacobum Butlerum Ossorii primogenitum scripserat, quibus Hiberniæ medietatem ei pro-

promiserat, si secum contra Regem arma fumeret. Atqui, cum furdo se cecinisse animadverteret, ab O-Nealo & aliis adjutus, Ossorii ejusque amicorum terras ferro flammæque devastavit, ipso Dom. Butlero in velitatione quadam vulnerato & in fugam coniecto. Frustrâ denique paulo postea, Carolum Reynoldum Archidiaconum Kellensem ad Paulum 3 Pontificem, & Dominicum Poërum ad Carolum 5 Imperatorem, copias auxiliares petitem misit.

De hac rebellione, ut primum Rex rescivit, Guilielmum Skeffingtonium Equitem auratum Hiberniæ Deputatum secundò constituit, & exercitus ei decretus, ad Geraldinos eorūque fautores debellandos: siquidem Rebus extremis, media spernenda. Item, Cromero Archiepiscopo Armachano, Cancellarius Hiberniæ munere amoto, in ejus locum suffectus est Johannes Barnewallus Baro Trimletstonius. Sub quod etiam tempus, Patricius Finglassus de *Waspailston* primarius Baro Scaccarii (Author libri de Causis calamitatum Hiberniæ, deque earum remediis) fit primarius in Tribunali Regio Judex. Item, Thomas Lutterellus primarius communium placitorum Judex renunciatur, Geraldus Ailmerus primarius Baro Scaccarii & Guilielmus Brabazonus, patriâ Leicestriensis, ærarii Proquaestor. Octobris 15, Dublinium appulit Guilielmus Breretonus ordinis equestris è comitatu Cestriensi in Angliâ, præmissus cum militibus 500. Breretonum sequuti sunt Musgravius & duo Mamer-toni Duces, cum parva militum manu. Hi Houtham tertio die post appulerunt, ac in transitu Dublinium versus, Thomæ Geraldino 200 equitibus stipato prope Clantarfam obviam facti sunt, à quibus numero longè majoribus strenuè dimicantes occisi, unâ cum 19 è gregariis militibus, cæterique Maynotham capti.

captivi ducti. In hac velitatione, Thomam vulnerarum ferunt in fronte, ab uno ex Mamertonis. Brevis postea, Octobris scilicet 21, Dublinium appulit ipse Skeffingtonius bellico apparatu optime instructus, secum ducens Leonardum Dom. Greium, Thomae Marchionis Dorsettiæ Regis propinqui tum nuper defuncti filium juniorem, Hiberniæ Marecallum designatum. Venientem magnâ lætitiâ exceperunt Prætor & cives Dublinienses, Quibus & ille mox tradidit litteras Regis benignas, gratias ejus, ob eorum fidelitatem spectatam, exprimentes. Gladio auctoritatis à Trimletstonio Barone postea accepto, omnia ad expeditionem contra Thomam Geraldinum necessaria ordinare animum convertit, eumque publico Edicto mox proditorem declaravit. Verum in morbum brevi postea incidens, ac certior præterea factus de Geraldini copiis & machinationibus cum O-Nealo, O-Connoro & aliis, expectans etiam militum & numerorum (Belli nervorum) supplementum ex Anglia; hyeme jam ingruente, propositum distulit, usque ad initium insequentis veris. Interim verò, non parva pars Provinciæ dictæ *The English Pale*, (quod quasi palis circumsepta sit) à rebellibus, incendiis & direptionibus vastata est. Eodem tempore, Geraldinus in sua habuit potestate sex præsidiaria castra, *Maynoth* scilicet, *Portlester*, *Rathangan*, *Catherlagh*, *Ley* & *Athy*, è quibus *Maynoth* & *Ley* præcipua fuerunt receptacula, utpote cæteris non solum pretiosâ suppellectile, sed & bellico apparatu & militibus instructiora. Sunt qui tradant inducias inter Skeffingtonium & Geraldinum pactas fuisse, usque ad quintum Januarii.

Sed ad alia transeamus. Hoc anno è vita migravit Patricius Culinus Episcopus Clochorensis, cui illa sedes multum debuit, ob memoriam Præfulum & alias

Antiquitates illius præsertim curâ, litteris mandatas. Successit ei Hugo sive Odo O-Cerbalanus, cujus Constitutiones Ecclesiasticæ etiamnum extant. Hoc etiam anno admodum senex diem obiit Rathkelæ in agro Limericensi, Thomas Comes Desmondia, sed Youghallæ in comitatu Corcagiensi sepultus. Huic à nonnullis successor nominatur Jacobus è filio Mauritio nepos, adolescens in Anglia tum moram trahens, quod competitoris ambitioni magnam fenestram aperuit. Alii autem Jacobo prorsus omisso, Johannem Desmonium equitem, proximum in comitatu successorem collocant, quod is statim post mortem Thomæ, pro Comite se gesserat, & prædia omnia ad comitatum spectantia invalerat, atque Jacobum à possessione penitus excluderat. Neque hîc omittendum eodem anno Jacobum tum nuper ex Anglia reversum à Mauritio secundo filio Johannis ex insidiis occisum fuisse.

Interim in Anglia autoritate Parlamentariâ omnium promotionum Ecclesiasticarum primitiæ Regi concessæ. Porro decretum est, ut Rex supremum Ecclesiæ Anglicanæ in terra Caput diceretur. Horum Decretorum ad exemplum, quid postea fecerint Ordines Hiberniæ in Parlamento congregati, vid. ad annum 1536.

ANNO CHRISTI.

MDXXXV.

VEre ineunte, Skeffingtonio placuit Maynothum castrum Thomæ Geraldidis primarium, ad decimum à Dublinio lapidem, quod Thomas præsidio valido firmaverat, obsidere. Militiæ igitur florem secum ducens, Martii 15, locum obsidione cingit. In initio

initio, conditiones satis æquæ obsessis proponebantur: Verùm iis rejectis, moenia castri tormentis majoribus verberari cœpta: Postquàm verò per unam septimanam, vel circiter, conquassata fuissent, Christophorus Pareis Thomæ collactaneus, cujus præsertim fidei castri tutela commissâ fuerat, avaritiâ cæcus secretò cum Skeffingtonio paciscitur, pro certa pecuniæ summa sibi pendenda, se castrum ei traditurum: Designat porrò modum & tempus, atqui satis stultè nullâ mentione factâ de futura sua securitate Nocte præstitutâ, præfidiarios ebrios facit, iisque deinde

-----*Somno vinóque sepultis,*

Castrum, scalis admotis, paulò ante lucem, Breretonò inter primos ascendente, facile captum est, ac pauci illi qui restiterunt occisi. In castro, præter commeatum & bellicum apparatus, magna pretiosæ suppellectilis vis reperta fuit. Eodem & ipso die, Pareisius, receptâ pecuniâ promissâ, ultimo supplicio affectus est; aliis vicem ejus miserantibus, quasi summo jure cum eo actum esset, aliis factum laudantibus, ut justum, juxta illud,

-----*Neque enim Lex æquior ulla est,*

Quàm nâcis artifices arte perire suâ.

Cum Pareisio, etiam aliquot alii captivi pœnam luerunt consimilem, inter quos numeratur Decanus Darenfis.

His peractis, præsidio novo ibi relicto, Skeffingtonius triumphantis more, Dublinium reversus est. Dum hæc aguntur, Thomas è Conatia reversus, ab O-Connoro & aliis multis magnæ potentiæ viris adjutus,

jutus, coactis (uti ferunt) 7 hominum millibus, ad obsidionem solvendam properat: Cæterum, in itinere, de capto castro certior factus, labascere cœpit, & militum non pauci (ut plerumque fit ab adversa fortuna) indies domum dilapsi: Utcunque, iter institutum continuavit. Skeffingtonius è diverso, cognito ejus accessu, commissâ Breretonæ Dublinii præfecturâ, signa adversus eum extulit, & prope Naasam in agro Kildariensi copiis ejus appropinquavit. Paulo verò antequàm acies sibi mutuò occurrerunt, displosis duobus vel tribus tormentis æneis, non pauci è Geraldinianis prostrati sunt, id quod cæteros ita conterruit, ut quasi visi simul & victi fugam pauci primùm, deinde solutis ordinibus universi ceperint. In fugâ præterea multi cæsi & nonnulli capti. Skeffingtonius deinde Rathanganum & alia Geraldini castra brevi ad deditiōnem compulit. Interim ex Anglia novum militum supplementum mittitur, sub ductu Guilielmi *Sentlo* & aliorum: Hos ad defensionem Anglicæ illius regionis, quam *The English Pale* vocant, in præsidiis aptè dispositis locavit.

Geraldino jam omnia indies arctiora fuerunt, adeò ut novas sæpè latebras tandem eligere coactus fuerit, & prædis noctu plerumque abactis, seque suosque sustinere. Neque eum latuit his malis concussam suorum fidem. Amisit porrò, sub hoc tempus, Johannem Burnellum, unum è primariis consiliariis suis, qui à Jacobo Dom. Butlero captus in Angliam missus est, ad causam suam ibi dicendam, ubi ultimo supplicio affectus est. Quapropter, in his angustiis, à Leonardo Dom. Greio, qui cum exercitu ad limites Momoniæ contra eum profectus est, ad colloquium admissus, culpam agnoscit, & Greii operam implorat, in venia à Rege obtinenda. Sunt qui asserunt Greium absolute

absolutè veniam ei promississe. Ut ut res fuerit, Thomas Greio in manus se tradidit, & Dublinium deductus, inde sub autumnum, in Angliam captivus missus est, cum litteris tamen in ejus gratiam ad Regem conscriptis: in ipsa verò via ad Windesoram, ubi Rex tunc morabatur, à ministris Regiis interceptus est, & in arcem Londinensem conjectus, unde postea ad ultimum supplicium subeundum emissus, ut suo loco narrabitur.

Dum hæc geruntur, Skeffingtonius, ut rebellium copiarum distraherentur, se ad expeditionem in Ultoniam parat. Verùm statim ac Conus O-Nealus hac intellexisset per nuntium, colloquium cum eo submisit orat. Annuit ille: & die præstituto, ambo cum viris aliquot primariis utrinque admissis, Pontanæ conveniunt, deq; pace egerunt, quæ & Julii 26, certis conditionibus composita est, ac O-Nealus in gratiam receptus.

Maii 11, Jacobus Dom. Butlerus Hiberniæ Quæstor fit etiam Hiberniæ Thalassiarcha sive Admirallius, & non ita diù postea, vivente adhuc patre, Vicecomes Thurlesius, quo etiam tempore, Leonardus Dom. Greius Vicecomes Graniæ renunciatur. Item Septembris 13, Thomas Eustacius fit Baro Kilcullinensis, & Richardus Powerus Eques auratus, Baro *le Power & Coroghmore*; Horum prior ad Vicecomitis Baltinglaffensis honorem postea conscendit.

Vacaverat jam diù sedes Dubliniensis, quando Henrico Regi visum est tandem præficere Georgium Brownum ordinis Eremitarum S. Augustini in Anglia Provincialem, qui sedis suæ temporalibus repositus est Martii insequentis 23.

Sub finem Decembris mortem obiit Guil. Skeffingtonius Hiberniæ Deputatus, in Prioratu de Kilmainam,

nam, unico milliari à Dublinio distante, unde corpus Dublinium deportatum, ibi in Ecclesia S. Patricii, insigni pro dignitate funere, sepultum est. Monumentum postea illius memoria erectum est Skeffingtoniæ, apud Leicestrienses in Anglia, ubi habitaverat, & quæ familiæ ejus nomen dederat. Hunc Hiberni Bombardarium appellarunt, quod tormentorum bellicorum Præfectus fuerat in Anglia. In Skeffingtonii defuncti locum, à Senatu Regio, pro tempore, mox suffectus est Leonardus Dom. Greius, qui etiam à Rege paulò postea approbatus, titulo Deputati Regis & Henrici Ducis Richmondiæ & Somersettiæ, Hiberniæ Locumtenentis, Vitam etiam cum morte commutavit hoc anno Johannes Courcæus Baro Kinsalius, vir antiquæ & claræ familiæ, sed quæ alternantis fortunæ vices experta est. Successit Geraldus filius. Et ut annum concludamus, Pestis dira hoc anno multos mortales absumpsit, præsertim in Ultonia.

ANNO CHRISTI

MDXXXVI.

Sub hujus anni initium, Greii in manus se tradiderunt Thomæ Geraldini quinq; patrui, Jacobus, Oliverus, Richardus, Johannes & Walterus, à quo in Angliam captivi missi sunt. Atq; ita tandem rebellio hæc Geraldiniana, in qua Rex, è filco suo Anglicano, 20 millia, vel, ut alii, 40000 librarum monetæ *Sterlingæ* expenderat, confecta est. Fama tenet patruorum tres, Jacobum nempe, Richardum & Walterum, qui nepoti saniora primùm dederant consilia, & à tam infelici & funesto proposito detertere desudassent, licet postea & ipsi cedentes cæteris se adjunxerint, de se benè semper.

semper sperâsse, donec in trajectu navis, in qua vehabantur, nomen à gubernatore *Vaccam* esse didicissent, tum verò animum iis protinùs concidisse, ob yaticinium quod audiverant, quo ferebatur *Comitis* cuiusdam quinq; filios in utero vaccæ in Angliam olim deportandos, sed nunquam postea reversuros. Ut ut fuerit, ii omnes in Anglia, tam nepos scil. quàm patrui, ob eandem majestatem, ad mortem damnati proditorum supplicium pertulerunt, tertio die insequentis Februarii. Sic sanguis plerumq; sanguinem elicit. Circa idem tempus, Jacobus Delahidus, unus è præcipuis Thomæ Geraldini consiliariis in Scotiam profugit, ubi & vitam finit. Interea, Geraldus Thomæ frater junior 13 annorum puer, à sedula sua nutrice subductus, curâ Thomæ Leverusi (qui postea Episcopus evasit *Darrensis*) commissus est, à quo data tandem fugiendi occasione, in Galliam primùm, deinde in Belgium, ac demùm in Italiam deductus, ad Cardinalem Polam, quocum honorificè tractatus degebat. Tandem verò ab Edwardo Sexto, Aprilis 25, 1552, possessionibus primariis, & à Maria Regina, post biennium, mense nimirum Maio 1554, pristino honori restitutus est. De miranda ejus evasione, è fovea profunda, in quam, inter venandum, fortuito ceciderat, dum in Italia hæret, vide Stanihurstum.

Ut verò ad hunc annum redeamus, Maii primo, Parlamentum sub Greio, inchoatum est Dublinii, in quo, Geraldus Comes Kildariensis defunctus proditor declaratus est; eodemq; tempore Johannes fitz-Gerald Eques auratus, & Oliverus fitz-Gerald Thomæ patrui, Jacobus, Johannes & Edwardus filii Walteri Delahidi de Moyclare ordinis equestris, Johannes Burnellus, Richardus Walsheus Rector Loughseudiensis, Carolus Reynoldus Archidiaconus Kellensis, ac alii nonnulli

nulli Majestatis læsæ rei peraguntur, eorūq; latifundia omnia fisco addicuntur. Tunc etiam matrimonium Regis & Catharinæ, lege latâ, declaratur irritum, ejusq; matrimonium cum Anna Bolenia initum adjudicatur validum. In eodem etiam Parlamento, omnes possessiones quas in Hibernia habuerunt Dux Norfolciæ, Baro Barkleius, Comes Waterfordiæ & Salopiæ, necnon hæredes femellæ Comitis Ormonii, (in Anglia continuè degentes) fisco Regio, ob absentiam & incuriam in suis tutandis, adjudicatæ sunt. Item consimilem habuerunt sortem omnes Angliæ Abbates & Priores quibus prædia & possessiones erant in Hibernia, Abbas nempe Furnesensis, Abbas cœnobii S. Augustini Bristolæ, Prior Ecclesiæ Christi Cantuariæ, Prior Lanthoniensis, Prior Cartmellensis, Abbas Kenilhamensis, Abbas sive Prior Osneyensis, Abbas sive Prior Bathoniensis & Magister S. Thomæ de Acres, cum cautionibus tamen nonnullis in Statuto eo *Absentium* expressis. Tunc porrò constitutum est Henricum Regem Ecclesiæ Hibernicæ supremum in terra Caput dicendum: Eique concessæ cunctarum promotionum Ecclesiasticarum Primitiæ, sive *Annates*, ut vocant, & vicefimæ partes. Lata item est lex, ne quis, sub multâ, Romam deinceps, quacūq; de causâ, provocaret: Item alia, quâ, abrogata est Autoritas Pontificis Romani, in Hibernia. Eodem etiam tempore latâ lege supprimuntur & Regi conceduntur Cœnobîa de Beclif, S. Petri juxta Trimmam, Dousk, Duleek, Holm-Patric, Balinglas, Grane, Tagh-Moling, Dunbrody, Tintern, Ballibogan, Hoggis & Fernes. Ac speciali alio Statuto, Prioratus S. Wolstani in agro Kildariensi. Ut alia denique in eo Parlamento edita prætermittam, tunc temporis Tributa, Impositiones & Exactiones Hibernorum ex Anglorum coloniis, sub protectionis prætextu.

textu, penitus exterminantur; Item omnes agnoscen-
tes se Regis esse subditos sermone habitûq; Anglico
uti jubentur. Simili olim usum fuisse consilio Julium
Agricolam, ut Britannorum veterum mores facilius
emolliret, cum *linguam Romanam habitûsq; bonorem* in-
troduceret, è Tacito discimus.

Sub hoc tempus, O-Connorus magna suorum ca-
terva ex Ofalia, stipatus, in Carbriam, agri Kildarien-
sis regiunculam irruit, ubi prædia undique diripuit &
incendit. Interim verò Trimletstonius Cancellarius &
Brabazonus ærarii Proquæstor, convocatâ tumultua-
riâ militum manu, in Ofaliam festinârunt, ubi & vicu-
los non paucos incenderunt, & prædas egerunt. De
his, ut certior factus est O-Connorus, quantâ potuit
festinatione, in Ofaliam rediit. Hoc etiam tempore
Breretonus, à Deputato & Senatu Regio, ad collo-
quium cum Cono O-Nealo, sub Ultoniæ limite, mit-
titur, ubi pacis conditiones à Skeffingtonio priùs factæ
denuò confirmantur. Nam conquestus fuerat O-
Nealus Skeffingtonium pacta violâsse, Hoc etiam
anno placuit Henrico Regi amandare ad Prætorem &
cives Waterfordiæ Guilielmum *Wise* armigerum, cum
literis gratiosis, & (in donum honorarium) pileo,
quem *A Cap of Maintenance* vocant, Prætori Urbis in
perpetuum præferendo. His antea, per eundem nun-
tium, ob spectatam urbis fidelitatem, gladium mise-
rat deauratum, Prætori præferendum.

Mortem obiit hoc anno Traleix in Kerria, Johan-
nes Comes Desmondix, cum eo honore, exiguo ad-
modum tempore, gavisus fuisset, successorem relin-
quens Jacobum filium, cujus ambitio se continere
non potuit, nam novas illicò turbas in Momonia con-
citare coepit. Ad insolentiam ejus tempestivè repri-
mendam, missus est Jacobus Vicecomes Thurlesius,

qui copiis contractis, agros ejus in comitatu Limericensi, ineunte Augusto, vastavit, ac semirutum ejus castrum de *Lough-gir* restauravit, praesidióque contra eum firmavit. De his malis, Delmonius, in Kerria tunc temporis degens, certior factus, alia porro graviora metuens labascere coepit, errorem suum vidit, & de litteris supplicibus ad Græium mittendis deliberavit, ut æquas aliquas pacis condiciones obtineret. Utcunque, propositum ad tempus distulit. Quid de hac re postea fecerit, in anno sequenti narrabitur. Interim Ormonius filiusq; ejus Thurlesius ad O-Brieni pontem profecti, castrum obsidione cingunt. Praesidiarii verò diem unum vel alterum obsidionem tolerantes, tormentorum bellicorum displosione conterriti, castrum deseruerunt, ac fugæ se mandaverunt. Dirutis deinde castro & ponte, Ormonius & Thurlesius Limericum redierunt.

E vivis excessit paulò antè, 4 nempe Kalendas Maias, Thomas Lalæus Archiepiscopus Tuamensis, cùm annos præfuisset fermè 22, & Galviæ in ecclesia cœnobii Minoritarum, sub eodem tumulo sepultus est quo prædecessor ejus Mauritius de Portu. Successit Christophorus Bodekinus Episcopus Duacensis, patriâ Galviensis, qui & ecclesiam Duacensem commendatarius rexit. Nec prætermitti debet quem abstulit & hic annus Johannes Bennetus aliis Ferretus Episcopus Corcagiensis & Clonensis. Successit ei Dominicus Tirræus Rector ecclesiæ Shandonensis, ab Edmundo Casseliensi Archiepiscopo assistentibus Rossensi, Limeric. & Imelac. Episcopis consecratus. Idem etiam annus ultimus erat Henrico Richmondiae Somersætæque Duci, Henrici Regis (ex Elizabetha Blounta) filio illegitimo, vulgò dicto Henrico *fitz-Roy*, adolescenti multis animi corporisq; dotibus illustri,

ftri, quem ante annos aliquot Rex *Locum.tenentem* Hi-
bernix constituerat, licet administratio in ejus Deputa-
tos, in Skeffingtonium primùm, deinde in Kildarium,
ac postremò in Greium (uti suprà diximus) collata
esset. Obiit ad S. Jacobi prope Westmonasterium,
Julii 22, improles. Ejusque mortem Rex longo pòst
tempore luxit.

ANNO CHRISTI

MDXXXVII.

APrilis 23, Greius, copiis collectis, expeditionem in
Ofaliam, contra Carolum O-Connorum, susce-
pit, ac sub finem ejusdem mensis, hosticum ingressus est :
Sed continuis pluviis impeditus, sine fructu sperato.
Brevi postea adversus Cavenachos primùm, deinde
contra O-Carollum & alios vicinos, signa extulit, quos
omnes submittere coëgit, dein supplices cum obsidibus
in fidem recepit. Dum hæc geruntur, supplicavit Ja-
cobus Comes Desmonix, litteris ad Greium missis, ut
ejus operâ, in Regis gratiam reciperetur, culpam pre-
cibus deprecatus, & submissionem scriptis juramento fir-
mandis pollicitus. Tam diù tamen promissis eum lacta-
bat, ut præcommensus inopiâ, re infectâ, Dublinium
cum exercitu redire coactus fuerit. Delegatos tamen
Prorex reliquit quibus potestatem cum Desmonio con-
cludendi contulit. Hi Clonmellam progressi diem con-
stituunt, quo Comes illuc ad colloquium veniret : Ve-
rùm abnuït ille, dicens se opidum muris cinctum non
ingressurum. Delegati igitur, ne hoc submissioni ejus
esset impedimentum, consentiunt (quàm providè non
pronuncio) se ei occursuros in ipso loco ubi castrame-
tatus est. Atque ibi quidem is tandem coram iis, fide-
litis juramentum Regi præstitit, ac ad illud observan-
dum,

dum, Thomam filium nothum, cognomento Rufum, in Angliam obsidem misit. Comes deinde omnium delictorum veniam obtinuit, & in gratiam receptus est.

Circa hæc tempora, simulas inter Greium & Ormonium in apertas inimicitias erupit, cujus exitus hic fuit, ut Greius, animi ingentis homo, hinc irritatus, copias quasdam emiserit, quibus Ormonii & amicorum territoria direptionibus fuerunt vastata. Simulas initium sumpsit ex indignatione quam contra Greium conceperat Ormonius, tanquam familiæ Geraldinorum indulgentiorem. Cæterum dissidia hæc, necnon alia inter Greium & Brounum Archiepiscopum Dublinensem, Allenum Rotulorum Præfectum & alios, Greio fuerunt tandem perniciës.

Nunc Ultonia me revocat. Decreverat O-Nealus, à fide jam resiliens copias quasdam in Lecaliam mittere, sub ductu filii sui, ad castrum Regis de *Ardglas* occupandum. Greius statim ut hæc intellexisset, copias convocat. Verùm, antequàm signa Ultoniam versùs promoverit, consiliariorum Regionum monitu, Trimletstonium Cancellarium, necnon Stapleum Episcopum Midensem & Ailmerum primum Justitiarium delegatos mittit, ut cum O-Nealo, ad Ultoniæ limitem, colloquerentur. Ad diem conditum convenerunt, & post multa verba ultrò citroque, de gravaminibus objectis, habita, submisit se tandem O-Nealus, & uterque exercitus post pauculos dies solutus,

Hyeme ingruente, Dublinium appulerunt ad Remp. constituendam, à Rege missi quatuor Delegati, Antonius Sentlegerus, Cantianus, (eques postmodum auratus magni nominis) Georgius Powlettus, Thomas Moylus & Guilielmus Barnesius. Hi, regiâ fulciti auctoritate, de nuperæ proditiõis participantibus.

ticipibus primariis inquirunt. In eaque re se moderatè gerunt. Cæteris mox criminum amnestia & venia conceditur. Hi porro, una cum aliis e Senatu Regio adjunctis, autoritate sive *Commissione* Regiæ, ad annuos Fisci fructus augendos, possessiones jampridem Coronæ annexas, pro termino 21 annorum clocant, annuis reservatis redditibus in Fiscum pendendis. Horum denique opera, Greus & Ormonius sibi mutuo reconciliati sunt. Verumenimvero, direptiones in Ormonii territoris, de quibus supra sit mentio, post Ormonii obitum, inter alia crimina objecta, Greio tandem fuerunt exitio. Sed de hac re, postea suo loco.

Obiit hoc anno, circa Julium mensem, Hugo sive Odo O-Donellus Eques auratus, Tirconellæ Dynasta, de quo supra dixi, cui successit filius Magnus, sive, ut in ore vulgi, *Manus*, electione populari, ad laxum juxta Ecclesiam de *Kilmactenau*, suis ceremoniis pro more inauguratus.

In Anglia Interim Octobris 12, (in vigilia sc. translationis S. Edwardi Regis,) Jana Regina, *Femina* (ut Polidorus) *probatissima, formaq; æque ut moribus ornatissima*, partus doloribus diu luctata, ad Hamptoni curiam in lucem edidit Edwardum, qui ex utero matris excisus est. Regina biduo tantum superstes vitam cum morte commutavit, & Windesoræ honorificè sepulta est. Variantes virorum doctorum sententias, de calibus quibus licita sit sectio Cæsarea, petas ex Theophilo Raynaudo, in libro de ortu infantium contra naturam, per sectionem Cæsaream. Die 18. ejusdem mensis, jam dictus Edwardus creatus est Walliæ Princeps.

ANNO CHRISTI

MCCCXXVII

Beunti 25 Julii Johanni Barnwallo Baroni Trim-
 letionio Hibernia Cancellario, Johannes Alle-
 nus Rotulorum Praefectus, die ultimo eiusdem mensis,
 a Senatu Regio, in Prioratu de Kilmainam convoca-
 to, succellor designatus est, sub alio tamen nomine, si-
 quidem factus est eo tempore maghi Sigilli Custos, sicut
 & 18 Octobris proxime sequentis, Regis mandato, Hi-
 berniae Cancellarius.

Greus (Deputatus) hoc anno, sub initium Maii,
 impetum fecit in Lecalam, cuius magnam partem in-
 cendit & direptionibus vastavit. Speciatim Ecclesiam
 Cathedrali S. Patricii Duni prophanam dicitur, &
 igne injecto accendisse. Tum porro tumulum Sancto-
 rum Patricii Columbae & Brigidae a Ductore quodam
 ibi demolitum ferunt. Ut ut fuerit, Greus huius tem-
 pli prophanatione & combustionem, inter alia ei objecta
 crimina, in Anglia postea oneratus, in iudicium pro-
 tractus est, ad mortem damnatus & securi percussus.

Qua de re postea, Sub eodem etiam tempore, inter
 ceteras, imagines celebriores, ad quas peregrinationes
 institui solebant, statua B. Mariae Virginis in coenobio
 Canoniorum Regularum, Trimmae tunc asservata,
 combusta fuit, & donaria peregrinantium inde ablata.

Eandem aulam subierunt Imago Christi crucifixi in
 coenobio Balliboganensi, & Baculus S. Patricii, in Ec-
 clesia Cathedrali S. Trinitatis Dublinii, quem ab Ar-
 macha abstulerat Guilielmus filius Aldelmi, & illi Ec-
 clesiae anno 1180, dono dederat. Similiter factum in a-
 liis locis permultis, ad Angliae exemplum.

Circa

Circa hæc tempora, vivus ætatis est Quinimus, ordinis Minorum Episcopus Clonmacnoisensis, qui sedisset annos 22, cui fuisse sit anno sequenti Richardus Hoganus ordinis Minorum, Episcopus Laonensis. Nec silentio prætereundus videtur, quod hoc anno jam senex obiit, Richardus Nugentus Baro Delvinius, de quo supra diximus. Ex huius posteris masculis, Richardo, Jacobi Regis gratia, Comitis Westmidia rulus accrevit.

ANNO CHRISTI

MCCCXXXIX.

In eunte Maio, Greius expeditionem, adversus Connulm O'Nealum, in Ultoniam suscepit, in qua Armachæ (ubi biduum transegerat) peperit. Cæterum regiones vicinas, nemine ferè obistente, rapinis & incendiis depopulatus est: tumq; cum prædis opimis, ad sua rediit.

Menſe Auguſto ſequenti, O'Nealus (ut ſacturam quam fecerat reſarciret) ejuſque ſuaſu, O'Donellus, conjunctis viribus, in Anglorum fines irruerunt, ac inter cætera mala quamplurima Atherdram in agro Louthienſi, & Navanam in Midia incenderunt. Greius contra, de his certior factus, quamprimùm potuit, copiis ſuis, & aliis è comitatibus Dublinienſi, Midenſi, Kildarienſi & Louthenſi collectis, adverſus eos, movit, præliuſq; tandem commiſſo, ad vadum de Belabo, proſtigavit. Occiſi ex Hibernicis 400; cæteri fugæ ſe mandaverunt.

Prælio finito, Jacobus fitz-Simon Prætor Dublinienſis, Michaël Courcæus Prætor Pontanenſis, Geraldus Ailmerus ſummus in Tribunali regio Judex, &

Tho-

	Donbrodiæ.
	Magii al. Nenai.
Abbates	Wetheniæ, vulgò Wonix.
	Rosglassæ, al. Mon. S. Evini.
	Beetiffæ.
	Rathtoæ.
	S. Johannis Hierosolymitani.
	S. Trinitatis Dublin.
	S. Petri novæ villæ juxta Trimmam.
	Conallæ.
Priores	Kenlisæ, in Ossoria.
	S. Patricii de Duno.
	Omnium Sanctorum juxta Dublin.
	S. Edmundi Athassel.
	Killaghæ.
	B. Mariæ Lovidiæ, al Louthæ.

Ex his, constanter summoniti tres primi Abbates, & Prior S. Johannis Hierosolymitani, cæteri, præsertim longè diffiti, rarò.

Ex Episcopali ordine hoc anno obierunt Walterus Wellestæus Episcopus Darensis, Johannes Purcellus Episcopus Fernensis & Richardus Hoganus ordinis Minorum Episcopus primùm Laonensis, deinde paulò ante obitum, Clonmacnoisensis. Wellestæo successit Guilielmus Miaghus, qui consiliariis Regiis paulò post annumeratus est, Purcello, Alexander Devereux, sive de Ebroico, Abbas Donbrodienensis, & Hogano, Florentius al. Flanus Gerawanus, ordinis fratrum minorum de observantia, à Paulo 3 Pontifice provissus 5 Decembris hoc anno, & temporalibus (ut loquimur) sive prædiorum Episcopaliū fructibus restitutus, Homagio prius Regi pro more præstito, Septembris 23, 1541.

R r

Fato

Fato etiam functus est Augusti 26, Petrus Butle-
rus Comes Ormoniae & Ossoriae, ingravescente senectu-
te, & Kilkenniae in choro Ecclesiae Cathedralis S. Ca-
nici tumulatus est. Hic ex Margareta Geraldina (præ-
ter sex filias) filios reliquit Jacobum primogenitum,
qui ei in honore successit, & Richardum, quem Ed-
wardus Sextus Vicecomitem de Mountgarret creavit,
23 Octobris 1550. Comitem paucis post annis secuta
est jam dicta uxor ejus, heroina rerum prudentiâ &
pectoris magnanimitate, ferè supra muliebrem sexum,
prædita. Inter alia munificentiae testimonia, Scho-
lam fundavit Kilkenniae, prope coemeterium Ecclesiae
Cathedralis, è qua, tanquam è Trojano equo, multi
prodierunt viri eruditione postea clari. Ejus prae-
terea suasu, maritus Polymitariorum & alios peritissimos
artifices, è Flandria aliisque transmarinis regionibus
ductos Kilkenniae collocavit.

Sed ut pergam. Hic annus supremus etiam erat
Cornelio five Consobaro O-Brieno Tuomoniae Dy-
nastæ, cui successit, populari electione, Maurus frater
junior, de quo plura postea.

Sub initium veris, duæ naves & una triremis à civi-
bus Waterfordiensibus Woodloco duci committun-
tur, 400 militibus attributis, quibus perfidia Finini
O-Driscoli poenas fumeret, & acceptum ab eo dam-
num refarciret. O-Driscolus enim hyeme præceden-
ti navem Waterfordiensem centum tonnis vini o-
nustam, in reditu è Lusitania, vi tempestatis jactatam
ac ægrè tandem ad portum Baltimorem delatam,
mercatoribus, amicitiae specie, terram conscendere al-
lectis, contra pactum ceperat, mercatores & Lusitanos
captivos detinuerat, & mercium maximam partem sibi
& amicis distribuerat. Cives quidem paulò postea na-
vem ipsam & captivos in ea repertos unà cum quarta

parte mercium, sub duce Dobino interceperant & recuperarant: Sed jam ut cladem acceptam ulciscerentur, copias hasce emiserunt, quæ ad insulam *Inishircan* in sinu Baltimorensi primò accedentes, nullo repugnante, castro ibidem potitæ sunt. Hic quinque dies moratus Woodlocus, prædia undique diripuit & incendit, ac castrum ipsum demum prostravit. Inde ad *Inchepite* insulam vicinam pervenit, ubi & primum *O-Driscoli* castrum diruit. Inter alia postea, Baltimoram & regionem adjacentem ferro flammæque devastavit, ac deinde cum prædis opimis, & primaria *O-Driscoli* triremi, die Parasceves, Waterfordiam appulit. Hæc domi.

In Anglia interim hoc anno, Henricus Rex, metuens ne à majorum religione discessisse videretur, Parlamento author fuit legem quam vocarunt *Sex Articulorum* sancienti, contra eos nimirum qui veram & realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia, Eucharistiam in una specie administratam, Sacerdotum coelibatum, vota castitatis post maturam deliberationem suscepta, Missam privatam, & Auricularem confessionem impugnarent. Idem annus in Scotia abstulit Margaretam Scotiæ Reginam Regisque Henrici sororem, quæ sepulta est ad Carthusianos, in opido S. Joannis.

ANNO CHRISTI

MDXL.

SUB initium veris, ex Hibernia revocatus in Angliam transfretavit Leonardus Dom. Greius Hiberniæ Deputatus, relicto Justitiario Guilielmo Bretono ex Equestri dignitate. Greium sequuti sunt
Jaco-

Jacobus Comes Ormoniaë Hiberniaëq; summus Quæstor, Johannes Allenus Cancellarius, Guilielmus Brabazonus Proquæstor & Johannes Traversius Eques auratus, unus è Consiliariis Regiis, plerique noti Greii adversarii. Greius, primo quidem adventu, à Rege gratiosè receptus est, eique die Pentecostes, gladium (pro more apud Reges usitato) prætulit. Atqui paulò postea, adversariorum machinationibus, ruere cœpit, in arcem Londinensem conjicitur, ac laxa Majestatis accusatio adversus eum instituitur. De criminibus speciatim objectis & successu, postea suo loco dicemus.

In Hibernia interim, O-Brienus, O-Nealus, O-Donnellus, & O-Connorus, è potentioribus Hibernicæ originis Dynastis, foedus ineunt, ac communi consensu, Fouram locum ad conveniendum edicunt, tempusque sub initium Julii, ut tanquàm libertatis assertores, conjunctis viribus, Anglos tunc temporis adorirentur. De hisce pactionibus certior factus Breretonus, contractis copiis, ad numerum (uti fertur) 8000, in eos aciem erexit. Sed penè frustra sudatum. Hiberni enim suis viribus diffusi congressum declinârunt, hosteque nondum conspecto abierunt. Utcunque Breretonus oblata occasione usus, regiones Hibernorum vicinas, incendiis & direptionibus vastavit. Atque ita diffolata est tempestas ea quæ tam minaciter intonuit.

Amoto paulo post Breretono successit Antonius à S. Leodegario sive S. *Leger* Eques auratus, unus nobilium secretioris camerae Regis, patriâ Cantianus, qui Deputatus à Rege constitutus 7 Julii, in Hiberniam mox missus est, & 25 ejusdem mensis, die S. Jacobi, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, muneris sui sacramentum, coram Senatu Regio, præstitit, id quod ei

in

in hanc sententiam oblatum fuit : *Jurabis quòd fideliter & verè servabis pro viribus tuis Supremo Domino nostro Regi, in loco & authoritate Deputati & Gubernatoris hujus terræ & Domini Hiberniæ, Et speciatim quòd tueberis & defendes leges Dei & Christianæ Fidei, & quantum leges Regiæ permittent, consuetudines, jura, ceremonias & libertates sanctæ Ecclesiæ. Item pro viribus tuis, non solum conservabis pacem Regiam, inter subditos Regis, sed etiam tueberis officarios & Ministros Regios, in executione & administratione Justitiæ, Item defendes præsidia Regia, castra, dominia, populum & subditos hujus terræ, ac reprimes rebelles & inimicos Domini Regis. Non assenties damno vel exheredationi Regis, hæredum aut successorum suorum, neque permittes jura Coronæ, ullo modo, destrui, sed, pro viribus tuis, destructionem impedies, Et si impedire non possis, Rem clarè & expressè Regi significabis. Porro bonum & fidele consilium dabis, pro commodo Regis, ac consilium Regis celabis & servabis; Ac omnia alia, ad conservationem hujus Domini Hiberniæ & pacis populi, & ad administrationem Justitiæ pertinentia, secundum leges regias, & consuetudines terræ, pro viribus tuis, facies & explebis. Sicut te adjuvet Deus, omnes sancti, & SS. Evangelistæ. Juramentum hæcenus. Sed pergamus.*

Ex Anglia Sentlegerus secum in Hiberniam duxit tres industrios *Commissionarios*, Thomam Walsheum nimirum, unum è Baronibus Scaccarii Angliæ, necnon Johannem Mynnum & Guilielmum Cavendishum Ratiocinatores, (sive ut vulgò dicimus *Auditores*,) quorum operâ, postea exacti possessionum Coronæ Rotuli censuales facti sunt. Dux alia Commissiones sive delegationes paulò antè in Hiberniam transmissæ sunt, unâ Georgio Brouno Archiepiscopo Dubliniensi & Roberto Cowleio Rotulorum Præfecto directæ, de

Greii opibus quas in Hibernia reliquerat aestimandis, & S. legero tradendis, ut pro Regis voluntate dispo-
nerentur, altera, Alleno Cancellario, Brabazono Pro-
quæstori & jam dicto Cowleio, de annuis stipendiis,
coenobiorum suppressorum Monachis concedendis.
Neque successu caruit utraque Commissio. Interim ve-
rò, Breretonus Hiberniæ Marecallus constitutus, in
Momoniam à Deputato missus est, ad iteratam submis-
sionem Jacobi Comitis Desmonia recipiendam, eumq;
secum Dublinium deducendum: Cæterum Kilken-
niæ, in itinere Limericum versus, in morbum incidit le-
thalem, quo, intra paucos dies, extinctus est, ejusque ca-
daver ibidem in Ecclesia S. Canici sepultum. Ad Co-
mitem verò ipsum quod attinet, is post submissionem
& agnitam Regi fidelitatem, Cahiræ ad Surium, 16 in-
sequentis Januarii, coram Deputato & Senatu Regio,
in gratiam denuò receptus est. Filium deinde Geral-
dum tradidit, ut pignori esset de futura fidelitate. Mi-
ro præterea privilegio quod Comites Desmonia sibi
asseruerant, de se, pro placito, absentandis à Parlamen-
tis & opidis mœnibus cinctis, per chartam renunciavit.

His diebus, Regis jussu procusi sunt novi nummi
Hibernici, tam quatuor denariorum (quos *Groats*
dicimus) quàm duorum denariorum & unius denarii,
singuli figuram Lyræ Hibernicæ in parte averſa expri-
mentes. Nummum majorem expressum hîc tibi exhi-
bemus.

Mense

Menſe deinde Novembri, Ediſto prohibitum eſt, ne quis pecuniam eam in Angliam transferret, ſub pœna non ſolùm amiſſionis triplicis valoris pecuniæ ſic exportatæ, ſed mulctæ etiam pecuniariæ & in carcere detentionis. Regem Angliæ tunc uſum fuiſſe lyrâ, pro Inſignibus Hiberniæ certiffimum. De variis antiquioribus Hiberniæ inſignibus, vid. Aldrovandi Ornithol. lib. 1, & Chaffanæi Catalog. Gloriæ mundi, part. 1. confiſ. 17. Unde conſtabit ea olim non fixa fuiſſe, ſed pro arbitrio Regum, ſæpè mutata.

Eodem anno, Guilielmus Darcæus equeſtris ordinis, patriâ Midenſis, jam ſenex in natali ſolo obiit, Hiberniæ ad tempus Proquæſtor, vir prudens & eruditus, ac de Anglico nomine benè meritus. Scripſit is Anglicè, tractatum de Hiberniæ Ruina, & cauſis ejusdem.

Fuit hic annus duabus nuptiis Henrico regi valdè infauſtus. In feſto Epiphaniæ, Cromwelli præcipuè ſuaſu, uxorem duxit Annam Guiliemi Cliviæ Ducis ſororem, quæ poſt ſex menſes, ob neſcio quam muliebrem impotentiam, repudiata eſt, ac matrimonium illud, in Parlamento, irritum adjudicatum. Avibus itidem ſiniſtris, Rex quintam mox duxit uxorem, nempe Catharinam Howardam, Thomæ Norfolciæ Ducis, ex Edmundo fratre, neptim: Ea enim ante 18 menſes in hoc matrimonio tranſactos, in Parlamento, latâ lege, ob ſtuprum admiſſum, ad mortem damnata eſt, & in area arcis Londinenſis, ſecuri percuſſa, atque unâ cum ea, Jana Domina Rupefortia, pœnam luit conſimilem, ut conciliatrix.

ANNO CHRISTI

MDXLI.

Multi Nobiles hoc anno Baronum & Vicecomitum titulos consequuti sunt. Edmundus Butlerus Armiger creatus est Baro Dunboinæ Junii 11, quo etiam tempore Bernardus five Brienus *fitz-Patrick* fit Baro superioris Ossoriæ. Item Oliverus Plunketus Eques auratus fit Baro Louthæ Junii 15, & Guilielmus Birminghamus Eques itidem auratus, Baro Carbricæ, in agro Kildariensi, Junii 17. Porro Johannes Raufonus tum nuper Prior Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia factus est Vicecomes Clantarfæ, ad vitam, 20 Junii, & Thomas Eustacius Baro Killcullinensis evectus ad honorem Vicecomitis Baltinglassæ, Junii die 29.

Interim Junii 13, Comitia Parlamentaria sub Sentlegero (tum nuper à Limerico reverso, ubi O-Brienno petenti conditiones quasdam temporari aptatas proposuerat) inchoata sunt Dublinii, in quibus, Henricus Hiberniæ Rex declaratus est, & Hibernia Regni nomine insignita, cum antea Reges nostri Minorum Hiberniæ non Regum titulo usi fuerint. *Sub priori tamen nomine, dicti Reges* (uti verba sunt Statuti tunc editi) *habuerunt omnimodam Regiam Jurisdictionem, potentiam, præbeminentiam & authoritatem Regalem, spectantem & pertinentem ad Regalem statum & Majestatem Regis. Quandoquidem Regia Majestas & nobilissimi ejus Progenitores justè et rectè fuerunt et de jure debuerunt esse Reges Hiberniæ, et ita reputandi, accipiendi, nominandi et vocandi.* Ita Statutum. Hujus Statuti tenor, die Dominico proxime sequenti,

sequenti, in Ecclesia S. Patricii juxta Dublin. proclamatus est, & Londini in Anglia, 23 insequentis Januarii. Interfuerunt, Edicti promulgationi, ad S. Patricii, Sentlegerus Prorex, Jacobus Comes Ormonia, Jacobus Comes Desmondia, cæterique Proceres traibeis Parlamentariis induti, ac multi alii viri primarii, tam Ecclesiastici quàm Seculares. Quo etiam die, publico Edicto Captivis, criminum quorundam fontibus, venia facta est. Epulas, Comœdias, & certamina ludicra quæ sequebantur, quid attinet dicere. In eodem Parlamento, jus & integra dispositio omnium Hiberniæ cœnobiorum, pro more in Statuto expresso, Regi confirmata est, qui prædia eorum & possessiones paulo postea, inter Proceres suos, aulicos & alios, reservatis sibi annuis quibusdam redditibus distribuit. Tunc porrò, ut modus præscriptus est de electionibus militum, civium & *Burgensium* ad secundum sive inferiorem Parlamenti Senatum, ita & modus etiam, de Justitiarum Hiberniæ electione, post obitum, resignationem, &c. cujusque præcedentis gubernatoris. Tum denique, (ut alia minoris notæ omittam,) ager Midenfis, quòd amplior esset quàm ut uno Vicecomite administrari posset, in duas partes divisus est, ejusque orientalis pars *Midia* nominata, occidentalis, *Westmidia*. Huic Parlamento interfuerunt ex Ecclesiasticis, Georgius Brounus Dubliniensis, Edmundus Butlerus Casseliensis, & Christophorus Bockinus Tuamensis Archiepiscopi. Item Nicolaus Cominus Waterfordiensis, Alexander Devereux Fernensis, Tho. Hurlæus Imelacensis & Joh. Coynus Limericensis Episcopi.

Non prætermittendum hîc Desmonium, ante initium hujus Parlamenti, Dublinium venisse, coram Prorege valdè supplicem se exhibuisse, submissionem con-

ceptis verbis fecisse, & similiter etiam se in Anglia Regi ipsi præstiturum promississe. Et promissi certè fidem exolvit anno sequenti, ubi veniam impetravit, in gratiam à Rege receptus est, & benignè demum dimissus.

In Anglia porrò Julii 28, Leonardus Dom. Greius proditionis reus factus & damnatus, ad locum **Towerhill** appellatum, sive collem juxta arcem, deductus est, & securi ibidem publicè percussus. Supplicium constantiâ planè admirabili pertulit. Criminationis hæc præcipua capita feruntur. Quòd dum Hiberniæ esset Deputatus Geraldum filium juniorem Geraldium nuper Comitis Kildariensis, suumque è sorore nepotem, hostem judicatum, aufugere permisisset, Quòd templum S. Patricii Duni profanâset, Quòd *Fergananim* O-Carollum & alios notos Rebelles fovisset, Et quòd quamplurimorum subditorum fidelium agros in comitatu Kilkennienfi & alibi, quos amicos existimabat Comitis Ormonia, ex odio in Comitem, vastâset & diripuisset. Hic fuit exitus Greii, cujus operâ & consilio, Rex in rebus Hibernicis tam diù usus fuerat. Rectè Claudianus,

Desinat elatis quisquam confidere rebus.

Sed pergamus.

Sub finem Decembris, vel initium Januarii sequentis, Conus O-Nealus, cujus potentia Regi erat suspectior, amico suo vetere Comite Kildariæ jam orbatu, Maynotham venit, ubi Sentlegerus Prorex tunc morabatur, eique demississimè se submitit, ac pollicitus est prætereà se brevi in Angliam profecturum, seque suaque omnia Regi in manus traditurum. Nec promisso certè defuit, ut suo loco, in anno sequenti patebit.

Circa

Circa hæc tempora, cæteri penè omnes è potentioribus Hibernicæ originis se etiam Proregi submiserunt, & fidelitatem Regi debitam præstiterunt, O-Carollus scil. O-Morus, O-Mulloyus, O-Connori, O-Doynus, Mac-Mahonus, Magenifius, O-Donellus, O-Rourk, O-Flagherty, O-Rely, O-Melaghlin, Mac-Carty, O-Sullivanus, cum aliis nonnullis. Item, ex Nobilibus Anglicæ originis, Barrius, Rocheus, Birminghamus, ac qui se & majores suos Anglicæ fuisse stirpis profitebatur, *Mac-Guillin*. Pacta eorum & submissiones habentur in Libro rubro Concilii privati Hiberniæ.

His ita peractis, Prorex & Senatus Regius Edicta quædam constituunt, non usquequaque regulis Legum Anglicarum consonantia, sed temporario Regimini Hibernicæ gentis in Tuomonia & Conatia aptata, in quorum Proœmio, facti ratio sic exprimitur: *Quia nondum sic sapiunt Leges & jura, ut secundum ea jam immediatè vivere aut regi possint*. Edictorum præcipua Capita fuerunt: uti Rex Henricus ab omnibus acciperetur & appellaretur Rex Hiberniæ, ut Archiepiscopi & Episcopi in propriis suis diocesis, jurisdictionem exercere permetterentur, ut pueri non admitterentur ad Ecclesiasticas promotiones, ut rei homicidii & furti supra valorem unius solidi & duorum denariorum multam solverent 40 librarum, cujus una pars cederet Regi, altera, Dynastæ regionis, ac furti cujusque infra dictum valorem, multam solverent trium librarum sex solidorum & octo denariorum, videlicet, 2 lib. 6. sol. & 8. den. Dynastæ, & 1. lib. Tanistæ, ut herus quisque responfor esset pro famulis, & pater pro filiis, cum aliis, contra exactiones, tam ad alendos Equites & pedites levioris armaturæ *Kernos* dictos, quam ad bellum adversus vicinos

cinus gerendum. Ad lites deinde inter subditos de-
eidendas, *Brebonorum* vice, Delegati constituuntur :
In Conatia nempe, Archiepiscopus Tuamensis, Epi-
scopus Clonfertensis, ac Ductores Wakelæus & O-
vingtonus : In Momonia, Episcopi Waterfordensis
& Corcagiensis, ac Prætores Corcagiensis & Youghal-
lensis : Ac in Ultonia denique, Archiepiscopus Ar-
machanus & Baro Louthius. Ubi verò, propter li-
tis difficultatem, vel litigantium pertinaciam, causam
determinare non possent, res integra Proregis & Se-
natus judicio relinquenda. Ad hæc, & Hibernorum
submissiones, Lelandi illud in *Cygnea* sua Cantione,
de Henrico VIII loquentis, referendum :

*Fractos undique pœnitudo Iberos
Sylvestres domuit, suave Legis
Ferre & perdocuit jugum Britannæ :
Quæ Victoria comparanda magnis.*

Nunc Episcopos recensebimus. Ac primus dicetur
Eugenius (nonnullis perperam Urbanus) Magenifi-
us, à Paulo 3 Pontifice provisus Episcopus Dunensis
& Connerensis, qui post agnitam Regi fidelitatem,
Temporalibus restitutus est 24 Octobris, quo etiam
die, Rolandus de Burgo Decanus Clonfert. à Papa
itidem provisus Episcopus Clonfertensis, post simi-
lem submissionem, regium obtinuit assensum. Paulò
antè, (Julii nempe 14.) Richardus Ferallus Episcopus
Ardachadensis, Abbas antea Granardensis, tempora-
lium sedis suæ restitutionem obtinuit.

Hic etiam annus supremus erat Roderico Cassidæo
Archidiacono Clochorensi, Theologo, Medico, Ca-
nonistæ & Historico industrio, qui Patricio Culino
Episcopo Clochorensi in colligendis illius sedis Anti-
quitatibus, -

quiritatibus, operam olim navavit, & postea Annales quosdam breves Ultonienses sui temporis edidit. Hoc eodem denique anno, Henricus Rex Priorem & Conventum Ecclesiæ Cathedralis S. Trinitatis Dublinii (vulgò vocatæ Ecclesiæ Christi) in Decanum & Capitulum convertit, ac Robertum Castellum aliàs Painswicum, ultimum loci Priorem, primum instituit Decanum. His pristinas confirmavit possessiones & immunitates.

ANNO CHRISTI

MDXLII.

CONUS (sive Conatius) O-Nealus Tir-Oëniæ Dynasta, hoc anno in Angliam trajecit, Hugone O-Cervalan Episcopo Clochorensi & aliis comitatus, ubi Grenovici, Septembris 24, culpam demississime deprecatus est, nomen O-Neali renunciavit, præ quo Principis titulum dedignatus fuerat, & omnia sua Regi in manus tradidit. Ea verò, diplomate sub magno Angliæ sigillo, dato Grenovici Octobris primo, ut beneficiarius mox recepit, unà eum titulo Comititis Tir-Oën: Eodémque tempore, Mátthæus filius falsò creditus constitutus est Baro Dungannoni, ac consortium duo creati Equites aurati, Dyonisius Mac-Genis & Arthurus Mac-Genis. Tum porrò Episcopus Clochorensis diplomate regio confirmatus est, ac singuli muneribus honorati. Pactorum quibus subscripsit Comes hæc fuerunt Capita, uti nomen & titulum O-Neali renunciaret, ut ille & clientes ejus uterentur Anglicano vestitu, ut liberi eorum discerent linguam Anglicanam, ut ædificarent & agriculturam exercerent, more Anglicano, & ut legibus Anglicanis se sub-

U u

mitte-

mitterent. His peractis, benignè à Rege dimissus est, & post reditum in Hiberniam, 7 nempe insequenti Maii, Regis mandato, admissus est in numerum Consiliariorum Regiorum. Interim, Jacobus Comes Desmondus, prout promiserat, Dublinium venit, & impetratis Proregis litteris commendatitiis, Houtham progressus est, ac inde in Angliam transfretavit ad Regem, à quo, mense Augusto, post submissionem, in gratiam receptus est, & muneribus honoratus; dein in numerum eorum brevi post cooptatus, qui Regi erant ab arcanis in Hibernia consiliis. Huic Edwardus VI munus postea contulit summi Hiberniæ Quæstoris. Hoc anno O-Birni agro Dublinensi vicini submissè petierunt, ut eorum regio in Comitatus formam redigeretur. Sed sine successu expectato, quam ob causam, nescio.

Et ut viros ex Episcopali ordine commemorem, hoc eodem anno, Georgius Cromerus Archiepiscopus Armachanus decessit Martii 16, cui successit, ad Sentlegeri rogatum, Georgius Doudallus, patriâ Louthianus, vir gravis & eruditus, ac in concionibus assiduus, ab Edwardo Stapleo Midenfi, & aliis Episcopis consecratus, sub initium Decembris 1543. Extant etiamnùm Constitutiones ejus Ecclesiasticæ, in Concilio Provinciali Pontanæ, in Ecclesia S. Petri celebrato, anno 1553 promulgatæ. Nec omittendus, qui hoc etiam anno jam senio gravis mortalitatem explevit, Thomas Hurlæus Episcopus Imelacensis, magni nominis Canonista, & in Ecclesia sua (ubi Collegium erexerat sacerdotibus secularibus) sepultus est. Successit ei anno sequenti Æneas O-Hernan, aliàs Hefernan, aliquando Præceptor Hospitalis Anix apud Limericenses. Novembris die 19, Thomas Butlerus Eques auratus, è familia Comitum Ormonix, creatus est Baro de *Cahir*.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDXLIII.

SUB initium æstatis, duo magnæ potentiæ Nobiles, Maurus (sive Mauritius) O-Brien, è veteribus Limerici Regibus prognatus, & Ulickus Bourkus, sive de Burgo, qui & *Mac-William* dictus, postquam Proregi se demissimè submisissent, ejus monitu, in Angliam transfretârunt, omniâque sua Regiæ fidei ibi commendârunt, quæ tamen brevi postea, Julii nempe primo, Grenovici in Cantio, ubi Rex tunc degebat, diplomatibus, ut beneficiarii receperunt, unâ cum titulis Comitum. Nam Maurus tunc temporis solenni ritu creatus est Comes Tuomonix, & Ulickus, Clan-Richardi. Maurus etiam sub initium mensis insequentis, in Hiberniam reversus, in Senatum arcani consilii, Regis mandato, allectus est. Hunc Comitis honorem (quod hîc non omitendum) is ad vitam tantum obtinuit; titulum autem Baronis de Inchequin, sibi & hæredibus masculis. Eodem etiam tempore, eundem Tuomonix titulum & honorem Rex contulit Donato O-Brien Concobari illius de quo supra diximus (ex Honora de Burgo) filio, *Habendum pro termino vitæ, immediate post mortem prædicti Mauri*, unâ cum dignitate Baronis de Ibrackan, sibi & hæredibus masculis. Comitum expensæ, à Rege, persolutæ sunt. Donatus verò (ut omnia hîc simul congeramus) eundem Comitis honorem, postea ab Edwardo Sexto, (7 nempe Januarii 1551) sibi & hæredibus masculis consequutus est, quo honore posterî ejus hodiè potiuntur. Nec dubitandum ex jam dictis submissionibus,

bus, titulis honorariis, & latifundis, concessis beneficiario jure tenendis, Regiam auctoritatem aliquantum firmatam fuisse.

Eodem anno, Gallorum Rex Franciscus, de bello ab Henrico Rege Angliæ sibi indicto, & foedere ejus cum Carolo Quinto Cæsare icto, ad se oppugnandum, certior factus, nuntium in Hiberniam misit Theobaldum de Bois, ut pecunias & arma O'Donello promitteret, si bellum ibi contra Anglos gereret. Hunc conatum in nihilum recidisse certum: sed de causa nihil traditum reperi. Circa hoc tempus, Dominicus Poerus (de quo supra diximus ad annum 1534) Cæsaris intercessione, delictorum veniam ab Henrico Octavo obtinuit. In patriam tamen non rediit, sed Ulissiponæ in Lusitania postea obiit.

Novembris 19, Parlamentum quod, per prorogationes, annos jam duraverat duos & menses quinque, solutum est. Februarii insequentis 10, Sentlegerus Prorex in Angliam trajecit, relicto Guilhelmo Brabazono regni Justitiario. Interim in Anglia, Julii 12, Rex sextam duxit uxorem (ad Hampton curiam) Catharinam Parram, Johannis Nevilli Baronis Latimeri viduam, quæ Regi postea superstes. Hisce diebus, duo nova Sigilla, Cancellariæ scil. & Scaccarii primùm, alia deinde duo ad usum utriusque *Banci*, ob tituli Regii mutationem, in Hiberniam transmissa sunt. Fracta porrò priora Sigilla in Angliam, pro more, remissa.

ANNO CHRISTI

MDXLIV.

Bellum Gallo indixerat (ut antea retulimus) Henricus. Quapropter ad Gallicam expeditionem jubetur Brabazonus Justitiarius copias ex Hibernia emittere. Mandato Regio is accepto, misit quamprimum potuit, 700 pedites Hibernicos, sub ductu Poëri, Finglassi & Scurloci. Hi Londinum venientes exercitui Anglicano tunc parato conjuncti sunt. Copiæ universæ Caletum appellunt, sub initium Julii, ac Montrolium primò, licet frustra, obsident, postea verò Boloniam, Henrici Regis jussu, (qui Julii 14, Caletum appulerat) admoventes, arctâ eam obsidione cingunt, ac post duos menses deditioe capiunt. Deinde Rex ipse, Septembris 25, eam triumphantis more ingressus est. Tumque, postquam nempe Johanni Dudlæo Vicecomiti Lisleio præfecturam opidi commisisset, reditum maturavit, & vento usus secundo, Doveriam trajecit, ac inde Londinum progressus, magno omnium plausu receptus est. Interea Dom. Antonius Sentlegerus, à Rege factus jam ordinis Georgiani Eques, & denuò Hiberniæ Prorex designatus, Dublinium apulit Augusti 11, ubi à Senatu populòq; splendide exceptus est, gladiumque, pro more, accepit. Statum regni is satis pacatum invenit, atque ad eum ita conservandum sedulò studuit. Nonnullos suspectos, ad fidem in Principem obstringendam, tam chirographos dare effecit, quam obsides, unumque & alterum turbulentum intercipi jussit, & in custodiam dari, ne in rebellionem prorumperent.

Eodem anno mortem obiit in ædibus suis, ad *Lough*

reagh; Ulickus de Burgo primus Comes Clan-Richardi, ab Hibernis cognominatus *Ni-gan*, quod è capitibus hostium in pralio occisorum, terrâ coopertis, collem erexerat. Eo mortuo, tumultus illicò exortus est in *Clan-Richard*, inter competitores; ad quos pacandos, missi sunt à Prorege & Senatu Jacobus Comes Ormonix & alii, à quibus remedium maturè provisum fuit. Ulicko successit in comitatu, Richardus filius, cognomento Anglicus, quod in Anglia diù vixerat, qui admodum senex decessit sub Elizabetha Regina, postquàm variis molestiis, ob juniorum filiorum delicta, jactatus fuisset.

ANNO CHRISTI

MDXLV.

AD Henricum Regem, è Scotia anno superiore confugerat Matthæus Stuartus Levinix vel (ut vulgò loquimur) Lenoxix Comes, à quo perhonorificè receptus est. Ei porrò Rex uxorem mox dedit Margaretam, suam è sorore natu majori Margareta neptim, virginem, in primo ætatis flore, formosam & modestam. Nunc verò cum litteris in Hiberniam eum misit, ad Sentlegerum Proregem, ut exercitus ibi conscriptus in Scotiam mitteretur, ad avitum ejus patrimonium ibi recuperandum. Die S. Michaëlis Dublinium is venit, ac inde ad Prioratum sive Aulam de *Kilmainam*, tunc temporis Proregis habitationem, unico solùm milliari à Dublinio distantem, profectus est, ubi traditis Proregi litteris Regiis, honorificè tractatus est. Prorex deinde tam magnâ usus est celeritate, ut ante medium Novembris, è regionibus Dublinio vicinis milites 1500, sub ductu Johannis.

Johannis Traversii Equitis aurati, tormentorum bellicorum præfecti, coegerit, quibus consimilem numerum, è suis præsertim clientibus, adjecit Jacobus Comes Ormonia, qui & omnibus copiis, summo cum imperio, præfuit. Is, copiis hisce paulò postea navibus 28 impositis, Scotiam versus vela facit. Verùm hujus apparatus conatum irritum reddidit Scotorum quorundam sive levitas, sive, ab Hamiltoniorum factione, oppressio, qui se arcem Dun-britoniam Levinio tradituros promiserant. Nam in portu qui Dun-britonio castro vicinus est, dum exscensionem parat, nullos amicos, sed tam immensum exercitum ad confligendum paratum vidit, ut cum eo congredi tutum non fuerit. Quapropter, communi omnium consensu, omisâ expeditione, in Hiberniam protinùs revertitur.

Circa idem tempus, dissidia indies gliscebant inter Carolum (sive *Cabir mac Art*) Cavenachum de *Polmonty*, & Geraldum *mac Cabir* de *Garochil*, viros in eo tractu non parvi nominis, utròque Regionis dynastiam sibi vendicante. Copias tandem uterque colligit, & pugnae aleam subire decernit. Communi itidem consensu, locus tempùsque ad confligendum constituitur. Æquo Marte pugnatum. In pugna cecidisse feruntur, ex parte Caroli, circiter 100, ac totidem ex parte Geraldii. Utcùnque, Carolus (an verò ex pacto non comperi) dynastiam mox solus occupavit.

Hoc etiam, ex Anonymo illius temporis Chronographo, memoratu non indignum judico, quòd in tumulto quodam, in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii, tunc aperto & demolito, præter anulos, calicem aureum & pontificalia, repertum est corpus cujusdam Episcopi, ante aliquot annorum centurias ibi sepultum, integrum tamen & incorruptum. Qualia fuerint

runt

rim veterum Europæorum unguenta & aromata, quibus condire solebant defunctorum corpora, à putredine servanda, disquirant alii. De veterum Ægyptiorum corporibus sepultis, unguentis & aromatibus olim conditis, è quibus Mumia (quam vocant) petitur, vide Augustini Kircheri Oedipum Ægyptiacum, tom. 1. pag. 123. & 124. Item ex antiquioribus, Herodotum, in Euterpe. Hujus rei me mentio monet, ut similem adjiciam casum, de corpore Thomæ Greii Marchionis Dorsettii. Obiit is 10 Octobris 1530, & in Ecclesia collegiata de *Astley*, apud Warwiceses in Anglia sepultus est. Cæterum anno post ejus obitum 78, ipsa Ecclesia corruit, ac dum parochiani novi cancelli fundamenta jacerent, crypta, quæ corpus Marchionis texit, aperta est, capulus fractus, & corpus ejus conditum, è linteis extractum, incorruptum inventum est, visumque intuentibus quasi recens sepultum.

Verùm de his satis superque. Ad majora jam properamus.

ANNO CHRISTI

MDXLVI.

DEcrevit sub hujus anni initium Sentlegerus Prorex Tributa quædam, ob Fiscii angustiam, subditis Hiberniæ imponere. Huic rei opposuit se Ormonius, tantoque cum ardore, ut tandem in ipsum Proregem prodicionis accusationem, ad Henricum Regem miserit. Nec sibi interim defuit Prorex: Nam & is quoque consimilem struxit accusationem, contra Ormonium. Hinc uterque in Angliam accersitur. Accersitus porro Allenus Cancellarius, qui ac-

acculationum materiam contra Proregem ubique jam
conquisiverat. Sentlegerus in locum suum. ^{durante}
absentia substituit denno, nomine Justitiarum Hibe-
riae Gulielmum Brabazonium Equitem auratum, qui
muneris sui juramentum præstitit in Ecclesia Cathedra-
li S. Trinitatis Dublini, Aprilis primo. Allenus
succedit, nomine magni Sigilli Custodis, Thomas Cu-
facus Eques auratus Rotulorum Cancellarius Præ-
fectus. Acculationibus vero in Anglia postea coram
Rege & Senatu auditis, ac objectis criminibus, post
examen, levioribus repertis, Senatorum opera, Sentle-
gerus & Ormonius sibi invicem reconciliati sunt, atque
Sentlegerus, non ita diu post, in Hiberniam denno
missus est Prorex: Allenus vero (ambidexter inven-
tus) in carcerem Fletensem conjectus est, & Cancel-
larii munere exactus. Tumque Allenus successor de-
signatus est Richardus Readus, ex equestri ordine
quocum comitatus Prorex Dublinium appulit De-
cembri 16.

His & aliis collegis adjunctis, circa idem tempus,
Regia auctoritate, directæ est Commissio, ad resignati-
onem opulenti Ecclesiæ S. Patricii juxta Dublin. (a-
lius nempe e Cathedralibus Ecclesiis diocesis Dubli-
nensis) cum fundis & possessionibus cunctis, a Decano
& Capitulo recipiendam. Renitebatur in initio Cap-
tulum, sed brevi postea succubuit, & 8 insequentis Janu-
arii, ipsa resignatio facta est à Decano (Edwardo Bal-
neto) & Capitulo. Verum enim vero, has possessiones
ille Regio addictas, Ecclesiæ postea restituit Maria
Regina, anno 1554, ac Decanum loci tunc constituit
Thomam Leverulum, qui Episcopus brevi postea e-
vasit Darensis.

Nunc ut pergamus: Hoc anno (dum Prorex in
Anglia moraretur) Brienus Baro superioris Ofloriæ

filium suum Thaddæum, ob nescio quæ crimina ab eo perpetrata, captivum misit ad civitatem Dublinensem, ubi auditus & ad mortem damnatus, ultimo supplicio affectus est. Æstate appetente, Jacobus Corrinus Episcopus Leinenensis, ut secum (quod aiunt) habitaret, Episcopatu se abdicavit. Ejuranti successor designatus est à Rege, mense Julio Cornelius O-Dea, Mauri comitis Tuomonia Sacellanus.

Sub eodem tempore, Patricius O-Morus & Brianus O-Connorus, ex Leixia & Ofalia, conjunctis viribus, in agrum Kildarensensem irruerunt: ubi, inter alia mala, Athya magnam partem incenderunt. Contra eos igitur copiis collectis, movet mox Brabazonus, ac in itinere, præsidio in castro Athyensi relicto, utrosque (O-Morum inquam & O-Connorum) proditores publico edicto declarat. Tumque in regiones eorum progressus, eas ferro & flammâ devastat. Speciatim in Ofalia, propugnaculum ad *Dingen* ponit, hodiè *Philipstown* vocamus, & O-Connorum, vicinorum ope, in Conatiam fugat. Hæ duæ regiones, Leixia nempe & Ofalia, unâ cum aliis vicinis, dictis *Slew-marg*, *Imry* & *Glenmalery*, postea sub Philippo & Maria Rege & Regina Angliæ, anno 1557, in Parlamento Dublinii habito, à Thoma Radcliffio comite Suffexiæ Hiberniæque Prorege, fisco addictæ fuerunt. Sed hoc obiter. Nunc pergo.

Sub hujus anni curriculum, Henricus Rex ad sumptus suos in Hibernia sustinendos, rei nummarie inopiâ jam laborans, ex immensa pecunia quam in expeditionibus in Galliam & Scotiam absumperat, necessitate compulsus, nummos areos percuti curavit, eosque in Hibernia, Edicto promulgato, pro legali & proba moneta, passim recipi jussit.

Inter hæc, Octobris 28, mortem obiit, in suburbio Civitatis

Civitatis Londinensis, quod Holbornia nuncupatum est, in flore ætatis, Jacobus Butlerus Comes Ormonia & Ossoria, summus Hiberniæ Quæstor, idque (ut fertur) ex veneno, a nescio quo cibo ejus misce, in pulpulo quo à famulis suis exceptus fuerat. Eodem mortis genere, perierunt tunc temporis Jacobus Whitus familiæ ejus Dispensator, & famulorum præterea 16. Comes sepultus est Londini, inter majores illos, in Ecclesia Hospitalis S. Thomæ de Acres: Atqui cor ejus, prout mandaverat, Kilkenniam in Hibernia delatum, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Canici, conditum est. Vir fuit fide erga principem intemeratâ. Successit in dignitate filius Thomas, cum vix 12 ætatis annum superâisset, factus postea ab Elizabetha Regina (post obitum sc. Jacobi Comitissæ Desmonia) summus Hiberniæ Quæstor, anno regni sui primo, quo munere, quo ad vixit, potitus est, ac locum à majoribus traditum summo splendore summâque fide sustinuit.

Cæterum ut ad finem horum Annalium propereamus: Sub initium Decembris, Henricus Rex, pinguedine jamdudum diffluens, pedibusque æger, ex obstructo cruris suppurantis meatu, in febriculam incidit, quæ suis paulatim aucta incrementis, mortem tandem intulit, Westminsterii, 28 die insequentis Januarii, cum regnâisset annos 37, menses 9, diésque 6, & vixisset annos 55, mensesque insuper 7, & dies 6, deliciis potius quam annis aut laboribus confectus. Corpus ejus, peractis, de more, funeris solennibus, Windesora, 15 Februarii, conditum est. Princeps is fuit magnanimus & munificus, summusque litteratorum virorum fautor; procerus præterea, ac formâ eximiâ planæque Regiæ, in cujus maximo ingenio, (ait Camdenus, scriptus in hoc Polydorum Vergilium) inerant confuso quodam temperamento, virtutes magnæ, & vitia non minora.

Rerum

Civitas Londinensis quod Hospitium nuncupatur

quoque a famulis suis exceptus fuerat. Eodem mor-
tuo R. E. R. U. M. sicut dicitur in Jacobo W. sicut

HIBERNICARUM

EDUARDO VI. Regnante
idem in Ecclesia Cathedrali & C. conditum est.

ANNALES
V. sicut dicitur in Jacobo W. sicut dicitur in Jacobo W.

ANNO CHRISTI
postea sicut dicitur in Jacobo W. sicut dicitur in Jacobo W.

MDXLVII
sicut dicitur in Jacobo W. sicut dicitur in Jacobo W.

Henrico Octavo defuncto, filius unicus
superstes Edwardus, è Normannica
stirpe ejus nominis sextus, ætatis anno
decimo, quasi Metempsychosi quadam

immediate successit. Siquidem in Anglia
non admittitur Interregnum. In lucem is editus est, ad
Hamptoni curiam, 12 Octobris 1537, ex utro matris
Janæ Seimeræ excusus, quæ biduo tantum superstes,
14 ejusdem mensis ex hac vita migravit. Apud Ro-
manos veteres, qui ita dediti Cæsones primo, postea
Cæsares dicti fuerunt & Apollini sacri existimati.
Regnum inivit 28 Januarii 1547, si initium anni dedu-
camus à Kalendis Januarii, vel 1546, si à 25 Martii,
juxta computationem Anglicanam. Primo insequen-
tis Februarii, Edwardus Seimerus (five à S. Mauro)
comes Hertfordiæ, postea Dux Somersettiæ, Regis
avunculus, unusque è sedecim Executoribus defuncti
Regis,

Regis, (quos etiam tutores filio dixerat) Personæ Regis Gubernator, Regnorumque ejus Protector renuntiatus est. Februarii die 15, peracta sunt Windesora: Henrici Regis funera, & 20 ejusdem mensis, Edwardus solenni ritu, more majorum, Westmonasterii, sanctus est coronatus.

Interim, dum hæc in Anglia fiunt, Hiberniam administravit, Justitiarum primum, deinde Proregis sive *Deputati* titulo, Antonius Sentlegerus, ordinis periscellidis Eques. Is Februarii 26, Edwardum Sextum Regem Edicto publicè Dublinii promulgato declaravit, ac postea in cæteris regni urbibus & opidibus primariis. Martii 29, Jacobus Comes Desmondia summus Hibernia Quæstor designatus est. Aprilis deinde 7, præter Proregem, hi novem Consilarii Regii confirmati, videlicet, Richardus Readus Eques auratus Cancellarius, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis, Edwardus Stapleus Episcopus Midenfis, Guillelmus Brabazonus Eques, ararii Proquæstor, Geraldus Ailmerus Eques, summus in tribunali Regio Judex, Thomas Lutterellus Eques, Placitorum communium supremus Judex, Jacobus Batheus primarius Barrofici Regii, Thomas Cusacus Eques, Rotulorum Præfectus, & Thomas Houthius, unus è Judicibus in tribunali Regio. Quibus & alii brevi additi. Sub eodem tempore, Regia delegatione, Proregi, Cancellario, Proquæstori, Summo communium Placitorum Judici, Primario Baroni Scaccarii & Rotulorum Præfecto directâ, Pensiones Canonice sive Præbendariis ex Ecclesia cathedrali S. Patricii juxta Dublin. tum nuper suppressâ, ejectis, concessâ, sed monilia, argentum cælatum & ornamenta Ecclesiæ data Decano & Capitulo ecclesiæ cathedrali S. Trinitatis, cui porro ecclesiæ adjecti fuerunt sex Sacerdotes & duo

pueri choristæ, quibus Rex annuam è Fisco pensionem 45. Librarum sex solidorum & octo denariorum monetæ Anglicæ, durante Beneplacito assignavit. Hanc pensionem in perpetuum postea concessit Maria Regina.

Mense Maio, Prorex O-Birnos rebellantes, acriter exagitavit, & in sylvas fugavit, Ductore eorum occiso in ipsa molitione sceleris rapto Paulò. post, duos nobiles è familia Geraldinorum proscriptos, qui parti Brieni O-Toolì se adjunxerant, prælio, ad tria castra cepit, ac unà cum aliis captivis ad urbem Dublinensem abduxit, ubi ultimo supplicio affecti sunt. O-Moros deinde & O-Connoros, qui agrum Kildarensem conjunctis viribus invaserant, prædis onustos interceptit, & profligavit; Cæsi ducenti, Duces primarii Patricius sc. O-Morus & Brienus O-Connorus fugâ evaserunt.

Sub medium æstatis, Waterfordiam appulit, à Protectore & Senatu Regio, ex Anglia missus, Edwardus Bellinghamus, unus è nobilibus secretioris cameræ Regis, titulo *Capitanei generalis*, vir fortitudine & militari scientiâ clarus, cum exercitu 600 Equitum & 400 Peditum. Ejus copiis suas adjunxit Prorex. Tumque conjunctis viribus in Leixiam & Ofaliam progressi sunt, ubi O-Moros & O-Connoros proditores declaratos dissipaverunt. Duo deinde Propugnacula reparârunt, *Dingen* nimirum in Ofalia, & alterum in Leixia, tunc novo nomine, *Protectorem*, antea *Campaum*, dictum. Paulò post, O-Morus & O-Connorus, cum se à suis desertos, & omnia indies arctiora viderint, Proregi se supplices submiserunt. Ob res ita gestas, Bellinghamus Eques auratus creatus est, & factus præterea Hiberniæ Marefcallus. Ad militum stipendia quod attinet, (nam & hoc for-

lar.

san memoratu non est indignum) Equites menstrua ceperunt stipendia è fisco Regio 770 librarum, & pedites, 456 lib. Cæterum hæc parva duntaxat fuerunt initia, & quasi Prodōmi coloniarum Anglicarum in iis partibus. Huic enim operi non ultima addita est manus, ante tempora Thomæ comitis Suffexiæ, Hiberniæ Proregis, sub Philippo & Maria. Quâ de re, postea suo loco. Dum hæc in Hibernia geruntur, Junii 19, in Anglia, Francisco Gallorum regi defuncto, exequiæ, more inter reges recepto, celebratæ fuerunt in ecclesia S. Pauli Londini. Atque ita id nunc Francisco persolutum Londini in Anglia, quod ille antea Henrico nostro Octavo defuncto Lutetiæ in Gallia persolverat.

Sub ejusdem anni curriculum, Senatus regii jussu, Castrum regium Athlonæ (in meditullio regni positum) Brabazono Proquæstore curante, instauratum fuit & præsidio munitum, Donato O-Kellæo & aliis Dynastis Conatiæ opus impedire frustra nitentibus.

Quantam victoriam hoc anno auspiciis Edwardi Regis, in prælio ad Musselburgum in Scotia reportaverit Dux Somerssettenfis, 13 millibus Scotorum cæsis, & 1500 in fuga captis, Historici Anglici prodiderint. Nos aliò festinamus.

ANNO CHRISTI

MDXLVIII.

VEre iam appetente, Prorex (Bellinghamo & Brabazono comitatus) contra Richardum & Alexandrum, Thomæ Vicecomitis Baltinglassiæ filios juniores, in Kildaria res novas molientes, profectus, incentorum submissionibus, regionem illam pacat

cat

cat, & conjugationem pullulantem in initio comprimit. Ipse etiam vicecomes, quasi ejusdem criminis confusus, postea infirmulatus, ad Regis misericordiam confugit, qui, Bellinghami operâ, delictorum veniam errandam concessit. Sed hoc factum, post Bellinghami reditum in Hiberniam. Is enim, intra mensem post submissiones eas, in Angliam rediit, ubi Praerex designatus in Hiberniam mox missus est. Dalkeiam appulit in vigilia Pentecostes, & biduo postea, gladio pro more, Dublinii, in ecclesia S. Trinitatis accepto, statim in Ofaliam & Leixiam profectus est quas pacatus reddidit, sed Carolum sive Cahiri O'Connor fratrem O'Connori Ofaliensis res novas moliturum proditorem declaravit. In Delviniam inferiorem postea penetravit, contra *Mac-Coghlanum*, ubi totam eam regionem ferme depopulatus est. *Sentlegerus* interim in Angliam revocatus, secum ad Regem adduxit Patricium O-Morum & Brienum O-Connorum, Leixiae & Ofaliae jampridem Dynastas, ut pro arbitrio de illis statueret. Rex verò, postquam ei demississime se submisissent, cuilibet eorum annuam centum librarum pensionem, è Fisco contulit. O-Morus suâ quidem pensione, exiguo admodum tempore, positus est. Nam ante annum circumactum, Londini, morte obiit repentinâ.

Non hîc pratermittendum Bellinghamum, post reditum, officinam monetariam in castro Dubliniensi, Regis mandato, erexisse. Verùm deficiente argenti massâ, sive *Billione*, ut vocant, opus ipsum paulatim defecit. In urbe Dubliniensi, (ut tantisper expatiet) nummos antiquitus fuisse cufos, ex Archivis Regiis liquidò constat. Non negandum pratercâ, ipsis Ostmannicis temporibus, Dublinium officinam habuisse monetariam. Qua de re, fusiùs alibi diximus.

Urbs.

Urbs hæc nobilis, (Dublinium inquam) jam antiquitate priscâ, Proregis habitatione, Sede Archiepiscopali, Foris regni Judiciariis, Commerciis, Academiâ & duabus Ecclesiis cathedralibus, raro quidem exemplo, est conspicua; & si Guilielmo Neubrigensi (qui floruit sub Johanne Rege) fides, *commerciis & com-
meatibus* erat olim *nostrarum æmula Londoniarum*. Item diù antea, in charta quadam Edgari Regis Angliæ data Glocestriæ anno Christi 964, appellatur *Nobilissima Civitas Dublinia*. Verùm hæc obiter. Mihi opus inceptum persequendum. Satis igitur erit hîc adjicere, Regem Edwardum hoc anno (Aprilis 20) novo diplomate, duos *Ballivos* civitatis in vicecomites mutasse, Thaddæo Duffo Prætorē, si-
ve (ut vulgò loquimur) Urbis *Majore*. Hæc mutatione, Johannes Rianus & Thomas Finingus ultimi *Ballivi* primi facti sunt Vicecomites, vulgò dicti *Sbirifs*.

Aprilis 22, Johannes Allenus Norfolciensis, ex ordine equestri, qui regnante Henrico VIII, aliquandiu Hiberniæ fuerat Cancellarius, ad idem munus, diplomate Regio, dato Westmonasterii, denuò promotus est, & Readus ejurare jussus, haud multo post in Angliam rediit.

Bellinghamo successit interim in Marescalli munere, Franciscus Brianus eques Banerettus, (qui uxorem tum nuper duxerat Joannam Comitissam *dotariam* Ormonix) factus præterea comitatum Kilkenniæ & Tipperariæ Gubernator. Inter hunc & Proregem, sub idem tempus, oborta est simulas, (dum hic superiorem, ille parem non ferret) quæ brevi in apertas inimicitias erupit. Hinc Brianus rebus suis consulens, per literas & nuntios in Angliam, ad Regem (cui charus perhibetur) missos, Bellinghami admini-

strationem (ut pravam infimulavit. Pravalentibus demùm apud Regem & Senatum accusationibus, Bellinghamus revocatus est, ad causam suam in Anglia dicendam. Verùm nemo erit innocens si accusasse sufficiat.

De successu postea anno sequenti. Interim Thadæus (cognomento Luscus) O-Carollus Eliæ Dynasta Nenaghani villam apud Tipperarienses, excepto castro, quod fortiter obfessi tutati sunt, incendio & direptione vastavit: Anglos dein è ditione sua expulit.

Julii 17, vitam cum morte commutavit Guilielmus Birminghamus primus Baro Carbrici apud Kildarienses, Edwardo filio & hærede relicto, duorum annorum infante. Interim Calendis Februarii, per universam Hiberniam, tanta contigit tempestas, in plurimis partibus, (neque abs re erit verbo memorare) ut arbores eradicarentur, ac multæ domus & Ecclesiæ pessam abirent.

In Ultonia jam reserant admodum turbidæ, præsertim in Tirconellia. Nam inimiciæ inter Magnum O-Donellum & Calvatium sive Calvacum filium in apertum bellum hoc anno eruperunt. Uterque arma sumpsit, & Februarii die 7, post cruentam pugnam, cecit O-Donello victoria. Magno filio Donati O-Cahano & multis aliis ex parte Calvatii occisis, cæteris in fugam conversis, inter quos fuit Calvatius. Aliud non minus grave exortum est paulò postea incendium in Delvinia inferiore, ubi ferme tota ea Mac-Coghlani regio, à Thaddæi rufi O-Melaghlini & Edmundi Faii copiis conjunctis, miserè devastata est. Bellum tunc temporis gerbat rex Edwardus contra Scotos, quare Proregis & Senatus decreto, copię quædam Hibernicæ quibus præfidebatur Donatus O-Donno-

rus filius O-Connori Ofalienfis, Caroli O-Connori filiis comitatus, ad Regem missæ sunt, ut iis contra Scotos uteretur. De successu illius expeditionis, consule rerum Anglicarum Scriptores.

Novembris 18, (die Dominico) Carolus rufus O-Connorus qui novam rebellionis facem accenderrat in Ofalia, Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, coram Prorege & Senatu, supplicem se publicè prostravit, ac culpam precibus lachrymisq; ita deprecatus est, ut ^{pro}pœnam ei remiserit & condonaverit. Sed vir ingenio irrequieto, cùm brevi rursus arma in principem cum rebellibus indueret, à comite Clan-Richardi captus & Dublinium ad Proregem, missus, ibi ultimo supplicio affectus est.

Sub medium hyemis, Prorex literis conscriptis Jacobum comitem Desmonia (quam urgentem ob causam non comperi) ut Dublinium veniret, oravit. Ceterùm, comite recusante, Prorex, qui hoc molestè ferebat, parvâ militum manu contractâ, in Momoniam festinavit, & tantâ usus est celeritate, ut diebus festis Natalis Domini, in ædibus ejus ad focum sedentem, quasi à vi hostili tutum, ex improvise comprehendit, ac secum deinde Dublinium captivum duxit. Paucis tamen post diebus, Bellinghami operâ, absolutus est Comes, ac in pristinam gratiam receptus. Adjicit Hookerus Desmonium antea rudem & incultum, Proregis tamen suasu & rationibus evictum, paulatim gravem, moribus sedatum, habitûq; decentem evasisse, singulis deinde diebus orasse pro Bono (sic enim vocabat) Edwardo Bellinghamo, & (quod non omittendum) fidem Principi postea egregiè probasse. Sic ille, meâ quidem sententiâ, de moribus iis Comitum incultis, parùm probabiliter.

E vita excessit hoc anno, Decembris 15, Guilielmus *Miagh* Episcopus Darenfis, cùm sedisset annos circiter

circiter octo. Vacavit deinde sedes annum unum & menses circiter septem. Tūmq; suffectus est Thomas Lancaſterus.

In Anglia etiam menſe Septembri, Catharina Parra Regina, uxor Thomæ Dom. Seimeri Angliæ Thlaſſiarchæ Regiſque avunculi puellam enixa in puerperio obiit. Neque diù ſupervixit Maritus: Nam (Aulâ factionibus diviſâ) quaſi bellum inteſtinum machinatus eſſet, ſecuri publicè percuffus eſt 20 inſequentis Martii. Ejus mors variè accepta, ut cuique mens erat.

ANNO CHRISTI

MDXLIX.

HOc anno, Conus ſive Conatius O Nealus Comes Tir-Oëniæ, Phelimius Roe ſive Rufus O Nealus, Maguirius & alii nonnulli Ultoniæ Dynaſtæ inter ſe litigantes ad Proregem, Dublinium proſecti ſunt, ut ab eo & Concilio, Pax, ſi commodè fieri poſſet, componeretur.

Junii tandem 20, poſt multas querelas ultro citroque objectas & auditas, ſibi mutuo, certis conditionibus, reconciliati ſunt. Ad Maguirium quod attinet, his ipſiſſimis verbis, à Prorege & Senatu decretum fuit: *Quod erit liber & exemptus ab omni ſubjectione aut ſervitio dicto Comiti ſuiſque heredibus impendendo, ac immediatè parebit & obediet Domino Regi, & ſub ejus pace & deſenſione, perpetuò remanebit, ſuæque Celſitudini de tempore in tempus ſolvat Bonagium & cætera omnia debita, quoties ad id per Dominum Deputatum & Concilium requiſitus & rogatus fuerit.* Julii 18, poſt varias itidem diſſertationes, negotium Pacis inter Magonium,

gonium aliàs Magnum O-Donellum & alios in Tirconellia transactum est, & limitata potestas O-Donelli. Hæc ut rata essent, seipsos obligarunt, sub pena forisfacturæ omnium terrarum, bonorum & possessionum suorum in perpetuum, seu saltem juxta mensuram delicti, prout Domino Deputato visum fuerit conveniens. Ita verba Pacti.

Scoti interim insulares copias quasdam auxiliares in Ultoniam miserant, ut iis Hiberni contra Anglos uterentur. In ducentos ex his, Andreas Breretonus Equitibus tantum 35 stipatus impetum fecit, eosque in prælio (magnâ editâ strage) vicit. Ejus porro industriâ, fauciae ex Ultoniæ partes ante annum circumactum requieverunt. Ob hæc & alia fortitudinis documenta, constitutus est Ultoniæ Generalis. Faber quisque fortune suæ inquit Comicus. Iisdem diebus, ex hac vita migravit Thomas Eustacius primus, vicecomes Baltinglassæ, cui hæres erat Rolandus filius.

Dum hæc aguntur, inimicitiae inter Magnum sive Magonium O-Donellum Tirconelliae Dynastam & filios Calvatum & Hugonem, redintegratae sunt, de dispositione castrorum de *Fin & Liffer*, & aliis gravaminibus prætentis. Julii verò 18, à Prorege & Concilio, Pax, inter eos, certis conditionibus, composita est. Paulò antè, Julii nempe 15, *Mac-Mahonius*, in Prioratu sive Aula de Kilmainam, coram Prorege, valdè supplicem se exhibuit, ac postquam submissionem conceptis verbis fecisset, & fidelitatem Regi debitam præstitisset, delictorum veniam obtinuit.

Bellinghamus, hoc anno, adversariorum operâ, à Rege revocatus, Houthæ (ad 7 à Dublinio lapidem) navem conscendit Decembris 16, ac inde in Angliam trajecit. Statim atque discesserit, Allenus Cancellarius Procures ac Senatum Regium, per bre-

via Regia convocavit, ut eorum suffragiis, pro more, novus Gubernator eligeretur. Hi in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii convenientes, 27. die ejusdem mensis, Dom. Franciscum Brianum regni Justitiarium & Gubernatorem, durante Regis beneplacito, eligunt. Electionis instrumento subscripserunt, præter Allenum & alios nonnullos Regis consiliarios, hi & Proceribus regni: Ienico Prestonus vicecomes Gormanstoniæ, Rolandus Eustacius vicecomes Balinglassæ, Edwardus Stapleus Episcopus Midensis, Richardus Nugentus Baro Delvinia, Johannes Plunketus Baro Killeniæ, Patricius Barnewallus Baro Trimletstoniæ, Robertus Plunketus Baro Dunfaniæ, Oliverus Plunketus Baro Louthæ & Brienus ~~fitz~~ Patrick Baro superioris Ossoriæ. Franciscus Brianus ita electus, biduo postea in eadem Ecclesia iuramentum præstitit, de munere suo fideliter administrando. Verum cum Justitiarium locum exiguo admodum tempore, exercuisset, quasi in initio cursus, repente conceidit. Nam Clonmellæ, quò profectus est, ut publicæ tranquillitati consuleret, speciatim verò, pro defensione agri Tipperariensis, contra O-Carollum, vi morbi intempestivâ, diem obiit 2. insequentis Februarii, unde corpus Waterfordiam delatum, ibi in Ecclesia cathedrali S. Trinitatis, insigni pro dignitate funebri, ^{per}sepultum est. Ex hujus morte, summum imperium Guilielmo Brabazono Equiti auro, titulo itidem Justitiarium Hiberniæ demandatum est, & Ormoniæ præfectura commissæ Edmundo Butlero Archiepiscopo Casseliensi.

Interim, dum hæc in Hibernia aguntur, Bellinghamus (quem invidia fera illa bestia fermè devoraverat) in Anglia ad defensionem se accingit: Intercessionem verò, quam nonnulli è Senatu Regio ei

ob-

obtrulerant, quasi vanam & superfluam rejecit. Si enim, dicebat, Innocentia mea non sufficiat ad me protegendum, non alio utar remedio, quàm quòd *Credo resurrectionem mortuorum*. Adversarii possunt me occidere, non autem vincere. Utut fuerit, è Briani morte, quæ his diebus (uti diximus) accidit, res tota citò evanuit. Neque desunt qui disertè dicant Bellinghamum in hac re ita se gessisse, ut negotio plenè intellecto, decretum fuerit à Senatu Regio Angliæ, illum in Hiberniam cum honore & autoritate pristinâ remittere. Verùm ille, ex infirmitate & aliis rationibus à Consiliariis demùm probatis, à tam difficili provincia, se excusavit. Atque ita, qui tempestatibus aulicis jactatus fuerat, jam portum exoptatum se nactum esse videbatur, ubi quiesceret. Verùm enimverò, anno sequente, mœrore, (ut putatur) magis quàm morbo consumptus vitam cum morte commutavit, illustri rerum inconstantia documento. Epicedium de virtutibus ejus, scripsit Thomas Chalonerus Eques auratus. Vir is fuit acer animique plenus, doctus præterea, & ob hospitalitatem multum celebratus; speciatim totum stipendium, quod à Rege acceperat, in mensam hospitalem impendisse perhibetur, & subinde dicere solitum, *Cibum non suum fuisse, sed charissimi beri*. Verùm ad alia transeamus.

Paucos postea dies, Brabazonus Limericum profectus est, ubi Thaddæus O-Carollus Eliæ Dynasta demissè se illi submisit, crimen deprecatus. Pactis deinde quibusdam subscripsit, speciatim, de ejuratione tituli Præfecti Ormonia, de annuo reddito in Fiscum regium pendendo, ac certo equitum & pedum numero, ad usum Regis, suis sumptibus alendo. O-Carolli deinde intercessione, literæ publicæ fidei
(five

(five *Protectionis* ut vocant) concessæ fuerunt Mac-Murrogho, O-Kellæo & O-Melaghlino. Tunc etiam Brabazoni operâ, sibi mutuò reconciliati sunt comites Desmonia & Thomonia, qui, ex litigiis de finibus, &c. res turbidas fecerant in Momonia.

Sub hoc ipsum tempus, pulveris tormentarii vi ignem fortuito concipientis, Dermotus O-Sullivanus, Dynasta Hibernicus, in castro suo apud Corcagienfes combustus interiit. Successit Amlafus frater, qui ramentum paulo postea occisus est.

Decembris 24, mortalitatem explevit Matthæus Sanderus Episcopus Leghlinensis, & in Ecclesia sua, (cujus chorum de novo construxerat) humatus jacet, marmore tectus. Successit ei, anno sequenti, Robertus Traversius, quem Thaddæus Doulingus loci Cancellarius hominem vocat crudelem, avarum & cleri sui oppressorem. Hæc in Hibernia. Interim Anglia, crebris Procerum dissidiis, rusticorum seditiombus & Ecclesiarum direptionibus misere intabuit. Atque de rebus hoc anno gestis, hætenus.

ANNO CHRISTI

MDL.

APrilis 25, Bolonia (ab Henrico Octavo ante annos ferè sex capta) Gallis restituta est. Et è prima solutione pecuniæ à Gallo, Regi nostro concessæ, 8 librarum millia monetæ Anglicæ in Hiberniam missæ sunt. Missum porro militum 400 supplementum.

Mense Augusto, Brabazonus Justitiarius Carolum (*Mac-Art*) Cavenachum de novo rebellantem Proditorum primò declarat, deinde indefesso labore, persequitur,

tur, & rebellibus partim caesis, partim in fugam directis, villisque non paucis, in Cavenachi territorio igne injecto, incensis, Dublinium se recepit.

Maii 10, Arthurus Magenisus à Pontifice Episcopus provisor Dromorensis, post agnitam Regi fidelitatem, regio diplomate confirmatus est. Mense Julio, Thomas Lancafterus consecratus est Dublinii, Episcopus Darenfis, & 3 insequentis, Septembris, facultatem impetravit Decanatum Kilkenniensem, simul cum hoc Episcopatu retinendi. Sed utroque is postea sub Maria Regina, quod conjugatus esset, privatus est.

Miserat Edwardus hoc anno copias quasdam & commeatum, in boreales Angliæ partes, Scotiæ limitibus vicinas, an ut incurfionum Scotorum licentiam inhiberet, vel ut Scotiam invaderet, non habeo compertum. Hinc verò Henricus Gallorum Rex irritatus, quasi Edwardus pacta cum eo facta violasset, naves misit 160, annonâ, pulvere bombardico & tormentis majoribus onustas, ad Scotos sublevandos. Sed in transitu Scotiam versus, 16 è majoribus, orta tempestate, ad litora Hibernica perierunt, & cæteræ ita laceratæ & dissipatæ, ut non colligerentur, priusquam in Galliam appellerent. De his Rex noster certior factus, ut simile conamen preverteret, in Hiberniam misit 4 naves magnas bellicas optimè instructas, 4 celones & 12 actuaras, quibus præfectus est Georgius Baro Cobhamus. Hæc classis tres portus possidebat, duos ex parte australi, versus Galliam, ac unum ex parte boreali, versus Scotiam.

Allenò Cancellario ex Hibernia revocato successit Thomas Cusacus *de Cosington* in Midia, ex ordine Equestri, prius Rotulorum Præfectus, diplomate regio constitutus Cancellarius, Augusti 4.

C c c

Septembris

¹¹Septembris 10, Antonius Sentlegerus, jam denuo Hiberniæ Prorex designatus Dublinium appulit, ac statim atque authoritatis gladium à Brabazono accepisset, valde supplicem coram eo se exhibuit Mac Cartus, & postquam submissionem conceptis verbis fecisset, delictorum veniam impetravit, & in gratiam receptus est. Proregi ante discessum ex Anglia, in mandatis datum fuerat Windesora, Augusti 5, ut Concilii assensu, ordines ad Parlamentum evocaret.

¹⁰Octobris 23, Richardus Butlerus filius junior Petri tum nuper Comitis Ormoniae, vicecomes de Mountgarret creatus est, Juvenis concinnâ corporis proceritate, oris dignitate & animo magno.

¹¹Novembris 4, Carolus (*Mac-Art*) Cavenachus, de quo antea diximus, in magno Concilio Dublinii habito, coram Sentlegero Prorege, praesentibus Desmonio, Tir-Oëno, Thomonio & Clanricardo Comitibus, Mountgarreto Vicecomite, ac Dunboino, Cahiro & Ibrackano Baronibus, se supplicem prosternit, ac nomini *Mac-Murrogbi*, quod majores ejus usurpârant, sollemniter renuntiavit. Tumque potestas ejus limitata, & latifundia non pauca ab eo dempta fuerunt. Eisdem diebus, adversus Proregem, à Bruno Archiepiscopo Dubliniensi prodicionis accusatio instituitur. Quo nixus est fundamento Brounus non reperi. Proregem in Angliam brevi post revocatum constat. Ibi (ut credibile est) crimen objectum diluit: Nam regnante postea Mariâ, pristino in Hibernia muneri restitutus est.

E vita hoc anno vel sequenti migravit Milo Baron aliàs Fitz-Gerald, Episcopus Ossoriensis, ex mœrore, in senio sæpè lethali: Sed de causa mœroris, non habeo quod dicam; & in Prioratu de Inistiock, cujus Prior aliquandiu, fuerat inter majores suos, sepultus

pultus est. Pater ejus fuit Baro de *Burnchurch*, in comitatu Kilkennienfi, sed inter *Proceres* regni non numeratus. De numero talium in *Hibernia* Baronum incerta mihi ratio. Hi nostrâ memoriâ ita appellati, sc. præter Baronem de *Burnchurch*, Barones de *Navan*, *Scrine*, *Galtrim*, *Rheban*, *Norragh*, *Slenmarg*, *Browns-ford*, *Thomastown*, *Ardmail* & *Loughmo*. Sed redeo. Obiit & eodem anno, Fergallus Wardæus, ob raram poëticæ peritiâ, hospitalitatem & ludæ præfecturam, quam summâ curâ administraverat, ut adolescentes eruditione imbueret, per universam *Hiberniam* celebris.

ANNO CHRISTI

MDLI.

APrilis 29, Jacobus Croftus, Eques auratus, patria Herefordiensis, unus nobilium (quos generosos appellamus) secretioris cameræ Regis, *Hiberniæ* Prorex designatus, in *Hiberniam* mox mittitur. *Dublinium* is perveniens pro certo statim cognovit Sentlegerum abfuisse in *Momoniam*. Itineri igitur se accingit, & Maii 23, *Corcagiæ*, (ubi Sentlegerus tunc erat) gladium authoritatis accepit. Sub idem tempus, Dynasta quidam *Hibernicus* è familia *O Murroghorum*, captivus ibi detentus, ob læsæ Majestatis crimen, ultimo supplicio affectus est. Hinc Prorex signa *Ultoniam* versus promovit, contra rebelles eorûmq; fautores *Scotos* insulares.

Inde ab opido scilicet *Knoc-Fergusii* copias quasdam in *Raghlinam Insulam* (Ptolemæo *Ricinam*) misit, sed sine successu expectato, non paucis è suis à *Scotis* occisis, & aliis, unâ è navibus ad rupem fractâ, fluctibus

fluctibus absorptis. ^{OTL} Captus præterea à Mac-Donellis (Jacobo & Collo) Bagnallus Ductor, libertati non restitutus est, donec frater eorum Saurlius flavus Dublinii captivus domum remeandi facultatem habere fuerit. Ante reditum verò ex Ultonia, Princeps Dynastas nonnullos Hibernicos supplex in fidem recepit, alios (agris vastatis) in sylvas & saltus dispulit. Dublinium reverso, gravis querela Matthæi (sive *Ferdorach*) Baronis Dungannonæ coram eo exhibita est, contra Tironium patrem, eoque successu, ut comes in carcerem coniectus fuerit. Hinc verò irritati filii juniores comitis copiis coactis eam Ultoniæ partem quæ Matthæum sequebatur, vastaverunt. Cæterum Matthæus auxiliis Anglicis firmatus belli aleam subire decrevit.

Dubio Marte res ad tempus geritur, demùm verò partim in prælio, partim in fuga, 200 ex ejus parte, tam Angli quàm Hiberni cæsi occubuerunt.

9 Aprilis 9, Johannes Coynus Episcopus Limericensis (quod cæcus & valetudinarius) Episcopatu se sponte abdicavit. Successit à Rege designatus Guilielmus *Casy*, qui (sede Casseliensi vacante) consecrationem obtinuit Dublinii, à Georgio Brouno Dubliniensi Archiepiscopo, assistentibus Darenfi, Fernensi & Leghlinensi Episcopis.

Edwardus Rex hoc anno nomen Regis Armorum Hiberniæ, novo diplomate, in *Ulster* transmutavit, cum hætenus Reges Armorum ibi usi fuerint titulo *Ireland*. Nicolaus Narbonus primus fuit Rex Armorum qui sub nomine *Ulster* institutus est. Unus hic fuit prius è Fœcialibus Anglicis, *Richmundus* nuncupatus. Hunc tamen locum exiguo tempore tenuit. Nam 21 Junii 1552, Bartholomæum Butlerum eodem muneri præfectum fuisse constat.

Hoc

Hoc etiam anno, Liturgia populo prælegenda linguâ Anglicâ excusâ est Dublinii, in officina Humfredi Poweli, ex mandato quod sub initium anni dederant Sentlegerus tum Prorex & Senatus Regius, cum adjunctis regulis nonnullis, de vestibus in Ecclesia permissis tam Episcopo quàm Presbytero, &c. Sub idem tempus O-Connorus Ofalienfis Londini captivus, è carcere dum evadere conaretur, interceptus, in carcerem denuò coniectus est. Quid eo deinceps factum fuerit, in sequentibus narrabitur.

Octobris 20, Georgius Brounus Archiepiscopus Dubliniensis chartam impetravit à Rege, ut ipse & successores ejus totius Hiberniæ essent Primates, quæ tamen, ipso vivente, Mariæ Reginæ mandato, ad Doudalli Archiepiscopi Armachani rogatum, rescissa est. Quâ de re postea, in anno 1554. Eodem mense, abdicanti Nicolao Comino Episcopo Waterfordiensi & Lismorensi grandævo & valetudinario successit Patricius Walsheus Decanus Waterfordiensis, consecratus mense Augusto, qui & Decanatum ad tempus, sed Episcopatum ad mortem usque retinuit, quæ accidit anno 1578. Hoc etiam anno (vel ut alii tradunt anno præcedenti) 8 Idus Octobris, obiit Roricus (aliàs Rodericus) O-Donellus, Episcopus Derensis, Decanus (ni fallor) aliquandò Rapotensis, in habitu ordinis fratrum Minorum, & Dunagallæ, in cœnobio ejusdem ordinis, sepultus est. Successit Eugenius Magenifius. Nec prætermitti debet Edmundus Butlerus Archiepiscopus Casseliensis, qui hoc itidem anno, sive stylo Anglicano 1550, Martii 3, morbo correptus decessit, & in Ecclesia sua, non procul à cathedra Archiepiscopali tumulatus est, sub marmore, imagine ejus & insignibus ornato. Vacavit deinde sedes annos duos & 9 menses. Obijt &

hoc anno Maurus O'Brienus primus Thomoniæ comes. Successit in honore comitis, Donatus è fratre nepos, Baro Ibrackanæ, qui brevi ferro periit, ut suo loco narrabitur.

Novembris 8, Prorex metuens nè Tir-Oënius in Ultoniam reversurus, novam ibi rebellionis flammam accenderet, in mandatis ei dedit, nè adhuc in viam se daret, sed intra limites Anglicæ illius regionis, quam *The English Pale* dicimus, se contineret, donec reditus in patriam permetteretur. Hæc cohibitio duravit tres menses. Mense demùm Febuario, impetratâ veniâ, ac obsidibus traditis, in Ultoniam rediit. Eodem mense, Archiva Regia, Proregis & Senatus mandato, translata fuerunt à turri Birminghamiana in castro Dubliniensi, ad Bibliothecam Ecclesiæ S. Patricii. Hoc etiam anno, Mac-Coghlanus Athlonam venit, ubi post submissionem & agnitam Regi fidelitatem, in gratiam receptus est à Prorege, & sub certis conditionibus, territorio Delvinia restitutus.

Hæc domi. Foris verò, Lutetiæ nimirum, in conventu Jesuitarum, Novembris 10, obiit Robertus Waucopus, aliis Venantius, Scotus, qui licet à puero cæcus, ita tamen assiduam litteris navabat operam, ut Lutetiæ S. Theologiæ Doctor evaderet, provixus etiam à Papa tandem Archiepiscopus Armachanus, vivente adhuc sedis possessore Georgio Dou-dallo, cui Archiepiscopatum illum (uti suprâ diximus) contulerat Henricus Octavus. Interfuit Robertus is Concilio Tridentino, à sessione prima, anno 1545, ad undecimam, anno 1547. Sunt qui tradant legatum eum, à latere, à Pontifice in Germaniam missum, atque inde ortum apud Germanos Proverbiū, *Legatus cæcus ad oculos Germanos*. Ejus opera,

râ, Jesuitæ primùm Hiberniam ingressi sunt. In Anglia, Octobris 16, Edwardus Dux Somersetensis (qui ante biennium ferè Protectoris munere exclusus fuerat) in Arcem Londinensem conjectus est. Decembris deinde primo, Majestatis læsæ simul ac conjurationis in vitam Ducis Northumbriæ, unius è Regis consiliariis, postulatus, de Majestatis læsæ crimine absolutus est quidem, sed propter conjurationem, ex lege quam ipse declarandam curaverat, ad mortem damnatus. Januarii deinde insequentis 22, ultimo supplicio affectus est, securi publicè percussus.

ANNO CHRISTI

MDLII.

Januarii 7 1552, (vel stylo Anglicano 1551) Donatus O'Brienus Comitis Thomoniæ dignitatem sibi & hæredibus masculis *de corpore*, regio diplomate, consequutus est, quam nimirum dignitatem ad vitam tantum antea obtinuerat.

Aprilis 25, Geraldus filius Geraldii illius Comitis Kildariensis qui sub Henrico Octavo, Proditor in Parlamento declaratus fuerat, in gratiam receptus, Maynothæ & aliis primariis suis possessionibus in Hibernia, diplomate Regio restitutus est; ac post biennium, à Maria Regina, paternis honoribus ornatus. Maii insequentis 9, Proregis & Senatus regii operâ, sibi mutuò reconciliati sunt jam dictus Donatus comes Thomoniæ & Donaldus Patruus ejus, qui Dynastiam, ex patriâ *Tanistrie* lege, sibi vendicarat, verum irritò demum successu, ut ad an. 1558 patebit. Circa hoc tempus, Nicolaus Bagnallus eques cum eo-
piis

piis quibusdam missus est contra Hugonem *Mac-Murnogh*. Pugnatum acriter, nec sine utriusque partis damno, Ceciderunt ex Bagnallianis, melioris notæ, Johannes Mortonus, & Johannes Bellinghamus: Ex Hibernis, non pauci, sed numerus incertus. Clonmacnoisa interea, sedes olim S. Kiarani junioris, à militibus qui Athlonam incolebant, miserè fuit vastata, ac inde quicquid ferè alicujus erat pretii ablatum, ne libris quidem ipsis Ecclesiæ cathedralis exceptis. Paulo post, Prorex in Ultoniam profectus Belfastum castrum refecit & præsidium ibidem locavit. Ejus copiis suas etiam adjungere nitebatur Barro Dunganonensis, sed fortuna conatibus ejus non arrisit. Nam cum non longè esset à Proregis exercitu, Shanus (sive Johannes) frater noctu, repentino impetu, in castra ejus irrupit, ac eum nil tale suspicantem in fugam facile conjecit. Ex fugientibus multi cæsi & non pauci capti. Prorex deinde postquam latè solitudines fecisset domum rediit.

Hoc etiam anno Rex certior factus, Mariam Scottorum Reginam, Jacobi nempè 5 viduam O-Connori in Anglia captivi filium in Hiberniam misisse, ut Hibernos ad bellum contra Proregem gerendum incitaret, Henricum *Knolles* equitem aur. illicò in Hiberniam amandavit, ut Crosti Proregis iter in Angliam, ad quod se disponere ceperat, retardaret. Cæterum cum brevi postea compertum fuerit hunc Reginæ conatum in nihilum recidisse, Crostus, impetratâ Regis licentiâ, ab Houtha in Angliam transfretavit, unâ cum Andræa *Wise* Proquæstore, Decembris 4. Biduo deinde postea, à Proceribus & Senatu Regio, in Ecclesia S. Trinitatis Dublinii, electi sunt Justitiiarii Thomas Cusacus Cancellarius & Geraldus Ailmerus summus in Tribunali Regio Judex;

dex uterque Eques auratus. Dignitas enim hæc equestris iis temporibus (quod obiter adnoto) tam *Togæ* quàm *Armis* concessa fuit, sicut & hodiè in usu est, quasi præmium virtutis.

Circa idem tempus, unus è famulis Coni Comitum Tir-Oenæ in turrin Londinensem conjectus est, quod Hiberniæ Proregem falso accusaverat, & alios falsos rumores sparserat. Quid eo postea factum fuerit, haud comperi. Hoc etiam tempore, Ultonia miserè vastata est per discordia inter Tir-Oenum & Shanum sive Johannem filium.

Eodem anno, annona penuriâ in Hibernia valdè laboratum est, adeo ut Dublinii, tritici *Peckus* (ut vocant) mensuræ ibi usitatae, qui continet ferè 4 modios sive *Busbellus* Anglicus, 24 solidis venderetur, & eadem mensura hordei madefacti regerminantisque, quod Græci *Bynen*, nos *Bault* vocamus, 18 solidis. Pretia quidem, pro illorum temporum ratione, valdè dura. Undè & graves querelæ, de rei annonariæ difficultate, cum annus sequens tantum ubertatis invexerit, ut tritici purioris *Peckus* 5 solidis venderetur, & *Bynis* *Peckus*, 2 solidis. Quid de Vicecomitis S. Albani conjectura sentiendum sit, Prædictiones fieri posse, de Ubertate & Caritate frugum, de Cometis, Terræ motibus, Pestilentiis &c. deque omnibus Rerum vel Naturalium vel Civilium Motibus, aut Innovationibus majoribus, aliorum iudicio relinquo.

Hoc etiam anno, Rex, ad rogatum Senatus sui Hiberniæ, publico Edicto, nummos Hibernicos 4 denariorum ære admittos, magno populi bono, pro duobus tantum denariis, passim recipi iussit. Sunt qui Thaddæum O-Carollum Baronem Eliæ sub hoc tempore creatum dicant, sed in Archivis Regiis, de hac re, nihil traditum comperi. Ut ut fuerit, Eliæ

Carolinæ eum his diebus præfuisse constat.

Septimo Idus Julii, mortem obiit in castris, apud Ultonienſes, Guilielmus Brabazonus Eques auratus, Ærarii Proquaſtor, qui his fuerat Hiberniæ Juſtitiarius. Corpus ejus Dublinium delatum, ibidem in Eccleſia S. Trinitatis ſepultum eſt. Cor verò in Angliam (ut ferunt) deportatum, & in majorum ſepulchro conditum.

Naturæ quoque debitum perſolvit, hoc anno, Dermicus *Mac-Dommil* Episcopuſ Roſſenſis. Aliquot deinde annos ſedes viſiſſe videtur. Proximus illi ſucceſſiſſe videtur Thomas Herlihaſus, vir doctus, in Italia educatus, qui Concilio Tridentino interfuit anno 1563; unà cum Donato Rapotenſi & Eugenio Achadenſi Episcopis.

Circa hoc tempus, propoſitum fuit Edwardo Sexto caſtrum erigere præſidio munitum Baltimoræ apud Corcagieneſes, ad vectigalia ab exteris recipienda pro licentia piſcandi in oris adjacentibus. Irritum verò reddidit hoc conſilium mors Regis, quæ paulo poſt accidit. De vectigali ab exteris olim in fiſcum ſoluto ex qualibet nave piſcatoria, pro licentia piſcandi in mari Hibernico, vid. Statutum Hibernicum an. 3 Edwardi 4, cap. 6.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDLIII.

Circa hoc tempus, inimicitiae & lites inter Donatum O-Brienum comitem Thomoniae & Donaldum sive Donellum & Tirlachum fratres, adeo recruderunt, ut hi sub initium Quadragesimae, contractis praedatoriis turmis, Clonruadam in Thomonia noctu diripuerint & incenderint, excepto castro, in quo se Comes defendit. Nec diu tamen supervixit Comes, Nam sub initium insequentis Aprilis, à fratre Donaldò occisus est. Fratricida autem (quod mirum videatur) debitam non persolvit poenam. Sic enim fuerunt tempora. Successit in comitatu Conogherus sive Cornelius filius Donati, ex Helena Petri tum nuper Comitis Ormoniae filia. Sub idem quoque tempus, Thaddaeus rufus O-Melachlin Nellum Felimii filium ex eadem familia, virum magni inter suos nominis, in reditu à Molingara, crudeliter trucidavit, Sed, qui alienis malis invigilat, sua saepe non praecavet. Is, brevi à Delviniae Barone & Anglis Athloniensibus, aperto Marte, victus est & ditione suâ ejectus. In Conatia item res erant admodum turbidae, per Richardi (à Ferro) de Burgo, & filiorum Thomae claudi de Burgo dissidia. Inter hos, praelium tandem commissum est, in quo Richardus captus, & è suis plusquam 150 occisi. Nec minores erant inimicitiae inter Richardum

chardum

chardum comitem Clan-Richardi & Johannem de Burgo. In hujus igitur fines, irruens comes arcem quandam obsidet. Caterum Danielis O-Brieni accessu, cum majoribus copiis, in auxilium Johannis, non tutum putavit fortunam Prælii tentare, sed se subito cum copiis subduxit.

Martii 17, diem supremum obiit Katharina Butlera Desmonia Comitissa, Jacobi fitz-Gerald comitis Desmonia uxor.

Februarii 2 1553, (vel stylo Anglicano 1552) Hugo Goodacrus S. Theologiae Baccalaureus una cum Johanne Balæo Episcopo Ossorienfi consecratus est Dublini, in Ecclesia Cathedrali S. Trinitatis, Archiepiscopus Armachanus, a Georgio Dublinensi Archiepiscopo, Thoma Darenfi & Eugenio Dunenfi Episcopis. Goodacrus obiit Dublini, primo inequentis Maii, & Balæus circa Octobrem, solum sponte mutavit, & in Germaniam profugit, ubi per quinquennium vixit, donec ad regnum evecta Elizabetha, in Angliam rediit, & Præbendam in Ecclesia Cantuariensi contentus sedem suam repetere non curavit.

Hoc etiam memoratu dignum judico, quod hoc anno Rex Edwardus, Sebastiani Caboræ Veneti Cosmographi insignis suasu, tres naves sub ductu Hugonis Willoughbæi Equitis aurati, ad viam compendariam in Indiam Orientalem, per mare glaciale, sive Hyperboreum, aperiendam misit. Willoughbæus ipse, sub latitudine 74 graduum, in terram delatus desertam, rigente frigore, unà cum omnibus suis enectus est. Sed Richardus Cancellarius, ab eo secundus, meliore successu, aliâ nave, viam in Russiam, Anglis antea ignotam, aperuit. Tertia verò navis tempestatibus hinc inde agitata,

&

& à cæteris dissipata paulò supra Norwegiam, inceptum cursum persequi meruens, vela mox vertit.

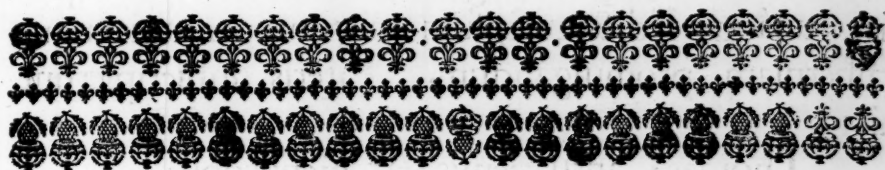
Restat ut concludamus jam tempora Edwardi. Julii 6, Grehovici, immature e vivis is excessit, non sine veneni dati suspitione, cum nondum 16 annos natus esset, & regnum tenuisset annos duntaxat sex, menses 5, diésque 9. Diarium manu suâ, magno & supra ætatem judicio, exaratum, de Rebus Anglicis maximè memorabilibus, ad regni sui tempora posteriora spectantibus, penè præterieram. Extat etiamnùm in instructissima Bibliotheca Cottoniana, Westmonasterii, (ubi & me vidisse memini) fidem apud posteritatem facturum, quid ab eo expectari potuerit, si diutius vixisset. Miram ejus eruditionem & linguarum cognitionem, in tam tenera ætate, plenè depingit Cardanus, in libro de Genituris, ubi & mortem ejus immaturam deflens, concludit, *O quàm benè dixerat ille :*

MURÆA Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.

Non negandum tamen potentium factiones in Anglia toto ejus tempore ita prævaluisse, ut non solùm ipsis, sed Regi etiam (ut plurimi opinantur) fuerint tandem exitiales. Neque silentio hîc prætermittendum Edwardum, paulò ante obitum, tum graviter ægotantem Johannis Dudleii Ducis Northumbriæ versutiâ & molimine circumventum, testamento condito, utrâmq; sororem (Mariam & Elizabetham) quantum in se fuit, legitimo successionis jure exclusisse & alios quoscunque, præter Suffolciæ Ducis filias, quarum natu maximam Janam tum nu-

per nupserat Gilfordus Dudleius, Northumbrii filius quartus, cæteris jam antea conjugatis. Verum hoc negotium Duci, Janæ & Marito postea fuit exitiale. Siquidem scelere quæsitæ rarò diuturna. Augusti 9, Edwardi regis corpus Westmonasterii sepultum est, ad caput avi ejus Henrici Septimi sub altari ex ære deaurato.

RERUM

R E R U M
HIBERNICARUM

MARIA regnante,

ANNALIS.

ANNO CHRISTI

MDLIII.

LANNA (ut antea retulimus) Edwardi Regis testamento Regni hæres declarata, brevi post Regis obitum, Julii nimirum 10, à non paucis regni Proceribus & Consiliariis, Londini publicè Regina proclamata est. Maria interim securitati suæ consulens in Suffolciam se subduxit, ubi tamen Reginae nomen assumpsit. Dum hæc aguntur, Regni Consilarii, literis perscriptis, certiores faciunt Hiberniæ Justitios eorum quæ acta erant. Cæterùm Janâ in ordinem redactâ, cum Reginae personam novem tantum dies induisset, & Mariâ verâ hærede, Edicto publicè Londini itidem promulgato, Reginâ declaratâ, 19 ejusdem mensis, Consilarii proximo die, ad Justitios & Senatum Regium Hiberniæ, no-
vas

vas dant literas, quibus significant Mariam rerum potiri, unaque Edictum ipsum mittunt per universam Hiberniam promulgandum. Literis subscripserunt hi 13.

Thomas Cantuariensis Archiepiscopus,
Thomas Eliensis Episcopus,
Henricus Graius Dux Suffolciæ,
Franciscus Talbotus Comes Salopiæ,
Johannes Russellus Comes, Bedfordiæ,
Thomas Dom. Darcæus.

Richardus Cottonus,
Guilielmus Petrus,
Johannes Bakerus,
Johannes Masonus, Ex Equestri ordine.
Guilielmus Cecilius,
Johannes Checus,
Robertus Bowes,

Iustitiani & Senatus, his literis acceptis & lectis, solenni ritu, publicum illud Edictum Dublini primum promulgandum curant, ac deinde in cæteris urbibus & opidis primariis in quibus omnibus, factis populi acclamationibus acceptum est. Diploma porro, Reginae mandato, Judicibus & aliis nonnullis primariis officialibus, brevi postea renovatum. Mense Augusto, Donatus quidam O'Connorus & sui clandestina consilia cum aliis rebellibus fecerunt, de Osalia invadenda. Verum istæ rebellionis reliquæ per Justitiariorum prudentiam, brevi dissipatæ fuerunt.

Iisdem diebus, Edictum publicum prodit, quo omnibus data potestas Missas audiendi: Sed ita, ut nemo compelleretur. Nondum de religione actum fuerat.

In

In Anglia interim Augusti 10, Edwardo Regi iusta publicè perfoluta sunt Westmonasterii, & Octobris primo, Maria Regina, magnifico apparatu, majorumque ritu, uncta est & coronata ibidem, in Ecclesia S. Petri, à Stephano Gardinero Episcopo Wintoniensi. Tumque criminum quorundam fontibus venia facta. Similis deinde gratia, Reginae mandato, in Hibernia, brevi post, promulgata fuit.

Mense Septembri, Justitiiarii certis nuntiis acceperunt O-Nealum, ex improvise, in agrum Louthensem irruisse, ac viculos non paucos rusticanos igne & rapinis vastasse. Hi igitur, ut O-Neali insolentiam in initio comprimerent, tumultuario conscripto milite, præsertim è civitate Dublinensi, nullâ morâ interpositâ, ad Dundalcum tendunt, prope quam villam, O-Nealum, pluribus occisis, repellunt.

Novembris 11, Dalkeiam in agro Dublinensi apulit Dom. Antonius Sentlegerus Hiberniæ Prorex à Regina designatus, unde Dublinium progressus, ibi die 19 ejusdem mensis, post juramentum consuetum in Ecclesia S. Trinitatis præstitum, authoritatis gladium, à prædecessoribus suis Cusaco & Ailmero accepit. Eodem mense Cormacus *Mac-Coghlan* & stirps Fergalli petitem venerunt à Richardo Barone Delvinæ auxiliares copias, contra Mac-Coghlanum Delvinæ inferioris Dynastam. Annuit ille, ac copiis suis collectis Delviniam ingreditur, nihil tamen memorabile gestum est, præterquàm quod viculi quidam combusti fuerunt. Ex hac tamen expeditione, natum est bellum inter Mac-Coghlanum & Fergalli stirpem, tam atrox, ut tota ea regio (Delvinia inquam) propè everfa fuerit.

Sub finem Novembris, Rolandus Baron aliàs *Fitz-Gerald* à Decano & Capitulo Ecclesiæ S. Pa-

tricii Casseliæ, Mariæ Reginae mandato, electus est Archiepiscopus, (Richardi Creaghi loco, qui sedem hanc ei à Regina oblatam recusarat) & mense Decembri proximo sequenti consecratus. Eodem itidem mense exeunte, Johannes Thonoraus, patriâ Kilkennienfis, S. Theologiæ Baccalaureus, Reginae operâ, Episcopus designatus Ossorienfis, Balæi profugi loco, in cœnobio S. Columbæ de Inistiock, apud Kilkennienfes, consecratus est. Circa idem tempus mortem obiit Richardus Ferallus Episcopus Ardachadenfis, qui & Annaliæ Dynastiâ quoad vixit, potitus est. Successit ei in Episcopatu, Patricius Mahonides, in Dynastia, Conatus Ferallus. Decembris 6, Eugenius Magenifius, à Prorege & Concilio admissus est suæ nationis Præfectus, postquàm nimirum, pactis quibusdam subscripsisset, de fidelitate sua, erga Reginam. Anno jam exeunte, Doudallus Armachanus synodum coëgit Provinciam Droghedæ, in Ecclesia S. Petri, in qua non pauca decreta sunt de ritibus olim usitatis in Ecclesiam denuò recipiendis, nonnulla contra Ecclesiasticos fornicatores. Circa idem tempus, vel paulò antè, Missa in omnibus Hiberniæ Ecclesiis celebrari coepta.

In Anglia interim, 22 die Augusti, Northumbrius, patriæ turbo, læsæ Majestatis damnatus capite plexus est, ac eadem poenâ affectus Februarii insequentis 12, Gilfordus Northumbrii filius quartus, unà cum Jana Graia Uxore, quæ ad supplicium producta, oratione ad populum habitâ, culpam confessa est, non tamen quòd regnum affectaverat, sed quòd oblatum non rejecerat. Hæc Græcè & Latine supra sexum & ætatem fuit erudita.

ANNO

ANNO CHRISTI

NDLIV.

Sub initium veris, Martii nimirum 12, Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, qui regnante Edwardo Sexto in exilio vixerat, sed anno 1553 à Regina Maria revocatus, titulo *totius Hiberniæ Primatis*, quem jam dictus Edwardus Georgio Brouno Archiepiscopo Dubliniensi concesserat, diplomate regio restitutus est. Atque ita Archiepiscopatum titulúmque eidem annexum quasi postliminio repetiit. Tunc porro ei concessus est ad vitam Prioratus S. Joh. Baptistæ de Atrio Dei, apud Louthenses. Doudallo huic, necnon Guilielmo Walsheo S. Theologiæ Doctore electo Midenfi & aliis autoritas data est mense Aprili, ad deprivandos Episcopos & sacerdotes conjugatos. Ab his proinde, Junii 29, (die SS. Petri & Pauli) Edwardus Stapleus Episcopus Midenfis exauthoratus est. Item, sub exitum istius anni, vel initium insequentis, similiter actum cum Brouno Archiepiscopo Dubliniensi, necnon cum Laneastero Darenfi & Traversio Leghlinensi Episcopis. Cæteri omnes Episcopi præter Balæum Osforiensem qui in partes transmarinas profugerat, & Casseium Limericensem, (de quo postea) Præsulatus retinuerunt.

Maii 13, Geraldus Geraldi tum nuper Comitæ Kildariæ filius, quem Edwardus VI, (ut antea retulimus) latifundiis primariis restituerat, à Maria Regina pristino honori restitutus est, ac mense Novembri in Hiberniam rediit, ubi, magno plausu, à popularibus exceptus est. Quo etiam tempore, Dublini-

um

um appulit Thomas comes Ormonia, egregia spei adolescens, qui in recenti expeditione contra Wiatum in Anglia, magnum virtutis exemplum dederat. Unà cum his, in patriam rediit Barnabas sive Brienus *fitz-Patrick*, primogenitus Baronis superioris Ossonia, quem Edwardus VI. adeò charum habuerat, ut suo penè sodalizio eum admooveret, & ut unicè eum dilexerat, sic ab eo vicissim redamatus, id quod litera, (cum Barnabas in Gallia esset) invicem scriptaè abundè testantur.

Februarii præcedentis die 9, Carolus (*Mac-Art*) Cavenachus, magnæ inter Hibernicos Lagenia ex estimationis, de quo supra diximus, creatus est, ad vitam, Baro *de Balian*, quo honore exiguo admodum tempore gavissus est, morte sublatu ante finem hujus anni. Hic gradus honoris, apud nos, inter majores numeratur, Parlamentarii enim Barones sunt Regni Pares, Proceres & Consiliarii nati, maximisque gaudent privilegiis & immunitatibus.

His diebus, quod oblivione minimè tegendum, Exercitus Regius Hibernia à Prorege & Concilio, ad sexcentos pedites & 460 equites redactus est, præter pedites quosdam Hibernicos levioris armaturæ, vulgò *Kernos* dictos. Atque licet à Regina in mandatis illis datum, ut exercitum redigerent ad 500, hoc tamen non factum, ex urgentibus causis, ad regni salutem pertinentibus. Et certè non ita diù postea, ad debellandos Scotos Hebridianos, exercitus iste auctus est præterea, & ex Anglia suppletus. Qua de re postea.

Ut Anglica jam libemus Julii 25, die S. Jacobi, (Hispaniaè patroni,) Nuptiæ inter Philippum Hispaniarum Principem & Mariam Angliæ Reginam, magnâ & regiâ pompâ, Wintonia celebratæ fuerunt, tumque.

túmque à Gartero Rege Armorum, Latinâ, Gallicâ & Anglicâ linguâ, tituli utriusque sic proclamati: *Philippus & Maria Dei gratia, Rex & Regina Angliæ, Franciæ, Neapolis, Hierosolymæ & Hiberniæ, Defensores Fidei, Principes Hispaniæ & Sicilia, Archiduces Austriæ, Duces Mediolani, Burgundiæ & Brabantie, Comites Hauspurgi, Flandriæ & Tyrolis.* Carmen nuptiale elegans conscripsit Hadrianus Junius, quod summo plausu tunc exceptum fuit. Quis non arbitraretur ex hoc matrimonio ingentem accessionem utrique regno factam fuisse; quæ tamen brevi evanuit, magno rerum humanarum instabilitatis documento.

Circa hæc etiam tempora, magna oborta sunt dissidia inter Conogherum O-Brienum Thomoniæ Comitum & Donaldum patrum, qui occiso (ut antea diximus) Donato Conogheri patre, quocum simultatem exercuerat, O-Brieni titulum assumpserat. Hi verò, Proregis & Senatus operâ, sub exitum Septembris, certis conditionibus, sibi mutuò reconciliati sunt. Cæterum hæc malè facta gratia in apertas iterum inimicitias erupit, ut suo postea patebit loco. Brevi postea, Richardus Nugentus Delviniæ Baro, in Delviniam inferiorem (quam Mac-Coghlani regionem vocant) profectus est, eamque ferro & flammâ devastavit, ac cum prædis & spoliis domum rediit. Hoc etiam anno, Carolus O-Carollus Eliæ Dynasta, qui Thaddæum O-Carollum occiderat, ferro itidem periit, à Guilielmo Odar, ex O-Carolli familia, occisus. Occupavit mox dynastiam interfector. Ita scelus novo punitum scelere. Nec Guilielmo firma fuit diu hæc potestas; Nam quadriennio exacto, dynastiâ multatus est. Dum hæc geruntur, Comes Kildariæ & Baro Delviniæ, ad rogatum Shani (*Doulenagh*) O-Neali Tir-Oenii filii, cum copiis Ultoniam adierunt,

H h h

runt,

runt, contra *Felimium Rofum O-Nealum*, quocum, *Shano* magna erat contentio. In eâ expeditione, nihil fere memorabile gestum est. Prædas quidem magnas abegerunt, sed eladem non minimam acceperunt, interemptis è suis 50. Acris pugna paulò pòst commissa est inter *Tir-Oenium* ipsum & *Hugonem Nelli* junioris filium, quocum similitatem diu exercuerat de *Claneboiæ* imperio, quod sibi afferuit, in quâ comes ab *Hugone*, magnâ strage profligatus est, cæsis è suis 300, multis etiam captis. Ex *Hugonianis* quot desiderati, non constat.

Octobris 29, *Dublinium* appulerunt *Guilielmus Fitz-Williams* & *Johannes Allenus* Equites aurati, autoritate regiâ, *Proregi* delegati adjuncti, ad terras *Coronæ* elocandas, pro annuis redditibus in fiscum pendendis. Circa hoc tempus obiit *Florentius Gerawanus Minorita* Episcopus *Cluanensis* sive *Clonmacnoisensis*, *Armachani Archiepiscopi* suffraganeus. Successit *Petrus Waleus*.

Circa idem etiam tempus, *Maria Regina*, aquâ intercute, vel, ut alii tradunt, morbo, quem Medici molam vocant, decepta, se à marito gravidam profitebatur, sed errore anno sequenti patefacto, medici cujusdam *Hibernici* ope, nullum deinceps foetus (quem putaverat) motum sensit. Nunquam tamen postea pristinam sanitatem plenè recuperavit.

Iisdem diebus, *Hispanus* (ut *Gerardus Malinius* habet in lege sua *Mercatoria*) veniam impetravit à *Maria Regina*, piscandi in mari septentrionali *Hibernico*, ad annos 21, atque inde Fiscum *Hibernicum* proventu annuo mille librarum auxit. Sed excussis hujus temporis *Computis* Fiscalibus, de hac re, altum est silentium. Fuit hoc anno hyems asperrima, speciatim à 21 Decembris usque ad finem veris sequentis,

tis, fermè perpetuis vel pluviis, vel grandine, vel tempestatibus infesta. Martii 6, obiit Walterus Hufseius, *Clericus Pipæ* curiæ Scaccarii, longâ vitâ satis notus. Vixit enim ad annum usque ætatis CVII, integris corporis & mentis sensibus. Plenæ sunt Historiæ similium exemplorum longævitatatis. Nec defuerunt apud nos in Hibernia admodum longævi, nostrâ ætate, qui ultra centum annos vixerunt, etiam gradu eminentiori.

Sub finem istius anni, Brienus O-Connorus O-faliensis, Margaretâ filiâ deprecante, eam apud Mariam Reginam gratiam invenit, ut in Hiberniam redire permetteretur, annuâ suâ pensione retentâ. Sed post appulsum, nè res novas moliretur, in arcem Dublinensem conjectus est; inde tamen, hærede suo Roderico & aliis obsidibus traditis, brevi postea libertati restitutus. Hæc in Hibernia.

In Anglia interim, mense Aprili, Jacobus Croftus Eques aur. Hiberniæ aliquandiù, sub Edwardo Sexto, Prorex, de quo antea mentionem fecimus, ut conjurationis Wiatianæ conscius, læsæ Majestatis damnatus est. Cæterum Januarii sequentis die 18, Regis & Reginæ benignitate, unâ cum multis aliis captivis, à Gardinero Wintoniensi Angliæ tum Cancellario. & sex aliis delegatis, è turri Londinensi dimissus est & libertati restitutus. Magnâ is postea diù floruit gratiâ, sub Elizabetha Regina, cui fuit etiam à consiliis arcanis: Factus præterea Berwici Præfectus & Aulæ Regiæ Censor, sive (ut loquimur) Contrarotulator. Hoc porrò anno, mense Novembri, in Angliam venit Reginaldus Polus Cardinalis, à Julio III Papa, Angliæ & Hiberniæ Legatus constitutus. Is tamen in Anglia detentus, Hiberniam nunquam invisit, morte sublatu-
tus, tertia sequentis noctis hora, post obitum Mariæ

Re-

Reginæ, anno 1558, cùm annos duntaxat 4, in Angliâ transegisset.

ANNO CHRISTI

MDLV.

ECclesia cathedralis S. Patricii juxta Dublin. quæ, ipso mense quo obiit Henricus Octavus, suppressa fuerat, hoc anno, diplomate regio, à die 25 Martii restituta est, & Thomas Leverus primus factus loci Decanus. Maii deinde sequentis 20, Præbendarii ibidem installati. Leverus hic, vir doctus, à Papa postea provusus, Augusti 3, Episcopus Darenfis, consecrationem obtinuit, ante finem hujus anni, & Decanatum simul tenuit per dispensationem. Circa idem tempus, Thomas Field alias O-Fihel Minorita, patriâ Momoniensis, à Pontifice itidem provusus est Episcopus Leghlinensis, ac brevi postea Terentius O-Brien ad Episcopatum Laonensem promotus est.

Septimo Idus Junii, *regni Hiberniæ* titulus, Pauli IV Pontificis *brevi*, sive diplomate, confirmatus est. Hiberniam autem hoc *regni* nomine insignitam fuisse in Comitibus Hibernicis, anno Domini 1541, sub Henrico Octavo, certò constat. Qua de re suprâ diximus. Et quanquam antea Reges nostri *Dominorum* Hiberniæ, non Regum titulo, usi fuerint, sub priore tamen nomine, omnia jura & munera Regalia, jam inde ab Henrico Secundo, quæ supremis Regibus competunt, in ea semper exercuerunt. Quanta dignitate, antiquis Romanis innotuit vox DOMINUS, satis notum, è titulis quibus usi fuerunt ipsi Cæsares. Hoc testatur nummus aureus Constantini magni, cum hac Inscriptione, FELICITAS PERPETUA AU-

AUGEAT REM DOMIN. NOST. Item nummus æreus Magnentii ita inscriptus, D. N. MAGNENTIUS P. F. AUG. Atque hoc confirmat Lucani illud, lib. V,

*Namque omnes voces, per quas jam tempore tanto
Mentimur DOMINIS, hæc primùm repperit ætas.*

Augustum quidem acerbè increpuisse eos qui ipsum Dominum dixerant, è Tacito discimus. Unde Ovidius, de eo, ad Romulum,

Tu Domini nomen, Principis ille tenet.

Nomen apud Anglos, hoc sensu, tardiùs auditum. Rogerus Hovedenus, Matthæus Parisius & Johannes Bromptonus, non inferioris subfellii authores, ad an. 1171 & 1172, Henrico nostro secundo, sub quo, Hibernia Anglici juris facta est, Regis & Domini Hiberniæ titulos rectè deferunt. Qua de re, vid. porò quæ habet idem Hovedenus, in annis Dn. 1177, 1185 & 1187. Hæc, acceptione communi. Appellatio autem sacra Deo propria. Sed ad incepta redeo.

Julii 3, Cusacus Cancellarius, mandato Regis & Reginæ accepto, magnum Hiberniæ sigillum Sentlegero Proregi tradidit, penes quem remansit usque ad septimum insequentis Augusti, quo die custodia ejusdem concessa fuit Guilielmo *Fitz-Williams* Equiti aurato. Interim dum hæc fiunt, Scoti Hebridiani opidum Knock-Fergusii ex improvîso intercipere moliantur. Verùm molitione eâ opportunè detectâ, oleum & operam perdunt.

Deprivato (ut antea retulimus,) Brouno Ar-

chiepiscopo Dubliniensi substitutus est Hugo Correnus alias Curwinus, patriâ Westmorlandiensis, Legum Doctor, Archidiaconus Oxoniensis & Decanus Herefordiensis, qui, Londini in Ecclesia S. Pauli, unâ cum Jacobo Turbervillo Exoniensi & Guiljelmo Glinno Bangorensi Episcopis consecrationem obtinuit 8, Septembris, & 5 post die, à Maria Regina, cui fuit à sacris, Hiberniæ Cancellarius designatus est. Vicefimo secundo deinde Octobris sequentis, ad sedem suam pervenit, & biduo postea, muneris sui juramentum, coram Prorege & Concilio, præstitit. Eodem anno, Synodum Provinciam coegit, in qua, non pauca, de ritibus Ecclesiæ decernebantur.

Hoc etiam anno, gratia malè facta inter Magnum (five Magonium) O-Donellum Tir-Conelliæ Dynastam & Calvatium filium in apertas erupit inimicitias, adeò ut Calvati in Scotiam trajiciens, copias inde auxiliares à Gilaspeco Maccalino obtinuerit. Mense Novembri, Tir-Conelliam his copiis ingressus, senio fractum patrem Rosrachæ cepit, quem & in carcere postea detinuit, usque ad mortem. Castrum porrò novum Inis-Oëniæ & Enagh arcem cepit ac prostravit: neque Scotos dimisit ante medium insequentis Maii. Interim, dum hæc fiunt, Hugo filius Nelli junioris, *Claneboia* (i. Gentis flavæ) Dynasta magni inter suos nominis, in conflictu, glande tormentariâ, à Scotis transfossus interiit. Septembris deinde 15, *Claneboia* præfectura divisa est à Prorege & Concilio, inter Felimium *Duffum* five nigrum O-Nealum & filios Felimii Claudi.

Octobris 25, Carolus V. Imp. summæ famæ Princeps, Bruxellis in Brabantia, sponte cessit Philippo filio

filio, Mariæ Reginæ nostræ marito, Belgii regionibus, & diebus sequentibus, cæteris regnis & ditionibus suis hæreditariis. Electoribus dein Imperio resignato, in Hispaniam secessit, ubi, in S. Justi monasterio, se abdidit, ac totus in meditationibus defixus, mundo vivere desiit. Qui plura de eo volet, Historiam petat V. C. Jacobi Augusti Thuani, Seculi nostri *Livii*.

Iisdem diebus, Adversarii Sentlegeri nullum non moverunt lapidem, ut eum de gradu & gratia, apud Reginam deicerent. Atque machinationibus aliis non succedentibus, urgebant tandem (ut habet Campianus) quòd regnante Edwardo Sexto, tempore se accommodans, Rhythmos quosdam, contra realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia panxerat. Utcunque se res habuit, (sive hanc, sive aliam ob causam) constat eum paulò post, ex Hibernia revocatum fuisse. Quid deinceps de eo factum fuerit, in anno sequenti narrabitur.

ANNO CHRISTI

MDLVI.

Mense Martio, Cometa affulsit in 20 *libræ* gradu, 12 dies continuos. Ineunte Maio, Cavenachi & alii Hibernicæ originis, contractis prædatoriis turmis, atrociter grassati australem agri Dubliniensis partem diripuerunt. Cæterum brevi, quo minùs progredereantur, obsiderunt Dublinienses, qui eos ita exagitaverunt, pluribus cæsis, ut 140 ex iis in castrum de *Powerscourt* impellerent, ubi rebelles primò ultimam pugnae aleam subituros profitebantur.

fitebantur. Verum accessu Georgii Stanlæi Equitis aur. exercitus Marescalli, & aliarum suppetiarum è Dublinio, conterriti se brevi dederunt, & die Pentecostes, Dublinium avecti sunt, ubi ex iis 74 suspensi fuerunt & strangulati, cæteris venia concessa.

Paulo antè, Aprilis nempe 27, Thomas Radcliffus Vicecomes *Fitz-Walter* Hiberniæ Prorex diplomate Regio constitutus Westmonasterii, Dublinium appulit die Pentecostes. Biduo deinde postea, in Ecclesia S. Trinitatis ante summum altare, juramentum consuetum (locum cedente Sentlegero) præstitit. Secum is ex Anglia duxit, inter alios, Henricum Sidneium ærarii Proquæstorem & Guilielmum *Fitz-Williams* sive Guilielmiadem Equites, viros magnæ postea authoritatis. Ante Proregis ab Aula Anglica discessum, jam dictus Guiliemus, è Fisco Regio, 25000 librarum acceperat, ut Hiberniæ Proquæstori traderet, ad expeditionis sumptus, contra Scotos Insulares, qui borealem Ultoniæ partem invaserant, & rebelles nonnullos Hibernicos. Maii 27, Dermotius Cavenachus Baro fit de *Balian* ad vitam.

Ineunte Julio, Prorex, exercitu coacto, in Ultoniam rectà profectus est contra Scotos Insulares, & ejusdem mensis die 18, in prælio cum iis commisso, cessit ei victoria. Cæsi feruntur è Scotis plusquam 200, capti non pauci, cæterique in fugam coniecti. In hoc prælio admodum strenuè se gesserunt Tho. comes Ormonia & Stanlæus Marescallus. Peractis deinde in opido Knockfergusensi, nonnullis ad pacem publicam conservandam necessariis, ac Stanlæo Marescallo Ultoniæ *Generale* relicto, Prorex ad Aulam de Kilmainam incolumis reversus est.

Momoni-

Momoniam postea adiit, ubi multos tam Anglos quàm Hibernicos in fidem accepit.

Sentlegerus interim in Angliam revocatus, ac ibi causam suam defendere admissus, ad objecta crimina ita respondit, ut spes aliqua remaneret eum in pristinum favorem restituendi. Verum enim verò, adversariorum machinationibus præventus, ab Aula se subduxit: neque diù postea supervixit, in Cantio, ubi & natus est, inter majores suos sepultus, Martii 12, 1559. quarto die post obitum uxoris. Vir fuit in rebus Hibernicis longo usu versatissimus, ac tribus principibus (Henrico Edwardo & Mariæ) sub quibus Hiberniam administravit, placendi unicè studiosus, utriusque tamen fortunæ, tam prosperæ quàm adversæ particeps: Verissima humanarum rerum in hoc mundo imago.

Septembris 13, Shanus O-Nealus Tir-Oënnii filius literis publicæ fidei (*Protectionis* vocant) acceptis, consilii ambiguus, Proregi in Aula de *Kilmainam*, humilimè se submisit. Quàm simulatè autem sequentia tempora docebunt. *Exitus acta probat.* Observarunt viri aliquot graves consuetudinem hanc protectiones Rebellibus concedendi Reip. sæpè exitiosam fuisse & datas iis interdum pecuniâ, quam ex furtis & prædationibus fecerant.

Octobris 4, Rorius (five Rodericus) & Donatus O-Connor apud *Dingen* in Ofalia Proregi & Concilio se supplices submiserunt, sed haud multo post, cum novas dedissent turbas ingratorum animorum poenas dederunt, & ab exercitu Regio rebelles declarati magnâ cum clade obtriti. Ofalia dein vastata, & O-Connori expulsi. Mense Decembri, non pauca ornamenta injustè ablata Ecclesiis, Dublinii præsertim & Droghedæ, idoneorum hominum o-

perâ, ad id delegatorum, restituta sunt. Sub finem anni, Johanne O-Maddeno à Brasilio nigro O-Maddeno interempto, Silanchia regio inter Malachiam *Modbar* & interfectorem divisa est.

Hæc domi. Interim in Anglia, mense Martio, Pseudo-Edwardus quidam, 18 annorum adolescens, nomine *Guilielmus Fetherstonus*, molitoris filius, qui pro Edwardo VI Rege, (cujus vultum & lineamenta referebat) ætate conveniente, se gesserat, unde & anno superiore, triduo per Londinum, flagris publicè fuerat cæsus, nunc etiam ejusdem criminis reus iterum inventus, ad Tiburnas furcas ultimo supplicio meritò affectus est. Plenæ sunt historiæ similium exemplorum. Ad sequentia transeamus.

ANNO CHRISTI

MDLVII.

SUB initium anni, Hugo Lees aliàs *Lacy* Ecclesiæ Limericensis Canonicus, à Paulo IV, Cæsar exauthorato, ad Mariæ Reginae rogatum, successor designatus in Episcopatu Limericensi, temporalibus restitutus est, hoc præstito juramento, ut ex ipsis Archivis Regiis liquet: *Ego Hugo Limericensis Episcopus electus & consecratus profiteor me habere & tenere omnes temporales possessiones dicti Episcopatus, de manibus vestris, & successoribus vestris Angliæ Regibus, ut in jure Coronæ regni vestri Hiberniæ, vobisque & successoribus vestris Angliæ Regibus fidelis ero. Ita me Deus adjuvet & sancta Dei Evangelia.* Brevi postea, ad sedem Corcagiensem consecratus est Rogerus Skiddy, Decanus (ni fallor)

Li-

Limericensis. Circa idem etiam tempus, mense nimirum *Aprili*, *Guilielmus Odar* five *Oar* O-Carolus (de quo antea diximus) diplomate Regio constitutus est *Eliæ Carolinæ* Præfectus, postquam nimirum conditionibus quibusdam subscripsisset, viz. Regi & *Reginæ Angliæ* & successoribus *Reginæ* militandi, ac certum numerum equitum & *turbariorum* in expeditiones mittendi, &c. Sed hujus potestatis brevis fuit fructus, ut anno sequenti patebit.

Junii primo, *Parlamentum* (ita summum Regni Senatum vocamus) Regis & *Reginæ* mandato, sub *Thoma* (patre jam mortuo) comite *Suffexiæ*, inceptum est *Dublinii*, in quo, latâ lege sancitum *Reginam* in matrimonio legitimo procreatam fuisse, ac omnes leges & sententias in contrarium editas esse irritas: Item abrogata quæcunque à vicesimo anno *Henrici VIII*, in Pontificem decreta fuerant.

In eodem porrò *Parlamento* decretum, ut *Primitiæ* & vicesimæ partes ecclesiasticarum promotionum Regi anno 1536 concessæ, Clero remitterentur. Subsidium deinde concessum. Quæ taxatio nunquam imponitur nisi ex ordinum consensu in *Parlamento*. Tunc etiam *Leixia* & *Ofalia*, unâ cum aliis vicinis regionibus, *Slew marg*, videlicet, *Irry* & *Glenmalery*, Fisco Regio adjudicatæ: ac potestas præterea Proregi concessa colonias in eas deducendi. Decretum itidem novum propugnaculum in *Leixia*, quod, sub *Edwardo Sexto*, nomen obtinuerat *Protektoris*, in posterum *Mary-Burgh* dicendum, & propugnaculum in *Ofalia*, antea *Dingen* dictum, *Philipstown* appellandum. Tunc porrò *Leixia* *Slew marga*, *Irria* & ea pars *Glenmalera*, quæ sita est ex parte *Baroi* fluvii proxima *Mariæ-Burgo*, in *Reginæ* honorem, *Reginæ Comitatus* nomine insignitæ, & *Ofalia* alterâ
que

que Glenmalera pars, in Regis honorem, Regis Comitatus dictæ. Item, ad legum auctoritatem contra homicidia, latrocinia, &c. constabiliendam, data potestas Cancellario Hiberniæ, Commissiones sub magno sigillo dirigendi hominibus idoneis à Prorege nominandis, qui cætera territoria in comitatus prius non redacta, perlustrarent, & Proregis assensu in comitatus deviderent. Item, (quod ferè præterieram) ob crebras Scotorum insularium piraticas & incursiones, quibus Ultoniam infestant, lex adjicitur, quâ introductio Scotorum armatorum in Hiberniam, vel eorum receptio fit crimen læsæ Majestatis, ac Matrimonium cum Scoto vel Scota contractum, sine Proregis assensu, sub magno Hiberniæ sigillo, fit crimen *Felonie*. Ita omnia crimina capitalia infra læsam Majestatem vocant.

Mense Julio, (Comitibus Parlamentariis prorogatis) Prorex contra O-Madenum, quod Donatum O-Connorum proditorem declaratum fovisset, perrexit, ejusque castrum *Melick*, ad ripam Shenani fluvii, obsedit. Præsidarii tormentorum bellicorum disputatione conterriti castrum deseruerunt, ac fugæ se mandaverunt. Capto castro & præsidio ibi locato, Prorex Dublinium rediit.

Augusti 10, Prorex, copiis iterum convocatis, (Kildario & Ormonio comitibus, Baltinglassio vicecomite, Delvinio, Dunboino, & Dunlano Baronibus comitatus) ab Aula de *Kil-mainam*, Proregum secessu, signa Ultoniam versus promovit, contra Jacobum Mac-Conellum Scotum. Ibi Scotorum prædas abegit, Scotis ubique prælium declinantibus, & in sylvis plerumque se occultantibus. Nonnullos tamen in fidem recepit, & inter eos Donaldum Mac Conellum, quem & equitem auratum creavit, ac torque

torque aureo, calcaribusque auratis ornavit: Item, Richardum *Mac-Guillin*, quem Scoti è laribus ejecerant. Nec ante sex septimanas in hac expeditione exactas, reversus est. Interim, dum hæc in Ultonia geruntur, victoria quam Philippus Rex de Gallorum rege, ad S. Quintini in Picardia, reportaverat, magno excepta est plausu, à Prorege, Proceribus & exercitu, ac Hymnus, *Te Deum* solenniter decantatus. Mense Octobri, Prorex aliam suscepit expeditionem in Ultoniam, ubi rebellium agros, ad Armacham usque, devastavit. Ecclesiæ verò cathedrali ejusque ornamentis pepercit.

Iisdem diebus, Prorex de reditu in Angliam sollicitus, ut provinciam pacatiorem relinqueret, suspectissimos nonnullos, ad fidem obstringendam, obfides dare effecit, O-Carollum nimirum, O-Molloyum, Mac-Geogheganum, O-Doynum, Mac-Coghlanum, duos O-Madenos (*Brasiliū & Malachiam*) ac Phelimium, à colore crinium *dussum* dictum sive nigrum: obfidesque ita traditos, in custodia detineri jussit.

Septembris 19, publico in Anglia Edicto, prohibitum, nè Denarii dicti, *The Rose* pence, sub Henrico Octavo & Edwardo Sexto cusi, utpote ære admisti, deinceps nisi in Hibernia solum, pro moneta proba reciperentur.

Decembris 4, Suffexius ex Hibernia revocatus, unà cum uxore, Houtham, ad septimum à Dublinio lapidem, profectus est, ac inde in Angliam trajecit. Hæc verò Proregis transfretatione, & morâ in Anglia, post primum insequentis Martii, Parlamentum, quod ad Pontanam sive Droghedam rejectum sive (ut loquimur) *adjournatum* fuerat, dissolutum est. Die proximo Proregis discessum insequente, qui, & dies Domi-

nicus, Curwinus Cancellarius & Sidneius exercitus Quæstor Justitiarum designati, postquam muneris iuramentum Dublinii, in Ecclesia S. Trinitatis, ante summum altare, missâ finitâ, præstitissent, gladium Regium à Stanleio Marescallo (penes quem Suffexius iis tradendum reliquerat) acceperunt. Hi locum tenuerunt usque ad sextum Februarii, quo die, Sidneius, Reginæ mandato, solus constitutus Justitarius, autoritatis gladium, in eadem Ecclesia, more solito, accepit; ac brevi postea, adversus Arthurum O-Moloyum Fercallix Dynastam, qui rebelles foverat & res novas moliri inceperat, signa extulit, & non parvâ illius regionis parte incendiis & direptionibus vastatâ, præfecturam contulit Theobaldo Arthuri fratri, qui filium obsidem dederat, ad fidem in principem obstringendam. Deinde propugnacula in Leixia & Ofalia com meatu supplevit, ex pensitatione, quam *Ceas* vocant, eo fine in regione dicta *The English Pale* collecta. Hoc etiam anno, publico Edicto, proclamatum, nè annona ex Anglica ea regione, in aliquas regiones ab Hibernis possessas adveheretur. Sub idem tempus, Maurus Cavenachus & Conallus O-Morus tanquàm perduelles ad mortem damnati ultimo supplicio affecti sunt, ad Leghlinæ pontem.

Interim, dum hæc fiunt in Lagenia, Shanus O-Nealus Tir-Conelliam in Ultonia, quam suæ ditioni subicere decreverat, cum magnis copiis ingressus est. Cæterum Calvatus O-Donellus suis diffidens & aleam prælii tentare metuens, tantâ usus est celeritate, ut, noctu, nemine resistente, in hostium castra perruperit, qui nihil suspicantes mali, quasi tuti à vi hostili, adeò imparati fuerunt, ut cum ab hostibus impetum in se fieri perspicerent, nullâ defensione factâ, fugæ se protinùs mandaverint, & inter

ter cæteros ipse Shanus, prostratæ ambitionis exemplum. In hoc terrore, multi occisi fuerunt & non pauci capti, sed eorum numerus incertus.

Cœnobia non pauca, toto Mariæ tempore, *Fenda* (ut vocant) *Laicalia* remansisse, ex Archivis Regiis liquiddò constat. Cæterùm sub exitum hujus anni, Cardinalis Polus, Pontificis ad Philippum & Mariam Legatus à latere, ad eorum rogatum, Prioratum S. Johannis Hierosolymitani in Hibernia, *Kilmainan* vulgò dictum, autoritate quâ fungebatur, pristinis possessionibus restituit: Priore præposito Dom. Oswaldo Messingberdo. Nova hæc erectio diplomate regio confirmata est Martii sequentis die octavo. Cæterùm Messingberdus anno 1559, Elizabethæ Reginae primo, ad oras transmarinas profugit, ubi & tandem vitam finivit. Ipse porrò Prioratus, ante annum deinde exactum, latâ lege in Parlamento Dublinii habito, coram Thoma comite Suffexiæ, iterùm suppressus est, ejusque integra dispositio Coronæ confirmata. Exeunte etiam hoc anno, in Synodo Provinciali, Droghedæ habitâ, à Doudallo Archiepiscopo Armachano, potestas fit *operariis, agri cultoribus & aliis laboratoribus*, diebus quibusdam festis, in Constitutione speciatim nominatis, *opera sua ruralia exercendi*.

Interim, Julii 15, Chelseiæ in Anglia mortem obiit Anna Clivenfis, aliquando Henrici Octavi uxor, sed repudiata, ob nescio quam muliebrem impotentiam anno 1540, unde tantæ ignominia adeò eam puduit, ut privatam vitam, multos per annos, in Anglia egerit, & in patriam suam redire non sustinuerit. Sepulta est Westmonasterii, ad australe latus Presbyterii, 3 sequentis Augusti.

ANNO

ANNO CHRISTI

MDLVIII.

A Prilis 27, ex Anglia Dublinium rediit Thomas comes Suffexiæ, Prorex, cum armatâ manu militum 500, tum ad rebelles debellandos, tum ad Scotorum insularium rapinas & piraticas supprimendas. Maii primo, die Dominico, gladium & Imperii insignia iterum accepit. Biduo ante appulsum, O-Relius Brenia Dynasta in Prioratu de Kilmainan, Sidneio Justituario se valdè supplicem exhibuit, & fidelitatem Regi & Reginae debitam præstitit. Certis postea conditionibus subscripsit tempori aptatis. Iisdem diebus nummos subæratos Regina percuti curavit, & eos ex necessitate, ad sumptus bellicos supportandos in Hibernia pro legali & proba moneta passim recipi iussit.

Mense Junio, Suffexius, adversus Donaldum O-Brienum, Conogheri comitis Thomoniæ patrum, qui novam rebellionis facem accenderat, cum omnibus copiis, per Limericum, in Thomoniam, signa extulit. Ibi rebelles circumquaque in sylvas & saltus dispulit, ac possessiones & castra à Donaldò injustè usurpata comiti restituit. Ante reditum, Galviam invisit, ubi à Præ-tore & opidanis, magno applausu, & à clero, præsentibus Archiepiscopo Tuamensi ac Episcopis Clonfer-tensi & Clonmacnoisenfi, in Pontificalibus, solenni processione exceptus est. Idibus Augusti, sub vespe-ram, Cometa apparuit, sub coma Berenices, caudâ ad Hispaniam directâ, qui paulatim ad ortum vergens (uti memorat Thuanus) Nonis Septembribus evanuit.

Septembris

Septembris 15, Suffexius cum copiis suis, tam ex Anglia deductis, quàm aliis ex urbe Dublinensi & locis vicinis coactis, navibus Dalkeiæ impositis, in Raghlinam insulam, contra Scotos, vela fecit, relicto Justitiario Henrico Sidneio equ. qui triduo post muneris sui juramentum præstitit. Interim dum Prorex excensionem pararet, una è navibus, vi tempestatis, ad litus fracta est, unde nonnulli è civibus Dublinensibus perierunt, fluctibus absorpti. Utcunque, ipse Prorex cum reliquis excensionem facit, ac occisis iis qui restiterunt, insulam populatur. Copiis deinde in Cantiram expositis, ibi latè solitudines fecit. Similiter fecit in Arrana & Combera insulis. Propositum ei denique fuit in Ilam insulam impressionem facere: Verùm ortâ tempestate, vela vertere coactus est, & brevi postea ad *Knock-fergus* appulit. Ante reditum ex Ultonia, non paucos à Scotis possessos viculos diripuit & incendit.

His peractis, & aliis nonnullis ad pacem earum partium conservandam necessariis constabilitis, Dublinium sospes rediit Novembris 8, & biduo postea, in Ecclesia S. Trinitatis juramentum consuetum præstitit. In cameram Concilii (quæ tunc adjacebat Ecclesiæ) deinde recedens, ibi novum magnum Hiberniæ sigillum, ex Anglia missum, Curwino Cancellario, coram Senatu regio, tradidit. Eodem tempore, nova itidem Sigilla acceperunt summi utriusque *Banci* sive tribunalis Judices, & primarius *Scaccarii* Baro, sive fiscalium causarum Judex. Priora deinde sigilla, pro more, mox deleta fuerunt & fracta. Scoti insulani interea ex Ultonia in Conatiam evocati à quibusdam è familia Bourkorum, in subsidium contra Richardum Clan-Richardi comitem, ab eo in prælio magnâ strage profligantur. Circa hæc tempora, Shanus sive Johannes O-Nealus Coni comitis Tir-Oëniæ filius, publicus patriæ terror,

exulceratus quòd patris operâ se posthabito, Matthæus frater nothus creatus fuerat. Baro de *Dunganon* & successor in comitatu, odio in Matthæum ita flagravìt, ut è medio eum sustulerit, ac rupto naturæ vinculo, patrem suum crebris injuriis adèò affligeret, ut (prævalentibus tandem adversis) senex moerore confectus extabuerit, variantis fortunæ specimen. Shanus de hisce, necnon de tyrannide quam in minores *Ultoniæ* Dynastas Hibernicos exercuerat, à Sidneio Justitiario interrogatus, respondit se certum esse Coni filium & hæredem, ex *Alisona* uxore, legitimo matrimonio progenitum, Matthæum verò fabri ferrarii *Dundalkiensis* fuisse filium, natum post patris nuptias cum *Alisona*: Se porrò justè paternam adiisse hæreditatem, ac cessionem quam pater *Henrico Octavo*, & redhibitionem quam Rex patri fecerat, nihil valere: Patrem nihil habuisse juris in iis quæ Regi in manus tradiderat, nisi ad vitam suam: Se denique ex patria *Tanistria* lege, populari electione *O-Nealum* designatum fuisse, nec quicquam in *Ultoniæ* Proceres sibi arrogasse, à majoribus non usitatum. Cæterum partum ita dominium haud multos annos tenuit, nam anno 1567, à Scotis Hebridianis, in tentorio suo, inter pocula, machæris confossus est, in vindictam cognatorum eorum quos ille occiderat. Hæc ei qui libidine, ebrietate & crudelitate plurimorum odium paraverat, merces.

Interim in Anglia, Augusti 15, Londini, ex hac vita migravit Georgius Doudallus Archiepiscopus Armachanus, quò ob Ecclesiæ suæ negotia, se contulerat. Is, regnante Edwardo Sexto, exul ad tempus vixerat, in partibus transmarinis, apud Abbatem Centrensem in Brabantia: Sed postquàm intellexisset mortuum Edwardum, & successisse Mariam,

riam, in Angliam profectus est, ac inde (ut supra diximus) in Hiberniam rediit, ubi Archiepiscopatum postliminio recepit. In Hibernia, aliquanto post, 14 nimirum Octobris, è vivis excessit Jacobus *fitz-Gerald* Comes Desmonia, summus Hibernia Quæstor, Askétinæ apud Limericenses, Geraldo filio & hærede relicto, postremo ex hac familia comite. De cujus infelici exitu, postquam fidem in Principem violâsset, qui sciendi cupidus est, historias petat subsequen-
tium temporum. In eo, Desmonia familia, velut in scopulo, passa est naufragium, & patrimonium copiosissimum ob læsam majestatem in fiscum redactum.

Circa idem tempus, Guilielmus *Odar* O-Carollus Eliæ Dynasta in prælio ab Anglis victus fugâ evasit, suorum multis desideratis. Deinde Thaddæus O-Carollus à Prorege & Senatu in ejus locum successus est.

Novembris 17, mortem obiit Maria Regina, ad S. Jacobi, prope Westmonasterium, ætatis anno 42, regni sexto, ex mœrore (ut fertur) tam ob urbis Caletensis in Gallia jacturam, quàm ob mariti absentiam, & Caroli Quinti Imperatoris foci sui mortem, qui 21 Septembris, die S. Matthæi, in Hispania obierat, postquam raro inter Cæsares exemplo, imperio & regnis suis renuntiâsset, ut privatam ageret vitam. Sepulta est ea Westmonasterii, in boreali parte magni regii sacelli Henrici Septimi. Atque ita Mariæ Reginae tempora concludo.

Successit Elizabetha, altera Henrici Octavi filia, *femina virilis animi* (ut inquit Thuanus) & *supra sexum prudentiæ*, quæ aliquot horis post sororis obitum, ab Ordinibus regni, in Parlamento tunc fortè congregatis, Regina declarata est, & regnum postea ad annum produxit quadragesimum quintum.

FINIS.